

Григор Гачев

Ортодокс

Този текст е нещо като „предварителна версия“ – окончателният може да бъде същият, но може да бъде и много по-различен.

Предоставя се под лиценз „само за предварителна оценка“ – четете го, и му търсете недостатъците. Официално произведение, с което бихте могли да правите нещо извън предварително оценъчно четене, ще има по-нататък.

Григор Гачев

– Добавени са още допълнения след последната дата на публичност.

– 1 –

МОНАСТИРЪТ

– Ето ти го моя юнак, отче Никодиме – бутна ме напред тате. – За никаква селска работа не го бива, виж го какъв е запъртък. По-малката му сестра е по-яка. Само устата му все много знае. А в манастира вие и книги преписвате, и болни лекувате, Божии хора сте. Може и от него да направите нещо.

– Сигурен ли си, Лазаре? Вярно че е хилавичък, ама чак пък за нищо да не става... Разбирам те, де. – Отецът също беше едър, но тате беше два пъти колкото него. Ако не и отгоре. – Не искаш да ти срами рода?

Тате премига и се изчерви:

– Батковците му са като канари, възрастните ги гледат отдолу нагоре. А той е за смях на всички...

– Ами! – обадих се аз. – На кого се смяха в кръчмата, като ми обясняваше за бебетата... – И отскочих по-надалече от шамара. Точно навреме.

– А, да, и само пита! Задава разни глупави въпроси, та едвам го издържат хората! Преди месец беше питал отец Самуил – абе като Господ е всемогъщ, може ли да създаде нива, която да не може да изоре! А пък преди...

– Добре, добре, разбрах – прекъсна го отец Никодим. – Даваш го за послушник – взимам го. Напоследък рядко идват послушници, манастирът стои празен. Еретично племе! Преди месец хванали в Кирчево ханджията – направил механизъм да му върти пилетата над жарта! И отец Борис му отсъдил само двайсет тояги на голо. Аз да съм им там... Папищаши ниедни! Ако продължаваш да ги галиш меко, и електри... електричество ще поискат!

Тате се присви под скверната дума.

– Така, така, отче! Да му вземат къщата, и да го изгонят от селото, за урок на другите. Може и да го анатемосат даже. Както са тръгнали, ще поискат и... и... Абе, още някоя ерес. Когато Христос е ходил по земята, такива глупости имало ли е? Всичките до един да ги...

– Добре, добре, Лазаре. Знаем, че почиташ Бога. Тръгвай обаче побързо, че вече се стъмва, а наоколо пак са се завъртяли самодиви. Видял ги е преди две седмици брат Стефан от Попово, като ходил да разчиства

пътеката през Елин проход. Беше ни жив, ни умрял от страх. Добре, че е носил трепетликов кръст, та не са посмели да го доближат.

– А нещо наоколо урочасали ли са? – настръхна тате.

– Има разболели се крави из околните села, все от последните дни. Един дървар за малко не бил затиснат от дърво в гората. И други, по-дребни работи. Утре протоигуменът ще служи очистителна служба.

Двамата набързо си стиснаха ръцете, тате скочи в каруцата и я подкара обратно по пътя. Отец Никодим погледа малко след него, след това се обърна към мен:

– Как се казваш?

– Петър.

– Аз ще съм ти наставник тук. На колко години си?

– На девет... – Изпъчих се и си повдигнах потурките, но май отецът пак не ми повярва. – Ама наистина! Честен кръст, отче!

– Даа, дребничък си... Какво ти е обяснявал баща ти за бебетата?

– Ами мама ме прати преди месец да повикам татко от кръчмата, ама той имаше да си допива чашата. И докато го чаках, го попитах откъде идват бебетата. И той ми каза, че ги носят щъркелите.

– И какво?

– И аз го попитах откъде ги взимат щъркелите. Другите мъже в кръчмата много се смяха. Той каза, че не знае, аз не му повярвах, и го питах защо тогава децата приличат на родителите си, а не на щъркели. Той помисли и каза, че това не е вярно, и че аз примерно изобщо не приличам на него, и че не знае откъде съм се взел такъв. И аз също помислих, и казах, че за мен може пък мама да знае откъде съм се взел, и че трябва да питаме нея...

– Аха, ясно. – Отец Никодим помръкна. – Кой ти е казал тия неща?

– Кои?

– Да разпитваш защо децата приличат на родителите си, а не на щъркели. И защо ако тате не знае, мама трябва да знае откъде си се взел.

– Ами то си е ясно. Всичките ми братя и сестри са все едно гледаш тате и мама, ама по-малки. Чудя се мама като малка дали е била сополива като Божка... – Усетих се как ме гледа отецът. – А, не, не се чудя много... А пък защо да питаме мама откъде съм се взел – ами те с тате са най-старите в къщи, те трябва да знаят всичко. Няма как да не знаят откъде съм, нали? А ако тате не знае, кой друг освен мама?...

– Уфф... И баща ти те напляска?

– А, не можа да ме стигне. Сетих се, че в двора имаме една млада топола, по която тате не смее да се качва, и докато той стане и

заобиколи масите... Мама беше страшно изненадана колко бързо се върнахме двамата. И много доволна. После ме подпитваше как съм го уговорил така бързо, ама като й разказах, нещо се понамуси. Не разбрах защо.

– Ясно. Разбрах всичко. – Отецът ме побутна да прекрача през портата, и махна с ръка към манастирския двор. – Като гледаш манастира, как ти се струва?

Заоглеждах двора смаяно. Беше не знам колко пъти по-голям и от най-големия селски двор, който съм виждал – поне по пет-шест пъти по сто крачки дълъг и широк. Оградата беше от непечени кирпичи, висока повече от човешки бой, варосана и покрита с керемиди. Портата беше от дъбови дъски, дебели по три пръста, и през нея можеха да се разминат спокойно две каруци, натоварени със сено.

Отвътре покрай оградата се редяха различни бараки и навеси – свинарници, конюшни, хамбари, работилници... Доста изглеждаха позапуснати, имаше дори няколко рухнали. Няколко монаси тъкмо разчистваха развалините на една от тях, и като видяха, че отец Никодим ги гледа, се позабързаха малко.

Ама истински интересното беше манастирът насред двора. Целият от червени печени тухли, с мънички прозорчета по стените... и огромен!

Даже като го гледах, не можех да повярвам, че може да има толкова голяма сграда. Владишката епархия, в Широкопол, е на два ката, и е широка и дълга колкото поне пет нормални селски къщи. Манастирът обаче беше къде на четири, къде на пет, на някои места дори на шест ката; няколко кули стърчаха още по-високо. На ширина пък беше още по-грамаден – черквата в средата му беше поне колкото тая в Широкопол, а той я обхващаше от три страни, и оставаха поне по десет разтега отвсякъде около нея свободно място. Направо не можех да повярвам на очите си.

– Е, Петърчо? Какво ще кажеш?

– Дяволски е интересен!

Отец Никодим внезапно се пресегна, хвана ме за ухото и го изви силно.

– Ти чуваш ли се какво приказваш, бе?

– Оооох, боли! Нещо лошо ли казах?

– „Дяволски“ е лоша дума. Кажеш ли го още веднъж, ще има бой с пръчка. Разбра ли?

– Да, отче.

– Тръгвай тогава с мен, да ти покажа килията ти.

– Прав си, Петърчо. Най-големият манастир в Митрополията е, и един от най-големите в цялата Патриаршия – разказваше отец Никодим, докато вървахме по коридори, стълбища, проходи, пак коридори, стълбища, проходи, и пак... – Започнат е триста и петнайсет години след Преселението, и е строен седемдесет и две години. Цялата Митрополия е давала доброволно по един месец труд годишно за съграждането му, всичките тези години – а като са се заселили първите монаси, са работили само по строежа. И е пристрояван после и досега. Някога тук са живели почти две хиляди монаси, и е трябвало да се молят в манастирската черква на смени...

Чудех се какво ли ще да е било тогава. Сигурно с по-малко паяжини наоколо – ако не друго, поне монасите ще да са ги обирали, докато са се провирали един покрай друг в блъсканицата. И с по-малко плесен и мухъл по тухлите, пак затова. Е, поне в долната половина на коридорите – на повечето места сводовете се извисяваха над два човешки боя. Само че колкото повече вървахме, толкова повече си мислех, че две хиляди сигурно е страшно много хора, ама нищо чудно хич да не са били натясно. Коридорите,ходите и стълбищата като че ли нямаха край. Ту се качвахме, ту слизахме. Много скоро съвсем изгубих посоката.

– А сега сме стотина души всичко, с все обикновените братя и послушниците – продължаваше умислено отецът. – Понякога си мисля, че и ние сме тръгнали по пътя на Сатаната като всички други... Слава на Бога, че не е отвърнал лице от нас. Онзи ден бяха докарали едно сакаато момче, да се помоли пред иконата на Богородица. Родителите му щяха да припаднат, като видяха чудото.

– Какво му е било?

– Беше без един крак. И както се молеше... Ще видиш сам. Честичко идват да се лекуват. И после пак тръгват да вършат грехове, проклетниците!... Ето килията ти – отвори отецът една дебела дървена врата. – Доскоро беше на Димо, ама той вече се готви за монах, така че слезе на първия кат, при останалите.

Килията беше три на пет крачки. На пода имаше сламеник, покрит с дебела кафява черга. Светилниче висеше на забит между тухлите на стената пирон. И това беше всичко в нея.

На малкото прозорче имаше дървен капак, широко отворен. Надигнах се на пръсти и погледнах навън. Пред очите ми беше куполът на черквата.

– Тук май сме на доста високо?

– На последния кат.

– За да сме по-близо до Бога ли?

– И затова – ухили се отецът.

– А истинските монаси защо са долу на първия кат? За да са по-далече от Него ли?

Усмивката му изчезна като прерязана. Май пак бях попитал нещо, дете не е хубаво.

– Трябва да се научиш да си сам, далече от другите. Хем ще имаш време да мислиш за Бога, хем няма да досаждаш.

– А как да намеря пътя надолу? Вече забравих откъде сме минали. Няма ли някакви по-преки проходи или стълбища? Или поне прозорци във всичките? В половината нямаше никаква светлина.

– По-трудно за тялото – по-добре за душата! Манастирът нарочно е строен така. Който иска прави и лесни пътища, ей му света отвънка. И с ума е същото. Умът и тялото трябва да отстъпят, за да излезе напред душата. – Отец Никодим хвърли поглед през прозореца и се замисли.

Аз също.

– Отче, а ако тялото отстъпи много назад, а душата излезе много напред, дали няма да се разделят?

– Какво? – настръхна отецът.

– А, нищо, нищо. – Ухото още ме болеше.

Наставникът ми ме изгледа подозрително, но се съдържа.

– Не се бой. Ще драсна една линия отгук до главната зала, да не се губиш отначало. Носи си светилничето, да я виждаш и в тъмните места. – Отецът измъкна от ръкава на расото си парче креда. – Идвай сега да ти подберем расо... Или я по-добре остави. Като за тебе надали ще се намери готово, а като си спомня какво уши навремето брат Харалампий на Димо – не смеехме да го пратим извън манастира, да не помислят хората, че идват циркаджии...

Отвън се чува глухи удари.

– Я, клепалото! Кога стана време за вечеря? Да слизаме.

В манастира се оказа дяво... така де, ангелски скучно. Особено след като понаучих коридорите и стълбищата, и вече не се губех. (Дотогава се случваше понякога хич да не ми е скучно. Каквито са дебели стени, никой не те чува, ако ще да се скъсаш да крешиш.) По цял ден все преповтаряне на молитви, канони, тревници, евангелия и свети писания. Научих се да чета, почнах да прописвам и да смятам. Нямаше обаче с

кого да си играя.

Бяхме само трима послушници, и другите двама не ставаха за игра. Димо беше пет години по-голям от мен, все ме гледаше отгоре надолу и не се интересуваше от нищо освен от светите писания – сигурно се мислеше вече за готов монах. Пуяк такъв!... Георги беше глухоням и слабоумен – едва се справяше с лъжицата, и гледаше и без нея да минава, ако има как с ръце, па и направо с уста. Изглеждаше на възрастта на Димо, или малко повече, но отец Никодим ми каза, че сигурно е доста по-голям, че като дошъл в манастира преди десет години, си бил пак такъв, и че незлобивите от Господа често са така. За поука на тези, дето искали вечна младост.

И килията ми беше далече от другите. Чуваше се само като биеха клепалото за молитва или храна. А, и веднъж когато брат Йоан, дърводелецът, се уцели по пръста с големия чук – ама това за три месеца стана само веднъж. (То че не ставаше често е ясно и без казване, де, иначе нямаше да е дърводелец.)

Дните бяха все едни и същи. Интересно ставаше единствено като се чуеше, че някъде в Митрополията са се завъртели самодиви или караконджоли – по цял ден всички в манастира го обсъждаха. Появиха ли се в някоя околия, манастирът в нея служеше очистителна служба. Избягваха оттам и пак се появяваха другаде. Веднъж се появиха и в нашата, и протоигуменът и още един монах ходиха да служат служба заедно със селския свещеник. Върнаха се чак на другия ден, и разказваха какво е станало – ама не ме пуснаха да слушам, малък съм бил! Оревах света, ама не помогна. Колко ли интересно ще да е било!...

И оттогава си замечтах да видя самодиви или караконджоли. Напразно – почти не ме пускаха да излизам от манастира, а те пък все не идваха наблизко. Накъм село също не бяха минавали, откак се помня. Чудех се дали да не разпитам за тях отец Никодим, ама той редовно ми се караше, че не чета достатъчно житиета – сигурно щеше да ми отвърне, че в тях пише. Пък кой ти ще търси в толкова житиета и свети книги?...

– Какво са самодивите? И как изглеждат? – попитах един ден отец Геласий, старшият преписвач на манастира, и съответно сигурно и най-начетенният от всички монаси. Беше излязъл да се погрее на слънце след неделния обяд, така че с удоволствие разказва:

– Духове, Петърчо. Призраци. Като жени, бели и облечени в бели дрехи, като булки на сватба. Ходят само нощем, и светят в мрака. И са, тъй да се рече, като прозрачни – виждаш през тях. Танцуват вечерски танци из горите, или по запуснати и изоставени места. И правят магии –

разболяват добитъка, урочасват хората или вещите, носят нещастие. Всякакви лоши неща.

– А откъде се взимат? И тях ли щъркели ги носят, като нас? Или май по-скоро гарвани?

– Дяволът ги е създал.

– Как така ги е създал? Нали само Господ можеше да създава?

Отец Геласий сплете пръсти над обширното си благоутробие и ме изгледа строго:

– Така пише в старите писания. Дето са ги писали най-мъдрите светци.

– А те как са го научили? – любопитствах аз. – Били са на гости на дявола, и са го гледали как ги създава ли? Или са слизали тайно в ада? И как са ги пуснали там, като са били светци? Имали са приятели между дяволите ли?

Отец Геласий изсумтя нещо неопределено и ме погледна ядно. Реших, че е по-добре да не го питам за това. Тате или отец Никодим се ядосваха здравата, като заразпитвах какво откъде идва и защо е. Особено като уцеля нещо, дето не е редно да се пита. Ама как да знам кое не е редно, без да съм питал?

– А няма ли някой път самодиви да дойдат при манастира, да ги видя?

– Не. Силите адови никога не доближават свещени места. Гони ги могъществото Божие. И в села рядко влизат, заради черквите – страх ги е от свети неща, не могат да ги доближат. И от Божието име ги е страх, най-много от всичко – изгаря ги като огън, не могат да го произнесат, бягат от него, като от смъртта си... А влязат ли в някое село, веднага тичат или игуменът на манастира, или протоигуменът, заедно с някой от старшите монаси, и служат служба в съслужение с местния свещеник. И ги прогонват оттам, за много години занаяпред. Ако пък е извън село, може и само някой монах да отиде.

– А защо после пак се връщат? Могъществото Божие отслабва с времето, или какво?

– Нали народът из селата върши грехове, малко по малко натрупаното благословение от службите си отива под тежестта им. Затова и се налага да служат служба по-старши свещеници, те повече са служили на Бога, и повече сила Божия има в тях.

– А ти виждал ли си самодиви?

– Да, два пъти. Единият път преди повече от двайсет години, в гората, близо до пътя през Елин проход. Точно където ги видя преди

няколко месеца брат Стефан от Попово. Само ги мярнах отдалече, четири или пет. Другият път беше преди три години, когато се бяха завъдили в Мъртвилото – знаеш го, изоставеното село в Кривия дол. Мен тогава изпратиха да ги прогоня, сам. Тогава ги видях от няма десет разтега – шест, все млади и красиви, въртяха дяволско хоро на мегдана. Сърцето ми щеше да изпадне от ужас, ама се сетих да размахам кръста и давикам силно „Господи, помог...“, тоест, „Господи, прогони ги!“. Забелязаха ме, и като видяха кръста и чуха името Божие, запищяха и се разбягаха.

– А защо са красиви, като вършат лоши неща? И защо са били там?

– Така привличат мъжете, и ги съблазняват за грехове. Отклоняват ги от пътя Божи. И се явяват, където са сторени грехове. Знаеш защо опустя Мъртвилото година преди това – заради оня луд, дето избя една нощ половината село. Другите хора избягаха от мястото. Даже след като го осветих, на другия ден след като изгоних самодивите, пак никой не щя да се върне.

– А на теб защо са ти се явили? Ти...

– Затваряй си устата, сополанко такъв! Аз бях там заради тях, не те заради мен!

– Извинявай, отче Геласие. Грешна дума рекох. – Обидил го бях незаслужено, без да искам. Позасрамах се, но ми беше интересно. – А как привличат мъжете за лоши неща? Насила ли ги карат? Или ги заплашват?

– Лъжат ги. Обещават им неща, дето няма как да станат. Като пораснеш малко, ще разбереш... А пък караконджолите са мъже. Също ходят нощем, черни са като дяволи, и като тях имат опашки и копита. Не са духове – могат да се пипнат, но трудно се раняват. Трябва сребро или трепетлика. И не съм чул някой да е успял да ги убие. Всъщност и да ги рани или пипне, де, но казват, че можело. И ги виждат от време на време.

– И те ли правят магии?

– Рядко. Обикновено действат направо. Ще ти разплетат плета, да ти избяга добитъкът, или ще ти удушат най-добрата кокошка, или ще наплашат до смърт я теб, я жена ти, я децата... Преди години веднъж бяха подрязали на един селянин от Богданово осите на каруцата – излязъл за сено, и като друснала на първата дупка, дотам. С очите си го видях. Лоша работа.

– Добре, а не може ли да ги хване човек? Хайде, караконджолът сигурно е силен. И сигурно хапе. Ама самодивата, като е жена, може да не

може да се отскубне.

– Как ще я хванеш? Тя е призрак, ръцете ти минават през нея. Нито можеш да я вържеш с нещо, нито да я затвориш някъде. Пък и за какво ти е? – Отец Геласий ме изгледа подозрително. – И от мен да знаеш, не разпитвай много за самодиви и караконджоли. Това са лоши думи.

Защо ли като почна да разпитвам, все попадам на неща, дето не е хубаво да се питат?

Тази вечер дълго не можах да заспя. Мечтаех си под чергата как ще ми падне един караконджол, че да го погна с една вила, та да се скрие вдън гори тилилейски. На сутринта обаче бях забравил.

Есента вече отминаваше, започнаха Великите пости. Монасите бяха свикнали, но на мен храната все не ми стигаше. Всички се чудеха къде го дявам всичкото, дето го ям. И аз също. Ама все бях гладен. В трапезарията ми сипваха и допълнително, ама с постно можеш ли да се наядеш истински? И очите ми често отскачаха към тавана на зимника, под който на дълги пръти се сушаха прясно натъпканите суджуци.

Една вечер ме наказаха да си легна гладен. Не беше много справедливо – кой няма да задреме, докато му изчетат цялото житие на свети Василий? И реших – когато всички заспят, ще се промъкна и ще си открадна един суджук. То да крадеш в манастир сигурно е още повече грях, отколкото отвън, ама... изкуших се. Като си помисля, сигурно да стоиш гладен също е грях. Щом монасите толкова внимават да не изпуснат някое ядене... И колкото повече огладнявах, толкова по-голям ми изглеждаше грехът.

Падна доста промъкване и катерене (а и треперене), но накрая се оказах пак в килията си, със суджука в пазвата. Притворих плътно вратата и задъвках лакомо. Когато обаче преглътнах и последното парче и прекрачих към сламеника, се смръзнах.

Светилничето висеше от пирона право пред очите ми. Но около него се очертаваше сянката ми – значи зад гърба ми светеше нещо друго!... Стиснах зъби, преброих до три и се обърнах.

Исках да изпищя от ужас, но не можех. Пред мен стоеше момиченце, колкото мен. Бяло, в бели дрехи. Като на булка на сватба. И вратата отзад прозираше през него. И ме гледаше.

Бях като вкаменен от страх – можех само да стоя и да гледам какво ще направи. В главата ми се въртеше, че сигурно ми е пратена за наказание, дето си мечтаех да хвана самодива. Пък може и заради суджука да беше.

Постояхме известно време така. Накрая й омръзна.

– Няма ли да прочетеш молитва, или там каквото правите? – попита тя.

– Ъъъ... ъъ... ъъъ... ааа... ъъъ...

– Това ли била? Мислех, че е нещо за господ и небето.

– Ъъъ... ти... ти „Господ“ ли каза?

– Да. И „небето“.

– Ама не трябва ли като се каже „Господ“, да изпишиш и да избягаш?... И ти изобщо да не можеш да го кажеш? И изобщо да влезеш в манастир? – Сигурно могъществото Божие беше изветряло от манастира. Моят откраднат суджук ли беше чак толкова страшен грях? Не ми се вярваше. Или и монасите имаха някакви, и моят само се беше прибавил отгоре?

Момичето се сепна.

– Уф, съвсем забравих. Ама то както е тръгнало... Добре де. Може ли да не избягам?

– То... с разрешение ли става?

– Ами аз по принцип съм тук без разрешение.

– Много ясно. – Поокопитих се. Щом иска разрешение, надали е толкова страшна. – Кой ще разреши на самодива да му влезе в килията? – Добре поне, че не беше караконджол. Че надали щях да се окопиха толкоз бързо.

Момичето ме изгледа продължително, след това прихна да се смее.

– Още съм много малка, а и трябва да уча един куп неща, за да ми разрешат да ви посещавам. Но реших да дойда тайно.

– Иначе майка ти ли трябва да те пусне? – Почвах да се сещам. Докато са малки, сигурно не ги пускат да виждат хора – както пък нас, докато сме малки, ни пазят да не доближаваме самодиви. Не че и като големи сме се засилили, де.

– И не само тя. Само че татко е отговорник на трансмитерно звено, и си е свързал нелегално компютъра към системата, понеже обича да работи и нощем. Издебнах го, докато спи, и се включих към един второстепенен холопроектор. Разбираш?

– Аха. Естествено.

Май няма лесно да науча езика на самодивите, с тия дълги и вързани думи. Едно обаче разбрах – че има баща, и той работи нощем. Ясна работа.

– На колко години си?

– На осем. А ти?

– На девет.

– Лъжеш! Не си на повече от седем.

– Така изглеждам. Затова и тате ме даде в манастира. А ти имаш ли брат?

– Имам братовчед, ама той е вече голям. И въобще не ми обръща внимание.

– И той ли е караконджол като баща ти?

– Ще ти кажа аз караконджол, глупчо такъв! Той е астроном.

– И сигурно и той работи нощем?

– Естествено. Какво ще прави астроном денем?

Мъчех се да си спомня какво правеха астрономите. Таласъмните пиеха кръвта на добитъка и млякото на дойните крави, вампирите – кръвта на хората, върколаците се превръщаха във вълци, и какво ли не. За астрономите обаче отец Никодим не ми беше разказвал нищо. Даже май не беше ги и споменавал. Или пък може да ги бях продрямал. Трябваше някой път да го попитам.

– Права си, няма какво да прави денем. А баща ти също ли е астроном? Или обикновен караконджол?

Самодивата извъртя очи към тавана.

– Ох... Кажи ми как да ти обясня?

– Направо. Няма да се уплаша... Или не знаеш какъв е? Той ако го крие, не си ли чувала околните да му казват така?

– Само мама му вика караконджол. Като види сутрин, че още не си е легнал. Ама той не се обижда...

– Ето, виждаш ли?

– Ооооо, писна ми! Добре, караконджол е. Доволен ли си?

– Мен е трудно да ме излъжат. А той трябва да си ляга да спи преди да е съмнало, така ли?

– Естествено.

Ето че научих нещо ново за караконджолите. Дали отец Никодим го знае? Добре е да го питам и това.

– А майка ти не трябва ли също да спи през деня? И вие къде растете, докато пораснете и почнете да играете хора по горите и по разни други места?

– Направо си невъзможен! Ако продължаваш да разпитваш такива глупости, ще се обидя и ще си тръгна. Няма ли да се уплашиш от мен?

– Ами... Можеш ли да ме урочасаш? Примерно да си счупя крак? Или да накараш виното в зимника да прокисне?

– Мога! Ако не се уплашиш, ще те урочасам да си счупиш и двата

крака.

– А можеш ли да го кажеш, без да се изчервиш до ушите? И малката ми сестра лъже по-добре.

– Я не ме ядосвай! Ще те урочасам да ти се повреди органайзера! Ох, то пък...

– На теб пък ще ти се карациса четвроевангелието! – Вече бях разбрал, че само си измисля омотаните думи.

Тя прехапа устни. След това изведнъж се разплака.

– Не е честно! Цяла седмица чакам татко да дойде уморен от дежурство и да заспи рано! А пък ако мама разбере за дантелата от музея... И сега никой не иска да се плаши от мен! – Тя подсмръкна. – А навсякъде пише, че се плашите от самодиви до смърт! Не можеш ли да се уплашиш поне малко? Така не е интересно!

– Какво за дантелата? И какво е това музей?

Момичето посочи роклята си.

– Откраднах я, за да си направя самодивска рокля като от урока. Две вечери съм учила тайно как се програмира автомат за шиене. Ама стана хубаво... – Подръпна гордо ръкава си, и той се отпра. Тя го погледна, оклюма и отново заподсмърча.

– Че кой се плаши от някаква ревла? Нямах нито големи зъби, нито крив нос. И роклята ти такава – уж самодивска, а дръпнеш ли я, се къса... Пък и мен не ме е страх от нищо.

– Чак пък от нищо? Много си бил смел, бе!

– Смел съм, я! Ти ще посмееш ли да откраднеш суджук от зимника по време на велики пости?

Тя се ококори и подскочи:

– Сега те пипнах! Ще отида да кажа на някой от монасите! И тогава ще те накажат!

Ставаше лошо. Ако ме издаде...

– И да кажеш, няма да ти повярват. Всички знаят, че самодивите вършат само лоши неща, значи сигурно и лъжат.

– Аз никога не лъжа!

– Като преди малко, че ще ме урочасаш ли?

Момичето се фръцна и изскочи през вратата, без да я отваря. В килията стана забележимо по-тъмно.

Значи наистина греховете привличат самодивите. Тъкмо бях привършил със суджука – и ето я. Само дето нещо не й беше наред. Не ми обещавахе нищо, не можеше даже да ме уплаши. (Това отначало... абе, хайде да не го броим.) И сто на сто не можеше да ме урочаса – сигурно

беше прекалено малка. Сигурно грехът ми не е бил много голям. Или пък, докато сме малки, ни посещават малки самодиви? И караконджолчетата?... Чудя се, на колко години ли почват да ги учат на урочасване и на вещерски танци?

Размислите ми бяха прекъснати от рев и трясък някъде отдолу. С един скок се оказах на сламеника, завит презглава с чергата. Откъм долните катове се чу далечен шум от гласове. Внимателно надникнах изпод чергата – тъкмо навреме, за да видя как през дървената врата се появява малката самодива. Беше ухилена до ушите.

– Как се казва онзи, дебелият монах с белега на носа?

– Отец Андроник... Опитала си се да ме натопиш, че блажа през пости?

– Точно така!

– И той каза ли нещо?

– И още как!... Ти не чу ли?

– Не – излъгах.

– Че ще те накаже утре. – Тя се изчерви пак, изгледа ме и сърдито тропна с крак. – Ама ти наистина въобще не се плашиш! Ако продължаваш така, повече няма да дойда!

– Ще умра от страх, че няма да дойдеш. А на колко години трябва да станеш, за да почнат да те учат да урочасваш? И как точно го правите? С танцуването ли става някак, или с пеенето? Или това ви е веселбата, а го правите някак иначе?

– Ооооох...

– И колко време трае ученето за урочасване? А за танцуване и за пеене? Имате ли си специални учители, както тук за отделните неща, или всяка самодива може да ви учи на всичко? И...

– АААААААА! Стига, спри, моля те! Ще ти кажа, ама обеща ми, че ще се плашиш от мен.

– А защо ти е да се плашат от тебе? Иначе няма да те направят истинска самодива ли?

Тя седна на пода срещу сламеника и ме погледна тъжно.

– Скучно ми е. Мама по цял ден е на работа, татко също, братовчед ми ме смята за бебе... И защото ме наказаха. Сега целият ми клас за ваканцията е на атолите, а аз – в къщи.

– Теб пък за какво? – Изведнъж се сетих защо може да е. – Да не си постила през постите?

– В училище препрограмирах холото, и разбърках уроците. Математичката ни си изкара акъла, когато конете пребягаха през стаята...

– Сигурно са изпочупили всичко. Ние никога не ги пускаме вътре...

– После директорът си забравил паролата за училищната база данни, и обвиниха мен, че съм му я сменила.

– А ти не си, така ли? – Парола? Училищна база данни?

– Какво съм виновна, че е толкова лесна? И после се чуди защо всички имат отличен по всичко... Или с плъховете от вивариума на биолозите – откъде да знам, че географката ни я е страх от мишки! Е, то ако не я беше страх, де, и аз нямаше... Както и да е.

Кимах с глава, все едно разбирам.

– И на мен често ми е скучно тук. Няма с кого да си играя.

Тя вдигна глава и очите ѝ заискриха.

– Не може ли тогава да си играем заедно? Ще идвам, когато мога.

– А ще ми кажеш ли на колко години ви учат да урочасвате? И да танцувате вещерски танци? И какъв точно е баща ти... Чакай, не каза ли преди малко, че работел денем? И майка ти също?

– Ще ти кажа, ама ако се видим пак. Става ли?

– Става. А... Трябва ли пак да блажа през пости, за да дойдеш?

Момичето ме огледа от глава до пети и помисли малко.

– Да, трябва. А сега си тръгвам. – Протегна ръце пред себе си, размърда пръсти във въздуха и изчезна.

Гласовете долу бяха заглъхнали. Реших, че ще разпитам на сутринта какво е станало. Почудих се пак дали не е била тук за наказание за онази ми мечта.

А после цяла нощ сънувах кошмари, в които караконджоли ме гонеха с вили, та чак вдън гори тилилейски.

На сутринта всичко беше тихо и кротко. Само дето на молитвата отец Андроник имаше голяма цицина на челото. А като отивахме на закуска, минах покрай килията му – вратата беше строшена и изкъртена отвътре навън, вместо да бъде отворена отвън навътре. Брат Йоан, манастирският дърводелец, оглеждаше мрачно парчетата.

– Какво е станало? – попитах аз.

– А, нищо, нищо – отговори бързо той. – Отец Андроник вчера се спънал и се блъснал във вратата, и тя нали е стара, е гнила...

От килията идваха гласове. Заслушах се.

– Кълна се в Бога, отче протоигумене...

– Глупости говориш, Андроник. Самодива в манастир никога не е влизала, даже в изоставен. Осветено ли е мястото от трима митрополити в съслужение, недостъпно е за чадата на ада завинаги. Пише го в

указанията на самия Йосиф Водителя. Да не си пробвал тайно от виното? Брат Иларион ми спомена, че тази нощ някой като че ли е влизал в зимника – резето не е било дръпнато докрай сутринта.

– Отче, кълна се...

– Я се махай! – напъди ме сърдито брат Йоан. – Не те ли е грях да подслушваш? Да се помолиш след закуска още веднъж заради това! Иначе наистина ще... Дим да те няма!

Искаше ми се да го попитам какво ще стане, но забелязах, че си е взел аршина, и се сетих. Закусих и се помолих. След това попитах отец Никодим, докато ми разясняваше Откровението:

– Отче, а отец Андроник защо викаше така тази нощ? Чак при мен се чу.

– Паднал, ударил се и го заболяло – отговори спокойно отец Никодим, без да му мигне окото.

– По главата ли се е ударил? Гледах, че има цигина.

– Да. Какво си заразпитвал?

– Ами... жал ми е. – Истина беше. – Много ли се е ударил?

– Май даже повече, отколкото изглежда – въздъхна наставникът ми.

– Отче, а може ли човек да падне на стената?

– Не, разбира се. Нали стената е изправена. Как ще падне на нея? Ама че си неразсъдлив.

– А на вратата? Ох, ухото ми!...

Прав беше, че съм неразсъдлив.

Вечерта изчаках всички да заспят пак, и откраднах още един суджук от зимника. Този път даже няха нужда от светилниче, бях запомнил добре пътя от миналата вечер. Пък и ми се видя доста по-къс... Брат Иларион, готвачът, беше подпъхнал парченце дърво под резето, да се познава дали е отваряно – добре, че го усетих случайно, та после да го сложа пак.

Малката самодива обаче не дойде. Сигурно само един изяден суджук не беше достатъчно грях – преди ме бяха и наказали същия ден. Само че не знаех дали няма да отнеса пръчката, вместо да ме оставят без вечеря, така че не посмях пак да заспя пред отците.

На следващата вечер откраднах два суджука. Едвам ги изядох – щеше да ми стане лошо. Чак почнах да се съмнявам дали да стоиш гладен също е грях. Самодивата обаче пак я нямаше. Дали не я бяха хванали и наказали? Или по този начин ме подтикваше към грехове? Тъй де – за да

дойде пак, вече бях откраднал и изял три суджука, и то през пости.

Или тя май беше споменала, че е дебнала баща си цяла седмица, за да дойде тук. Сигурно трябваше да го издебне пак. Само че щеше ли да стане, ако аз не ям суджуци? Като ям суджуци, той по-разсеян ли става-ше? И по-небрежен към нечестивите си задължения? Не ми се вярва, иначе щяхме да гоним изчадията на ада с преяждане вместо с молитви. И точно през пости трябваше да гъмжи от тях наоколо... И като мине след един месец Коледа, как тогава ще ѝ помогна със суджуците да дой-де, като вече няма да са пости?

На следващата сутрин брат Иларион се разшумя, че изчезват су-джуци. Бил ги броил, и били по-малко. Протоигуменът отец Йоаникий обаче го помоли да провери пак, и той ги брои четири пъти, всеки път различно. Не знам какво си говориха после, накараха ме да изляза, но работата се потули. Само дето монасите цял ден поднасяха брат Илари-он да не сбърка по колко паници боб сипва на човек... Вечерта обаче го забелязах, че си носи сламеника към зимника, и не посмях да отида пак да крада.

Самодивата пак не дойде. На следващата вечер обаче ме събуди:

– Ей, глупчо, заспал ли си вече? Уж щеше да ме чакаш!

– Не съм побягнал, нали? Сигурно затова съм и глупчо – че въобще те чакам! Ако сестра ми ми викаше така, щях да я напердаша.

– Или тя теб, като те гледам. Ще си играем ли?

– Ще, ама как? Не можеш нищо да пипнеш. Само те бива да пла-шиш отците. И да се скъсвам да крада суджуци, а ти да не идваш. Едвам не ме хванаха.

– И мен едвам не ме хванаха... Искаш ли да уплашим още някого?

– Не, благодаря. На отец Андроник още не му е минала цицината. Без да броим как го гледат другите зад гърба му.

Момиченцето се изкиска доволно. Мен ме хвана яд.

– Не е смешно! Човекът не е виновен. А цицината го боли здравата.

– Уф, наистина. – Тя внезапно помръкна. – Преди месец и аз си направих цицина, и също ме боля доста.

– И как така си могла да се удариш? В някоя друга самодива ли си се блъснала? Или примерно и мебелите ви са такива като вас?

Тя изпуфтя отчаяно и извъртя очи. На мен пък ум не ми побираше как от мебели стават призраци. Сигурно след като ги насекат и изгорят. А от кои ли? От такива, дето ги е прескочила котка преди да са догорели? Или от такива, дето са обидили някак свещеник... примерно от стол, дето се е счупил под него? Преди година една скамейка се беше счупила

под отец Самуил. Ако се върна някой път на село, трябва да погледна дали призрактът ѝ не витае из черквата нощем.

– Паднах от ягодовото дърво – заяви накрая тя. – Откъде да знам, че са му толкова чупливи клоните? После генетиците трябваше да отглеждат ново. И престанаха да ме пускат в лабораторията.

– Страхотно. Значи имате ягодови дървета. А крушова и ябълкова трева? И лукови хрусталаци? – Внезапно се сетих, че не се изчерви. – Ама... Наистина ли имате такива работи? Вдън горите ли ги отглеждате, или... Къде живеете всъщност?

– Тъж... как да ти обясня? На един друг свят.

– Разбрах. И от кои хора стават самодиви, като умрат? От жените? А от мъжете – сигурно караконджоли. И астрономи. Ти малка ли си умряла, та си малка сега? И какво лошо си направила приживе, та сега си самодива? Не си уважавала свещениците? Или...

Тя скочи към мен и се опита да ме удари, но ръцете ѝ минаваха през мен като сянка. Първия път примигах, след това се разсмях. Тя спря да маха, и както предишния път се друсна на пода и се разрева.

– Хайде, хайде, стига си плакала. Ако беше истинска, щях да се уплаша. Да не се удавя.

– Истинска съм! Повече и от тебе, неграмотник такъв!

– Не съм неграмотник! Мога да чета и пиша. А ти? – Може и да можеше. Щом ходи на училище, нищо чудно. – И какво ти е истинското? Я отвори вратата на килията, да те видим!

– В моя свят мога да отварям врати, колкото си искам! А ти там не можеш и нося си да покажеш!

– Като умра, ще се покажа на онзи свят целия. И понеже сигурно ще умра вече пораснал, ще ти дърпам ушите всеки ден.

– Ама нашият свят не е вашият онзи свят! Наистина си пълен неграмотник. Не знам дали вашият онзи свят изобщо го има. Нашият си е като вашия. И ние сме си живи, не сме умрели.

– Глупости! Защо тогава вместо нормални хора сте самодиви и караконджоли? И астрономи?

– Нормални хора сме!

– Че защо тогава си прозрачна, и не можеш да пипнеш нищо? Я не ме лъжи!

– Това, дете го виждаш от мен, е псевдохолографско изображение. Подпространствени ретрансмитери, и такива работи.

– Аха. А това, дете ти го виждаш от мен, е на свети Йоана Богослов от Откровението Четирите конника на Апокалипсиса заедно с

възнесението на Яков на небето и излизането на Йон от търбуха на кита. И такива работи.

– Стига си ме правил на две и половина!

– А ти мен на три и три четвъртини. Защо не си кажеш нещата като хората, вместо да се правиш на важна и да си измисляш разни сложни думи?

– Уф... Сигурно не знаеш какво е холография?

– Не.

– И подпространствен сигнал, и такива работи... Тогава може и изобщо да не разбереш.

– Казвай, пък ще видим. Ама ако си измисляш, веднага ще разбере!

– Знаеш ли... знаеш ли... знаеш ли какво е машина?

– Да. Осквернение на волята Божия, създадено от хора. Пише го къде ли не из светите книги.

– Уф... Е, това че ме виждаш, но не можеш да ме пипнеш, става с машина. Взима само образа ми, но без тялото, и го пренася от моя свят в твоя.

Нещо все пак май беше мътно. Машините са работа на обикновени хора, но...

– А ти как ме виждаш, като не си тук? Същата машина прави обратното с моя образ ли?

– Точно така. В момента стоя в моята стая, а като се огледам наоколо, виждам килията ти. Все едно наистина съм в нея. Само дето е трудно да пиша по клавиатурата на сляпо. Иначе е страшно интересно.

– Клави... клави-а-тура... Това някакво самодивско заклинание ли е? И защо се пише, а не се казва? – А как ли се пише, чудех се. С призрачно чернило на призрачен пергамент? И как ли виждат призрачното чернило в тъмното? Свети ли на тъмно? А на светло тогава как го виждат?...

– Ще ти кажа аз заклинание, глупчо такъв! Това е... това е... ами нещото, с което казвам на машината да прави тези работи.

– А може ли да направим обратното? Аз да съм все едно в твоята стая, и да я виждам?

– Не знам, трябва да проверя. Само че ще иска време – няма да е днес или утре. И май е още по-забранено от това да идвам тук.

– И ще ми покажеш ли ягодовото дърво? А, и как изглежда братовчед ти? – Бях страшно любопитен как изглеждат астрономите. – Има ли рога? Опашка? А копита? Мирише ли на сярка? Какво се хилиш?... И каква е тази история с различните светове? В Библията пише, че Господ

е създал само един свят. Или поне не пише за други.

– Ще ти разкажа, като се видим другия път. Хайде чао, че ми се спи.

– А я ми кажи защо ме излъга за яденето на суджуци? Едвам не повърнах, след като изяхох двата – и те няма! А днес вечерта не съм ял ни то един. И ако продължавам да ги крада, скоро ще ме хванат.

– Защото си много дребен, и трябва да ядеш, за да пораснеш.

– А защо не идваш тогава всяка вечер?

– И сега идвам всеки път, когато мога. Рискувам татко да ме хване. Само че нямам с кого да си играя, освен с теб. А почвам училище чак след две седмици... То пък все едно и тогава не е същата скука, де.

– И аз нямам с кой друг да си играя. – Разказах ѝ набързо за Димо и Георги.

– Значи ще си играем заедно!

– Става. Казвам се Петър. А ти?

– Христина.

– Не може да бъде! Наистина ли?

– Не, ще седна да си измислям ново име специално заради теб...

Време е да си тръгвам.

Нещо наистина беше мътно. Не може изчадие на ада да е кръстено на Господа. Не може и името му да може да произнесе, лично отец Геласий го казва. Значи не ме лъже, като казва, че не е самодива. Нищо, другия път ще я разпитам повече.

Ако ме изтрае. От божиите хора малко го могат.

Следващите няколко дни гледах да съм примерен – ей така, от любопитство. Дали това ще задържи Христина да не идва по-дълго време. Макар че май всъщност ми се щеше точно обратното... В неделята след обяда намерих отец Геласий пак излязъл на слънце.

– Отче, а какви още изчадия адови има освен самодивите и караконджолите?

– Какви ли не, Петърчо. Върколаци, вампири, демони... Нечестивият не стои без работа. Ама самодивите и караконджолите са най-чести – не минава месец да не чуем, че са се появили някъде. Другите са по-редки. Преди петнайсет години в съседната околия имаше върколак, а преди малко повече от сто е имало в нашата. А малко преди него пак тук е имало вампир – бил е страшен, убил е над сто души, сума ти очистителни служби са служени заради него – бягал е и пак се е връщал, а на една се е опитал дори да нападне свещеника. Накрая прадядото на сегашния

ни проигумен го е прострелял със стрела със сребърен връх... Защо те интересуват тия работи?

– Ами... Интересно ми е. Отче Геласие, а какво е това астроном?

– Астроном ли? За пръв път чувам такава дума. Откъде я знаеш?

Ха сега де?

– Ъъз, четох я в някакво древно житие. Не помня в кое точно.

– Кое ли ще да е? Уж съм изчел всичките, пък нещо не си спомням... Астроном... астро-ном... звездо-именен... В житие, казваш? Това ще да означава Луцифер, послушнико.

– Това пък кой е?

– Едно от имената на дявола.

Изтръпнах. Христина да е братовчедка на дявола?

– Той, дяволът, много ли имена има?

– Много, Петърчо. Какви ли не, и повечето измамни.

– Отче Геласие, а дяволът нощем ли работи? Или денем?

– Непрекъснато, Петърчо. Не почива нито за миг. Затова се молим и денем, и нощем...

Олекна ми. Христина беше казала, че астрономите нямат какво да правят денем. Сигурно просто ще да е обикновен съименник на дявола.

– И какво ти е толкова интересен сатаната?

– А, нищо, нищо. Чудех се какво ли значи думата.

– Това ще да е. Добре е да го отбележа в трактата за ликовете на нечестивия, като се кача горе да преписвам. А пък как само препича слънчицето... Я по-добре го остави на мира рогатия. Можеш ли да играеш шах?

– Какво е това?

Отец Геласий измъкна от диплите на расото си кесия и я разтвори. Тя се оказа пълна с дървени фигурки, и разчертана отвътре на квадратчета.

– Игуменът не я одобрява много, но в житието на свети Йосиф Водителя пише, че обичал да играе шах – значи е чисто нещо.

– Той ли я е измислил?

– О, не, още отпреди него е. Останала е от времето, когато е имало царе и войни.

– Отпреди Христос ли?

– Сигурно оттам някъде... Белите и черните фигури са две армии.

– И белите служат на Бога, а черните на дявола?

– Не, просто са различно боядисани, да се разпознават едни от други. Тези тук са войниците. Това са командирите им. Това са коне, а това

– топове.

– Какво е топ?

– Какво, какво... Обсадна кула, като на рисунките от древните жития. Тук е царят, а това е царицата му...

Отне ми малко време, докато запомня правилата. След това отец Геласий започна да ме учи да играем. По време на първата игра непрекъснато ми показваше къде бъркам. Втората започна по същия начин, но към средата отец Геласий се поуъмълча, а накрая почна да мисли доста, преди да играе. На третата пак мислеше все по-дълго. Накрая, двайсетина хода след началото, го попитах:

– Отче Геласие, ако си поставя белия командир тук, какво ще стане?

– Ще ти го взема, разбира се. Не виждаш ли, че е под удара на войника?

– А ако след това си сложа царицата тук?

– Ще ти я взема с коня. – Отецът прибра и царицата ми в полите на расото си.

– А ако след това преместя топа тук? И после, като ми го вземеш, преместя и другия тук?

– Ще взема и него. Не разбирам какво искаш да направиш.

– А ако сега преместя коня тук?

– Ще ти взема и него, и ще останеш с един кон и трима войници... Какво?!

Беше се сетил какво ще последва. Гледа невярващо квадратчетата известно време, след това ме зяпна:

– Как го направи?

– Много е просто. Фигурите бяха ей така. Значи, ако си сложа коня тук, и после тук, и твоят цар е обграден навсякъде от пак твои фигури, няма къде да отиде – ще го убия само с един кон и трима войници. Другите фигури не ми трябват. Остава само да ги използвам, за да направя така, че царят ти да е обграден отвсякъде от свои.

Отец Геласий много внимателно проигра ситуацията още няколко пъти. След това ме изгледа като че ли са ми пораснали рога и копи... така де, криле и нимба.

– Още една игра, Петърчо?

Следващата игра отец Геласий изгуби на двайсет и третия ход. И трябваше четири пъти да му показвам как става двама войници да убият всички важни фигури от армията му.

– Много е хитро, отче, нали? Защо да си хабиш другите фигури,

когато може и само с двама войници. Да изиграем ли още една игра?

– А, имам работа горе, да преписвам – разбърза се отецът. – Ти нямаш ли какво да учиш?

Хвана ме яд. Толкова интересен беше този шах! Но нали трябваше да съм примерен.

Христина пак дойде една седмица след предишния път. Този път бях още буден. Бях се научил да играя на шах наум, като само си представям кесията с квадратчетата и фигурите. Само че, колкото и да се мъчех, все не можех да се бия – игрите излизаха наравно. А отец Геласий не искаше повече и да чуе за шах. Сигурно игуменът му се беше скарал.

– Спиш ли, глупчо? – стресна ме тя.

– Ако още веднъж ме наречеш така, ще ти... Ще почна и аз да те наричам глупачка.

– Ми как да те наричам, като си глупчо! Сигурно и света си не знаеш откъде се е взел.

– Знам, естествено. – Зарязах играта и отворих очи. Христина беше седнала на пода, или по-точно във въздуха на половин педя над него.

– Я, ама ти си си закърпила роклята! И как блести само. Изпрала ли си я?

– Харесва ли ти? Само че е компютърен образ.

– Това какво е?

– Ами не съм с рокля в момента. Компю... машината, която пренася образа ми, прави да изглеждам, все едно съм. Така ми е по-лесно, отколкото да кърпя ония дантели.

– Ако пък кажеш, че може да те направи да изглеждаш и като триглав змей, ще ти повярвам още повече. Пак ли си краля дантела от музея? А, и ще ми кажеш ли най-сетне какво е музей?

Христина стисна зъби и започна да мотае нещо невидимо из пръстите си. Внезапно изчезна за миг, и се появи отново. И изведнъж започна да се променя. Все едно беше от глина, и някой я месеше. Кожата ѝ позелена, физиономията ѝ се източи напред и стана на муцуна, пръстите ѝ се удължиха и се покриха с люспи. Усетих как косата ми аха-аха да настръхне, и си заповтарях, че това е само образ... Докато се осъзная и взема в ръце, пред мен вече стоеше зелен гушер колкото нея.

– Сега вярваш ли ми? – заяви доволно гушерът с нейното гласче.

– Да, ама триглавият змей е с три глави – заядох се аз. – И надали е с дантелена рокличка.

Гушерът бързо замърда пръсти. Роклята за момент стана червена и

пишна като на картинката от житието на свети Йероним, след това се превърна на къса поличка от папур и изчезна. Израснаха му още две глави – отначало отгоре на първата, една върху друга, след това се разместиха. Известно време се опитваха да се сместят на една шия, докато се поберат някак. Изгледаха ме доволно, след това отвориха усти и избълваха облак снежинки. Чу се ядосано мърморене, снежинките изчезнаха и змеят дъхна отново, този път пламъци. Те префучаха през мен, преди да успее да помръдна или да мигна, и изчезнаха в стените наоколо. Тъкмо да ми напомнят, че това, което виждам, не е истинско.

– Сега вече ще уплаша когото си поискам! – заяви гласчето на Христина.

– Наистина. Като проговориш от тия зелени глави с това тънко гласченце, и всеки ще си помисли, че е ял отровни гъби. – Хрумна ми как да я закача. – Нищо де, така определено си по-красива.

– Ще ти кажа аз на тебе, неграмотник такъв! Само почакай... пипи-пи... ква-ква-ква-ква-ква... **СЕГА ЩЕ ТЕ ГЛЪТНА, ДРЕБОСЪК ТАКЪВ!** – От тавана се посипа прах. Гласът наистина беше страховит.

– Чудя се какво ли ще стане, ако те чуе отец Андроник и дотърчи. Като чуе да приказвам откъм килията си с такъв глас, сигурно бая стени в манастира ще се окажат прогнили.

– **ЩЕ ТЕ ГЛЪТНАААА!** – Чудовището разпери и заразмахва зелените си ръце.

– И ще дойда ли тогава във вашия свят? Хайде де, страшно съм любопитен.

Змеят замръзна и ме загледа.

– Ще ме гълташ ли, или не? Искам да видя какво е да ме глътне змей.

Погледа ме още малко и изчезна. Няколко удара на сърцето бях сам в килията, след това се появи Христина. И пак се беше разревала.

– Ама теб от съвсем нищо не те е страх! Ако продължаваш, повече няма да си играя с теб!

Стана ми жал за нея.

– Че нали ти ми обясни, че всичко това е само образ? Защо да ме е страх. И... Я, ама ти си с панталони, като циркаджия! Къде отиде роклята? И как ти разрешават вашите?

– Че защо да ми забраняват?! С панталони е много по-удобно.

– Няма ли да ги накаже свещеникът ви?

– Ние нямаме свещеник. Не сме така изостанали като вас... Ти щеше да ми разказваш откъде се е взел вашият свят. Да те видя знаеш ли.

– Знам, естествено. Бог го е създал, пише го в Библията.

– Уфф... Добре де, какво е станало после?

– После Бог създал животните, и накрая човека. Не си ли чела Библията?

– Глупчо с глупчо! А как сте дошли на него?

– Нали ти казах – Господ ни е създал. Защо трябва да идваме отнякъде?

Христина се опули и помълча мъничко, преди да продължи:

– Отникъде не били дошли, значи... А знаеш ли тогава какво е станало след, въз... Христос и още по-нататък?

– Ами известно време след Христос светът тръгнал по пътя на сатаната. Хората измисляли какви ли не машини и други дяволски неща. Имало войни, и Църквата била свалена от власт, и всякакви други ужаси. И тези, които вървели по Христовия път, били все по-малко, и всички тези, дето се занимавали с машините и другите дяволски неща, ги преследвали и гонели, и им се подигравали.

– Супер. Точно така е било, сто на сто. И после?

– Накрая Бог се разгневил и отново смесил езиците на хората, както при Вавилон – и настанал Вторият Вавилон. Всеки вид хора проимал свой език, и все по-трудно се разбирал с другите. И Бог наредил всеки да върви по своя път. За да могат да се разделят грешните от праведните, и грешните да погинат, а праведните да оцелеят. И хората тръгнали по страшно много пътища, едни право към дявола, други по-малко право, ама пак към него, и се спасили само праведните. От които сме ние... Какво се смееш?

Христина се късаше от смях. Стана ми обидно, и се ядосах.

– Стига си се хилила! Това са свети неща, пише ги в свещените книги! И тях ли не уважавах?

– Ох, ще умра! Ох... Чак такъв неграмотник... Петърчо, ти това вярваш ли го?

– То е затова, за да се вярва. И не съм ти Петърчо, а батко Петър. Една година съм по-голям.

Христина отново избухна в смях. Мина доста време, преди да се свърземе.

– И как точно е станало това? Страшно съм любопитна.

Напънах се да се сетя как точно беше написано в Летописа на Пагубното време.

– Ами като хората почнали да правят машини, това ги отклонило към пътя на дявола, и те правели все по-сложни и по-дяволски машини.

Имало такива, дето ядели въглища и дишали пушек и пара, после пък се появили карети, дето вървели без коне, после пък такива, дето се движели от силата на мълнията, и какво ли не още. Почнали да правят машини, дето помагали на хората да мислят, след това такива, дето мислели вместо тях. И други, дето помагали на хората да правят други машини, а после такива, дето сами правели други машини. И така машините станали повече и по-силни от хората, и по-умни, и дошло време, когато започнали да нареждат на хората какво да вършат. Отначало по малко, после все повече.

– Че защо са били толкова глупави хората да ги слушат? – изгледа ме иронично Христина.

– Ами защото уж така хората живеели по-добре, без глад и болести, но всъщност за да ги отклоняват от Божия път. И така машините почти съвсем поробили хората, само искрените в Бога останали незаробени от тях.

– И какво друго? Страшно ми е интересно. Сериозно.

– И почнали да се появяват из света демони и изчадия адови, уж хора, а с дяволски сили в тях – говорели си с машините само с мисъл, били бързи и силни и хитри като за десет души, и какво ли не още. После проимало и други, духове на злото още по-страшни от първите, пародия и осквернение на ангелите – нямали своя плът, а се явявали в каквото пожелаят образ, където и както поискат, и вършели неугодни Богу неща. И праведните хора били стъпкани, и живеели тежък живот, точно както преди това народът Божи в Египет. И не смеели да кажат, че вярват в Бога и се осланят на Него, защото неверниците им се подигравали, и малоумни ги наричали – а демоните и духовете на злото още повече от другите.

Христина се кискаше тихичко.

– И после?

– И накрая, точно преди Бог да се разгневи и да размеси отново езичите човешки, той пратил вест. Както Мойсей преди, се явил избран от Бога мъж – Йосиф Водителя. И той събрал праведните, и ги повел на път през пустинята на духа. И вървели дълго, и минали през много изкушения, и стигнали накрая Обетованата земя, където живеем сега. И основали Патриаршията.

– А тази обетована земя на кой свят се намира, знаеш ли?

– На този, естествено. Ако беше на оня свят, щяхме да сме при вас.

Христина изпуфтя тежко и извъртя очи. След това запремята нещо невидимо с пръсти, и загледа стената над главата ми.

– Светилничето ли ти е интересно?

– Не, търся урока по история... Ето какво казват нашите учебници: „Навлизането в употреба на нанотехнологиите и мощните изкуствени интелекти осигурило добър жизнен стандарт отначало в напредналите държави, а после и в Третия свят. Това стеснило икономическите различия, и извело на преден план професионалните. Основните разлики били във възгледите за допустимата степен на прогреса и нивото на необходимите ограничения. Противоречията се антагонизирали, и...“

– Нищо не разбирам.

– Ами с времето толкова страшните ти машини направили така, че всички живеели повече или по-малко добре. Отначало трябвало да се работи, ама после нуждата хора да работят вече била толкова малко, че нямало работа даже за тези, които искали да я вършат ей така, за удоволствие. И така хората нямали какво да правят, и им оставало много време да мислят и да правят каквото им скимне.

– Демек същото, дето го казах и аз.

– Същото, друг път! И почнали да се разделят на групи, по това какво на кой харесва, и какво мислят за едно или друго нещо. И най-вече по това колко прогрес смятат за позволен и най-добър. Ако имало как, щели да стигнат дотам да воюват, ама Аугментираниите и първите Безтелесни не позволявали. Накрая се наложило различните групи да бъдат разделени, и да се свързват само за неща, които са им изгодни.

– И небогоугодните погинали? – Аугментирани? Безтелесни?

– Много малко са „погинали“, глупчо! Повечето са си живи и сега. Просто има такива, които не искат да се свързват изобщо, или се свързват еднопосочно, или страшно малко, като вас. Затова не знаят за другите.

– Тоест, всичките грешници са си живи? Ужас! А как ги е разделил Бог?

– Разделили са ги Безтелесните, а не бог! Заселили ги в различни светове, точно както и вас. Паралелни, или нещо подобно. Синхронизирали ги някак един с друг, поне повечето – иначе сега можеше за теб да е нощем, а за мен денем, и при теб да е зимата, а при мен – лятото. Регулирали им климата, и такива неща. И на твоя също – иначе сега отвън щеше да има сняг. Знаеш ли изобщо какво е сняг?

– Да. По-миналата година през януари валя, почти цял предиобед. Дядо ми Стефан разправяше, че като бил млад, имало една толкова люта зима, че три пъти валял сняг, и единия път като паднал си останал по земята, и се стопил чак на следващия ден, а водата в котлето хващала кора

отгоре този ден... А като са се смесили езиците, как така говорим с теб на един и същи език?

– Групите ни имат общ произход, и и двете са си запазили езика през времето. Затова и избрах точно вашия свят да идвам тук. Иначе трябва да уча езици, и какви ли не други неща. Абе, скука.

Ако тези неща са скучни, рекох си, какво ли ще ѝ се види моето учене.

– А има ли други благочестиви от живите, като нас, или всичките са грешници?

– Има всякакви. Религиозни фанатици като вас не са много, но и такива има. Някои примерно са отрekli цивилизацията въобще, и са се върнали към животните. После повечето от тях пак са тръгнали да еволюират, де. А някои не са – страшно е интересно да ги изучава човек. На другата крайност са тези, които са искали безкраен и неограничен прогрес – те отдавна вече са Безтелесни.

– Това какво ще рече?

– Нямаат постоянни тела, създават си каквито им хрумне за мига. Владяят сили, които ние даже не можем да си представим, всеки един от тях знае и може хиляди пъти повече от всички обикновени хора накуп...

Ясно какво са, значи. Духовете на злото от Летописа на Смутното Време. А пък онези другите, Аугментираните, сигурно са демоните, дето са уж хора, а с дяволски сили в тях? Дето си говорят с машините само с мисъл, и прочее?

– Нашата група е смятала за оптимално нивото на прогрес от известно време преди разделянето – продължаваше гостенката ми. – Грубо, де. Татко казва, че при подбирането на отделните елементи от утвърдения начин на живот е имало толеранс от стотина години, и че разни неща, дето ние ги ползваме заедно, тогава са се появявали с по петдесет и повече години разлика... И понеже връзката между групи на различно ниво на развитие се прави най-добре от такива на междинно ниво, и нашата била много отворена за контакти, ни избрали да правим връзката с десетина изостанали свята като вашия, и с няколко по-развити.

Както и да е, сигурно ще го разбера всичко това после. Важното е да не се издавам, че не схващам.

– А нашата група най-праведната от всички ли е била?

– Има групи, които са се изолирали напълно – изгледа ме дяволито Христина. – Те сигурно ще да са още по-праведни... Други са постигнали договореност за много ограничена връзка – вашата е била такава. Дали сте разрешение да ви изучават срещу това да се представят за

самодиви, таласъми и други подобни, с цел укрепване на религията.

Бях като ударен от гръм.

– Не може да бъде! Искаш да кажеш, че...

– Точно така, глупчо. Нашите изследователи могат да ви изучават, но са длъжни за отплата да се представят за зли духове и да плашат хората. За да могат вашите свещеници да ги гонят. Видя как можеш да изглеждаш иначе, нали? Татко се занимава с това – да оформя образите на изследователите като самодиви и караконджоли, и да ги прехвърля където трябва във вашия свят. И аз използвам тайно неговата машина, която го прави.

– Искаш да кажеш, че самодивите и караконджолите само се преструват на лоши? И че като се спомене Божието име бягат, защото е такава уговорката, а не защото ги е страх? – Сетих се, че тя е кръстена на Господа, и че не се изчерви нито веднъж, докато обясняваше. – Не може да бъде! Само като го разкажа на отците тук...

– Не бива да го казваш за нищо на света! Това е тайна, разбираш ли? Даже и аз не трябва да знам всичко за нея, преди да порасна и да държа изпити. Докопах се непозволено.

– И какво ще стане, ако я разкажа?

– Ами като престанете да се плашите, всички изследователи ще почнат да ровят защо. И някой изследовател ще го разбере, и нещата ще стигнат до татко. И той като претърси, ще намери какво е станало, и няма повече да мога да идвам и да си играем! А сигурно ще накажат и него.

– Добре де, ще си мълча. Но идвай по-често.

– Идвам колкото често мога, татко вече подозира, че нещо не е наред! Ако ме хване... А ти само дремеш в килията и чакаш.

– Не дремя! Играех шах наум. Сам със себе си.

– Брей! Много умен си се извъдил.

– Искаш ли да изиграем една игра? Да видим кой е по-добър.

– Мразя шаха до смърт. Ама татко ще те бие като добрутро.

– Като добрутро ще го бия аз. А после той теб, само че не на шах.

– Глупчо такъв! Тръгвам си.

– И престани да ме лъжеш, че само се преструвате на лоши. В нашата околия преди години е имало вампир, който е убил над сто души.

– Ще проверя, и ще ти кажа каква е работата. До скоро!

Последва още една скучна седмица. На отец Андроник му мина цинната, и брат Йоан му скова нова врата на килията. Стана яка като

манастирската порта, от три пръста дебели дъски. С пълна сигурност беше най-здравата врата на килия в манастира – всички монаси се шегуваха, че през нея даже самодива няма да може да влезе. Брат Харалампий пък веднъж добави, че това няма значение, и че важното е Андроник да не може да излезе, ама като ме видя, че го слушам, млъкна. Отец Андроник много искаше вратата да се отваря отвътре навън, ама игуменът не даде.

Брат Иларион спа няколко нощи в зимника, да лови кой краде суджуци, докато една сутрин протоигуменът не го хвана, че мирише на вино, и не му забрани. Братът се опъваше и настояваше, че откакто спял там, суджуците престанали да изчезват, ама от това протоигуменът само реши, че цялата история със суджуците отначало си е била лъжа, и се ядоса още повече. Аз обаче не посмях повече да ида там нощем, да не би брат Иларион да слухти.

Прерових свещените книги, да търся истории за сатанинските изчадия. В по-старите книги имаше много за демони, в тези от точно преди Втория Вавилон – също, но от след това се споменаваше само няколко пъти, и нищо конкретно. Виж, за вампири и върколаци пишеше доста. А самодивите и караконджолите направо се прескачаха. Отец Геласий много се радваше, че съм станал толкова старателен в четенето.

– Ще стане от това момче монах за чудо и приказ – заяви той веднъж на отец Никодим. – По цял ден само четете старите жития.

– И все за адските сили, като гледам – отвърна намръщено наставникът ми. – Защо са ти толкова интересни бе, Петърчо? На житиетата на светците дремеш като лалугер.

– Не дремя! Слушам.

– Затова ли ме пита оня ден на боб ли е врачувал Василий Врач? Май трябваше да извадя пръчката.

– Сигурно нощем тайно го навещават самодиви, та се учи да ги гони – изкиска се отец Геласий.

– Още му е рано за това, Геласие. – Отец Никодим го изгледа накриво.

– Аз такова... искам да се науча да прогонвам самодиви... И си мечтая някой път да хвана караконджол. И да го докарам да го затворим в манастира.

– Ще хванеш два – пак се изкиска отец Геласий. – На теб и самодива ще ти натежи.

– Я остави момчето, Геласие – застъпи се за мен отец Никодим. – Гледам, че нещо не играете с него шах напоследък. А ви видях преди

десетина дни да го учиш. Какво стана?

– А, научих го вече. Много добре даже. Кой ще служи тази година Коледната служба?...

Вечерта се появи Христина.

– Ако знаеш колко примерна съм станала заради тебе! По цял ден седа и чета учебници, даже тези за големите! Татко е на седмото небе от радост. Обеща ми глайдер. И навсякъде се хвали с мен – как не върша вече никакви бели, а само уча.

– И вече пускат ли те навсякъде? При ягодовото дърво?

– Никой не ще да му вярва – посърна тя. – Глупчовци.

– Глупчовци ли? Хм... А провери ли за вампира?

– Да. Една от групите ни го е описала. Не е убил над сто души, а само деветдесет и двама. И не е наша работа.

– А чия?

– Точно преди Разделението много хора са си давали какви ли не умения. Имало е как. Всеки е искал да е с нещо по-специален, ако ще и много шантаво да е, а пък то после се е предавало на децата му. Така че нищо чудно във вашия свят да е попаднал някой, който по наследство е вампир. Същото е за върколаците – това човек да може да кара другите да си мислят, че изглежда иначе, е било много желано умение. Сигурно на вашите просто не им е хрумвало да се правят на друго освен на вълци.

– Надали сред нас има такива. Ние го смятаме за сатанинска работа. И защо си толкова сигурна, че си е наш, а не е ваш?

– Защото когато нашата група се е образувала, е имала условие да няма хора с по-особени умения. За да била стабилна групата. После се оказало грешка, ама вече е късно – търсим такива под дърво и камък, ама не идват лесно. А в групи като вашата са приемали всеки, който е казал, че вярва в господ. И много често тези с по-особени умения не са си ги харесвали, и са търсели опора в религията. А пък някои не са ги искали никъде другаде. Така че най-особените могат да се намерят точно при вас.

– А защо не можете да си направите хора с по-особени умения? Нали е можело? Или защо не си поканите от при нас? Ох, то пък забравих, че не може...

– Нивото на развитие на групата ни е от преди времето, когато е можело да си направим. Затова и не е позволено. Било конфликт на тезаурусите, и разни там подобни дървени философии.

– А как стават чудесата? Днес иконата на Богородица излекува един мъж с гноясал крак. Както се молеше, и хоп – изведнъж парцалите с гноята хвъркнаха от крака му, и отдолу беше здрав. И той, и жена му припаднаха. А преди месец на едно дете откъснатата ръка му порасна отново. Докато мигнеш.

– Глупости. Не може да бъде. Това ние не го можем...

– Честен кръст!

– Добре. Ще проверя, и ще ти кажа. Искаш ли сега да ми дойдеш на гости?

– Има ли как?

– Да. Научих как става. Сега ако не ме хванат, ще е направо супер. Дано да няма записи в Центъра за връзка, че там няма как да ги изтрия. Ако знаеш колко забранено е да ти покажа каквото и да било от нашия свят, лошо ще ти стане. Нарушава както Конвенцията за връзка, така и правилниците и на вашия свят, и на нашия.

– Какво да направя?

– Изправи се на сламеника. Така... Затвори си очите.

– Защо?

– Завива се лошо свят, ако гледаш в момента на смяна на образа... Сега ги отвори.

Отворих ги – на пода вместо Христина седеше и ме гледаше голяма тлъста зелена жаба. Като в приспивните истории на мама – там имаше някаква жаба, която беше урочасана красавица...

– Вашият свят някаква приказка ли е?

– Толкова ли ти харесва?... – чу се гласът ѝ отнякъде. – Ха! Ама че съм... – Жабата изквака и подскочи. След това изчезна, и в миг на нейно място се появиха две жаби. След това четири. След това цяла кошница. Докато мигна, и из цялата килия скачаха и квакаха жаби.

– Значи светът ви е нещо като блатото край село?

– Ще ти кажа аз блато, глупчо такъв! Обърках настрой... нещо.

– Искаш да ми покажеш, че можеш да се превърнеш и в жаба ли?

– Ако само видиш в какво още мога да се превърна! Приготвила съм ти изненада, но ще е после. Пак си затвори очите... Отвори ги.

Направо зяпнах. Килията ми я нямаше. Бях в някаква много странна стая. Таванът светеше равномерно, сигурно беше матово стъкло като на прозорците в манастирската черква. Стените бяха бели, като току-що варосани. Пред мен Христина седеше на ниско столче пред масичка, на която имаше някакви кутии, и тракаше с пръсти по едно парче дъска, сложено най-отпред. В стаята нямаше нищо друго.

– Харесва ли ти? Обрала съм половината мощност на ретранслатора само за нас, за да е ясен образът.

– Че как живееш тук? На пода ли спиш? Къде ти е тогава сламеникът? И светилниче нямаш. Като мръкне, с какво си светиш? А, а защо при вас сега е денем? Нали уж...

– Не е денем...

– Глупости. Луната ли свети през стъклото на тавана? Ще да е доста по-светла от при нас. А какво има в тия кутии на масата? И тези дъска... я, тя също е на квадратчета! За шах ли е? Не, не е квадратна. И квадратчетата са разместени... Това по тях не са ли букви? А къде е вратата на стаята, как излизаш навън? И прозорци няма. И скрин даже, да си сложиш каквото имаш...

– Ох, стига, моля те! Ето ти леглото.

Тя тупна с пръст по стената отляво, и от нея внезапно изскочи дълга и дебела дъска, точно колкото да легнеш, и с хвърлени небрежно отгоре ѝ смачкани и усукани завивки.

– Ето ти и шкафове.

Пипна стената малко по-натам – и внезапно в нея се отвори вратичка, и през вратичката се изсипаха на пода купчина какви ли не неща. Дрехите и книгите ги разпознах, ама имаше и какви ли не други, дето не знаех какво са. Христина измърмори нещо ядосано, събра набързо всичко от пода, натъпка го обратно в нишата зад вратичката и я притисна силно, за да се притвори.

– Ето ти и вратата.

Протегна ръка към отсрещната стена – и една врата място се плъзна настрани и се скри!

– Затвори си устата, че ще ме глътнеш. Само да не ни чуят... – Вратата отново изникна. – Прозорците... къде ги искаш, и какво да показват?

Досетих се, че се опитва да ме впечатли.

– Ами искам цялата тази стена да е прозорец, и той да показва двора ви през зимата. А на онази искам ей толкова голям прозорец, и да показва двора ви през лятото. – Ухилих се доволен, но изведнъж ми преседна. – Как го направи? И това ли ви е дворът? Планина отляво, и езеро без край отпред, и никакви къщи наоколо? Не живеете ли в село? И защо ме излъга, че при вас е нощ? Над езерото таман изгрива слънцето... а над планината е обедно време?!?!

– Холоекрани. Точно като с изображенията. Така ми се щеше и компютъра да го свържа към тях, ама тате и мама не дават. Лошо било

за очите.

Малко по малко се съвземах от номера с прозорците.

– А мен как ме виждаш?

– Както ти мен преди. Само че по-дрипав. Искаш ли да се видиш? – Тя потупа с пръсти по стената срещу мен. Внезапно тя изчезна, все едно се отвори прозорец, и отгътък нея се появи ситно хлапе с елек и потури като моите. Наведох се, за да го видя по-добре – и то също се наведе!

– То... то мърда заедно с мен! Това аз ли съм? Толкова ли съм дребен?!

– Ти огледало не си ли виждал?

– Не съм, разбира се. Огледалото е изкушение на дявола, кара хората да се самолюбват. Отец Никодим ми го е споменавал, заедно с машините и другите дяволски работи.

– Че в какво се оглеждате тогава?

– Когато много трябва – в леген с вода. Мама по това хвана голямата ми сестра, че се кипри заради ерген – когато излезе, легенът все мокър... Ама огледалото е страхотно – все едно аз стоя там!

Тя се усмихна дяволито.

– Искаш ли една изненада? Затвори си очите за малко... Сега ги отвори. Харесва ли ти как изглеждаш?

– Ъ... ъ... Това не съм аз! Това е образ от машината ти!

От огледалото ме гледаше момиченце с дантелена рокличка, и очите му аха да изпаднат.

– Ами, не си ти! Я се погледни! – заяви доволно Христина.

Ужас! Усещах си потурите, но като погледнех надолу, виждах рокличка и два голи крака под нея.

– Ей, така не е интересно! Не искам да играя така!

– Ааа, уплаши ли се? Урааа! И теб имало с какво да изплаша!

– А, не съм. Ама като отида сутринта на молитва, сигурно всички ще си направят цицини. А отец Никодим – после и мазоли от пръчката... Върни ми обратно образа. Наистина не е приятно.

– Ако не искам?

– Тогава си лягам да спя. Пък ти прави каквото искаш. – Опипах около себе си – сламеникът си беше там. Легнах на него и се завих с чергата презглава.

– Ей, събуди се!... Добре, махам го. Само дето цял ден го гласих... И защо толкова се плашиш да изглеждаш като момиче? На мен пък не ми пука да изглеждам като момче. Нашите така и така казват, че по-добре да бях момче – щяла съм сигурно да бъда по-кротка отсега.

– Ако това ти е изненадата, хич не е смешна – упорствах аз.

– Че какво ѝ е чак толкова? Я кажи, да видим?

– Ами не знам. Не е редно. – Отворих очи, и пак щях да хлъцна.

Срещу мен на пода на килията седеше отражението ми и ме гледаше обидено. В последния момент се сетих, че Христина се е докарала да изглежда като мен. Сигурно се беше гласяла да ни размени образите.

– И какво като не е? Редно ли е да разговаряш със самодиви? – Глазът ѝ също беше станал момчешки. И не беше прозрачна – направо имах чувството, че е в килията, и ако се протегна, ще я пипна.

Седнах на сламеника с подвити крака.

– Ти нали не си самодива?... Де да знам. Просто ми харесва да съм момче. По-добре ми е така.

Отражението ми скръсти крака точно като мен и ме изгледа иронично.

– И какво му е по-добрето?

– Амиии... Че не можеш да ме уплашиш, като начало. – Ухилих се доволно.

– Така ли? Като видиш само какво още...

Не успя да продължи. Вратата на килията се отвори с трясък, и вътре връхлетя брат Иларион! Хлопна я зад себе си, и кресна:

– Я да видя аз какво става тук!

Бях си глътнал езика, отражението ми също го гледаше зяпнало и неподвижно. Той обаче се опули, и запрехвърля очи от мен към него, и обратно.

– Какво?... От две-три чашки?!... Петърчо... ти си този левият, нали?

Не позна. Ръката му мина през рамото на изображението.

Христина хлъцна тихичко, бързо замърда с пръсти и хоп – изчезна! Само че след миг се появи пак – този път право срещу брат Иларион. Той подскочи и издаде някакъв странен звук.

Христина изохка, протегна ръце срещу него и замърда пръсти. Брат Иларион понечи да се присвие, но внезапно се облещи – тя започна да се променя, все едно някой меси глина. Кожата ѝ позеленя, лицето ѝ се удължи напред на люспеста муцуна. Докато преброя до три, срещу брат Иларион вече стоеше в дрешките ми зелен триглав гушер колкото мен. Краката на манастирския готвач омекнаха, и той приседна на пода.

– Проклетата клавиатура! – изписка гушерът с гласчето на Христина, и замърда дългите си зелени пръсти към брат Иларион. Той изхърка, отскочи, залепи се за вратата и задраска гърбом по нея, опитвайки се да

я отвори, но все не напипваше резето. Гущерът изчезна, и хоп – Христина се появи пак, с бяла самодивска рокля, светеща и леко прозрачна.

– ПО ДЯВОЛИТЕ! – избоботи тя с гласа на триглавия змей, размърда пръсти под носа на брат Иларион, и изчезна отново. Братът подскочи, и диво се заоглежда. Внезапно обаче пред него се появи грамаден мъжага с рижа брада, метална ризница, шлем с рога като на картинките от писанията, и огромна секира. Брат Иларион се оцъкли, вторачи се в рогата на шлема и се притисна към вратата.

– Ква-ква-ква-ква! – заяви ядосано мъжагата и замърда пръсти във въздуха. Секирата в ръката му се заклати застрашително към брат Иларион, който побеля като вар. Мъжагата се втренич напред през брат Иларион, и внезапно се разсипа на купчина жаби, които заскачаха из килията.

Брат Иларион измуча така, че косите ми се изправиха, и с отчаяно движение напипа дръжката. Вратата хлопна зад него, и чух как краката му трополят бързо по стълбите. След това се чу трясък и глухо изохкване, и после пак бързи стъпки.

Жабите изведнъж изчезнаха. Оглеждах се известно време, но бях сам в килията.

– Петърчо, чуваш ли ме? – прошепна Христина до ухото ми. Обърнах се, но до мен нямаше никой.

– Къде си?

– Тук съм, но не се виждам. Голяма поразия ли направих?

– Как да ти кажа...

– Кой беше това?

– Брат Иларион, манастирският готвач.

– Да каже на свещениците ви ли отива?

– Абе... Не ми се вярва. Пък и да им каже...

– Неграмотник! Изкара ми акъла, и обърках командите. Само да ми падне, така ще го изплаша, че... че...

– Недей, вярвам ти. Пък и вече го изплаши сигурно повече и от отец Андроник.

– Наистина ли?

– Даже май се и удари по-зле от него, ако чух добре.

Чу се тихичко изохкване. Май новината не й хареса особено.

– А сега е по-добре да си тръгваш. За всеки случай. И нали ще минеш пак, когато можеш? Искам да те питам още едно-две неща... Е добре де, малко повече.

– Ще мина. До скоро!

Докато отивах сутринта на молитва, треперех какво ще стане, като ме види брат Иларион. Когато влязох обаче в черквата, още го нямаше. Дойде последен, и куцаше здравата. Заобиколи ме от колкото далече можеше и се сгуши на най-задния ред. По време на молитвата го погледнах крадешком – не бях виждал през живота си някой да се моли така горещо. Игуменът май също го беше забелязал. След молитвата заяви:

– Вървете и днес с Бога. А ти, брате Иларионе, ела при мен.

Мислех, че ще го похвали за образцовата молитва, но не бях познал.

– Къде си се ударил? И не ми ли дъхтиш на вино, грешнико? Три дена преди Коледа да се натрякаш като свиня! Така ще те накажа, че...

– Не съм пил, отче! Не съм, имай милост! Вечерта такова, бях при Петърчо, и се ударих. И после пих една глътка, да ме поотпусне болката.

– Така ли? Нещо тая май е съшита с бели конци. Петърчо, не се изнизвай, а ела тук! Вярно ли говори брат Иларион?

Брат Иларион ме изгледа ужасено и се заотдръпва. Ако игуменът го заразитваше... Трябваше да му помогна някак. Само дано да не се изчервя!

– Така е, отче игумене. Вчера... въз... не можех да заспя, и си повтарях молитвата за след лягане. Брат Иларион ме чул, че говоря, и мина да види наред ли е всичко. И като излизаше от килията, се спъна в нещо и падна, и се удари.

– Точно така беше, отче игумене! – грейна брат Иларион.

– И как така си чул Петърчо да говори чак долу от зимника? Аз пък си мисля, че ако ще да се скъса да креши, пак няма да се чуе дотам. Че и до ката под него даже. Това около тебе е манастир, а не къща на миряни, ако си го забравил! Да си видял тук стена, по-тънка от два лакътя?

Брат Иларион премига объркано. На мен обаче ми хрумна нещо.

– Нали бяха крадени суджуци преди време, отче игумене, и брат Иларион обикаля вечер навсякъде и дебне някой да не се опитва да се промъкне в зимника. Виждал съм го и преди.

– Точно така, отче игумене! – допълни усърдно брат Иларион.

– Нещо мътно има тука. Петърчо, я ела ми дъхни... Хм. Я пак... Хм, не усещам да миришеш нито на вино, нито на месо... Добре де, да речем, че не ме лъжете. Но ще те проверявам от време на време дали не пиеш, брате Иларионе. И след закуска да се помолиш.

– До края на живота си няма да сръбна нито капка, отче игумене!

Кълна се!

Игуменът въздъхна и направи отегчена физиономия, и махна с ръка да излизаме.

Денят мина в предколедна подготовка. Показвах ми как се прави всичко – как се приготвят свещите, как се меси коледната пита и какво ли не. Брат Иларион ми показа как се приготвя месото за коледната трапеза, и през цялото време беше ухилен като делва с петмез. Когато за малко останахме сами в магерницата, той се наведе към мен и прошепушна:

– Благодаря ти, че ме измъкна пред игумена.

– Няма нищо. – Честно казано, длъжник му бях, заради номера със суждуците.

– Много ли бях пиян вчера?

– Не. Ъ, тоест да. Такова, май даже ме виждаше двоен. И май и други неща.

– Ох, не ми напомняй! Цяла армия демони адови!

– Цяла армия ли? Ама Хри... Тоест, не знам, де, не съм видял абсолютно нищо. Какви са били?

– Не подлежат на описание. Ужаси нечовешки и сатанински, цели легиони. Чудовища, демони, какво ли не. Като си припомня, и езикът ми се схваща. Стотици дяволи с вили, и всякакви други адови чудовища! Като се нахвърлиха всичките върху мен, и щях да умра!...

– А... Аха. Ясно. Защо дойде горе?

– Пийнах няколко чашки, болеше ме зъб де, та да ме отпусне. И тръгнах да се разхождам, докато ми мине. Обикновено от виното не ми става нищо, но тая вечер ме хвана много лошо.

– Как така те хвана?

– Преди седмица отец Онуфрий, той нали е много стар и спи леко, разправяше, че е чул някъде от горните катове да боботи някакъв глас, ама гласище като на триглав змей! Само че после не се чуло нищо, и като на сутринта всичко било наред, той разбрал, че е сънувал... Дойде ми по едно време смелостта, и реших да се кача и да огледам. И като стигнах до твоя кат, чувам – говориш с някакво момиче! Тоест, счува ми се, де. После пък приказвах две момичета. Още малко и щях да повярвам на отец Андроник, че... Да не ме издадеш? Протоигуменът нареди да не казваме на послушниците.

– Няма, няма. Даже не ми е интересно... Та, какво е казал отец Андроник?... Кажи, де!...

– Ъъ... – Брат Иларион се огледа пак. – Че бил видял в килията си

самодива. И какво ли не още.

– И какво още?

– Бил я прекръстил, и тя побягнала с писък, а той я подгонил и се спънал... Не му повярвах тогава, ама като ми се стори накрая, че те чувам да говориш сам със себе си, не издържах и дойдох да видя каква е работата... Чувал съм, че пианиците виждали мишки и змии, ама каквото аз видях, добре, че ти не го виждаше – щеше да припаднеш от ужас!... Повече няма капка да сръбна до живот! Ама този път наистина!

Когато се прибрах вечерта в килията си, бях убеден, че Христина няма да се мерне днес – нали идваше горе-долу през седмица.

Не бях познал.

– Петърчо, събуди се!

Отворих изненадано очи. Христина светеше срещу мен в тъмното. Надигнах се и седнах на сламеника. Нещо не беше наред.

– Дойдох да ти кажа, че няма да идвам повече.

Стоеше неподвижна като камък, и гледаше във въздуха над мен – това не беше наред. И говореше със съвършено равен и безизразен глас – равномерно като тракането на воденица. Какво ли беше станало?

– Искам да забравиш, че сме се виждали. Аз съм наистина самодива.

И устните ѝ не се движеха заедно с говора! Значи пред мен беше само образ... а Христина я няма... и този образ го прави някой друг!

– Има и караконджоли, и ние наистина ви мислим злото...

Кой друг, ако не баща ѝ? Хванал я е, и сега се опитва да замаже нещата. Какво да направя?... Мога ли да го изхитря някак?... Я да пробвам!

– Ъъъ, радвам се да се запозная с вас, уважаеми татко.

Христина внезапно млъкна като прерязана. Значи съм познал! А как той да не се сети, че само гадая?

– Сигурно такава, машината ви де, нещо не е наред... Виждам ви като през мъгла, и от време на време изчезвате за по малко... – Чудех се какво да излъжа, че да звучи като вярно. – Иначе много приличате на Христина, имате същите очи...

Изображението срещу мен започна бързо-бързо да се появява и изчезва. За момент стана като направено от светещи линии, след това за миг се мярна мъж с чорлави коси, наведен над масичка точно като тая в стаята на Христина, и бясно тракаше по също такава дъска. След това изображението се появи отново – толкова истинско, че направо все едно

тя стоеше в килията. Даже не беше прозрачна. И почна отново, точно както преди:

– Петърчо, събуди се! Искам да ти кажа, че няма да идвам повече. Искам да забравиш, че сме се виждали. Аз съм наистина самодива...

– С тая щръкнала коса приличате повече на караконджол. – Дано онзи мъж да беше той. – Нищо де, тракайте си по дъската, много е интересно.

Христина отново млъкна и постоя неподвижна. След това заяви, без да си мърда устните, с деловит мъжки глас:

– Мамка му! Трансмитерът е повреден. Твоя работа ли е това?... Като те напляскам, ще ти кажа какво не си пипала!

– Включете се нормално – обадих се аз. – Така се виждате зле, във, показва и разни други неща освен вас. Сигурно забранени, не съм виждал никога преди такива. А вас ви виждам така или иначе.

– Това е то късмет – заяви ядосано мъжкият глас. Неподвижната Христина изчезна, и внезапно сред килията ми изникнаха две фигури. Христина – май този път истинската – седеше виновно на плочата-легло, която бях виждал в стаята ѝ, а на столчето пред масата беше същият мъж, който се мярна за момент. Значи наистина беше баща ѝ. Късмет!

– Да се повреди трансмитерът точно сега! Вместо да оправим нещата, само ги дооплескахме. Като почне някой Безтелесен да го ремонтира, ще разбере какво е станало, и ще ни направи на нищо!

– А ще доразкажете ли каквото бяхте почнали за самодивите, караконджолите и злото? – попитах аз.

– И какво стана? От трън, та на глог! – продължи сърдито таткото, без изобщо да ме погледне. – Мило ми домашно бедствие, вкарало си ни в пряко нарушение на Конвенцията. Даваш ли си изобщо сметка каква каша си забъркала? Помисли си само колко изследователски групи в момента изглеждат като обикновени хора. За ужас на всички. Чудя се как не са се оплакали.

– Защо за ужас? – учудих се аз. – Напротив, за радост на всички. Кой ще се оплаче, че вижда нормални хора вместо караконджоли?

Бащата на Христина не ми обръщаше никакво внимание.

– И какво си направила? Цялата телеметрия мисли, че всичко е наред.

– Татко, не съм го пипала изобщо! Предишния път работеше екстра!

– Знам, изгледах в Центъра записите на посещенията ти тук. Сигурно си го повредила точно с обратната връзка последния път. Поне един

месец без вечеря, като начало. И забрави изобщо за глайдера!

– Тя не е виновна – реших да защитя Христина. – Не е повредила тран... трансмитера. Групите ви си изглеждат както трябва. На вас, де.

– Писна ми от тебе, потомъко на техническа цивилизация! – завърта се бащата на Христина към мен. – Я кажи, какво е трансмитер?

– Каквото и да е, наистина не е повреден. В килията ми се виждаше Христина. Просто се сетих, че това не е тя – никога няма да каже такива неща. И реших да ви изхитря.

Христина ме изгледа опулено, след това се просна по гръб на плочата и започна да се смее до скъсване и да рита из въздуха. Таткото премига, след това подбели очи и се хвана за сърцето. Уплаших се, че може да му стане нещо.

– Ти... ти... – Таткото едвам си поемаше дъх. – Ти си по-голяма напаст и от нея! Знаеш ли какво значи да лъжеш? Колко е недостойно?

– Например да се представиш за дъщеря си, и да говориш лъжи от нейно име ли? Знаем, и още как.

Бащата на Христина се хвана за главата и махна с ръка. Изглеждаше здравата ядосан.

– Какво ли изобщо говоря с теб. Повече няма да се свързвате, и точно. Ясно?

– Няма да стане, татко – кресна Христина. – Ако трябва, ще разбия цялата ни компютърна система, но ще си намеря връзка!

– Срещу експертите от Центъра не можеш да направиш нищо. Още по-малко пък уважаемият ни Петърчо.

Хвана ме яд. Тоя Христинин татко май не ми беше сърбал попарата.

– Уважаемият ни Петърчо може да направи нещо, уважаеми татко на Христина.

– Да бе, технически чудотворецо. Само че главата ми не побира как. Ще кажеш на мама и на тате ли? Или на игумена ви?

– И не само на тях. Ще разкажа, че сме се свързвали пряко, и че знам за вашия свят всичко забранено. Ще ви опиша как изглеждате наистина. Ще разкажа на отците ни какво са всъщност и самодивите, и караконджолите, и всичко останало. Да не се боят от тях, а да ги питат защо са тук, и какво изучават. И да им казват откъде знаят тези неща, за да не смеят онези да ги плашат.

Таткото се смръзна. След това физиономията му бавно се удължи, и той отново подбели очи.

– Господи, какъв кошмар!

– Напротив! Знаете ли каква радост и веселие ще е? Сигурно ще направят деня църковен празник! И ще напишат житие за мен, като за светците!

Той започна да блъска с юмруци главата си. Помълча известно време, после поклати глава:

– Това не може да остане така. Нямам право...

– Нали вече е станало? – попита Христина. – Защо тогава да не остане?

– Защото е нарушение. В техния свят ще се пръсне забранена информация, и...

– Няма да се пръсне – прекъснах го аз. – Няма да кажа нищо.

– Така ли?... Петърчо, можеш ли да си спазваш думата?

– Да!

– Ама наистина?

– Съвсем наистина.

– Не вярвам.

– Обещавам! Сега ще ни разрешите ли да се виждаме?

Таткото се усмихна доволно.

– Не ти вярвам, че можеш да си спазваш думата.

– Така ли?!

– На по-предишната ви среща ти каза, че ще ме биеш на шах като добрутро. Ще поиграем на шах. Победиш ли ме, спазиш ли си думата, значи можеш, и ще ви разреша да се свързвате. Иначе няма да стане. Справедливо ли е? – Той се усмихна още по-широко.

– Татко, това не е честно! – подскочи Христина. – Ти си grosмайстор, най-добрият на шах в Центъра си! А той току-що се е научил. Петърчо, колко пъти си играл на шах?

– Четири...

– Виждаш ли, татко? Не е честно...

– Тогава да не е давал дума, Христинче. И аз нямам право да ви разреша връзка, защото е пряко нарушение на Конвенцията от хиляда години, и на какви ли не още договарености, и за това се наказва, а ти го искаш от мен, нали? Тогава е справедливо и той да си спазва думата. Е, Петърчо?

Хвана ме страх, но нямах изход.

– Добре.

Бащата на Христина натрака нещо на дъската си, и на пода пред нас се появиха фигури за шах, наредени върху дървена дъска с квадратчета

на нея. Бяха разкошно направени, сигурно дърводелецът ги беше работил с месеци. Откъм мен бяха белите.

– Играй!

Замалко да се опитам да преместя с ръка фигурката. Усетих се навреме, и само посочих:

– Този войник – тук.

Таткото ме изгледа странно, след това тракна по онази дъска на масата, и войникът ми отскочи две квадратчета напред. Черен се премести срещу него.

– Този войник – тук...

Към десетия ход таткото престана да се усмихва, и започна да мисли все по-дълго. Наистина беше много по-добър от отец Геласий – иначе щях да го бия някъде между петнайсетия и двайсетия ход. На шестнадесетия си измисли някакво прескачане на топа през царя, а два хода покъсно твърдеше, че аз нямам право да го правя, като царят ми е заплашен. Щях да го обвиня в нечестна игра, но Христина потвърди, че е правилно. Нищо, де – и това не му помогна. На четиридесет и деветия ход загуби играта.

– Е, татко? – запита Христина, която още не вярваше на очите си.

– Правилата на турнира са по шест партии. Тепърва ще видим. – Татко й изглеждаше малко нервен.

Втората игра я спечелих още на тридесет и шестия ход. Бях научил доста от първата, и успях да направя един много хитър номер – на всеки ход хем да плаша царя на таткото, хем да му взимам фигура, и така девет фигури подред. Бащата на Христина само пъшкаше, и мислеше толкова дълго преди всеки ход, че започнах да подремвам, докато го чакам.

– Татко, не мислиш ли прекалено дълго? – попита дяволито Христина.

– Имам право на два часа за мислене.

– Да, ама Петърчо играе, без изобщо да мисли.

– А какво има за мислене? – учудих се аз. – То се вижда какво трябва, само местиш фигурата...

Таткото ме гледеше като брат Иларион превъплъщенията на Христина.

Третата игра той я започна направо страхотно. Взимаше ми фигурите една след друга, към двайсетия ход ми останаха половината, а той беше загубил само един войник. Сигурно щеше да ме бие към тридесетия, само че Христина го хвана, че шмекерува. Бил пуснал някакъв си Арканус, дето бил по-велик шахматист от всички хора на света накуп, за

да му подсказва. Така и не разбрах откъде го е пуснал, и как го е държал там. Христина така се накара на баща си, че той се изчерви точно като нея, когато лъже. Тя му каза какво ли не за честни думи и спазването им, а той само пъшкаше и мислеше, като над ходовете предишната игра.

– Добре де, махам го – предаде се накрая таткото.

– Чакайте малко! – обадох се аз. – Искам да го видя.

– Защо?

– Ако е по-майстор от всички хора накуп, значи няма как да е човек. Иначе трябва да е по-майстор от себе си. Искам да видя какво е, като не е човек.

Таткото равнодушно завъртя една от кутиите на масата към мен. На едната ѝ страна имаше някакви разноцветни букви и цифри. Не разбрах сами ли светеха, или изглеждаше така заради пренасянето на образа.

– Няма го. Да не се е скрил?

Двамата отгатък се спогледаха, след това таткото тракна по дъската си няколко пъти. Буквите и цифрите изчезнаха, и на стената на кутията се появи як мъжага, седнал на камък и дълбоко умислен.

– Пренесли сте образа му върху кутията? А защо не мърда?

– Мисли – обясни таткото.

– Уф, трябваше да се сетя и сам. А откъде сте го пуснали? В делва ли сте го държали? Или в сандък?... Защо се гледате така? Обещах, че няма да разкажа на никого.

Таткото завъртя обратно кутията и я пипна отпред. От нея изскочи по-малка черна кутийка.

– Ето тук.

– На кутията беше по-голям... Сетих се! Само изображението му е по-голямо. Интересно – толкова добре играе шах, а е толкова малък! А как се отваря тази кутийка?

– Никак. Не се отваря – обяви Христина през смях.

– Че как тогава сте го пуснали? И после сте го прибрали? Защо ме лъжете?

– Христина имаше предвид, че не бива да се отваря. Прибрали сме го обратно вътре, и ако я отворим, ще излезе пак – обясни много бавно и ясно баща ѝ.

– Аха, разбрах. Сега вече ви вярвам... Може ли да дадете кутийката на Христина да я държи?

Христина не можеше да спре да се киска. Таткото обаче беше мрачен като буреносен облак. Към четиридесетия ход се предаде. Така и не можах да разбера защо – тъкмо бях изравнил играта. Щяха да минат

поне още десетина хода преди да го бия.

– Е, татко? Петърчо май си държи на думата. А ти на своята?

– Търкулнало се гърнето и си намерило похлупака. – Татко й изглеждаше като дядо Стефан, точно след като получи удара. – Откъде се взехте и двамата?

– Татко казва, че ме е донесъл щъркелът – осмелих се да кажа аз. – А, добре че ме подсетихте – повече ли влиза в главата ви, като я блъска-те? А Христина какво я е донесло? Прелетни патици?

– Ти си патица, глупчо такъв!

– Добре де, не исках да те обидя. А при вас какво носи децата? Орли? Или също щъркели като при нас? А този Арканус демон ли е, или какво? И как става да тракате по онази дъска, а фигурите да се местят по тази? И защо са на дъска, а не на кесия? А защо мислите, преди да местите фигурите? Не виждате ли какво трябва да играете? И какво е това компютърна система? А експерти от центъра? И може ли този трансмитер да мести не само образи, ами и истински неща? И ако мести само образи, как така караконджолите разплитат огради и подрязват оси на каруци? А защо е забранено да говорим за това? Като нямате свещеници, кой ще ви накаже? И какво е глайдер?

– Моля те, спести ми въпросите – обади се уморено бащата на Христина. – Гледах преди месец статистиката – в целия Възел има около четири хиляди grosмайстори, и сигурно не повече от десетина ще могат да те бият. От четири игри опит!...

– Ами гледам, и като си представя какво искам да стане, знам как да стане. Съвсем просто е.

Христина отново се закиска.

– Ще играем ли и другите три игри? – Нямах търпение.

– Безсмислено е. Ако минеш шахматна школа, вероятно ще трябва да си търсиш противници сред Аугментираниите... И какво да ви правя сега? Нямам право да ви разреша връзка, повярвайте ми!

– Вярвам ви. Само че не се поколебахте да ме хванете на дадена дума, и да искате да играем на шах. Така че сега си спазете вашата. Ако можете да я спазвате, де. А ако не можете – и аз съм свободен да разказвам за вас.

Бащата на Христина дълго мълча, стиснал глава с ръце. Накрая се изправи бавно.

– Ще се видим пак другата вечер. Тогава ще говорим.

И образите им се стопиха.

– Петърчо, какво ти става? – скара ми се след закуската отец Никодим. – На молитвата те гледам – само зяпаш в тавана. И ходиш все едно не си на този свят.

– А, малко ме боли главата, отче Никодиме. Заспал съм с глава извън сламеника, на камъните...

– Като взема пръчката, ще те заболи и другият край! Идвай сега, намерил съм ти нещо, което ще ти е много интересно. Указанията на свети Йосиф Водителя как се гонят изчадия адови, точно от след Преселението. Има и за самодиви, и за караконджоли, дето само те те интересуват... Защо правиш физиономии? Не се ли радваш?

– Радвам се, отче, радвам се. Само ме понаболява главата... Къде са указанията?

– Пред очите ти, несветнико! Взимай ги и чети. Преди вечеря ще искам да ми кажеш и седемте молитви за отпъждане на самодиви.

Заврях се в един ъгъл и се направих, че чета. Какво ли правеха сега Христина и баща й? Дали той не ме беше излъгал, че ще дойдат пак? Впрочем, по-добре да чета, че като ме изпита отец Никодим...

И как така се сменяха рисунките по стената на кутията? И защо другите хора не могат да играят шах? И трябва да мислят? Ох, я да хващам да ги уча тези молитви...

Имат ли как да пренесат образ на разплетен плет, та като го види човек, да си помисли, че караконджолите са му го разплели? А с осите на каруцата... ако те наобиколят няколко караконджоли нощем и ти кажат, че или ще подрежеш осите на каруцата на съседа, или... Впрочем, те май наистина идваха тук, само дето образите им не бяха истински – значи могат и сами... Ама това на нищо не прилича! И една молитва не съм прочел! Наистина съм отнесен...

Добре, а сега какво може да направи таткото на Христина? Ако реши да не ни помага, ясно – но тръгне ли да помага, ако го хванат пък него? Дали и този, дето ще го хване, ще иска да ме бие на шах?... И пак не уча!!! Да ме вземат дяволите! Така де, ангелите!... Абе, който ще!

– Мечтаеш си как ще прогонваш самодиви и караконджоли ли? – тупна ме ръката на отец Геласий по рамото.

– А? Да, да, отче Геласие.

– Сигурно нямаш търпение да прогониш отнякъде самодиви? Така е, защото не си виждал самодива през живота си. Защото никога не влизат в манастир. Ама станеш ли монах, ще излизаш навън да ходиш да ги прогонваш. Ще видиш тогава!

– Хм, да, разбира се, отче Геласие.

– Ще се смръзнеш от ужас! Не можеш да си представиш колко са страшни. Види ли ги човек, иде му така да побегне, че да изкърти... абе така да побегне, че да се не види.

– Ъъъ, ще внимавам, отче Геласие.

– Да внимаваш добре. Знаеш ли как лъжат и колко са хитри? Ще ти наобещаят какви ли не плътски удоволствия и наслади. Да не ми е името отец Геласий, ако не стане така.

– Да, да, отче Геласие.

– И накарат ли те да оставиш кръста, който носиш, си погинал. Не внимаваш ли с тях, на мига те връхлитат и ти изпиват душата. И ще станеш като Георги малоумния.

– Да, да, отче Геласие.

– Ама ти много на леко ги взимаш тия работи! На какво прилича това? Щом ще ставаш монах, трябва да знаеш истината за света. Иначе ще си като обикновените хора – няма да можеш да побеждаваш изчадията на ада.

– Разбира се, отче Геласие.

– Учи хубаво, момчето ми! Светът трябва да бъде почистен от това зло! И на теб ще разчита за това...

Вечерта можах да кажа само две от молитвите, и тях с грешки. Отец Никодим ме наказва да си легна без вечеря, а пък не смеех да открадна суджук от зимника.

Почаках доста, но Христина и баща ѝ все не идваха. Чак някъде към полунощ внезапно в килията се появиха три фигури. Третата беше сигурно майката на Христина – двете много си приличаха. Баща ѝ пък имаше тъмни кръгове под очите, и косите му бяха още по-щръкнали отпреди.

– Здравсти, свръхмозъко невиджан. Ще трябва да ти направим едно изследване.

– Какво значи това?

– Да разберем нещо за теб – обясни Христина.

– Питайте.

– Не става с питане. Ще ни помогнеш ли? Имаш ли нещо остро? – Майка ѝ постави на пода нещо странно – кръгло и с дупка отгоре. – Ще посмееш ли да се боцнеш така, че да пусне кръв?

– Договор с дявола ли ще подписвам? Не ща.

– Няма, не бой се. Това, което ни интересува, можем да го разберем от кръвта ти. Трябва да капнеш една капка ето тук. – Тя посочи дупката

отгоре на кръглото нещо.

Помислих за миг.

– Ама тя ще мине през него и ще падне на пода. Нали е само образ.

– Докато минава през него, то ще я провери.

– Как така ще я провери?

– Ще я холоспектро... Ще я види отблизо.

– На него очите отвътре ли му са? И какво ще ѝ гледа?

– Христина казва, че си бил страшно добър на шах. Искаме да разберем колко си умен.

– Страхотно – обади се бащата на Христина. – Мислеше, че съм караконджол.

– Без да те е виждал как всяка втора нощ осъмваш пред компютъра?... Петърчо, ще ни помогнеш ли?

Взех от първаза на прозореца иглата, с която си кърпех дрешките, и се убодох по пръста. След това оставих една капка кръв да капне през нещото. Майката на Христина го вдигна и прибра, а аз внимателно огледах камъните отдолу. Капката кръв си беше там, слава Богу.

– Е? – обърна се майката на Христина към баща ѝ. Той потрака малко време по дъската си.

– Наистина има маркерен ген. Чакай да го идентифицирам...

Христина занадничка през рамото му, и изведнъж подскочи и изкрещя:

– Урааа! Шеста степен на модификация! Честито, татко!

– Ще ти дам аз честито! Откога почна да ми се подиграваш?

– Не се подигравам! Колко пъти си казвал на майка, че предпочиташ да бях момче?

– И майка ти е съгласна.

– И колко време ме мъчи да ме правиш шахматистка?

– Мъченето беше взаимно...

– Имаме ли данни за произхода на гена? – прекъсна ги майка ѝ.

Още тракане по дъската, и малко чакане. След това тримата се вторачиха в кутията на масата, погледаха я, и след това ме изгледаха и изведнъж прихнаха да се смеят.

– Право в десетката – поклати глава майката на Христина.

– Какво ми се смеете? И какво значи шеста степен на модификация? Всичките ли си измисляте разни сложни думи?

– Бедната ми глава – обади се таткото. – Видя ли какво ми докара, мое компютърно чадо? От училищно бедствие стана междусветско.

– Нали все искаш най-сетне да порасна?

– ...

– И кой те караше да докладваш пред Съвета? И да поемаш вината?

– А ти защо каза, че Петърчо ме е бил на шах? Нали се бяхме уговорили...

– Защото Съветът искаше да му изтриете паметта!

– И какво толкова? Това е рутинна терапия. А сега ме наказаха.

– Какво ви наказаха? – попитах аз. – И кой, като нямате свещеници?

– Познай какво! – ухили се Христина. – Освен че му забраниха да работи от къщи.

– Амии... Сигурно не са му наредили допълнителна молитва. Били са го с пръчка?

– По-лошо – обади се кисело таткото.

– Наредиха му, ако има основания, да те изтегли в нашия свят и да се грижи за теб! – заяви злорадо Христина. – Така че вече си ми братче! А знаеш ли как се опита да се оправдае той?

– Че вече си има едно бедствие в къщи, и второ ще му дойде много?

Баща й ме зяпна, след това двамата с майка й прихнаха да се смеят. Христина тропна с крак и се нацупи:

– Не е честно! Наговорили сте се!

– А има ли основания да ме изтегля във вашия свят? – разпитвах аз. Сигурно, след като Христина вече ме беше обявила за братче. Дано там да беше по-интересно, отколкото в манастира. – И как ще ме изтегли?

– За ушите – обади се таткото.

– А вашият свят по-хубав ли е от нашия? Стаята на Христина е страхотна, а иначе? И какво е Съветът? Нещо като околийския духовен синод ли? Той ли ви е наказал? А какво са Аугментираните? И какво е това компютър, дето все го казвате? А маркерен ген?

Христина направи отчаяна физиономия, а тази на татко й пак се удължи.

– И как това нещо проверява кръвта, без да я пипне? – продължавах аз. – Само я гледа? На него очите отвътре ли са му? И то расте ли на нещо, или също е машина? И как вижда в кръвта маркерния ген? Той как изглежда? – Огледах кръвта по пръста си внимателно, но не видях нищо особено. – Червен ли е? И как тогава се забелязва? Кажете де, искам и аз да се науча да виждам маркерни гени! Или за това трябва очите да са ми отвътре?

Бащата на Христина извади отнякъде парче плат и си избърса челото.

– После ще ти обяснявам. Имаш ли нещо да питаш преди изтеглянето?... Ох, пардон, взимам си думите обратно!...

– Имам, имам! Защо ми се смяхте толкова преди малко? Този маркерен ген много ли беше смешен? Или произходът му?

– Никак не са смешни – обади се майката на Христина. – Точно преди Разделението няколко студенти по медицина решиха...

– Какви са тези студенти по медицина?

– Калфи-лечители – обясни таткото.

– Аха. – За Разделението вече се сещах, че сигурно ще да е Втория Вавилон. – И какво?

– Решили да направят лош номер на една своя религиозна позната. Пробутали й модификация на генетичния набор... Така де, искали децата й да имат много независимо и критично мислене, за да не са религиозни, и тайно й направили нещо. Тя пък разбрала по-късно номера, опитала се тайно да махне или промени модификацията, но нещата само се объркали и оплели още повече, имало разни разправии, и какво ли не. И понеже тя искала да има деца въпреки всичко, нещата били описани в Генетичната библиотека – това е едно място, като манастирската библиотека. И оттам го научихме ние.

– И децата й били ли са религиозни, или не? А играели ли са шах? – Какво е модификация на генетичния набор сигурно щях да разбера по-късно.

– Някои са били религиозни, някои – не толкова. А за игране на шах няма записани данни – сигурно не са били големи шахматисти. – Майката ме изгледа и пак се усмихна.

– Защо се смеете, де?

– За да получат достъп до апаратура за правене на модификатора, онези юнаци казали на учителите си, че ще правят експеримент. И знаеш ли как го нарекли?

– Не...?

– „Хитър Петър“.

– Ахаааа! Разбрах! А само Петровците ли стават такива, или всички? А Петранките?

– Господи, какво ни чака! – промърмори таткото. – Не виждам из историята данни за умения на шах. Нито за ейдетично мислене, нито за...

– Василе, в тая история с генетичните ремодификации може да е станало всичко. След като го изтеглим, ще видим каква е работата.

– Ако и тогава. Генетиката на Ортодокс е такава каша, че...

– Пускай заявката, че скоро ще съмне. Ние как да е, а децата трябва да спят.

– Децата колко пъти не са спали, едно заради друго – изглежда ме таткото и, за мое учудване, се усмихна.

– Благодарение на третото. Хайде.

Таткото май се обиди малко:

– Пускам. Дано да отговорят бързо, че вампиряхме... Петърчо, къде побягна? Пошегувах се, върни се!

Надникнах през вратата на килията вътре – Христина и майка й се смееха. Зъбите им си бяха нормални – сигурно таткото наистина се беше пошегувал. Влязох обратно, като за всеки случай ги заобиколих подалече. Уж само образ, ама де да знаеш...

– Кой да отговори? И какво?

– Не става просто така. Трябва да получим одобрение откъде ли не.

– А откъде трябва? Или откъде не трябва?

– Първо, трябва Съветът да одобри нещата. По принцип вече е, само че трябва да има формално разрешение, а то се дава след получаването на резултатите. След това трябва да дадат разрешение вашите, и Отговорникът на вашия свят. След това трябва да го одобри Отговорникът на Възела, и тогава.

– Това колко дни са? И какъв е този отговорник на нашия свят, нали в него само аз знам за вас? И как ще разрешат мама и тате, слад като не можете да им кажете за вас? Ще се появите като самодиви ли? И като караконджол? И ще им искате разрешение да ме осиновите?

– Два-три часа са. Колкото до вашия свят, в него има Отговорник, който знае за нас, и за останалите светове. Той си и намира начин как да пита майка ти и баща ти, или настойника ти в манастира, когото реши, че трябва. А Отговорникът на Възела е Аугментиран, той дава отговор веднага след като другите дадат.

– А какво ще стане, като намерят на сутринта килията ми празна? Не е хубаво така.

– Христина още ли не те е научила колко весело е да се правят пакости? – усмихна се майка й.

– Още не съм, но ще се постарая – обади се Христина. – Нали така казват примерните деца?

Някъде тихичко изцвърча шурче, и тримата пак се обърнаха към масичката с кутиите.

– Я виж ти! Като че ли всички са ни чакали специално – промърморят таткото. – Дали Отговорникът им не познава Петърчо, та се е

разбързал така?... Добре, да тръгваме.

– 2 –
ЕДИН НОВ СВЯТ

– Къде ще вървим?

– Отзад, при свинарника. Там манастирската ограда е лесна за прескачане отвътре.

– А ако ме видят?

Таткото затрака бързо по дъската си.

– Така как изглеждаш?

Огледах се бързо – изненада! Все едно ме нямаше. Виждах пода под мен, но себе си – не.

– Де да знам.

– Как де да знаеш? – изгледа ме той. – Не виждаш ли?

– Там е работата. Като не се виждам, откъде да знам как изглеждам?

– Не гледаш където трябва – прихна Христина. – Я се обърни!

Замалко пак да кажа на глас, че това е само образ. На сламеника спеше хлапето, което бях видял в огледалото в стаята ѝ. В първия момент чак ми се прииска да го пипна, за да видя дали не е истинско. Ама наистина съм глупчо!

– Какво ще стане, ако дойде примерно брат Иларион и се опита да ме събуди?

– Предполагам, че ще се откаже бързо. И че няма да пробва пак скоро – отговори невъзмутимо таткото.

– А... Има ли как да се направи така, че като почне да ме буди, да е със сигурност откъм вратата, а не откъм прозорчето? То е малко, де, ама предишния път вратата му се опря, та не знам... Тук е високо...

– Спокойно, ще се оправим някак.

– А във вашия свят с прескачане на ограда ли се попада? Или трябва да е манастирска?

– Ще видиш. Хайде!

Още на третата крачка щях да падна.

– Не виждаш ли къде ходиш? – изсъска Христина до ухото ми. За малко да се обърна и да погледна.

– Не, естествено. Като не виждам къде са ми краката, как да разбера къде ходя?

Докато сляза надолу, вече бях посвикнал. Вратата леко проскърца,

но не ме чува. Не можех обаче да се покатеря по оградата до свинарника – не виждах нито къде стъпвам, нито къде се хвощам.

– Чакай малко... Сега? – чух гласа на таткото. Я! Вече виждах дланите и стъпалата си. Само тях, без останалото, и само като прозрачни сенки, но беше много по-добре. Покатерих се бързо.

– Сега какво да правя?

– Бутни една-две керемиди долу. Откъм външната страна, за да заглуши тревата падането.

– Така ще намерят откъде съм прескочил!

– Това е идеята... Добре. Сега мини една крачка настрани по оградата, и увисни на ръце на нея... Пак е високо, но става. Отбутни се с колене и скачай.

Наистина беше високо. Тупнах като чувал.

– Добре ли си?

– Малко ме боли десния крак. В глезена.

– Пробвай да го извиеш настрани. Сега на другата страна. Нагоре? Надолу? Отлично, не е изкълчен. Можеш ли да вървиш? Добре е да влезем в гората.

– Тъж... страх ме е малко.

– Нали никой не те вижда?

– Ако има вълци, ще ме надушат и без да ме виждат.

– Ако те надушат, аз ще се погрижа като какво да те видят.

– И аз – добави Христина. Коего ме успокои доста повече.

Но само докато не стигнахме до гората. Тя и денем си беше мрачна и гъста, а пък нощем...

– Чакаш да съмне, за да влезеш ли? – заяде се Христина.

– Че какво като съмне? Нали никой не ме вижда?

– Спокойно, Христинче. Надали Петърчо ходи нощем в гората всеки ден – застъпи се баща й. – Я да осветим съвсем лекичко, че да вижда къде стъпва...

– Ето една чудесна възможност за начало – не отстъпваше тя.

– Нямам нищо против да ходя в гората нощем всеки ден – вмъкнах аз. – Но не и всяка нощ.

– Аз на негово място щях да съм влязла и без да ме подканвате! Някой да се съмнява?...

След стотина крачки навътре стигнахме до рекичка с широк, но плитък брод.

– Тук ще е. Петърчо, премини брода докъм средата... Да, там е добре. Стой на този камък за малко. И си затвори очите.

– Защо точно тук? Ще ми показвате вашия свят ли?... А!

Когато отворих очи, в първия момент светлината ме заслепи. След това видях, че стоя наред голяма стая, пълна с какви ли не работи. Реката и гората ги нямаше! Около мен седяха на столове Христина и родителите ѝ.

– Това образ ли е? Ох! Я не ме щипи!

– Защо? – Христина се ухили доволно. – Нали искаше да знаеш дали не съм образ?

– А искаш ли да разбереш дали аз не съм?

– Не си много повече. – Чак сега забелязах, че тя е висока точно колкото мен, и сигурно поне толкова силна. – Ще ме натупаш ли?

– Ще ви натупам аз. И двамата. – Татко ѝ стана от стола и ми подаде ръка. – Добре дошъл.

– Добре заварили. Вие сте чичо Васил, така ли? Как стана това – от реката, и изведнъж в стаята? Така ли ставало изтеглянето? Ушите ми не усетиха нищо, а ако ги докопа отец Никодим...

– Към момента вече съм ти татко Васил – прекъсна ме той. – Това е майка ти, ако не се сещаш. Казва се Мария.

– Приятно ми е да се запознаем – усмихна се тя.

– И на мен. Впрочем, приличате... приличаш на мама. Другата ми мама, де.

– Вашите също ли са такива дребнички?

– А, не. Мама е доста едра, колкото теб е. И много си приличате.

– Благодаря за комплимента. – Тя пак се усмихна, а останалите се закикотиха.

– Не исках да те обидя...

– Знам, имах предвид това за приликата. По принцип във вашия свят сте мъничко по-дребни. Заради непълноценното хранене. А и за нас това не е обидно.

– А и тате хич не е дребен. Най-едрият човек в околията е. Троши на коляното си ок на каруца. Не ми ли вярвате? Правил го е на бас много пъти. Особено като гаврътне кана-две ланшно вино. Един път беше изпил четири кани, и счупи по погрешка коневръза пред кръчмата.

– А имаш ли братя, сестри? И те ли са като баща ти?

– Трима братя и три сестри. И всичките са от соя на мама и тате. Бате Христо може да стане по-едър и от тате, още е на седемнайсет години, а точно преди да ме дадат в манастира, и той успя да счупи ок. А подковите ги огъва, все едно са от тесто. Особено ако Рада Панчина е наоколо... Бате Йоско също може да огъне подкова, а още няма

петнайсет. И бате Данчо е на единайсет, а ходи с тринайсет-четиринайсетгодишните, връстниците му не щат да си играят с него – по-як е от трима...

– А умни ли са като теб? Или това се е паднало на сестрите ти?

– И сестрите ми са като братята. Кака Мина се тревожеше, че няма да може да си намери ерген – половината в село са по-ниски от нея. И по-слаби. Ангел Брадваря веднъж я беше ущипал на хорото, и отнесе такъв шамар, че лежа една ръченица време, преди да се освести. Малката ми сестричка, Божка, е на осем, а повдига пълен с жито шиник – от връстниците ѝ в селото само две-три момчета го могат. И аз не мога... Срам съм за семейството.

– Е, на нашето ще си за гордост. Поне на баща ти. – Леля Мария... така де, майка ми кимна към него, и в очите ѝ пробляснаха закачливи искрици. Той се ухили, и за моя изненада се изчерви точно като Христина. – Признай си, Василе, не се дърпай. Да не сме десет години заедно, да не знам кога се правиш, че нещо не ти харесва. Петърчо, а някой от вашите умее ли да играе добре шах?

– Сигурно никой и не знае какво е това. Данка, средната ми сестра, е страшно добра на дама, никое дете в селото не може да я бие. Ако успее да я накара да играе. Само че е много особена – не обича да си играе с никого, от нищо не се интересува. Като се смее, никой не разбира защо, и чак ни иде да се разрежем. И като плаче е същото – нито някой разбира за какво, нито ни става тъжно. Мама казва, че баба имала такава сестра... А, и чичо Дамян, най-малкият брат на баща ми, помни страхотно числа. Писар е в селската черква. За каквото го попита отец Самуил – знае го наизуст. Кой преди колко години е роден или умрял, кой на кого кога колко овце продал, и срещу какво, а пък да не говорим кой колко данък е недодал на отеча – чуе ли веднъж числа, помни ги до живот... Други по-особени от нашите не се сещам.

– Добре. Сега да отиваме да спим.

– А къде сме? Каква е тази стая? Тук направо може да станеш разноглед. Какви са тези работи с многото надписи? А тези с тези неща по тях?...

– В приемния център сме – прекъсна ме таткото. Татко, де. – А сега към къщи. Утре ще имаш достатъчно време за питане. И други ден... господи, какво ме чака!

– Ама аз и сега имам! Тези матови стъкла защо светят, като е нощем? Светилници ли имат отвътре? Я! Кой ги пали пред нас и ги гаси, като минем? А вратите кой ги отваря и затваря?

– Ще научиш с времето...

– И колко е топла вечерта при вас! Нашата беше по-студена. Друго време на годината ли е при вас?

– Не, просто е по-топло по принцип.

– При това нещо там ли отиваме? То какво е? – Из целия двор имаше светилници на високи пръти, и се виждаше отлично въпреки нощта.

– Ха сети се де! – ухили се Христина.

– С колела е... Каруца! Вашенска каруца!

Христина изпищя от смях, майка ѝ също се усмихна. Майка ни, де. Помислих, че се смеят на мен, но видях, че татко се е изчервил като рак.

– Каза ли ти го и Петърчо? – изпъшка накрая Христина. – Дето за пръв път вижда кола през живота си?

– Много ви разбират умовете от коли! – заявя сърдито татко. – Екстра си е, нищо че е старичка. Влизайте сега, че вампи... окъсняхме.

Когато странната каруца тръгна, в първия момент си изкарах акъла. Бях чакал татко да доведе и впрегне кон, или поне вол. Не че виждах теглич отпред, ама... де да знам.

– Вози като патриаршеска карета. Страхотно е! И това с покрива е хитро – нашите са открити, и ако завали, се крием под тях. А как върви, като няма коне?

– Има едно магаре – изхили се Христина.

– Даже две – поправи я баща ѝ. – Като не знам кое е по-голямото. И с повече бръмбари в главата.

Не виждах и едно магаре, та камо ли две. Но пък друго за гледане имаше колкото щеш, въпреки тъмното – покрай целия път имаше светилници на пръти. Каруцата дрънчеше по-малко от тази на тате, и изобщо не друсаше – а сигурно вървеше доста бързо. А сградите отстрани направо ме накараха да си глътна езика. Мислех, че манастирът ще да е най-високата сграда на света, но тука имаше сигурно няколко пъти по-високи! Чак след известно време почнаха да се появяват обикновени къщи с дворове – и даже те често бяха на по два ката. Тук само владици ли живеят?

– Татко, а Петърчо няма ли бълхи? – продължаваше през това време Христина. – И въшки, и... какви бяха? Бактерии?

– Бактерии нямам. Даже не знам какво са. А въшки и бълхи има всеки.

– Имат ги само неграмотници като теб. И глупчовци.

– И как се пазиш от тях, като отидеш да срешеш добитъка? Аз съм бил глупчо...

– Нямаме добитък – намеси се баща й. – Не виждаш ли, че колата не я теглят коне?

– Вярно! А какво тогава?

– Двига... Машина. От метал.

– Ами! Няма я пред нас... нито отзад. И колата няма теглич. Пак ли се шегувате?

– Тук отпред е, под този капак.

– И не й ли е тясно? Затова ли ръмжи непрекъснато? Впрочем, за тегленето добре – а като искате мляко, пак машини ли доите? И ако и те са от метал, какво им е млякото?

Татко въздъхна дълбоко.

– А като ви се прияде месо? Или спазвате пости? А какво впрягате, като орете? Такива коли ли? Или пускате машините от под капациите, и впрягате тях? И как им слагате хамутите? А юздите на този кръг ли ги закрепвате?

– Не виждаш ли, че го държим с ръце? – намеси се Христина.

– А тези машини къде пасат? Устата им отдолу ли е? И обикновена трева ли, или някаква метална? Ако е метална, как я косите за зимата?

– Не пасат трева – заяви татко.

– Какво тогава ядат?

– Нищо – подсмихна се под мустак той. – Само пият от време на време. Така са научени.

– А не умират ли скоро след като ги научите да не ядат? При нас обикновено така става. Само на вода – как?

– Не пият вода, а спирт.

– Това какво е?

– Като вашето вино, ама по-силно.

– На тате ще му хареса ли? Другият тате, имам предвид.

– Не знам. – Татко лекичко се изчерви, и погледна майка ни.

– А ще престане ли и той да яде, ако почне да пие спирт вместо вино?

– Както е денатуриран, сигурно доста скоро... – въздъхна тате. – Стигнахме, хайде слизайте.

Измъкнах се от каруцата, и се огледах. Къщата беше на един кат, но май по-голяма от нашата на село. Сигурно имаше поне шест-седем стаи, прецених набързо. Само дето никъде не виждах нито обор, нито кокошарник. Даже куче не се разлая. Уж такава голяма къща – а иначе толкова ли са бедни новите ми родители?

Христина човъркаше нещо по входната врата. Чух изщракване и

вратата се отвори. Като влязохме вътре, пак щях да стана разноглед. То не бяха светилници, не бяха врати, дето сами се отварят, не бяха какви ли не стаи и мебели... Спряхме пред една врата, на която имаше нарисувано нещо като чучур на лейка.

– Хайде да се къпете, и по леглата! – заяви татко.

– Къпал съм се преди само месец. Пак ли трябва?

– А зъбите мил ли си ги тази година? – прихна Христина.

– Защо да ги мия? Нали не ям мръсни неща?

– Тук така е прието – обади се миролюбиво татко. – Както в манастира да се молиш.

– Защо?

– Трябва да спазваш хигиена – поучително заяви Христина.

– Тая хигиена някоя от машините ви ли е? И как така се пази с миене? Бяга от миризма на немито, или какво? – Затова, значи, ние нямаме машини, а те имат! Ето каква била работата.

Татко пак извади отнякъде парче плат и си избърса челото.

– Просто се изкъпи, и толкова. Става ли?

– А... не е ли по-добре да не топлим вода сега посред нощ, а да се окъпя утре?

– Хайде, хайде, не се измъквай – усмихна се майка. – Има топла вода. Василе, покажи му банята. И как да се оправи с крановете. И му помогни да се изкъпе както трябва.

– А въшките и бълхите му? – обади се Христина.

– Няма. И вредни бактерии няма. Трансмисията е настроен да не прехвърля такива неща – обясни татко. – Като апаратурата за лекуване на рак, виждала си я, когато баба беше болна. Това е банята, Петърчо. Влизай.

Крановете бяха страхотна работа! Татко ми каза да внимавам с този за топлата вода, но не се сети да ме предупреди за душа. Отвън Христина щеше да се скъса от смях, като ме чу... Като ми мина уплахът, продължих да оглеждам всичко.

– Сапунът направо е страхотен! Как така не люти на очите?

– Ами така е направен.

– Много е хитър! Сега разбирам как търпите да се къпете всеки месец. Нищо чудно и аз да се науча. С тая топла вода и тия хитри врътки може даже по два пъти месечно да почна.

Татко не отговори нищо. Сигурно го бях впечатлил.

– Това какво е?

– Паста за зъби. Като сапун, но специално за зъби... Пробваш я на

вкус ли?

– Като на листа от джоджен. И на още нещо.

– Приятен ли е?

– Много! Може ли да си хапна още малко?

– Пастата не е за ядене, Петърчо. Само за миене е. И... ей, ей! Една туба е малко množко за едно миене!

– Язык! Такова вкусно нещо, и не е за ядене! А нея от машини ли я берете? Или всъщност как я правите? И как сте я вкарали в това? То какво е? Откъде се взима? – Зачоплих тубата с нокът. – Аха! Метално е под боята!... Сетих се! Това са черва от машина! И ги пълните после с пастата като суджуци. Нали? А как колите машини от метал? И как после ги дерете и нарязвате? Не се ли чупят ножовете?

Татко ме изгледа отчаяно.

– Утре ще се занимаваме с въпроси и отговори.

Докато Христина се къпеше, татко ме разведе из къщата. Стаите наистина бяха към десетина – отделна за всеки човек, и още разни други. Даже и отходното място си беше в къщата, в отделна стая. Докато татко не ми показа как го поддържат толкова чисто, мислех, че се шегува. Много исках да го питам какво ли не за всяко нещо, ама на него май не му се щеше. Нищо, утре щях да го разпитвам до насита.

Само стаята на мама беше като тези в къщи – светилник дето много приличаше на тези в манастирската черква, дървено легло и столове, черги на пода, сламени плетеници и паници по стените (така и не разбрах защо не ги държат в кухнята, като у нас). Стаите на татко и Христина, а и моята, имаха само по една маса и един-два стола, и онези странни кутии на масата. Всичко останало изскачаше от стените, като пипнеш тук или там – отваряха се шкафове, светваха светилници, стените ставаха на прозорци към къде ли не, излизаше легло... Първия път леглото ми изкара акъла, като изскочи, нищо че го бях виждал. Ама пък после се оказа един път! Чисти чаршафи, хем равно, хем меко – за таква сигурно ще ми завиди и околийският владика!

– Ставай, Петърчо. Време е за закуска.

Отначало не можах да се сетя къде съм. След това си спомних. Дo леглото стоеше новата ми майка.

– Бягай да се окъпеш и да си измиеш зъбите. Тук са дрехите ти, а закуската е в трапезарията.

– Тая нощ нито съм се цапал, нито съм ял нещо мръсно! И къде са ми елекът и потурите? – Огледах подозрително дрехите. Бяха панталони

и фланелка, точно като на Христина. – Така не се ли обличат тук момичетата?

– Основно момчетата. Христина мрази роклите, защото не са удобни за пакости.

– Аха. Значи, ако не върша достатъчно пакости...

– А, не, не, моля те! Обещавам да не позволя да ти облекат рокля. – Мама тръгна към вратата. – За миенето – тук така е прието. И... закуската е доста, няма нужда да си дояждаш с пастата за зъби.

Докато се къпех, все пак реших да се оглеждам за някоя по-сериозна беля. И по-лесна за бързо правене.

Трапезарията я намерих много лесно – по уханието на топъл хляб, масло и мед. И топло мляко.

– Ама Коледа не е ли утре? Защо тогава се гощаваме така?

– То пък едно угощение – намръщи се Христина. – Мамо, нямаме ли мюсли? Или корнфлекс? И защо млякото е без какао? – Тя дъвчеше хляба с физиономия, все едно е дървен.

– За омокотвяване на културния шок – поясни татко. – Новото ти братче ще трябва да се съвземе. Нали, Петърчо?

– Мхъ-м! М-м!

– Мамо, нали не е възпитано да се говори с пълна уста?

– Не е възпитано изобщо да се говори на масата. И да не ядеш, когато са ти сервирали... Петърчо, внимавай да не се задавиш. И ако ти харесва, има допълнително.

– Фолфо?

– Колкото искаш.

Глътнах си залька отведнъж.

– Може ли още десет филии? Не, двацет!... Какво му е смешното? Такова ядене се яде веднъж в годината! Страхотно е!

– Добре, че е само веднъж. Не смогвам да го съдвча. – Христина продължаваше да се мръщи.

– И аз. Направо го гълтам. А... има ли още мъничко мляко? И защо още само три филии?

– Ако ги изядеш, ще има и още. Ето ти и мляко. – Мама ми наля пълна до ръба чаша. – Не се безпокой, утре закуската няма да е по-лоша. И други ден също. Това ни е обикновената храна... Василе, тупни го по гърба! По-силно!

Едвам успях да изкашлям хапката.

– Вие да не сте богатшите на селото? Имате си карета, ядете всеки ден като на Коледа. А какво ли ще е на Коледа, ме е страх да си

представя. Или тогава ядете по-бедно?

– Ядем както обикновено, но по случай идването ти може и да отпразнуваме Коледата – усмихна се мама. Тя май никога не се мръщеше.

– А това мляко от машина ли беше? Няма вкус на метал. – Помири-сах за всеки случай чашата.

– От крави е – отговори татко. Видя, че отварям пак уста, и набързо продължи: – Обикновени, като вашите. И нямат бълхи и въшки. В целия ни свят няма. И маслото е от такова мляко. Хлябът също е от брашно, а то – от жито, точно както при вас. Само медът е синтети... от машина. Само че тя го прави точно като пчелите.

За миг си представих как колата на тате прехвърча от цвят на цвят. И след това се завира в кошер да остави събрания мед.

– Как ли само жили тая машина?!...

– Не жили изобщо – пак се усмихна мама. – Искаш ли още филии?

– Ох, не мога. Май... май попреядох.

– Най-сетне! – Христина стана от масата. – Хайде с мен на училище!

– Няма как да е с теб – обади се татко. – Ще трябва да тръгне в първи клас.

– С тригодишните?!?

– Такова братче си си подбрала. Съжалявам, ако ти се смеят заради него.

– Ама аз съм учил! – опитах да се защита. – Знам много неща. Да чета, да пиша, да смятам...

– Така ли? Можеш ли да извадиш корен квадратен?

– А вие да не би да можете?

– Можем, естествено! – тросна се сърдито Христина.

– Искам да видя! Къде ви е градината?

– Нямаме градина – заяви мама. Май се беше разхълцала.

– Като няма градина и аз мога да вадя квадратни корени! И триъгълни сигурно даже!

– Виждаш ли, компютърно мое поколение? – заклати усърдно глава татко. – Каквото и да правиш, няма как да учите заедно.

– Ти ще кажеш! – подскочи Христина.

– И как ще стане, ако може да зная?

– Той ще ни настигне бързо. Петърчо, можеш да учиш бързо и много, нали? Както да играеш шах?

– Амии...

– Ето, виждаш ли, татко – може!

– Ако има кой да седи и да учи с него. Нито аз, нито майка ти имаме това време...

– Аз го имам! След училище.

– Глупости. Теб още от първи клас те пускат в следващия само за да не се похабява компютърният ти талант. Иначе нищо не знаеш както трябва.

– Не е вярно!

– А нещата трябва да се учат открай докрай, последователно, точно както е по учебник – продължи татко, все едно не я чуваше. – Ти на времето не щя да си четеш учебниците, че сега ли?

– Ще ги чета, и ще учим заедно с него!

– И ще си зарежеш другото учене. Не разрешавам!

– Няма да го зарежа! Ще уча и двете, ако трябва и през почивните дни!

– Дрън-дрън. Мария, давай да оправяме масата и да тръгваме на работа. Христинините приказки и двамата ги знаем колко струват.

Христина трясна чашата си на масата така, че млякото се изплиска по покривката, и изхвъркна от стаята. Докато преброя до пет, хлопна и външната врата. Мама и татко се гледаха един друг известно време, след което изведнъж прихнаха да се смеят така, че им потекоха сълзи.

– Василе, как ти хрумна? – успя най-накрая да каже мама.

– Елементарно. На Хефест открай време използват енергията на вулканите. А наскоро на Океания правиха опити да оползотворяват тази на тайфуните...

– Какво са това вулкани и тайфуни? Някакви междусветски бедствия ли?

– Е, не чак междусветски...

– Значи сте постигнали повече от Хефест и Океания? И какво са пък те?

– Ще научиш. Да видим все пак дали ще го направи, де.

– Кое?

– Да си научи всичките пропуснати уроци. Като изключим компютърните дисциплини, е учила горе-долу колкото тебе. И като изключим последния месец. Ако не се бях зачудил защо по цял ден чете учебници, никога нямаше да се сетя да прегледам записите в Центъра.

Внезапно ми просветна.

– Значи затова сте ме измъкнали и осиновили? И сте казали на Христина да не казва, че мога да играя шах, точно за да каже? И Съветът да ви накара да... Ама големи сте хитреци!

– Амии... как да ти кажа... – започна татко. – Работата е там, че... всъщност... така да се каже...

– Ти да не си помислиш случайно, че татко ти е голям поклонник на шаха? – усмихнато се намеси мама. – И че винаги е искал да има дете гениален шахматист? И да не вземеш да се сетиш защо Христина толкова мрази шаха? Моля ти се! Съвсем заради друго те измъкна, няма нищо общо с това! – Тя изгледа татко лукаво и пак прихна. Той се изчерви като домат.

– Мария, не е педагогично...

– Петърчо, да имаш да кажеш нещо? Защото татко ти май няма какво.

– Да. Че е наистина добър шахматист.

– Щом може с един ход да взима две фигури ли? – Мама усмихнато погледна татко.

– Три. И да си спази дадената дума.

Татко направо грееше като слънце.

Сутринта мина в ходене по разни места. Направо ми се взе акъла.

За начало, тоя град беше ама грамаден! Татко ми каза, че това била столицата на света, нещо като Свети град при нас. Да, ама като си представям Свети град по разказите на отец Самуил, тая столица тук ще да е поне двайсет пъти по-голяма! Просто ум не ми побираше къде се ражда толкова храна, че да има за всички хора тук. Сигурно я карат от дни път.

Другото бяха сградите. Татко ми показа тази, в която работел – беше като планина. Преброих осемнайсет ката, и въпреки това беше поне три пъти по-дълга и широка, отколкото висока. Не ми се вярва на целия ни свят да има сграда и наполовината на нея. Като казах на татко какво мисля, той ми каза да изчакам малко, докато видя сградата на Научния съвет. Там вече направо изгубих дар слово, чак не можах известно време нищо да попитам, за радост на татко. Не беше по-широк от работата му, ама беше няколко пъти по-висок! Опитах се да преброя катове, ама като стигнах докъм седемдесет, ги обърках. Горките хора, дето живеят в него!

Улиците бяха пълни с каруци като татковата. И където се пресичаха, някакви светлини показваха кога кой да минава. Така и не разбрах с кой акъл са сложили зеленото да е за минаване, а червеното – за чакане. Нормалните хора чакат зеленото, да узрее, а стане ли червено, хукват. Ама татко каза, че така било прието. Иначе жълтото си беше на мястото.

Таман вече се бях шашардисал съвсем, и дойде ред до

лечителницата. Тук ѝ казват медицински център, и е десетина сгради, всяка с по не знам колко ката, бях се отказал вече да броя. Много се чудех защо татко ме води там, след като не съм болен, ама така било трябвало. И после излезе прав.

Не съм подозирал, че има толкова лечители – така де, доктори – на света! И че всичките имат да ми проверяват по нещо. Намериха ми толкова болести, че ми се зави свят – какви ли не ензими, няколко цвята кръвни телца, а пък хромозомите вече съвсем ги забравих колко бяха.

По едно време се бяха съвсем отчаяли, и щяха да ме водят да ме... те му казват културно, де – да ми правят скопия. Сигурно заради хромозомите – чух, че правели нещо и на поколението. Като чух, всичките доктори сума ти време не можаха да ме хванат, стигнаха ме чак като се уморих, и половината бяха вече със синини и цицини. Добре, че междувременно бяха забравили. Само ме погледнаха на нещо, дето виждало човек отвътре, без да го режат.

Накрая не знам какво се обърка, ама забравиха за болестите и заявиха, че всичко ми е наред. Татко беше страшно щастлив. Аз пък – да не говорим. Особено като си припомнях за хромозомите и скопията.

После ходихме до шахматния клуб. Той се оказа зала в една голяма сграда, с много маси и столове, като манастирската трапезария. Покрай едната стена имаше цяла редица кутии като в стаята на Христина. Край една от масите дремеше чорлав мъжага.

– Какво става, Минчо? Какъв гамбит обмисляш? – весело го поздрави татко.

– С меко легло – отвърна сънено мъжаката. – Таман ми свърши нощното дежурство. Ако не бях чул какво е станало, щях направо да ида да спя. Това ти е, значи, шахматното чудо? Петърчо ли се казваше?

– Какво е гамбит? – прекъснах го аз. – И за какво са ви всичките тези кутии тук? Христина се оправяше и с една. Също ли държите в тях демони като нейния Арканус? Това трапезария ли е? И шаха на дъски ли го играете, или на кесии? А кой ви дялка фигурките? Сигурно е голям майстор. Тези на татко бяха изпипани като за подарък на самия Патриарх. А тези неща по масите какво са, машини ли? И за какво са пък те? Да не би да събират мед? Или помагат нещо за шаха? А...

– Часовници са. За отмерване времето за мислене – прекъсна ме татко. – Минчо, затвори си устата, че ще ни лапнеш и двамата. Просто Петърчо е прекалено любо... знателен. Ще му свикнеш. Надявам се, де.

– А, само се прозявах – сепна се Минчо. – Петърчо, татко ти твърди, че направо си го разсипал на шах. И че си го направил почти без да

си играл преди това. Вярно ли е?

– А, играл съм четири игри лично с отец Геласий, старшият преписвач на манастира ни. – Дано да го бях впечатлил поне малко. Игрите наум сигурно не се брояха.

– Страхотно! – ухили се Минчо, и май забрави, че му се спи. – Ще ми покажеш ли тогава как го правиш? – Той бръкна под масата и извади дебела дървена дъска. Тя се оказа куха, и пълна с фигурки, а по стените ѝ имаше квадратчета. Татко придърпа един стол до масата ни, и очите му светнаха.

– Нищо не разбирам – обади се Минчо на седемнайсетия ход. – Защицава се много добре, но да ме убият, ако разбирам какво цели. Дамски гамбит, след това продължение по Берцелиус... и отведнъж някаква глупост!

– Ще разбереш – отговори татко. – Скоро.

След още три хода Минчо загрижено се обади:

– Защо играеш дамата там? Взимам ти я веднага. Ако искаш, си върни хода.

– Не искам.

– Хъм? Хубаво. И ако поне малко мислеше, щеше да играеш много по-добре. Сега ти взимам и топа, а след него и офицера. Какво? Защо си даваш и другия топ?... Тия двете пешки май също са ти излишни... И другия офицер... Василе, шахматното ти чудо май попрехвалено излезе. Петърчо, предаваш ли се?

– А вие?

Вече бях побеждавал отец Геласий само с кон и три войника, и бях страшно любопитен мога ли да го направя само с кон и два.

– Шегуваш ли се?! Почна отначало добре, а сега както съм тръгнал... И тези три пешки хвъркват, заедно с коня... А!

Татко се беше ухилил така, че му се виждаха и кътните зъби. Минчо мълчеше и зяпаше дъската, все едно току-що го е ухапала по прстите.

– Какво ще стане, както сте тръгнал? – попитах аз.

– Ъ... ъ! Т-т-това пък какво беше!

– Ами кой ви караше да взимате тогава царицата? Ако не бяхте, сякаш да ви бия след четири хода повече. Да не говорим, че изобщо нямаше да стане толкова красиво... И какво ще стане, както сте тръгнал?

Минчо стана и отиде до една странична врата. Отвътре се чу шум от вода. На връщане лицето, косата и фланелката му бяха чисто мокри.

– При вас с дрехите ли се миете? – попитах аз. Сигурно, де. Щом се

мият всеки ден, че и по повече от веднъж, нищо чудно. То иначе човек само се съблича и облича.

Минчо през това време бързо пренареди фигурите за начало.

– Да пробваме пак?

Втората игра не стана толкова хубава като първата, но свърши още на двацет и петия ход. Всъщност трябваше да продължи още шест хода, но Минчо се предаде.

– Минчо, да кажеш нещо? – попита победоносно татко.

– Такова животно нема!

Аз бързо се огледах, но не видях нищо. Ясно защо, де.

– А като го няма, какво е?

Минчо не отговори.

– Аз ще прескоча до Центъра – заяви татко. – Ще мина към обяд.

Ще дойдат ли скоро другите от клуба?

– Дошли са вече – гръмна силен глас зад гърба му. Собственикът на гласа се оказа нисък и плешив дебеланко. В ръка държеше някаква мрежа, като рибарско серкме, но пълна с домати. Зад него надничаха още няколко души. – Довел си момчето ли, Василе? Здравсти, юнак. Какво става, готвите се да играете с Минчо ли?

– А, играхме вече, стига ми толкова – бързо отговори Минчо. – Искаш ли някой от вас да се пробва?

– Аз. – Дебеланкото заподрежда фигурите. – Кога пристигнахте? Направо от трансмитера ли идвате?

– А, не. Първо ходихме до в къщи, да спим, и после до медицинския център. С каруцата на татко... Защо се смеете, де?... Добре де, забравих, че е кола, а не каруца... Ама стига де! Ако искате да знаете, похубава е от каруцата на другия ми татко!

– Убеден ли си? – едвам изхърка дебеланкото. Беше забравил за фигурите.

– Ами... горе-долу. Само дето каруцата на другия татко я возят два коня, а тази не разбрах машина ли, или едно магаре...

Татко се върна чак към обед.

– Какво става, мач на няколко дъски ли правите? И къде е Петърчо?

– Ами те всичките искаха да играят срещу мен, и за да спестим време... – обадах се аз от канапето в дъното.

– Почиваш ли си?

– Не, играя отгук. По-удобно е така. Само казвам на всеки къде да мести моите фигури.

Татко застина. След това огледа положението. Към двайсетина от играчите вече се бяха предали, още около толкова мислеха напрегнато. Един от тях премести фигура:

– Кон на еб.

– Офицер на с4 – отговорих. – Татко, тая работа с имената на полетата била страшно хитра! Някой друг готов?

– На кой ход сте? – попита татко.

– Различно. Стоимен примерно е вече чак на трийсет и втория, а онази какичка там, не си каза името, е още на единайсетия. Играят различно бързо, различно добри са, и някои дойдоха по-късно.

– Лудница – промърмори татко. – Направо не е честно! Идва от някаква забутана манастирска килия на средновековен свят, и туп – лежи си на канапето, и... Това просто на нищо не прилича!

– Съжалявам, татко, ама ме заболяха краката! Първия път ми се зави свят от обикаляне на дъските. Нищо, сега играя с по две пешки помалко за компенсация, че ги карам да ми местят фигурите. Така нали е по-честно?

Татко обиколи дъските мълчаливо. Спря за малко пред онези пет, на които бях написал по една буква от името си с фигурите. След това придърпа най-близкия стол изпод масата и седна като подсечен. Чу се изжвакване, и от стола закапа доматиен сок. Татко май въобще не забеляза.

– Аз се предавам – обади се Стоимен. – Още поне шест хода напред нямам как да се измъкна от мелницата. А след това съм с почти гол цар.

– И аз се предавам – добави унило Минчо. – Тая вечер ще се напия с гаранция. Стопроцентова.

– Много ли е отлежала гаранцията? – попитах аз. – Тате веднъж спечели на бас дамаджана петгодишна анасонлия, и като я изпи, реши че сме караконджоли. Едвам избягахме.

Залата изведнъж млъкна и всички зяпнаха татко.

– Не става дума за мен – сепна се той и се изчерви. – Какво сте ме зяпнали, де? Петърчо говори за другия си татко. Нали?

Чуха се няколко сподавени изхилвания.

– Абе вие всичките за мезе ли ме взимате?

– За основно пиене – подшушна тихичко Стоимен. Изхилванията станаха повече.

– Така ли?! Я ми кажете как свърши първият мач!

В залата настана гробна тишина. Минчо се заизмъква към изхода.

– За довечера ли е пиенето? – викнах подир него. – Искам и аз да

дойда. Да гледам.

Всички погледнаха към Минчо. Той се изчерви още повече от татко.

– Аз... де да знам... Защо?

– Тате, другият де, като пийне повече от нещо с такова вързано име, и после не помни какво е правил. И ни пита тайничко наистина ли той е впрегнал коня наобратно, или някой се шегува. Как се казваше онова вашето, стопроцентовото?

Физиономията на Минчо стана тънморавна, и той излезе тичешком.

– Петърчо, смяташ ли, че някой от останалите има шансове? – попита татко.

– Само чичо Ангел. Първият мач изкарахме реми с него, съвсем за малко не ме би. А сега отказа да има две пешки в повече.

Този път обаче го бих, макар и чак на четиридесет и четвъртия ход. После изиграхме само двамата още две игри – на първата го бих на четиридесет и първия ход, на втората – на тридесет и шестия. Татко направо не можеше да седне на едно място. Не знам заради мен ли, де, или заради доматеното петно отзад на панталоните му.

– Невероятен е – заяви чичо Ангел, възрастен мъж с посивели мустаци. – Става от игра на игра по-добър. Ако продължава така, не бих се учудил да настигне Арканус.

– Петърчо, запознахте ли се с Ангел Братоев? Несменяемият шахматен шампион на света ни вече десет години, и основният, тъй, родител на Арканус.

– Несменяем допреди малко – усмихна се накриво чичо Ангел.

– Страшен син имате – реших да го похваля, за да го утеша. – Нищо, че е толкова малък. Такива мускули има, че му завиждам. А пък как само играе...

Чичо Ангел ме гледеше недоумяващо.

– Искаше да види Арканус, и му показах емблемата... – сконфузено се обади татко.

– Хм... И сигурно си му обяснил как го държиш в ей толкова голям диск? – ухили се чичо Ангел. Всички прихнаха, а татко се изчерви като домат.

– Щом държиш, пробвай ти да му обясниш!

Обясняването продължи към... три секунди? Три минути? Обърках ги тия тукашни мерки. Абе, от обяд докъм средата на следобед. Като

свърши, всички се бяха изпотили, а масите бяха покрити с гъсто изписани листове от тукашния пергамент, хартията. И така и не стигнаха до това да ми обяснят как държат Арканус в онази кутийка. Едно беше утешително – щом хардуерът е като кръстовете и иконостасите, а софтуерът – като Светия дух, значи не са нещо дяволско. Макар че не знам дали на тоя свят има Бог и дявол, де. Даже евангелие още не съм видял никъде. Сигурно вместо него имат други свети книги.

– В кое училище ще го запишеш? – попита чичо Ангел.

– Ще е на персонално обучение. Поне отначало. Ще видим колко ще издържи учителката.

– Сигурно е голяма работа, за да се захване. Бих й стиснал ръката с удоволствие. Впрочем, познавам ли я?

– Как да ти кажа... Помниш ли турнира миналата година? Когато се оказа, че вместо срещу Арканус десетимата играете един срещу друг?

– Дъщеря ти? Ще го обучава?!... И на компютри ли ще го учи?!?!... Посивялата коса на чичо Ангел започна бавно да се изправя, и мустациите му настръхнаха като на котарак преди сбиване.

– Спокойно, той е по-кротък. Може даже да ти помогне за Арканус.

– Какво има Арканус да му помагам? Да го уча на шах? Че той щеше да ме накълца на кайма, ако не ви беше хванала Христина. Чичо Ангеле, а как става това да имаш такъв син? Каква ще да е майка му? Може ли да се запозная с нея? Или я държите в някаква друга кутия?

– Арканус е програма – обади се уморено чичо Ангел. – И съм я правил основно аз. С помощта на някои от новите ти познати тук, и на някои от други светове. Затова татко ти казва, че съм му родител. Това, което си видял, е само изображение. Много е известно, и затова му го сложихме за емблема. Просто е софтуер.

– Значи е някакъв роднина на Светия дух? Какъв му се пада?

Чичо Ангел не отговори.

– Как прикрихте следите му на Ортодокс? – попита какичката, дето дойде последна.

– Отговорникът на света му реши да ги прикрие той лично. Беше здравата ядосан.

– Заради нарушението на Конвенцията ли? – ухили се тя. – Вярно ли е, че е наредил автоматично блокиране на трансмитера, дори за изследователи? И че сте му обещали какво ли не, за да си оттегли нареждането?

Татко изсумтя нещо и ме дръпна да си тръгваме.

– Чакайте малко! – обади се отзад един едър момък. – Петърчо,

къде си завършил шахматна школа?

– В Петлевския манастир – отговори вместо мен татко. Кимнах утвърдително.

Едрият момък сбърчи вежди, помисли мъничко, бухна на стола пред един от компютрите и затрака бързо по дъската пред него. Татко ме задърпа още по-енергично. Когато излязохме навън, го попитах:

– Защо се смяха така на Минчо?

– Той много обича хубаво вино, но хич не носи на пиене – след две-три чашки почва да приказва и да прави какво ли не, и после не помни какво е правил, точно като баща ти. И често се шегуват с него на тази тема, въпреки че пие много рядко.

– Защото му се смеят ли?

– И защото работи като спасител към изследователския център. Ако някъде изследователи закъсат нещо, той е един от групата, която ходи да ги измъква. Оправят и по-дребни неща – забравени нередни предмети и други такива. Рядко се налага да действат, но трябва винаги да са трезви, за ако се наложи спешно да ходят някъде.

– Случвало ли се е да трябва да спасяват някого?

– Скоро не е. Но преди десетина години е имало двама изследователи, хванати в едно село на твоя свят. Селяните щели да ги изгорят – нали изглеждали като караконджоли. И нямало как да ги измъкнат пряко, без да се наруши Конвенцията.

– И Минчо и другите са отишли, маскирани като още караконджоли, и са изплашили селяните ли?

– Поискали разрешение от Отговорника на света ви, и се явили не като караконджоли, а като попове. И взели „караконджолите“ със себе си, уж да ги карат чак в Свети град, при Патриарха. – Татко се усмихна.

– А на теб защо ти се смяха, като казах за пиенето? – За всеки случай се поотдръпнах по-далече. – А за каруцата?

Татко се изчерви.

– Ти друго нямаш ли какво да питаш?

– Имам, имам!

Татко хлъцна и ченето му увисна. Стана ми жал за него.

– Какво ще стане сега в манастира? Ще ме търсят ли?

– Записът сигурно вече е готов. Като се върнем в къщи, ще ти го покажа.

На стената отсреща изведнъж се появи изображение на манастирския двор. Десетина монаси се бяха събрали, и оживено обсъждаха нещо.

– Хрумва ли ти накъде може да е тръгнал, Никодиме? И защо? – тъкмо питаше протоигуменът.

– Аз съм виновен – поклати глава мрачно отец Никодим. – Дадох му да чете вчера молитвите за прогонване на самодиви. И сигурно е хукнал да ги пробва...

– Прескочил е оградата отзад, при свинарника! Намерих прясно съборени керемиди – прекъсна го брат Танас. Нисичък, с оплетени сиви коса и брада и шарещ поглед, той беше манастирският пазач. – Да взимаме кучетата и да тръгваме по следата!

– Повикахте ли Андроник? Ще му е полезно да се поразходи. От оная история насам не е показвал нос от манастира.

– Болели го краката, отче. Не е добре човекът.

– Че не е добре, всички го знаем! И като му назнача един месец пост и молитва, бързо-бързо ще се оправи. Хем и на краката му ще поолекне. Ама нали отец игуменът ни е мека душа... Хайде тръгвайте, не губете време. Ако Петърчо са го стигнали вълци, и се е качил на някое дърво...

Стана ми жал, като гледах отец Геласий – непрекъснато тичаше и гледаше под всеки храст и зад всеки шубрак. Като влязоха в гората, почна да оглежда пътем и клонака на дърветата, но два пъти се спъва и пада.

– Така само ще си счупиш главата, Геласие – посъветва го брат Иларион.

– Ти като не смееше да влезеш в килията на Петърчо сутринта аз казах ли ти нещо? – заяде се отец Геласий. – А като после погледна и под сламеника му?

– Надали ще е по дърветата, Геласие – намеси се отец Никодим. – Кучетата ще го надушат. Иларионе, вземи по-добре някой прът и преро-ви вирчетата по рекичката.

Брат Иларион отчупи един дълъг клон, отиде до най-близкия вир и заръчка из него. В следващия момент обаче до него във водата плесна жаба, той я погледна и отскочи с писък. Всички наоколо го зяпнаха, след това се заспоглеждаха. Отец Никодим се почеса по главата.

– Остави тоя вир, в него и заек не може да потъне... И в този съ-що... Виж онзи надолу, по-големия. Влез вътре де, от какво те е страх? От жабите ли?

– Няма защо, отче Никодиме – оправда се набързо брат Иларион. – Не виждаш ли, че няма и един лакът на най-дълбокото място? Всичко се вижда и така...

Единственото, което откриха, беше как следите ми свършват наред брода – и как през него минават следи от двуколка и отпечатыци от цървули, които после се изгубват по пътя.

– Минали са оттук по същото време, когато и той – заяви отец Никодим, докато оглеждаше внимателно следите. – Сигурно са го качили на двуколката. А оттук за съвсем малко ходене са на Милославовския кръстопът, оттам може да са тръгнали накъде ли не, и следата е отдавна разнесена. Лошо – така кучетата няма да могат да го открият... Е, поне не са го изяли вълците.

– Че къде толкова далече може да са го откарали? – попита Геласий. – В Патриаршията няма кой да го приеме, и да не ни извести веднага. Бас ловя. А най-близките анатемосани са на поне десет дни път с кон оттук.

– И при тях да е, пак ще се чуе – отбеляза отец Никодим. – Най-много до година ще се разхвалят с това колко добре са го гледали, колко са набожни, и как заслужават прошка. Ако и толкова го изтърпят...

Когато групата се върна в манастира, отслужиха специално служба. След това пиха по чаша вино за моя живот и здраве. Брат Иларион отначало отказа.

– За здравето му ли не искаш да пиеш бе, Иларионе! Я стига си ми се правил на светец! – скара му се протоигуменът. – Засрами се!

– Аз, отче, повече никога! Ама никога, за нищо на света!

– Да, да, знам. Това шестият път ли ти е, когато спираш да пиеш? Или седмият?

– Ама наистина, отче! Кълна се!

– А пък Андроник наистина е видял самодива в килията си, и се кълне. Я стига си правил фасони, ами пий!

Ръцете на брат Иларион трепереха, докато пиеше. Отпиваше внимателно по глътчица, и след това внимателно се оглеждаше наоколо. Протоигуменът го забеляза и се намуси, но не каза нищо. Добре, че не видя как по едно време брат Иларион се огледа тихичко и бързо лисна чашата под масата.

Така и свърши записът.

Много исках да им се обадим някак да им кажем, че съм добре, но татко не разреши.

– Вече знаят, че не си умрял. Отговорникът на вашия свят го е замаскирал като отвличане.

– Не е излъгал много – отбеляза мама зад мен. – Пък и така няма да

тъжат толкова за Петърчо. Не знам обаче за него.

Права беше – наистина ми беше тъжно за тях.

– Не оклюмвай така – сръчка ме шеговито мама. – Щом си мъж, трябва да си силен. Нали не искаш да си момиченце?

– А къде е Христина? – сетих се аз. – Още на училище ли?

– В стаята си. Учи.

– Нейното и моето учене ли?

– От един час вече само твоето – чух гласа на Христина откъм коридора. – И го привършвам. Така че идвай!

Мама и татко се спогледаха многозначително, и татко ми кимна към вратата.

Това се казваше учене! Не беше скучно като житията, но беше толкова много, че като го привършихме, ме болеше главата.

– Едноседмичен курс за един ден? Христинче, не прекаляваш ли? – попита загрижено мама.

– Едноседмичен за четиригодишни – заяви Христина. И тя беше поуморена. – Ако продължаваме така, за един месец ще вземе втори клас. Критериите за първи ги покрива от това, което е учил преди. За пет месеца – пет класа, и ще учим заедно!

– А дали ще е запомнил нещо?

– Нали щеше да го изпитваш? Хайде.

Татко се замисли дали да не попита нещо, но се отказа.

– Давай де! – подкачи го Христина.

– Абе... Не ми се вярва да успеете – въздъхна дълбоко татко. Мама кимна енергично и също въздъхна тежко.

– Ще видим! – заяви ядосано новата ми сестричка.

На сутринта имаше истинско коледно угощение. Даже Христина не мрънка много, за учудване на мама и тате. И мое. Беше ми съвестно заради мама – сигурно беше готвила цяла нощ. Тя се опита да обяснява нещо за някакви полуфабрикати, или някаква такава вързана дума, демек че не било чак толкова много работа, но не й повярвах. Помнех добре уроците на брат Иларион.

Докато ядях, използвах да разпитвам:

– Вие не празнувате ли на Коледа? Ние не работим на Коледа, Великден и в неделя сутрин. Така е редно.

– Някога и ние не сме работели и на Коледа, и на Великден, и в неделя цял ден, и в събота в добавка, и кога ли не още – обясни татко. – И с училището е било така – ваканциите са били на Коледа и през лятото,

и пролетно време. Само че сега различните хора почиват по различно време, и училищата също. Ресурсите се разпределят по-оптимално.

– Защото нямате свещеници, и няма кой да служи службите, и затова можете да не ходите на тях ли?

– Да.

– А как така нямате свещеници? Изгонили сте ги? Или те сами са избягали? От машините ли са побягнали?...

– Сега разбирам защо е невъзпитано да се говори на маса – промърмори татко.

Тъкмо привършихме със закуската, и звънецът на входната врата издрънча.

– Кой ли може да е? – умислено промърмори татко и отиде да отвори. – ... А! Гунар? Тук?

– Аха, Васил – пробоботи глас точно като на триглавия змей от номерата на Христина. – Гунар тук. Ангел се обадил и разказал, и беден Гунар хвърлил секира и тича през трансмитери като полярен вълк да види велико шахматно чудо!

– Влизай, Гунар, и стига си ни кривил езика насила! Знаем си те – провикна се усмихната мама. – Петърчо, идва ни на гости Гунар Торвалдсон. Истински викинг, от Мидгард. И шахматен шампион на Възела.

Вратата на трапезарията се отвори, и вътре нахълта мъжаката, който бях видял в килията си пред брат Иларийон! Само дето сега беше облечен в кожи вместо в ризница. И като да беше още по-грамаден.

– Значи ето го чудото! И компютърното чудо е тук – усмихна се той към Христина. – Мария, трудно ли се гледат две чудеса в един дом?

– Даже по-лесно от едно – гордо отвърна татко иззад него.

Гунар кимна, изгледа ме отгоре додолу и се ухили:

– Ти се казваш Петърчо, нали? Аз съм Гунар. Защо ме гледаш така?

– Аз ви позна... Ох!

– Какво има? – погледна ме учудено татко.

– Петърчо се убоде на вилицата – поясни невинно Христина.

– Христинче, не можеш ли да риташ под масата, без това да си личи отгоре? – усмихна се мама. – Та, откъде го познаваш, Петърчо?

– Бъъ... виждал съм го някъде. Само че с ризница, шлем и брадва.

– Хм? – Мама изгледа въпросително Христина.

– Церемонията по награждаването. Като стана шампион на Възела – измънка новата ми сестричка.

– Трябвало е да се биете със стария шампион ли? – попитах аз.

– Исаха да съм с официално облекло – сви рамене Гунар.
– Официално облекло празнично ли ще рече? И какъв е този празник, дето на него се ходи с ризници, шлемове и брадви?

Христина се изхили, мама изви очи към тавана, а на татко му увисна челостта. Гунар само се подсмихна тъжно:

– Обичай, Петърчо. Традиция.
– Какво е това Мидгард? – продължавах с въпросите аз.
– Свят като нашия и вашия – обясни Христина. – Много красив. Ледове, фиорди, океан... Живеят примитивно, както преди не знам колко време се е живеело в Северна Европа, но не са се затворили като вас, охотно общуват с всеки.

– И също имаме общ произход, нали? Познава се по езика.
– Гунар говори над двайсет езика – усмихна се мама. – И всичките така добре, доколкото знам. Нашия научи, докато беше на гости на чичо ти Ангел Братоев по-миналата година. За две седмици. Да имаш нещо да кажеш, Христинче?

– Чичо Гунар, защо сте толкова умен? Някаква генетич...
– Христина, ще закъснееш за училище! – сряза я мама.
– Свикнали са...
– Да, Христинче – отговори спокойно Гунар. – Наследствена увеличена конективност и динамизиран метаболизъм на невроните. И не се обиждам, когато ме питат за това, драги майки и татковци. Нищо, че не го харесвам.

– Гунар иска да е като всички – поясни тихо мама. – Много пъти са му предлагали да стане вожд, винаги е отказвал. И Аугментираните го каниха да стане като тях – отказа им. А те рядко канят някого по своя инициатива.

– Само дето няма нищо против да помни и щрака като дявол – заядливо отбеляза татко. – И да цепи с хвърлена брадва кибритена клечка от двайсет метра разстояние.

– Зъл викинг страшно ядосан от лоши думи! – изрева мъжagата така, че чашите по масата издрънчаха. Хвана татко за раменете и го вдигна от пода. – И сега убие тебе и окачи на слънце да съхне, ако ти не плаща откуп! – Смигна ми. – Откуп много игри на шах с голямо малко шахматно чудо! – Пусна татко. – Е, за много няма време. След два часа потеглям обратно. Но не преди да съм се видял с чудото.

– Само вместо с чудо да не се видиш в чудо – поклати глава татко.
– Христинче, включи шахматния проектор! И бягай след това на училище!

Христина бързо включи призрачната шахматна дъска и подръпна Гунар за ръката:

– Чичо Гунар, можете ли да ни помогнете? На Петърчо ще му е страшно трудно да научи всичко, което трябва да знаем ние. Има ли някакъв по-лесен начин?

Татко се усмихна иронично и кимна на мама. Тя обаче бързо прехвърли поглед от Христина към Гунар. Изглеждаше малко неспокойна.

– Разбира се, малко компютърно чудо – отговори след миг забавяне Гунар. – Познавам една жена от моя свят, която загуби паметта си след тежка болест, и не можеше да я възстанови. Излекуваха я точно тук, при вас – научиха я на всичко нужно със специална машина за ден-два. Но не знам дали ще разрешат Петърчо да се обучава така.

– Ще проверим – усмихна се дяволито Христина и излетя навън.

– Смяках изображението от церемонията по награждаването – обясни Христина, докато вечеряхме. – Само исках да се изфукам пред Петърчо в какво мога да се превърна.

– Не ти ли беше жал за... брат Иларион ли беше, Петърчо? Ще те закарам някой път в Центъра да те превърнат в жабче. Истински – заяви мрачно татко.

– Нали е забранено?

– Специално за теб Съветът ще разреши охотно. Ще си отложи другата работа, за да го разреши.

– А на теб не ти беше жал за брат Иларион, когато Петърчо те пита какво ще стане, ако брат Иларион се опита да събуди холоизображението му!

– Не ми се вярва да дойде чак догоре.

– И на мен не ми се вярваше!

– На мен не ми се вярва откакто на теб не ти се вярваше!

– Татко, а не обидих ли Гунар? Не трябваше ли да му дам някоя игра? – намесих се аз.

– Щеше да усети. Пък и нали те би първата? А втората едвам успя да му измъкнеш реми.

– Ама на третата той едвам успя да измъкне. А четвъртата... Уморил ли се беше?

– Не. Ти ставаш все по-добър. Странно е, че не го усещаш.

– Определиха ли генетиците каква е работата? – попита мама.

– Пълна каша. Определено има силно изявено независимо мислене, и то е помогнало. Има избила и малко шизоидна наследственост, и още

разни неща. Феноменален е като комбинаторика, но е му е сериозен проблем да се оправя в социални отношения – кое е важно, и кое не... И ензимите от АТФ-цикъл са на горна граница на нормата, не е ясно от какво. Обещаха да направят пълен генетичен модел, но не са сигурни дали и той ще даде нещата докрай. Тоя Ортодокс е истинска генетична каша...

– Вече е все едно! – гордо заяви Христина. – Говорих днес с психолозите от Централната лаборатория, за обучаването на Петърчо, и те обещаха да проверят какво може да стане до седмица.

Мама примига, а татко се опули така, че се уплаших да не му паднат очите в чинията.

– Разрешили?! До седмица?! Да не са те объркали с председателя на Съвета?

– Предложих да им помогна, ако имат работа и не могат по-скоро. Те не се сещаха да имат нещо като за мен, но им обещах поне да им прегледам компютрите...

Татко изглежда мама с угаснал поглед и провеси нос.

– И сигурно си се отказала от ученето? – усмихна се мама. – Да видиш дали няма да стане по лесния начин?

– Че кой глупак кара първо по по-трудния?

– А когато Петърчо научи всичко, което ти не знаеш, какво ще правиш?

– Ммм... Ще ида да научат и мен.

– А не щеш ли да станеш Аугментирана? – попита татко.

– Че какво пък? Нека ми е зле.

– Какви са тези Аугментирани, дето постоянно ги споменавате? – намесих се аз. – Много големи шахматисти ли са?

Татко наведе очи.

– Ами те са... така да се каже... един вид... нещо като...

– Хора, само че с увеличени възможности – намеси се Христина. – Основно интелект, също и други неща. Понякога увеличението са на наследствена база, и почти винаги има допълнителна киборгизация...

– Ясно. Разбрах всичко. А какво всъщност значи?

– Присаждат им компютри и други подобни неща.

– Тези Аугментирани като дървета ли са, та ги присаждат? Примерно те да са като диви киселици, а компютрите – като круши масловки? Много ли са диви, та да трябва да ги присаждат? И какво всъщност е това компютър? Това че част от него е като кръста и иконите, а част като Светия дух, ясно. А какво е като цяло? Молите му се за благодат и

излекуване ли? Как го правите?

– Ъъ... ааа... ъъ... – отговори Христина.

Не можах да разбера веднага какво има предвид, ама се сетих бързо:

– А, забравих тогава да ти кажа, че това не е молитва. Казва се: „Отче наш, който си на небето...“

Не можа да ме улучи с лъжицата и вилницата, нито с чинията. Мама успя да дръпне навреме настрани каната с плодovия сок.

– Глупендер! Тъпанар! Непрогледен безпросветник! Тъпчо тилилейски! Изгорял бушон! Праисторическо изкопаемо! Неграмотник! Информационна черна дупка! Намастилен светопровод! Глупчо с глупчо! Образователно недоразумение! Генетичен олигофрен! Селски бивол... или вол, или каквото там беше! Куха калимявка! Пън! Малоумник!...

– Христина, внимавай с речника! – успя да вмъкне мама.

– Тъп е като...

– Не е тъп...

– Вдлъбнат е! Как може толкова да не знае?

– Ей така – кипна ми. – Ако ти беше дошла в нашия свят...

– Изтрябвало ми е!

– ... и ти щеше да не знаеш нищо...

– Дрън-дрън!

– Сега ще ми обясниш ли първо какво е компютър, после как се присажда той, и накрая какво са Аугментираниите?

– Никакъв шанс – поклати дълбоко глава татко. – Три часа му обяснявах в шахклуба какво са компютрите, и нищо не излезе.

– Глупчовци – заяви Христина. – Толкова е просто...

– Нали? Хайде тогава умната ни дъщеря да се пробва да го докаже. А ако не може, ще е ясно кой е глупчо. Нали, Мария?

Христина хвърли на баща си унищожителен поглед. След това ми махна с ръка:

– Ела в стаята ми.

– Да не би да му го обясни вече? Няма и десет минути – изненадано заяви татко.

– То наистина било просто, татко. – обадох се аз. – Да ми бяхте казали, че е като Божиите заповеди, веднага щях да се оправя. Пишеш указания – компютърът ги изпълнява, и толкова! Останалото става от само себе си.

Татко и мама се спогледаха.

– Казах ли ви, че в клуба са глупчовци! – заяви гордо Христина, видя вишневото сладко и се заоглежда за лъжица. Напразно – нейната легеше на пода зад мен. Наложил се да бърка с пръсти.

– Я да видим колко си му обяснила – заяде се татко. – Петърчо, я кажи на какво се базира принципът на Тюринг?

– Той какъв е?

– Хе-хе... Че ако отговорите на машина не могат да се различат от отговорите на човек, значи машината наистина мисли, както мисли човекът.

– Как на какво се базира? Мисленето на човека и на машината е на еднаква основа. Би било странно да е иначе.

Татко зяпна. Даже мама май се посмути.

– Я виж ти! Христинче, да не си образователен гений? Принципът хич не е прост.

– Какво му е сложното? И едното, и другото се движи от волята на Бога. Защо да са различни?

– Хм... А няма ли все пак разлика между човека и машината? – усмихна се мама.

– Има, естествено. Човекът има душа, машината – не.

– Нали уж бяха на еднаква основа... – започна колебливо татко.

– Мисленето им да. За душата не бяхме говорили.

Мама и татко се спогледаха. Христина прехапа устни.

– Може да съм от село, ама не съм тъп като бивол! – заявих гордо. – А какви са все пак тези Аугментирани? Защо са им присадени компютри? Какво трябва да изпълняват? И не могат ли да го изпълняват и както са си на масите, като тоя на Христина?

– За да помнят много повече и по-бързо, да мислят много по-бързо, да знаят всичко, което знаят хората изобщо, да могат само с мисъл да управляват какво ли не. Да живеят почти вечно, никога да не спят... трудно е да се изброи всичко – поучително започна татко. – Направо са свръхчовеци.

– Значи сигурно е страхотно да си Аугментиран!

– Не съвсем. Има Аугментирани, които се отказват от аугментации-те и стават Стандартни. Тоест, обикновени хора – обясни мама.

– Трябва да си пълен идиот, за да го направиш – заяви Христина. – Ако можех да стана Аугментирана...

Мама помръкна.

– А мога ли да видя някъде Аугментиран? – попитах аз.

– Имам чувството, че ще е доста скоро – въздъхна мама.

– А как им присаждат компютрите – като пъпки или като калеми? И те после как растат? На главите ли им ги присаждат? Или другаде?

– Отче наш, който си на небето... – промърмори татко.

– И като Христина стане Аугментирана, ще ѝ поникне компютър на главата ли? Или ще е както с джанките – ще ѝ отрежат главата и ще ѝ сложат компютър вместо глава? И тогава повече ли ще се разбира с компютрите отсега, или по-малко?

Мама дръпна приборите си по-настрани точно навреме. Татко не беше толкова бърз, и още една лъжица профуча покрай ухото ми и оста-ви червено петно на бялата стена.

– Добре, че си при тези мама и тате – заявих аз. – Да го направиш това пред другата ми мама, и като хване точилката, после една седмица няма да можеш да седнеш. Да видиш как ще те възпитат.

– Идеята не е лоша – отбеляза татко. Мама прихна.

Христина почервеня, стана и заобиколи масата. Замахна да ме рит-не и улучи крака на стола. Изохка, изгледа ни унищожително и излезе на куц крак от трапезарията.

На сутринта беше забравила, че ми е обидена. Мама се погрижи да я прати на училище навреме, и отиде на работа. Татко още се стягаше, когато звънецът звънна.

– Кой ли може да е? – промърмори татко и тръгна към вратата. Последвах го. – Само да не е пак Гунар. Ще закъснея...

На вратата стоеше симпатичен плешив чичко. Татко зяпна, след то-ва мигновено се разплу в усмивка:

– Заповядайте, заповядайте. На какво дължа тази чест?

– На каквото се сещаш, Василе. И, моля те, без официалности. Пис-нали са ми.

– Влизайте, влизайте. Петърчо, запознай се с Отговорника на на-шия Възел! Чест е за нас, че ни посе... Добре, извинявайте, не исках да... Така де. Петърчо, няма ли да поздравиш Отгово... госта?

– Аз такова, радвам се да ви видя... – Отпред никъде не се виждаше да му е поникнал компютър...

– И аз... Какво, на нещо мръсно ли съм седял?

– Амиии...

– Кажй, не се безпокой. Няма да се сърдя.

– Ами татко беше казал веднъж, че Отговорникът на Възела е Ауг-ментиран. А нали на тях им присаждат компютри. И гледах дали вашите не са поникнали вече отнякъде.

Татко се задави.

– Не се безпокой, Василе, харесвам Нушич – усмихна се Отговорникът. – И не вярвам ти да си казал на Петърчо, че компютрите ни растат от... някъдето.

Татко продължаваше да кашля. Наложил се Отговорникът да го тупне по гърба. След това се извини и тръгна за работа толкова бързо, че си забрави нещата. Сигурно не са му трябвали много, де – не се върна да ги вземе.

Аз през това време се чудех как да настана госта удобно.

– Ето стаята ми. Шах ли сте дошли да играете? Знам, че става някак с компютъра, ама как точно...

Аугментираният махна небрежно с ръка, и компютърът светна. Във въздуха между нас се появи шахматна дъска. Белите фигури бяха изрязани от някаква кост, черните – от черно дърво.

– Ако искаш някоя фигура да се премести, просто си го помисли ясно и разбрано. Ще е по-лесно.

– Наистина е по-лесно – обадих се след петия ход. – Само че все по-трудно виждам какво да играя. Да не ви подсказва тайно Арканус?

Аугментираният се усмихна точно като мама.

– Арканус е блестящ, но все още не е съвършеният шахматист. Макар че Ангел Братоев е на път да го направи. Това, което ми подсказва, е, хм, братовчед на Арканус. И е съвършен шахматист.

– Че тогава защо чичо Ангел учи Арканус? Не може ли да го остави да се учи от братовчед му?

– Искан сам да го научи. Да го направи точно като братовчед му – всъщност, в известен смисъл точно братовчед му.

– Че защо му е да го прави, като братовчед му вече го има? Не разбирам.

– На теб защо ти е да ядеш, когато другите вече са яли?

– Защото съм гладен, естествено! И защото ако не ям дълго време, ще умра. Пак не разбирам.

– Същото е. Ще разбереш един ден. – Отговорникът ме погледна закачливо.

Нещо не ми беше ясно, но не исках да се предавам:

– А и какъв е смисълът да играеш срещу съвършения шахматист? Все ще те бие.

– Интересно е колко хода ще издържиш, преди да изгубиш играта.

– Какво му е интересното?

– Нещо като... хм, църковен сан е. Ако примерно загубиш срещу

съвършен шахматист на трийсет и втория ход, значи си шахматист от трийсет и второ ниво.

– Аз от какво съм? – Представих си се за момент като владика. Не знам защо обаче, калимявката все ми се нахлупваше на очите.

– Ако съдя по победата ти над Гунар, вероятно си от четиридесет и девето.

– А има ли хора, дето са на стотно ниво? И два пъти по стотно?

– Не. След седемдесет и второ ниво вече няма повече – миналите го винаги изкарват реми.

Наистина изгубих на четиридесет и деветия ход. Следващите три игри също. След това обаче четири пъти задържах до петдесетия.

– Изключително – поклати глава Отговорникът на Възела. – Ако продължим, нищо чудно до края на деня вече да си на петдесет и първо ниво. Наистина си най-добрият Стандартен във Възела. Ако тренираш редовно, нищо чудно да станеш дори абсолютен шахматист.

– А какво са това Стандартни? Не-Аугментирани ли?

– Точно така. Обикновено хората биват разделяни на четири групи: Стандартни, Аугментирани, Безтелесни и Преден фронт.

– Какви са тези Безтелесни и Преден фронт?

– Интересни са. Ако ги видиш, ще ти харесат.

– Как ще ги видя, ако нямат тяло?

– Когато поискат имат. Понякога и по повече, ако решат.

– Сигурно ще дойдат бая отгоре на брат Иларион. Какво са всъщност? Хора сигурно не са. Самодиви и караконждоли – също, нали самодивите и караконджолите са хора отук. Тогава?

– Те и на нас често идват бая отгоре. А какво са всъщност се учи в училище... Видях Христина, докато отиваше на училище. Май понакуцваше. – Отговорникът ме изгледа лукаво. – Да нямаш нещо общо с това?

– А, ъъ, ритна я машината, дето тегли колата на татко.

– Ясно. Сигурно я е дразнила? Дърпала я е за ушите?

– Аха. – Значи и Аугментираниите не бяха трудни за лъгане. Големи свръхчовеци, няма що. – А какво е Възелът, дето сте му отговорник? Христина ми разказваше, че този свят тук е връзката между няколко други. Това цялото ли е?

– Много повече. Този свят – наричаме го Академия – е Релеен свят. Осъществява връзката между шестнайсет други свята – помежду им и с Възловия свят. Един от тези шестнайсет е твоят свят, наричаме го Ортодокс. Възловият ни свят обединява шестдесет и един Релейни свята, и осемстотин четиридесет и един не-Релейни свята, свързващи се чрез

Релейните. Има и други Възли – общо са малко над хиляда.

– Значи моят свят и този свят са нещо като села, Възелът – като околия или Митрополия, а цялото човечество – като Патриаршията?

– Точно така. Бързо схващаш.

– И значи вие сте нещо като околийския владика, или като Митрополит? И като него разпореждате на местните свещеници какво да правят? А имате ли си Патриарх, който да ви нарежда какво да правите? А служите ли Коледни и Великденски служби? Или очистителни? Всъщност, вече знам, че вие ни прашате караконджолите и самодивите – а имате ли си някакви ваши? Ако да, кой ви ги праща? И те също ли са изследователи на някого? А Господ един ли е за всички светове, или всеки си има свой Господ? Ако всеки си има свой, се събират по... десетина Коледи и Великдени на ден! Как смогвате да ги служите? Затова ли трябва да сте шестима? Впрочем, Христина ми е казвала, че Коледите са по едно и също време! За да ги служите всичките наведнъж ли?

– Ммм... – Отговорникът премига. – Да излезем ли да хапнем нещо? Вече е обед.

В този момент входната врата хлопна.

– Тук ли си, глупчо?

– Не съм ти глупчо. И имаме гости.

– Пак някой гениален шахматист, нали? – Христина надникна в стаята ми с нос, вирнат до тавана. Видя дъската във въздуха и се ухили. – Колко пъти ви би Петърчо?

– Христина, гостът ни е...

– Залагам си компютъра, че не сте успели да му вземете игра. И че няма и да успеете.

– Христина, запознай се с...

– Тебе пък кой те научи да си включваш компютъра?

– Гостът ни знае как да го включи. Това е Отговорникът на Възела ни.

– А пък аз съм Пипи Дългото чорапче. Как се казвате, и кой сте наистина? И... Ама компютърът му имаше парола! Аз лично я сложих...

– Извинявам се. Не забелязах – сви рамене Аугментираният.

Христина премига.

– Значи... значи сте Аугментиран?... И наистина сте Отговорникът на Възела?! За пръв път виждам Отговорник на Възела на живо!

– А колко умрели си виждала досега? – любопитствах аз. – Била си на погребението на някой предишен ли?

– Не ми се вярва – усмихна се Аугментираният. – Последното

погребение на Отговорник на нашия Възел е било преди към четиристотин години.

– И оттогава до вас не е имало отговорник ли?

– Длъжността изисква шестима души непрекъснато.

– Значи сте на четиристотин и отгоре години?! Или на шест пъти по толкова? Ох! Христина, ако ме ритнеш още веднъж...

– Твой ред е да куцаш – заяви кръвожадно Христина. – И не задавай нетактични въпроси!

– Нищо нетактично, Христиначе – намеси се Отговорникът. – Наистина съм на много години... – Той внезапно спря на средата на изречението. На вратата беше застанала мама. Погледът ѝ можеше да накара и околийски владика да си глътне езика и да отстъпи. Че май и митрополит даже.

Погледаха се известно време. Накрая тя заяви:

– Имахме някаква уговорка.

Христина зяпна.

– Можем да поговорим насаме – отговори спокойно гостът. – Нека първо обядваме.

Докато мама сервираше, Христина остави нещата си и се преоблече. Обядът мина в пълно мълчание. След него мама и Отговорникът тръгнаха към стаята ѝ. Още преди да са влезли, Христина ми изшътка и ме повлече към своята стая. Притвори вратата плътно и бързо включи компютъра си. На него се показа стаята на мама. Дватамата с гостенина седяха и се гледаха безмълвно.

– Докато се преобличах, се обадох от нейния компютър на моя и оставих отворена връзката. Така можем да ги следим – поясни Христина.

Аугментираният измъкна от джоба си и подхвърли на мама нещо като бобено зърно. Тя го перна обратно, то отскочи от стената, след това от вратата и тупна в кошчето за боклук. Не бях подозирал, че е толкова ловка.

– Все същата бунтарка – поклати глава той.

– Имахме уговорка, татко.

Очите на Христина щяха да изпаднат. А и аз си глътнах езика.

– Спазвам я. Нито ще те карам да се връщаш, нито ще агитирам децата.

– Тогава?

– Да проверя някои неща за Петърчо. Част от работата ми е.

– Имаш други начини. И не си по шаха. Пак някоя мръсотия!

Посмееш ли да ги намесиш...

– И мои внуци са – каза тихо Аугментираният. – Успокой се. На твоя страна съм.

– Била съм Аугментирана, знам колко мога да ти вярвам.

– Наистина съм... Имам още половин час. Може ли да изиграя още една-две игри с Петърчо?

Мама кимна. Отговорникът стана и излезе от стаята. Христина бързо махна изображението на компютъра – миг преди вратата на нашата стая да се отвори, точно в момента, когато мама избухна в плач.

– Нещо интересно ли гледахте? – усмихна се широко Аугментираният.

– Спортни новини – заяви с преиграно отвращение Христина. – Тъкмо се чудех какво да включа вместо тях.

– Може ли да е дъската за шах? Искам да се пробвам пак.

– А откъде разбрахте, че съм тук? – попитах аз.

– Нямаше те в стаята ти, и се сетих.

– Че кога го видяхте? Като си Аугментиран можеш да го провериш и без да идеш до стаята ли?

– Аугментираните могат много неща – отговори безгрижно чичкото.

Изиграхме още четири игри. Внезапно на средата на играта Отговорникът се сепна:

– Олеле, закъснях!

– Нали нямате началник, който да ви се кара? – учуди се Христина.

– Колегите ще се мусят. Трябва да използвам личния ми трансмитер, за да стигна навреме, а той от няколко дни работи все по-зле. – Аугментираният заровичка из джобовете си.

– Какво му е? Да не останете наполовина тук?

– Няма как. Или сработва, или не. Но все по-често отказва. – Той измъкна отнякъде малка металическа кутийка. – Преди два дни пък ме прехвърли не на който свят трябваше.

– Как се управлява? – огледа кутийката Христина. – Не виждам...

– През комуникатор, като тези, с които Аугментираните общуват помежду си. Съжалявам, но съм закъснял. Приятен ден!

И... нищо не стана. Аугментираният стисна зъби и погледна кутийката. Нищо. Той затвори очи и лицето му се напрегна. Пак нищо.

– Да го вземат мътните! Вече изобщо не мога да му разчитам!

– На ремонт ли ще го дадете? – попита Христина.

– Не се поправят. Ще си взема нов. – Той хвърли кутийката в

кошчето за боклук под масата и излезе бързо от стаята. След няколко мига външната врата хлопна.

– Значи дядо ми е Аугментиран! И е Отговорник на Възела! Урааа!
– подскочи Христина. – Така ще... – Тя спря насред думата, срещнала погледа на мама откъм вратата.

– Ще тичаш да станеш Аугментирана ли? – Очите на мама бяха сухи, и много внимателно гледаха ту Христина, ту мен. – Хайде! Върви, де! Няма да те спирам.

Христина се присви и премига. След това се замисли. Накрая вдигна поглед:

– Мамо, защо си се отказала да бъдеш Аугментирана? Честно.

– Надали ще го разбереш, Христинче. Може би ще успееш по-добре след време.

– По-добре да го знам сега, дори да не го разбирам.

Мама се поколеба малко, след това влезе и тихо седна на леглото с наведена глава. Когато я вдигна, в очите ѝ пак имаше сълзи, но гласът ѝ беше спокоен:

– За Аугментираните ние сме като любими домашни животни – обичани, обгрижени, но без право на истински свой избор за нищо. Направляват развитието ни, създават полезни и нужни качества у нас, но не ни питат дали го искаме. Носят отговорност за нас, но не ни оставят ние да я носим за себе си. Някои от тях го смятат за естествено, други имат по-малко или повече угризения... Аз не можех да го приема. Нито да му попреча. Накрая се разбунтувах и се отказах от аугментациите.

– И от хилядолетния живот, свръхзнанието и всичко останало? – хлъцна Христина. – Защо?!

– Защото цената им е несвободата ви. На баща ти, твоята и на Петърчо. И на всички останали. Не съм съгласна да плащам своето благо от чужд джоб.

– Глупости, мамо. Всички са щастливи така. А които не са, могат да станат Аугментиранни. Ако ги приемат, де... Никой не страда, че губи нещо, даже не го усеща. На кой му трябва твоята чиста сметка?

– На мен.

– И за какво ти е?

– За да остана човек.

– И нещо промени ли се от това, че ти се отказа?

– Да. Не участвам в това повече.

– И спечели ли някой нещо?

– Аз.

– Голям праз, като другите не знаят!

– Какво мисля аз за себе си ми е по-важно, отколкото какво мислят другите.

– И какво печелиш тогава?

– Себе си.

Мама стана от леглото и излезе.

– Не я разбирам – прошепна Христина, когато вратата се затвори. – Да се откажеш от толкова много заради някаква глупава идея! Ако бях на нейно място...

– И аз. Нашите свещеници много отричат вечния живот, но ако им падне... Така мисля, де. Надали ще мога да се върна обратно да ги питам... Какво си ме зяпнала така?

Христина внезапно се бухна на колене пред кошчето за боклук и бясно зарови из него. Из стаята захвърчаха всякакви отпадъци – смачкани парчета хартия, малки черни кутийки, мръсни чорапи... След миг се изправи с металната кутийка на Аугментирания в ръка и я пхна в едно чекмедже на масичката.

– Помогни ми да събера боклуците. Бързо! Събери тези по пода, сандвича с маслото ще го почистя от клавиатурата аз. Ох, то е и гранясало... – Тя бързо тръсна последните боклуци в кошчето и излезе с него. Последвах я.

– Мамо, да изхвърля ли и твоето кошче? Тъкмо съм тръгнала.

Мама зяпна.

– Христинче... добре ли си? Да не те е упрекнал Отговорникът, че не е чисто?

– Не, ама не искам татко пак да изхвърли и кошчето.

– Когато омлетът беше стоял най-отдолу в него четири месеца...

– Втория път го изхвърли по разсеяност!

– Помниш ли колко боклук се беше натрупал? Два кашона от пералнята. Ако не бяхме чакали да почне да няма как да се отвори леглото, за да се сетиш сама...

– Ако гледаше като изгребваше, щеше да го намери! Петърчо, помогни ми.

Кошчето на мама беше почти празно. В момента, в който тя се прибра в стаята си, Христина бръкна в него и измъкна дребно парче метал. Набързо изсипахме кошчетата в контейнера отвъд оградата и се върнахме в стаята на Христина.

– Това тапа за уши ли е? Само дето е метално – попитах аз. – Отец Самуил си прави такива от восък, преди да отиде да бие голямата

камбана.

– Предполагам, че е комуникатор – присви очи Христина, докато разглеждаше нещото отблизо. – Вероятно модел за Стандартни.

– Какво?

– Да могат такива пънове като тебе да общуват с Аугментирани. И с устройствата им, и с компютри и всичко останало.

Ядосах се.

– Ако аз съм пън, каква трябва да е сестра ми?

Христина бързо натъпка металното нещо в ухото си.

– Не те чувам от това, съжалявам.

– Пъхнала си го наобратно – промърморих тихичко аз. Тя моментално го измъкна, погледна го, след това започна да търси с какво да ме замери. Не намери нищо подходящо и застана неподвижно. Почаках известно време – тя не мърдаше.

– Какво става, свърза ли се с компютъра?

– Почти. Не ми пречи!

– Добре. Като се свържеш, му заповядай да направи нещо.

Почаках още известно време, но нищо не стана. Накрая Христина извади тапата от ухото си, огледа я, разтръска я и пак я пъхна. След още малко пак я извади и я чукна в ръба на леглото. Накрая ядосано я запрати в кошчето.

– Не работи изобщо! Сто пъти изреждам кодове, набирам пароли – нищо!

– Дай да пробвам аз.

– Ти пък какво разбираш от компютри? Вземи си я и пробвай!

Извадих тапата от кошчето, натъпках я в ухото си и зачаках. Нищо. Съсредоточих се и заповядах наум на компютъра да слезе от масата на стола. Нищо не стана. Помислих малко, след това му наредих да се премести на другия край на масата. Не щя даже да мръдне.

– Свързваш ли се? – попита иронично на Христина. Странно – чувах през тапата, все в ухото ми няма нищо.

– Почти. Не ми пречи!

Тя се изхили, а аз се ядосах. Нека си мисли, че правя нещо! Седнах на пода, затворих очи и започнах мислено да играя шах със себе си.

– Я! Как го направи? – чух гласа на Христина.

– В моя свят всеки го може. – Не бях се замислял, че не съм ги виждал да сядат на пода.

– Я стига си се подигравал!

Отворих очи да й възразя и щях да се задавя. Във въздуха пред мен

светеше разтворена кесията на отец Геласий, и фигурите на нея бяха наредени точно както ги бях местил наум!

– Не зяпай, а кажи как активира връзката!

Преместих наум топа. Пред очите ми фигурката на дъската се премести!

– Не знам. Просто почнах да играя шах наум, и...

– Дай ми комуникатора!

Измъкнах го от ухото си – кесията и фигурите мигновено изчезнаха. Подадох тапата на Христина, тя я натъпка в ухото си и затвори очи. Известно време не ставаше нищо. След това компютърът на масата внезапно светна. На екрана се виждаше как тя ме дърпа за ухото, и ухото ми става цял разтег дълго. След това как ме удря с голяма тояга по главата, и наоколо летят и писукат птички. След това как ритва няколко пъти Отговорника отзад, и при всеки ритник от джобовите му хвърчат шепи метални тапи за уши. След това как сече на парчета компютъра на масата с брадва като на Гунар, два пъти по-голяма от нея самата. Това последното ми хареса.

– Хей, ще го повториш ли това с брадвата? Ангел Брадваря ряпа да яде!

Христина подскочи, отвори очи и ме зяпна. След това видя изображението на компютъра и се изчерви чак до върховете на ушите.

– Хайде, повтори го де! Страшно ми хареса как скачаш до тавана при всеки удар.

Тя ме изгледа сърдито и пак затвори очи. Екранът отново я показва как замахва с брадвата, но угасна, преди да се види какво сече. След това светна пак, и на него се запоявява какво ли не – рисунки от светещи линии, някакви неща, написани сигурно на латински (поне буквите бяха същите), след това повече цифри, отколкото в тетрадките на чичо Даян, и после какво ли не. Накрая се появи лице, надраскано с бели черти върху черно, грозно все едно аз съм го рисувал, и изплезено. Христина отвори очи и се ухили победоносно:

– Хванах му цаката! Ако мама разбере какво имаме, ще ѝ стане лошо.

– Сигурно и на татко – добавих аз.

– Още повече! – Тя извади тапата от ухото си и я пхна в чекмеджето при металната кутийка. – А сега да се захващаме с уроците, иначе татко пак ще се сети, че нещо не е наред.

– Да не сте свършили пак някоя беля? – попита татко на вечеря. –

Нещо сте прекалено примерни.

Христина се изчерви. Мама я изгледа много внимателно. Май се досещаше какво може да не е наред.

– Христина вече си има ново име – намесих се аз. – Казва се като някакъв чорап, не помня точно какъв. И си загуби компютъра на бас срещу Отговорника. Той не го взе, де, сигурно неговият вече скоро ще порасне...

– Затваряй си устата, тъпендер такъв! Глупчо селски...

Татко и мама се пресегнаха едновременно и хванаха Христина за ръцете. Тя се заопитва да ме ритне под масата, но успях да се дръпна навреме.

– Каква е историята? – попита татко.

Набързо разказах за връщането ѝ в къщи. Докато привърша, тя беше изпоритала всичките крака на масата и беше започнала да преграква.

– А сега имам да ви питам нещо – заяви мама. – Христина, млъквай, за да не те шамаросам! Кажете ми и двамата дали Отговорникът ви е дал нещо! Без лъжи – ще ви хвана. Била съм Аугментирана.

Христина я гледаше уплашено. Значи сигурно наистина ще ни хване. Как тогава да ѝ отговоря така, че да не се сети?... Отговорникът не ни даде трансмитера – изхвърли го. Ние си го взехме. И комуникатора също.

– Не. Не ни е давал нищо. Нито на мен, нито на Христина.

– Да ви е предлагал нещо? Например комуникатор за директна връзка с компютри? Или ти да си му искала подобно нещо, Христина?

– Не съм му искала абсолютно нищо! – кресна Христина, на път да се разреве.

– Нито ни е предлагал нещо. Освен на мен да играем на шах – добавих аз.

– Да ви е говорил нещо за Аугментираните?

– Нищо. Освен че им идвали прекалено много някакви Безтелесни и Преден фронт. Те какво са? И как така ту имат тела, ту нямат? И имат и по повече от едно, ако поискат? Нещо бетер самодивите и караконджолите ли са?

– Мария, успокой се – намеси се татко. – Заради комплексите си плашиш децата. Лъжат ли те?

– Не. Само че Отговорникът не би дошъл дотук само за да поиграе шах с Петърчо. Трябва да има нещо.

– И какво е според теб?

– Не знам. И ме е страх да не разбере прекалено късно.

– И да има нещо, можеш ли да се бориш с Аугментираните? Знаеш с какво имаш работа.

– Длъжна съм. Заради децата си.

Мама стана и излезе от трапезарията. Татко я последва. Останахме с Христина сами.

– На границата да се сети е – прошепна Христина. – Трябва да ги скрием някъде.

Двамата бързо отидохме до стаята ѝ. Тя измъкна трансмитера и тапата от чекмеджето и ги бутна в ръцете ми:

– При теб няма да се сети да ги търси.

– Ама намери ли ги, сме вътре и двамата. – Тупнах ги обратно в скута ѝ.

– Страх ли те е?

– Просто е разумен, Христина – обади се внезапно мама откъм вратата. – Сега ми ги дайте! Петърчо, не подозирах, че си толкова талантлив лъжец!

– Да видиш какво ми беше, като ме преметна! – заяви сърдито татко иззад нея. – И дали е хубаво десет години да не ти кажат, че Отговорникът на Възела ти е тъст!

– Не си попитал – защити се мама.

– И аз не съм излъгал! Само казах, че не ни го е давал или предлагал – обадих се аз.

Мама помрачня като буреносен облак:

– И как тогава го имате?

– Трансмитера го изхвърли той, защото не работел както трябва – обясни Христина. – А комуникатора го изхвърли ти. И ние си ги взехме от боклука.

Татко изгледа мама и поклати глава. Мама въздъхна:

– Личи си Аугментираният. Предсказал ни е до съвършенство. Ако не ви бях подслушала, нямаше да се сетя.

– Да се подслушва не е ли невъзпитано? – заяде се Христина.

– Понякога е детеспасяващо. Сега ми ги дай.

– Няма!

Мама направи крачка към нея, но татко я хвана за ръката – Христина светкавично напъха тапата в ухото си и вдигна трансмитера:

– Още крачка, и бягам оттук! Ако това е нарочно, трансмитерът сигурно работи! Иначе защо е подхвърлен?

– И къде бягаш? – отбеляза горчиво татко. – На Джунгла? Или на Ортодокс? Или на Средната земя, при орките?

– На Мидгард, при Гунар. Или на Океания. Нали там търсели хора?

– Там нали има вече като нея? – попитах аз. – Тайфуни ли бяха?

Или вулкани?

Христина ме изгледа на кръв, замисли се за миг и погледна татко още по-ядосано.

– Така де, почти като нея. Все пак не са междусветски – поправих се аз бързо.

– Никъде не приемат деца, избягали от родителите. – продължи татко спокойно. – А точно теб дори Гунар ще те върне обратно веднага. Няма къде да отидеш. Така че мирувай.

– И веднага ми дай трансмитера! – повиши глас мама. За пръв път я виждах неспособна да се контролира.

– Няма!

– Дай го, или ще ти го взема насила!

– Мръднеш ли, изчезвам!

Усетих как мама се напрегна.

– Мария, недей! Ще те изпревари!...

Христина затвори очи и стисна трансмитера. Мама скочи едновременно с мен, но татко я задържа.

Вкопчих се в ръката на Христина – и всичко наоколо изчезна.

– 3 –
МЕЖДУ КАПКИТЕ

- Ох! Ама че тъмница! Глупчо, ставай от мен веднага!
- Не съм ти глупчо. Пусни ме, и ще стана.
- Претъркулих се настрана от нея. Не бях разбрал кога сме паднали.
- Къде си изкомандвала трансмитера да ни закара?
- На Океания.
- Това какво е?
- Свят, който целият е океани и коралови атоли. Ще ти хареса страшно. Палми, бананови дървета, маймуни – истински рай... Ти защо дойде?
- Исках да те спра, да не пострадаш със счупения трансмитер... И тук също ли е зима?
- Тук е вечно лято, глупчо! Като съмне, ще видиш.
- Сухата шума по земята я усещам и без да е съмнало. И е студено за лято. – Очите ми вече бяха попривикнали към тъмното. Забелязах как луната просветва ниско между клоните на дърветата. – Виж, натам има поляна или нещо подобно.
- Внимавай да не е лагуната, или външния риф.
- Тези пък какво са?
- Вода. Много. И с акули в нея.
- А какво е акули?
- Ама наистина си глупчо. Едни големи риби, с много зъби и те лапват на един залък.
- Хм... При нас си представяме рая иначе.
- Ръка за ръка излязохме от гората. Оказа се, че сме били на двайсетина крачки навътре. Пред нас се простираше голо поле, осветено от луната. А в далечината, ясно видими на светлината ѝ, се издигаха зидове, които не можех да сбъркам.
- Има ли на Океания манастири? Дето да са точно като тези от Ортодокс?
- Не. Там да не са луди?... Защо?
- Значи не сме на Океания. Разваленият трансмитер ни е върнал обратно на моя свят. При манастира ми. – Посочих ѝ го.
- Това се казва скапана работа! – Изглеждаше здравата вкисната. Стана ми жал за нея.

– Нищо. Тук си нямаме акули, ама и зъбите на вълците си ги бива. Пък и тези на кучетата-пазачи, ако ги поядосаш. Не могат да те лапнат на един залък, ама на отделни хапки се справят чудесно. Става малко по-бавно, ама пък ако не те почнат от главата, можеш да гледаш. Даже и да пициш, за разнообразие...

– Ти на това разнообразие ли му казваш?!

– Добре де, да мълчиш за разнообразие.

– Сърдечно благодаря. А сега давай да се прехвърляме на Океания!

– Тя затвори очи и стисна трансмитера.

Бързо се вкопчих в ръката ѝ, за да не замине без мен. Постояхме така малко. Накрая попитах:

– Ще тръгваме ли скоро?

– Нещо не е наред – прошепна тя. – Трансмитерът не ще да работи.

Почакахме още малко. След това още.

– Да го вземат дяволите! – изсъска накрая тя. – Скапана тъпа повредена джаджа!

– Дай аз да пробвам.

– На ти! Ако изобщо разбереш как става! – Тя тръсна трансмитера и тапата в ръцете ми. Пъхнах тапата в ухото си, затворих очи и се зачудих какво трябва да направя. Как ли действа тази щуротия?... Представих си как прекрачвам през врата като в житието на свети Йосиф Водителя и се оказвам в стаята на Христина. Отворих очи – бяхме си на полето.

– Как ни прехвърли миналия път?

– Казах наум „Прехвърли ме на Океания“. Ама сега каквото и да казвам, не прави нищо.

– Значи се е доповредил. Или поне в момента не работи.

– И сега какво ще правим? На такъв задръстен свят като твоя ще умра от скука!

Огледах звездите.

– Нощта тепърва започва. Може да е добре да се приберем в манастира.

– И да бием всичкия този път пеша? Това са поне три километра!

Внезапно откъм гората се разнесе вълчи вой.

– Сигурно бяха далече, но човек няма как да е сигурен. Бягат бързо – обяснявах задъхано, докато думкахме по портата. – Много ли ти се видя пътят?

Христина не отговори.

– Кой се е разхлопал така? – изграчи сънено брат Танас откъм другата страна на портата. – Спешно болен ли водите?

– Бягаме от вълците – отговорих аз.

– Петърчо?! Влизай бързо. Откъде идваш? А това момче с теб кое е?

– Не съм ти момче! – тросна се Христина, преди да успее да й сшъткам.

Брат Танас се опули:

– Що тогава си с такива дрехи?... Ти, Петърчо, влизай. Момичето не може да замръкне тук – това е мъжки манастир. Така е речено.

Запремислях бързо.

– Тъмно е вече – замръкнахме извън манастира. За влизане след това нищо няма речено.

– Ама и да осъмне не може тука!

– След сутрешната молитва ще излезем извън манастира за изгрева...

– Абе ти с манастирските правила ли се подиграваш? – намуси се брат Танас.

Уплаших се, но нямаше как:

– Без нея не влизам. Остане ли отвън, ще я изядат вълците.

Брат Танас сбърчи чело и се замисли за малко.

– Добре де, влизайте. Ще питам обаче игумена за нея.

Игуменът слезе да ни види лично. Физиономията му беше сериозна, но очите се смееха.

– Петърчо, калпазанино, къде беше? Ако знаеш какво наказание ще ти наложа! Къде е момичето? Танасе?

– Момичето е другото момче.

Христина метна на брат Танас убийствен поглед. Игуменът го забеляза, и се намуси:

– Защо си с момчешки дрехи? Не знаеш ли, че е несправедно? И коя си, откъде си?

– Тъжъ... дълга история, отче игумене – намесих се аз. – Става ли да я разкажем утре? Капнали сме и двамата. Хем ще могат да ни чуят всички.

– Добре. Бягай в килията си. А това момиче...

– И аз отивам с Петърчо – прекъсна го Христина.

Игуменът зяпна от такава безцеремонност.

– Откъде-накъде?

– Ние такава, отче игумене... страх ни е – изръсих аз.

– От какво бре, чадо?

– От, въ, самодиви и караконджоли – тръснах първото, което ми хрумна. – Брат Танас се промуши между нас и игумена, и използвах момента, за да настъпя Христина. – Гониха ни, и такава... Абе, такава. Страх ни е да сме сами, отче игумене.

– Кога са ви гонили?! – разтревожи се игуменът.

– Допреди малко, през гората – обади се и Христина.

– Да не ме лъжете нещо?

– Честен кръст... отче игумене. – Христина се прекръсти несръчно. Добре, че в тъмното игуменът не я забеляза, че се кръсти с цяла шепа.

– Чак толкова близо до манастира... А уж Йоаникий служи очистителна служба преди няма половин година. Знаех си аз, че е добре да не я служи сам... Самодиви или караконджоли?

– И самодиви, и караконджоли, отче игумене – засъчинявах аз. – Самодиви в бели дрехи, и дърветата прозират през тях. И въртяха дяволски хора между дърветата. И черни караконджоли с копита и опашки като на дяволи. Гониха ни и се опитваха да ни хванат, и едвам се измъкнахме. Добре, че се сетих за молитвите за отпъждане на самодиви.

– Чудно, че са свършили работа. Никодим казваше, че както си ги научил, самодивите направо ще измрат. От смях... Много ли бяха?

– Страшно много. Цялата гора беше пълна с тях. Повече, отколкото мога да броя – изблещих очи аз.

– И караконджолите също – допълни въодушевно Христина. – Направо се прескачаха.

Игуменът се подсмихна.

– Добре, виждам, че сте си глътнали езиците. Напоследък май всички нещо... От мен да мине, ще ви оставя да спите заедно. Вървете.

– Отче игумене, такава... Да не би те такава... Не това такава, ами другото такава. Право тук, в манастира – обади се иззад него брат Танас. – Не е ли по-добре да ги разделим?

– Много са малки още за другото такава, Танасе. Затова и съм съгласен. Даже предпочитам тя да е при Петърчо – него единствен в манастира със сигурност няма да въведе в изкушение. Само им дай едно зебло, да си направят параван в килията, и още един сламеник. Пък утре ще му мислим...

– Тоя ваш манастир по „Омагьосания лабиринт“ ли е строен? – оплака се Христина, докато слизахме сутринта за молитва. – Имам чувството, че още малко и ще срещнем себе си как излизаме иззад някой

ЪГЪЛ.

– Манастир като манастир, какво му е? – ядосах се аз. – Вълците ли предпочиташ?

– Ще са рай в сравнение с тук!

– Знам, каза ми вече какво е за вас рай. А след тях ще видиш и нашия рай.

– Няма. Хората, които се сблъскват с вълци, се делят на две...

– На изядено от вълците и кокали. Какъв е този твой омагьосан лабиринт? Стига си се цупила, де.

– И какво са се заяли за дрехите ми тия малоумници? За едни дънки и фланелка...

– На нашия свят жените носят рокли. Така е наредено от Бога.

– Не помня да ми го е нареждал.

– Ако отец Никодим извади пръчката, ще си спомниш, че и отгоре... Знаеш ли сутрешната молитва?

– Да бе, ние само евангелия учим!

– Тогава ме гледай по време на молитва и повтаряй заедно с мен. Сега, на влизане в черквата, се прекръсти. С три пръста... Отдясно наляво, а не отляво надясно! Ако те види някой от монасите... Дай да седнем тук, най-отзад. Дано не ни обърнат внимание.

В манастира обаче се беше разчуло, че съм се върнал, и всички монаси от вратата се оглеждаха и идваха право при нас.

– Я се дръжте както подобава! – скара се протоигуменът, застанал пред олтара. – След закуска Петърчо ще ви разпавя колкото щете. Влизай бързо, Андроник, че почваме! Идва ли вече Онуфрий?

– Къде е Петърчо? – промъкна се през входната врата отец Андроник и запровира шишкавото си телосложение към нас. – Я, къде си се скрил! Къде беше? И кое е това момче с теб?

– Не съм ти момче! – скастри го ядосано Христина.

– Я... А! Помощ! Помооооооооооо! Самодивата! Помощ! Самодиватаааа! Помоооооооооооо!

Всички се обърнаха към нас. Отец Андроник прескочи няколко скамейки пъргаво като млад елен и хукна към вратата. На прага се спъна и се претърколи навън.

– Какво става, Андроник? – чу се отвън гласът на отец Онуфрий. – Защо крещиш?

– Помощ, отче Онуфрие! Самодивата! Кълна се в Бога и евангелието, тук е! Видях я с очите си! Кълна се, бягай да се спасяваме!

– Не думай! Бързо в черквата тогава!

– Ама тя е в черквата!

– Глупости! Още малко, и в олтара! Стой, върни се!... Самодива в манастир, и то в черквата! Господи, дай просветление на горкия Андроник, излекувай му главата, прочисти му ума... – Гласът на отец Онуфрий премина в мърморене, той влезе и притвори вратата.

Отпред игуменът и протоигуменът се съвещаваха. Не можах да чуя какво решиха, но започнахме молитвата и без отец Андроник. Накрая специално се помолихме за здраве и просветление на монашеското братство. Христина се правеше усърдно, че се моли, но често се захилваше, а по време на молитвата за просветление трябваше да я настъпвам два пъти, за да престане. След втория път се опита да ме ритне, улучи крака на скамейката и спря да се смее.

Отец Андроник не се появи за закуска, което смая и разтревожи всички в манастира – никой не помнеше той някога да е пропускал ядене. Търсиха го сума ти време, докато го открият – влязъл в черковния олтар през един заден прозорец и свит под главния трон. Игуменът нареди да го доведат, и махна на мен и Христина:

– Седнете зад вратата, така че Андроник да не ви вижда, като влезе. Геласие, застани пред тях. Друг освен теб и Андроник май няма да може да ги скрие и двамата.

Отец Геласий промърмори нещо обидено, но се подчини.

– Как се е наврял под трона, един Господ знае – пъшкеше отец Йероним, докато двамата с отец Никодим водеха под ръка отец Андроник. – Додето го извадим...

– А как се е покатерил през прозореца, сигурно и Господ не знае – промърмори отец Геласий. – Мен и сатаната да ме подгони, няма да мога.

Христина вдигна вежди, но не каза нищо.

Отец Андроник още мигаше на парцали, а като го изправиха срещу игумена, съвсем си глътна езика.

– Ти, монахо Андроник, евангелието чел ли си? – започна със спокоен и благ глас игуменът. Не го бях чувал да говори чак така кротко и равно досега. Отец Андроник се вцепени – сигурно също не го беше чувал. Или може пък да беше, де да знам.

– Да, отче игумене!

– А житието на Йосиф Водителя, и Указанията му за благочестив живот?

– Наизуст ги знам, отче игумене!

– А като ги знаеш наизуст, как така не помниш какво пише вътре за самодивите и светите места? Един път е простено на човек да го налегне умопомрачение, дори монах да е. Ала упорството ти тогава възмути всичките ти праведни братя. А сега втори път бръщолевиш глупости! И шум и безпорядък сееш, и сутрешната молитва нарушаваш – да не говорим, че не се върна да се помолиш! А пък че влезе в черковния олтар като разбойник – за това Господ да те съди! Аз каквото и наказание да ти наложа, ще е малко!... Самодива в черквата – кой човек с ума си може дори да го помисли!

– Аз... няма повече, отче игумене! Моля те, помилуй ме!

– Грешен си, Андроник, затова и те лъжат сетивата. Разбираш ли го?

– Разбирам, отче игумене! Грешен съм, покайвам се!

– Сега наясно ли си, че и да видиш изчадие адово в манастира, няма го там, и твоє е заблудението?

Отец Андроник хлъцна и светкавично се огледа наоколо. Игуменът обаче се прокашля, и той отново се смръзна:

– Наясно съм, отче игумене!

– Да видим! Момиченце, как ти беше името? Христина? Я ела тук.

Отец Андроник подскочи и понечи да се дръпне, но отец Никодим го сръга в ребрата и му просъска нещо, и той се укроти.

– Това пред тебе, Андроник, самодива ли е?

– А, ооо, тъ, не, отче игумене! Сетивата ме лъжат! Няма такава тука!

Благостта малко по малко изчезна от лицето на игумена, и той тихо и много бавно преброи до десет. След това впи поглед в отец Андроник така, че отецът се присви като ударен.

– Да го ущипя? – попита Христина. – Ако трябва, и повече пъти.

Наоколо се понесе шушукане. Успях да различа „ще й откапят ръцете“, а също и „вратата на килията“, и май „главата“.

Отец Андроник стисна зъби и вдигна очи към небето – сигурно се молеше. След това си пое дъх и изгледа Христина малко по-спокойно.

– Верно, че прилича на истинско момиче... Отче игумене, може ли да я пипна?

– Тома Неверни си ми се извъдил! Пипай... Ама внимавай как!

Отец Андроник отново изхълца и се дръпна, но се укроти, като отец Никодим пак му просъска нещо. След малко колебание боязливо докосна ръкава на Христина. След това много внимателно я хвана за ръката. Накрая я пипна по челото.

– Е, Андроник?

– Истинска е, отче игумене. Не е самодива. – Отецът си отдъхна шумно, и по лицето му бавно пролази плаха усмивка.

– Ха добрутро! Още нещо да искаш?

Отец Андроник постоя малко, и очите му бягаха нагоре-надолу. Накрая отвори уста:

– Може ли да я помоля нещо, отче игумене?

– Зависи какво, грешнико! Давай да те чуем.

– Ами... Може ли да си дръпне ушите и да се изплези?

Всички се спогледаха недоумяващо. Игуменът въздъхна и кимна към Христина:

– Пробвай.

Христина с неподправено удоволствие опря палци до ушите си, размърда пръсти, опули се и се изплези. Отец Андроник отскочи назад, повличайки другите двама отци, и изписка.

– Какво ти става, Андроник? На стените ли говорих преди малко? – От гласа на игумена направо капеше мед. Отец Андроник застина на място:

– Добре съм, отче игумене, добре съм! Ама... Наистина е същата! Като две капки вода са!

– С кого, Андроник?

– Със са... Онази, другата, дето...

– Самодивата? Дето не си я виждал, нали, Андроник!

– Точно така, отче игумене! Със самодивата, дето не съм я виждал!

– Нещо недоспали ми се виждате – огледа ни критично игуменът.

– Почти не сме мигнали, отче игумене. Голям страх брахме миналата вечер. – И двете не бяха лъжа – само дето нямаха връзка. Цяла нощ обмисляхме какво точно ще разказваме, и на какви въпроси какво да отговоряме. А пък вълците...

– Успокойте се. Тук сте на благочестиво и богугодно място, далеч от безпросветието и опасностите, от които идвате – усмихна се игуменът. – Хайде, разказвайте.

Христина скръцна със зъби, но се съдържа. Цареше мъртва тишина – чуваше се как отгатык в залата за болни отец Андроник се моли за просветление пред чудотворната икона на Богородица.

– Ами аз... не вярвах, че знам молитвите за отпъждане на самодиви чак толкова зле, колкото ми каза онази вечер отец Никодим. И реших да изляза вечерта и да потърся някоя самодива, че да я прогоня.

– Като гледам, си намерил. Андроник ще потвърди – тръсна отец Геласий.

Всички прихнаха. Христина скръцна със зъби, огледа се и оклюма.

– Не се сърди на отец Геласий, дете – намеси се игуменът. – Шегаджия е, но има добро сърце.

– Ако имаше какво да метна... – промърмори тихичко Христина. Добре, че няма, помислих си. Току-виж уцели игумена, нищо че е в обратната посока. – Само да се върна и да докопам компютър...

– Прескочих оградата, и отидох в гората – продължих аз. – Там обаче нямаше никой, и се изгубих в тъмницата. По някое време минаха едни хора с двуколка и фенер. Разказах им, че търся самодиви, и те ми казаха, че на няколко дни път оттук имало, и обещаха да ме закарат.

– Що за хора бяха? – обади се брат Танас изотзад.

– Анатемосани, какви други? – отговори вместо мен отец Никодим. – Помъкнали са го да го гледат при тях, и да се похвалят после какви добри дела вършат – изгубени деца гледат.

– Пътувахме два-три дни, и срещнахме друга каручка с някакви техни познати. Те водеха Христина и още едно момче, незлобиво от Бога. Чух ги, като разговаряха – отивали да молят за опрощение. Тези другите дадоха нещо на тези с мен, и ме взеха да водят и мен, обратно към нашия край. Бях много ядосан, че няма да се пробвам срещу самодиви, и реших да бягам. Запознах се с Христина – и тя искаше да бяга. Вчера вечерта спряхме да ношуваме в гората наблизо. Другото момче имаше още един кат дрехи, тя ги облече тайно, за да не ни познае който ни види, и побягнахме. Онези с каруцата ни усетиха и тръгнаха да ни гонят, ама едва минахме стотина крачки, и наоколо се напълни със самодиви и караконджоли. Самодивите бяха с бели рокли, светеха на тъмно и играеха дяволски хора. Караконджолите бяха черни, с рога, опашки и копита. Като изпод земята извираха. Караконджолите наобиколиха тези от каруцата, не знам какво стана с тях. Самодивите подгониха нас, ама аз се сетих за молитвите за отпъждане на самодиви, и ги повтарях непрекъснато. Погониха ни, след това ни оставиха, но пък чухме как ни приближават вълци. Докато бягахме от тях, излязохме от гората, и видяхме манастира. Това е.

– Казвах ли ти аз, че ще ти потрѣбват молитвите срещу самодиви? – тържествуващо заяви отец Геласий. – Видя ли, че ти спасиха живота?

– Чак пък живота – обади се намусено отец Йероним. – Мен ако питате, всичките тия самодиви и караконджоли са им се привидели от страх из тъмното. Най-много да са видели вълците, и да...

– Йерониме, да си виждал вълци с бели рокли, които светят на тъмно и играят дяволски хора? – засегна се отец Геласий.

Христина го погледна разсеяно, и внезапно очите ѝ светнаха и по лицето ѝ плъзна доволна усмивка.

– Изобщо не съм виждал вълци, ама това не значи, че ги няма! – опъваше се през това време отец Йероним.

– Като не показваш нос извън манастира, няма да си ги виждал я! А аз два пъти съм виждал живи самодиви с очите си! Така де, не живи, а каквито са там. Ти ще ми спориш!

– Речено е, че на страха очите са големи – не се предаваше отец Йероним.

– Абе ти кого имаш предвид, бе? – настръхна отец Геласий.

– И така да е, пак е добър урок – прекрати спора игуменът. – Наситили ли сте се вече на самодиви и караконджоли, или искате пак да ги видите?

– Чуя ли само, че ги има някъде, веднага ще бягам по-надалече – заяви Христина. – Не ща изобщо да ме приближават! Честна дума!

– Чак пък толкова! Да не те е страх да не идват специално да те вземат? – вдигна иронично вежди игуменът. Монасите наоколо се разсмяха.

– Ако искате да знаете, точно така е! – заяви обидено тя, преди да успее да я настъпя. Смехът се усили.

– Не се смейте на детето! Пренаплашена е, затова говори така – засътпи се за нея отец Геласий. – Като научи молитвите за отпъждане на изчадия адови, ще видите как ще престане да се бои от тях!

Христина пак промърмори нещо, не разбрах точно какво.

– А ти каква си и откъде си? – попита я игуменът. За всеки случай я настъпих леко.

– Ами, аз съм си родена и израсла там, при безбожниците. Нямам баща и майка, не знам какво е станало с тях – заповтаря Христина наизустеното през нощта. – И понеже много исках да живея на истински набожно място, избягах с Петърчо.

– Браво! – рече смаяно игуменът. – Нашите грешници, ако не са болни, с тояга не можеш ги закара до манастира! Това се казва набожно момиче!

– Смирена душа е, отче игумене, затова – мъдро отбеляза отец Геласий. – Родена е за монахиня.

Христина промърмори още нещо, пак не чух какво.

– Хубаво, Геласие, ама тук сме мъжки манастир. До година-две ще

почнете да се зазяпвате по нея – поклати глава игуменът. – Ще пратя брат Йоан да я закара с една каруца до „Света Евтимия“, още днес. Така ще...

Потропах с пръсти по скамейката – това беше уговореният сигнал. Двамата с Христина скочихме и се хванахме за ръцете:

– Отче игумене, не щем да се разделяме! Страх ни е!

– От какво бе, Петърчо! И теб ли тепърва да уча за светите места? – навъси се игуменът.

– Много им е дошла миналата нощ, отче игумене – обади се отец Никодим. – Дай да изчакаме седмица-две, докато им помине.

– Не ща да се отделям от Петърчо – добави Христина. – Освен него никого си нямам на този свят.

– Те да не би все пак нещо такова, отче игумене? – обади се пак брат Танас. – Не другото такова де, знам че са малки, ама да не би... третото такова?

– Какви са тия друго и трето такова? – полюбопитствах аз.

– Ами... ъъ... нищо, нищо – замига на парцали брат Танас.

– И вчера на портата говореше за другото такова – да не сме го правели! То какво е?

– Нищо, нищо...

Христина беше скрила лице в ръцете си и раменете ѝ се тресяха.

– Нищо прави ли се? И какво му е страшното да правиш нищо в манастира? Зимно време, освен че се молим, какво правим по цял ден? Кажете де, брат Танасе! Така или иначе някой ден отец Никодим ще ме учи на него. Защо да не го знам отсега?

Всички изгледаха отец Никодим. Той се изчерви, не знам защо – дотогава не го бях виждал да се изчервява – и махна с ръка мълчаливо.

– Кажете, де, какво мълчите! – упорствах аз. – Нали искате да се изуча? Или искате да съм невежа? Няма да ставам за монах тогава! И отец Никодим ще се прочуе като лош учител!

Околните се късаха от смях. Отец Никодим отчаяно се опитваше да ги успокои, но май се смееха и на него.

– Я всички млъквайте!... Прав е Никодим – да изчакаме седмица-две, докато им мине страхът. Пък после ще... ще решаваме. Точка! – отсече игуменът. – Не може обаче Христина да си губи времето през това време. Да се хваща да учи.

– Урааа! Ще учим заедно! – не можа да се сдържи Христина.

– Няма как да учите заедно – усмихна се игуменът. – Разбирам желанието ти, но трябва да започнеш отначало. Петърчо е... хм, все пак

учил малко.

– Ама аз съм учила! И не толкова малко!

– Така ли? Я кажи вечерната молитва!

Христина зяпна.

– А за преди ядене? А за благодат на нивята? А неделната?... Виждаш ли? А какво си учила? Сигурно нечестиви работи.

Христина внезапно си глътна езика. Помисли малко и кимна.

– Уви, ще трябва да започнеш отначало. Онуфрие, ще й бъдеш ли наставник?

Отец Онуфрий поклати глава:

– Много съм стар вече, отче игумене...

– Точно затова!

– Не мога, отче игумене. Ако беше за старост, да й дадем за наставник отец Марин – на него само Господ му знае годините...

– Прав си, той вече и тях не помни!

– Или отец Евлоги. И той е над стоте, и умът му е по-бистър и от моя...

– Само дето няма сили и да яде сам! Надали му остава повече от месец сред нас. А ако е за над стоте – не ги ли правиш и ти тази година?.

– Тя ще ме настигне бързо, отче игумене – намесих се.

– Ако има кой да я учи по цял ден. А ние сме заети хора, служим на Бога.

Христина запуши уста и с двете си ръце.

– Аз ще я уча! Ще й помагам за всичко.

– Глупости! – заяви отец Никодим. – Няма житие на светец, което да не си проспал. Ако не си ни единственият послушник на тая възраст... Нищо не знаеш както трябва.

– Ще уча ученето й заедно с нея, щом е нужно!

– И ще си зарежеш твоето учене. Филанкишията ли ще става монах вместо теб? Не разрешавам.

– Няма! Ще учим, ако трябва, и в неделя след черква!

– Глупости – поклати глава отец Никодим. – Това да го видя с очите си, няма да го повярвам.

– Да видим тогава!!! – В следващия момент се усетих, че държа тон и тропам с крак на наставника си. Всички наоколо обаче се смееха. Не знам какво му беше смешното.

Отец Никодим отиде до игумена и си зашепнаха нещо. Честичко поглеждаха към нас с Христина и се подсмиваха. Накрая игуменът стана и дойде при нас:

– Добра е идеята ти, Петърчо. Грижиш се за Христина, все едно ти е сестричка...

– Тя ми е – изпуснах се аз.

– Аз съм – заяви в един глас с мен Христина.

В следващия миг и двамата се сепнахме, но вече беше късно.

– Нали нямаше майка и баща? – вдигна вежди протоигуменът.

– Ние такава, отче... докато бягахме от изчадията адави през гората... – засъчинявах аз напосоки.

– И решихме, че измъкнем ли се от тях, ще сме си брат и сестра – добави Христина. – Хубаво е да си имам брат на този свят.

– То ако ставаше така... – поклати глава игуменът.

– А е похвално, отче игумене – внезапно взе наша страна протоигуменът. – Речено е, че брат брата не храни, но тежко му, който го няма. А и тя от анатемосани идва – бива ли да я оставим сама? Устами младенца глаголет истина...

Игуменът, протоигуменът и отец Никодим се събраха и си поговориха още малко. Накрая игуменът дойде пак при нас.

– Обявявам ви за брат и сестра пред Бога и в името Божие, с църковно обявено роднинство. Ясно ли е?

– Ясно е – отговори Христина заедно с мен. След това ме настъпи лекичко и ме погледна въпросително.

– Да видим тогава какви брат и сестра ще сте. Отец Никодим прие да е наставник и на двама ви. Учете заедно... ако Петърчо успее да те научи на нещо. Не вярвам много.

– И аз – въздъхна тежко протоигуменът. Отец Никодим поклати скептично глава така, че му се разкопча горното копче на расото. Пак се ядосах.

– Ще видим!

– Наистина ще видим. И трябва да намерим на Христина по-подходящи дрехи. В манастира няма със сигурност – не ми е известно някой тук да е носил рокли. Да ви хрумва нещо, братя?

Христина се омърлуши.

– Да й уший, отче игумене? – обади се услужливо брат Харалампий. – Нали знаеш, сръчен съм с иглата.

Чуха се няколко хлъцвания и възклицания. Игуменът отчаяно поклати глава:

– А, не, не, няма нужда, Харалампие. По-добре ще е тя да се справи сама. Момиченце, нали умееш да шиеш?

– През живота си не съм пипвала игла – ухили се до уши Христина

и леко вирна нос.

– Наистина ли? Не може да бъде.

– Честна дума!

– Тях, докъде са подивели тия Безбожници. Добре, че се измъкна от тях... Нека ходи засега така. – Игуменът се направи, че не забелязва отчаяните жестове на брат Харалампий. – Хем ще прави по-малко впечатление и на външни хора, и на братството, хем ако иска да е облечена нормално, ще се научи да шие. На колко години си?

– На осем.

– Я не ме лъжи! Трябва да си поне на десет, ако не и на повече.

– Вие ли ми знаете годините по-добре, или аз? Ох!

– Петърчо, стига си я ритал! – скара ми се игуменът. – Така ли се прави със сестра? Даже когато не е възпитана както подобава! Ти, Никодиме, вярваш ли й?

– Ако му беше родена сестра, охотно щях да го повярвам – сви рамене отец Никодим. – Като му знам соя... Пък и като идва от Безбожници, може и тя да греша. Кой знае?

Христина пак отвори уста, но се усети и я затвори.

– Добре де, добре – предаде се игуменът. – Хайде сега, време е за богоугодни дела.

– Сега какво ще правим? – попита Христина, когато отец Никодим ни поведе към залата за болни.

– Първо ще ти покажем как лекува иконата на Богородица. Да видиш какви чудеса сторва силата на вратата – обясни отец Никодим. – След това сядаме да учим основните молитви.

Христина направи физиономия като когато видя какво се закусва в манастира.

– Влизайте и сядайте тихо. – Отец Никодим ни посочи скамейките близо до вратата. – Отивам да викна първите болни за днес.

– Защо иконата е екранирана? – попита ме тихо Христина.

– Какво ще рече това?

– Обкована отвсякъде с метал. Само лицето и ръката се виждат.

– Това се казва риза на иконата. Сребърна е, с инкрустации от времето на основаването на манастира. Иконата се е появила тук чудотворно, никой не знае откъде и как. И оттогава лекува болни – заобяснявах аз.

– Дрън-дрън!

– Ще видиш.

– А какво е църковно обявено роднинство?

– Третият вид роднинство освен кръвното и брачното... Знаеш ли какво е брак? Женитба? Нашето роднинство е такова, само дето вместо мъж и жена сме брат и сестра. Сега моите тате и мама са и твои. Точно като това на вашия свят е, дето твоите татко и мама са и мои.

– Нашето не е църковно роднинство, а гражданско осиновяване. Разлика от земята до небето.

– Все същата работа. Само дето на вашите свещеници им викат другояче. Сигурно съветници, щом са Съвет?

Отец Никодим въведе в стаята брадат мъж, подпрян на патерици. Единият му крачол се люлееше празен. Зад него вървеше едра, устата жена, която не спираше да приказва:

– ... скалата да вземе да се търкулне, и от всичките точно на моя некадърник да откъсне крака, отче! То бива, бива, ама неговото хич никъде го няма! Не стига че...

– Че не носи достатъчно в къщи, и че не се грижи за теб, разбрах, за пети път го повтаряш! – тросна се отец Никодим. – Излез сега малко, да го питам нещо! На теб ти казвам, излез!... Него го остави тук, ще ми трябва. Абе казах ли нещо? Брей, че неразбрано женише... Я кажи сега, човече, ти какви грехове имаш?

– Като да нямам големи, отче – замисли се мъжът. – По други жени не хойкам, че моята жив ще ме изяде. Тя и така, де... Не съм мързелив, работя колкото мога, почитам Бога, уважавам свещениците... Пиех допреди две години, ама спрях...

– Изобщо ли? Нещо не ми се вярва.

– Капка не кусвам вече, отче. Една вечер се бях напил здравата, всичко ми се виждаше двойно. Прибирам се и си мисля какво ли ще ме прави жена ми, и като влязох, гледам – и тя на две жени станала! И оттогава, значи...

– Добре, добре, вярвам ти. – Отец Никодим отиде до вратата. – Жено, влизай вътре! Вървете се молете пред иконата, да видим какво ще стане!

Двамата застанаха пред иконата и наведоха глави.

– Пред икона се коленичи, маскири такива! – скастри ги отец Никодим. – Ама ха! Или не, ти по-добре остане прав, Богородица вижда, че с патериците не става...

– И как ще го излекува този иконата? – прошушна ми иронично Христина.

– Като му порасне нов крак, естествено. Да виждаш друг начин да

се излекува откъснат?

– Я стига си ме поднасял! Още не съм ти го върнала за онай път, дето детето било без ръка. Всички ме взеха на подбив, като ходих да разпитвам!...

Внезапно крачолът на панталона на сакатия изплющя – и той не беше сакат вече! Стоеше на два здрави крака, и не смееше да пусне патериците.

– Някой от вас зарекъл ли се е нещо? Обещал ли си е нещо? – попита отец Никодим.

– Аз... – обади се жената. – Отче... а задължително ли е да го направя?

– Ако не искаш мъжът ти пак да осакатее.

– Че какво му беше толкова, без крак като без крак...

Мъжът ѝ внезапно вдигна едната патерица и я халоса по гърба:

– Ако ще съм без крак, поне да има за какво! Я казвай какво си обещала!

Жена му го гледаше и не вярваше на очите си.

– Кажй какво си обещала, жено! – намеси се и отец Никодим. – Че Богородица както лесно връща крак едному, така лесно и взима другиму.

– Ооо... Че ако се оправи, няма да му се карам повече – призна си тя. – Ама отче, така не става! Как ще се разбирам с него сега?

– Не знам, ваша си работа – забута ги към изхода отец Никодим. – Брат Танасе! Брат Танасе, чуваш ли ме? Води следващите, аз ще водя послушниците да учат.

Христина гледаше иконата с широко отворени очи.

– Я виж ти! Такова нещо и в Спешния център няма!

– Това е то. Да видиш колко по-силна е вярата от машините ви – гордо заявих аз.

Очите на Христина искряха, и тя непрекъснато се обръщаше да оглежда иконата, докато излизахме.

– Как завършваше Господната молитва? – попита Христина, докато се качвахме след вечерната молитва към килията ми. – И нине, и присно, и во веки веков, амин? На какъв език са молитвите?

– На свети черковен. На него са и житията. Това е езикът на черквата ни, всеки образован човек го знае. Останал е от времето на Христос, или някъде там. Скучен е, ама трябва да се учи.

– Хич даже не е скучен! Все едно живея в някоя приказка.

Истински манастир с истински монаси, молитви, старинни езици и какво ли не. Даже истински вълци. Само храната ви на нищо не прилича, ама като поогладнееш, и тя се яде. Класът ми с почивката им по атолите трева да пасе.

– Те нали си имат там акулите? Дето гълтат на един залък?

– Те бяха на нашите атоли, не на Океания. А и за акулите... Наистина ги има, ама са генно модифицирани. Не нападат хора.

– Какво значи генно модифицирани?

– Амиии... Много е сложно да ти го обясня. – Влязохме в килията. – Да пробваме пак трансмитера?

Тя се помъчи малко с него, после пробвах и аз, но не се получаваше.

– Нищо. След като и при Отговорника не е работел от време на време, а после пак е проработвал, значи и при нас може.

– А ако се е повредил съвсем? Или ако е нарочно?

– Ще ни намерят и ще ни приберат, рано или късно. И май по-рано, отколкото ми се ще. И ще ни вземат трансмитера. Така че предпочитам първо да се нащурувам тук.

Почвах да разбирам как се чувстват родителите й.

– Като направиш някоя шуротия в манастира, и опиташ пръчката, ще ти мине мерака. Какво точно смяташ да правиш?

– Като начало искам да видя оная икона, екранираната. Да разбере как работи. Сто на сто вътре има някакъв компютър, така че... – На вратата се похлопа, и Христина млъкна.

– Тук ли си, Петърчо? А Христина? – обади се отец Андроник отвън.

– И двамата сме тук, отче. Ще влезеш ли?

Отецът беше разрошен и раздърпан още повече, отколкото сутринта. Притвори вратата зад себе си и се обърна към Христина:

– Аз... идвам да се извиня. Прощавай, че те нарекох самодива. Лъжа издумах.

– А, няма нищо, отче...

– Сигурно съм те обидил страшно!

– Не, не си...

– Ами! Никой благочестив човек няма да търпи да го обиждат на адова сила.

Христина се чудеше какво да отговори.

– Сигурно си бил уплашен, отче – обадох се аз. – Христина разбира това, и не ти се сърди. Нали?

– Ужас беше, деца мои. Откакто за пръв път видях самодива в килията ми, всяка нощ сънувам кошмари. Изтормозиха ми душата. – Лицето на отец Андроник беше много сериозно, и наистина изглеждаше измъчен. – Затова и така... припознах се в черквата. Извинявай, момиченце, грешен съм пред теб. Искам ти прошка.

Христина не знаеше къде да се дене от срам.

– Няма нищо, отче. – Тя помисли миг-два. – Виждам, че си, тъй, благочестив и достоен монах, и се надявам никога повече да не те посети самодива. Или караконджол, или друго такова нещо... И искам и аз да ти поискам прошка.

– Ти пък за какво? – учуди се отецът.

– Ами защотооо... защото ти се смях. И се веселих на нещастieto ти.

– Няма нищо, дъще, простено да ти е. – Отец Андроник се усмихна тъжно. – Сигурно съм бил много смешен – да разправам, че може да има самодива в черквата.

Двамата с Христина си премълчахме.

– Докато се молих тази сутрин пред иконата на Богородица, се замислих къде ли е грехът ми. – Отец Андроник притвори замислено очи. – И разбрах, че ще да е чревуогодието. Затова и реших – отсега нататък ще ям само колкото е угодно Богу. Дано това ме отърве от проклетото нечестиво видение. Дано не видя самодива никога повече!

– Убеден съм в това, отче Андроник! – заявих гордо аз. Наистина бях, поне докато Христина е далече от компютри.

Щях да добавя и още нещо, но си глътнах езика. Внезапно в ъгъла до вратата, точно зад гърба на отца, се появи майката на Христина – облечена в бяла самодивска рокля, и светеща в бяло. Изглеждаше ама точно като сестричката ми, когато се появяваше в килията, само че пораснала. Приликата направо ме смая. Христина също я видя, и се опули.

– Разбрах и друго – продължаваше умислено отец Андроник. – Прав е игуменът. Не само съм грешен и сетивата ме лъжат. Но и като им вярвам, задълбочавам греховете си още повече. Тази сутрин стигнах дотам да пропусна молитва, и да оскверня черковния олтар. Чудя се дали не е добре да помоля да ми наложат за наказание поне един месец строг пост и молитва. Твърде мек беше игуменът към мен днес.

Зад гърба му майката на Христина с пръст на уста правеше отчаяно знаци, и сочеше отец Андроник. В първия момент помислих, че жестикулира към него. След това се сетих, че е към някой, който не се вижда, и е някъде пред нея. За момент изчезна, след това отново се появи –

висока чак до тавана, и още по-ясно видима. Направи отчаяна физиономия и отново заразмахва ръце.

– И разбрах още, че ми се явяват силите на злото, защото съм слаб духом. А трябва да стана силен. – Отец Андроник отвори очи. – Защо ме гледате така? Какво има?

– Възхищаваме се на прозрението ти, отче – увери го Христина и лекичко се изчерви. – Говориш като мъдър и благочестив монах, и те гледаме с уважение.

– Не ме славослови, дъще, не съм го заслужил. Трябва да се науча да бъда по-силен от греховните си сетива. Постоянно ме лъжат. Срам ме е да си го призная, но дори в момента ми се струва, че виждам сянката си пред себе си, очертана от самодивска светлина. И че обърна ли се, ще видя същата самодива, да прави към мен лъстиви жестове. Но сърцето ми твърдо знае, че измама е това, и че отърва ли се от греха си, и тя ще спре да ме преследва.

Зад гърба му майката на Христина отчаяно кършеше ръце и даваше знаци.

– Не мога да ви опиша какво дяволско усещане е. Просто чувствам как обърна ли се, и ще видя самодивата застанала зад мен, да ми прави нечестиви знаци. Не ме гледайте с такъв страх, с ума си съм и знам, че там няма нищо. Но все имам чувството, че е там... Преди беше малка, колкото теб. Затова сигурно и се припознах. Сигурно тогава грехът ми не е бил толкова голям. Ала след като днес оскверних олтара, сигурно ще да е пораснала чак до тавана...

Зад него майката на Христина си скубеше косите.

– Извинете ме, деца, досадих ви с разкаянието си. Виждам, че вече зяпате наоколо. – Отецът се надигна. – Заричам се, че вече сила адова повече не ще ме уплаши!

– Отче Андроник, а... такава... – Само да не погледне назад, че...!
– Отче, а... а сигурен ли си, че онази самодива не си я сънувал? Виждал ли си я повече от веднъж?

Монахът спря и се замисли.

– Само веднъж. А дали не съм я сънувал... Всичките братя се опитват в това да ме убеждават, ама все си мисля, че не съм. Не бях още заспал, и греховни мисли за чревоугодия се въртяха из ума ми. Затова и ми дойде това наказание... Лека ви нощ, и Бог да ви пази!

Точно в мига преди отецът да се обърне, майката на Христина внезапно изчезна. Той отвори вратата и посегна да излезе, но внезапно се обърна към нас. На лицето му светеше усмивка:

– И имам вече първия знак, че съм на праведен път! Докато говорех с вас, все ми се преструваше, че виждам самодивска светлина пред себе си – а в момента, в който си тръгнах опростен и чист, тя изведнъж изчезна! Благодаря ти, Господи!

Когато отец Андроник затвори вратата, Христина измъкна трансмитера от джоба си и бързо го заразтръсква:

– Намерили са ни! Проклетата джунджурия, оправяй се по-бързо! Да изчезваме, преди да са ни пипнали и прибрали!

– Уви, Христинче, няма да можем лесно. – Гласът на майка ѝ беше тъжен. Вдигнахме поглед – тя отново се беше появила до вратата. Приближи се до нас и седна на нещо невидимо:

– Отговорникът на Ортодокс е вдигнал скандал за цялата история с нарушенията на Конвенцията, и особено за последното – пристигането ти тук. Заплашил е Съвета ни, че ако вече допуснем и най-малкото нарушение, ще поиска да ни лишат от статута на Релеен свят.

– Тоест?

– Имам съвсем малко време. Поисках от съвета възможност да се свържа с теб – официално ми отказаха, но татко ти е уговорил за пет минути нелегална връзка да си затворят очите, стига да помогне да се приберете. Накратко, забранено ни е да доближим манастира. Ако вие гъкнете нещо за друг свят, ние отнасяме последствията. Длъжни сме да ви приберем веднага щом намерим как, но това да го намерим си е наш проблем. Така че или трябва да излезете достатъчно далече от манастира, или да се приберете с вашия трансмитер. Който спокойно може да ви пренесе в някоя магмена цепнатина на Хефест, или върху някой ледник на Мидгард по време на виелица, и пак да откаже после. Бягайте от манастира, ние ще ви приберем!

– За нищо на света! – озъби се Христина.

– Господи, защо ме наказва с такава дъщеря! Откъде се извди такъв инат?

– Питай дядо, той ще ти обясни откъде. Какво става с него?

– Той е в дъното на цялата работа, обзалагам се на каквото искаш! Играят си някакви мръсни селекционно-политически игрички, и ви месят като пешки! Мислиш ли, че трансмитерът ти наистина е повреден? И че случайно те е закарал точно тук, или че случайно не работи вече?

– Ако е така, значи няма опасност да ни стовари където не трябва – намесих се аз. – Отговорникът ще се погрижи за това.

– На вас ви е интересно, но на мен – не! Да си зарежа децата на някакъв примитивен свят, без квалифицирано лечение, сред мръсотии и

миазми? Няма да стане!

Христина помълча миг-два. След това започна кротко:

– Мамо, помниш ли, като ми обясняваше защо си се отказала да си Аугментирана?

– Искаш да кажеш, че вече го разбираш ли? Знам, но полза няма.

– Искам да кажа, че обвиняваш другите в свой недостатък.

Изображението я зяпна.

– За дядо ти си дете, точно както аз за теб. И когато си дошла на Академия, ти си се отказала от много повече от квалифицирано лечение и чистота. Избрала си смърт в страшно кратък за него срок. Това обаче е твоят избор, и той го е приел. А ти не приемаш моя избор, който е просто да се види за малко на свобода. Така ли ме учиш кой от вас двамата е по-справедлив, и кого да слушам?

Майка ѝ отпусна бавно глава. След това, без да каже нито дума, се разплака.

– Мамо... не плачи. – В очите на Христина също проблясваха сълзи. – Ще се прибера скоро, и аз не искам да оставам завинаги тук. Ще ми омръзне... И Петърчо ще ме пази, докато съм тук. Нали?

– Разбира се. Нали си ми сестричка. По законите и на твоя, и на моя свят.

Майка ѝ протегна ръка. Христина се приближи, и двете се опитаха да се прегърнат. Не се получаваеше, но те не обръщаха внимание. Поплакаха си малко, докато изображението внезапно не изчезна.

– ... И се въртели около тях демони изкусители, и им показвали целия свят наоколо, само и само да спрат от пътя си. И много спрели – четеше напевно отец Никодим. – И предлагали на много от тях да станат и те демони, с дяволски сили в тях, и много се съблзнили. И както някога апостол Петър трижди се е отрекъл от Господа, така те трижди трябвало да се отрекат от света заради Господа, за да го намерят. И много не посмели. И когато и последният верен избрал пътя си, и се врекъл на Бога и вярата, Йосиф Водителя се изправил, както Мойсей навремето, и заповядал: „Разтвори се, за да минат избраниците Божи!“ И се разтворил пред него въздухът, и се появила сияйна врата, през която се виждала обетованата земя...

Вратата на килията се отвори, и влезе игуменът.

– Върви ли ученето, Никодиме? Учи ли се Христина?

– Учи се похвално, отче игумене – усмихна се отец Никодим. Не знаех, че помни как се прави. – Запомня нещата отведнъж, и никога не

се съмнява в чудесата. Разбира ги така добре, все едно ги е видяла с очите си. Ако и Петърчо се учеше така, щях всяка вечер да благодаря на Бога. Само дето много немирни са, ама и това все е по негова вина. Таман почне тя да пита нещо, той вземе та я настъпи или сръчка. И тя често му отвърне, и по десет пъти на ден ги разтървам.

– Ти преди не беше излишно търпелив, Никодиме. Пръчките в манастира свършиха ли?

– Не са, отче игумене, ама как да им свалиш гащите един пред друг?

– Добре, разбрах. Ела сега да те питам някои неща, дето не са за пред послушници...

– Видя ли бе, глупчо! – заяде се Христина, когато вратата се затвори. – И тук ме бива повече от тебе!

– Затова ли пита сутринта отец Йероним на молитва, преди да целунеш кръста, дали го де... дезинфекцират?

– Нали е прибор за обществено ползване? Хигиенните правила изискват...

– А, и често ли го мием попита.

– Вярно, че беше глупаво. Личеше му отдалече мит ли е някога...

– И дали ако го изтъркаш с четка няма да му падне светостта...

– Откъде да знам кръстът ли е попил повече святост, или мръсотията по него?

– И дали като кръстът я излъчва, светостта му не намалява. И дали периодично му я доливаме, и от какво.

Христина се ядоса.

– Ами ти като се сети за Арканус и пита отец Никодим има ли роднини Светия дух, и колко големи са? И дали не ги държат в кутии? Глупчо...

– А ти като се заяде после, че Светият дух имал баща или син или и двамата, в зависимост от тълкуванието? И като пита дали като Господ си е баща и син едновременно, това не е кръвосмешение?

– А ти като пита дали всяка земя си има свой Господ? И ако е един за всички, как смогва навсякъде, и колко пъти е мрял на кръста? И дали затова трябва да може да възкръсва?

– Ти пък го пита и като Господ е трима в един, дали това не е видлудост? Как го каза? Раздвоение на личността...

– А той отрече, без дори да ми чуе доводите!

– Естествено. Как ще е раздвоение, като са трима? Добре, че се беше хванал за главата, та не чу за Господ и любовницата...

- Ти пък знаеш ли какво е любовница?
- Разбира се. Нечестива жена, която примамва женени мъже.
- Не ги примамва тя, а те сами ходят при нея! И знаеш ли изобщо защо ходят?
- Тъж, сигурно за някакви нечестиви деяния. Събират се заедно, и... и... – Като се замислих, не знаех какво точно правят. Или ходят да берат нощем дяволски билки, или свалят луната в котле... Трябваше непременно да питам отец Никодим. – И какво си се зачела толкова в тия жития?
- Интересни са. Не разбираш ли за какво става дума в житието на Йосиф Водителя например?
- Същото е като това за Мойсей от Библията. Какво му е интересното?
- Кандидати за свят, който не позволява свободно напускане, е трябвало да докажат адекватността и ориентираността си.
- Какво значи това?
- Да опишат света около тях. Да опишат подробно какво очакват, ако настояват, и какво, ако се откажат. И да се подпишат на три места за заявено желание, с по един месец време между подписите. Учили сме го по история. А вратата към този свят – повечето трансмитери работят по точно този начин.
- Значи се учиш добре по история?
- Ами! Бях се ядосала здравата на историчката, задето ме натопи, че изтрих контролните. И й подправих холото за точно този урок. Да видиш какъв скандал направи после. Тъкмо обясняваше какви велики хора са били прародителите ни, и на холото през трансмитерния портал замаршируваха орангутани...
- Какво е орангутани?
- Вид животни. Амииии... Приличат малко на вашите караконджоли. Нямаат рога и копита, но са космати, и не помня имаха ли опашки.
- Те ли са вашите караконджоли? И кой ги праща да ви изследват?
- Глупчо такъв! Вашият Йосиф Водителя с гаранция е разбирал повече от тебе! Ако можеше да си поговорим с него...
- Може, ама не ни ли е рано?
- А ако можеше да стане без да умираме?
- Ако той вампиряса ли? Пак не ща. Май даже още повече.
- Светците вампирясват ли? Не може ли примерно да възкръсне?
- Ако можеше да възкръсне, щеше да е Господ. А дали вампирясват светците, де да знам. Ама ако... то обикновен човек да вампиряса е

страшно, а светец сигурно съвсем. – Пред очите ми изникна образ: свети Йосиф Водителя, като на голямата икона в черквата, с кръста в едната ръка и Библията в другата, и с дълги извити нокти, кръвясали очи и вампирски зъби като на рисунките от житията. Май беше добре да питам отец Никодим освен за любовницата и какво става, като вампиряса светец.

– Какво сте се кротнали? – обади се отец Никодим, докато влизаше. – Точно между две сбивания ли сте?... Оставям ви сега да учите сами. Довечера ще ви изпитам да разкажете житието.

– Отче, а ако привършим по-рано, може ли да ида да се помоля на екра... иконата на Богородица? – бързо попита Христина.

– Петре, ако я настъпиш още веднъж, ще си легнеш без вечеря! Може, разбира се. Да не си се разболяла нещо?

– А, не, не, тоест да... Нещо не ми е добре.

Отец Никодим я изгледа подозрително, но не каза нищо.

Отец Никодим така и не дойде да ни изпита на житието. Видях Христина чак на вечеря. Отначало помислих, че прави такава физиономия заради храната, но и след това, на вечерната молитва, беше кисела.

– Казвай сега, какво си се омърлушила! – попитах я, като се прибрахме в килията.

– А, нищо особено. Малко ме боли глава. – Тя изтръска металната тапа от ухото си и я пхна под края на сламеника.

– Нали щеше да ходиш да се молиш на иконата на Богородица? Да не си търсила дали в нея няма компютър?

– Ако знаеш само какви неща има в нея! Сядай малко.

– Благодаря, не ми се седи.

– Тя е корпусът за някаква специализирана апаратура. Вътре има аналитичен приемник като този в трансмитерите, и излъчвател, който нямам представа как работи – сигурно пак е подобен на трансмитерните. И компютър, който ги управлява.

– Счупила си я?!

– Не съм я пипала изобщо, глупчо такъв!

– Тогава откъде си разбрала какво има вътре? Просветление ли ти е дошло? – задох се аз.

Христина ме изгледа подозрително.

– Опитах се да се свържа с компютъра през комуникатора, и налучках канала за сервизна връзка. Само дето системата е... малко защитена. Разбрах само общото устройство.

Това вече не го преглътнах лесно.

– Ти... да не искаш да кажеш, че и иконата е направена от вас? И че сте я оставили тук, за да ни лекува, и да помага за укрепване на религията?

– Не е наша – призна тя с нежелание. – Сигурно са я направили Безтелесни, или поне Аугментирани. Не вярвам някой на моя свят да знае точно как тя лекува.

– А трансмитера може ли да го излекува?

– Не знам, май не. Май е само за хора... Абе ти няма ли да седнеш?

– Нещо не ми се седи... – Внимателно се отпуснах на хълбок на сламеника.

– И не ти се и лежи по гръб, като гледам. Да си имал след вечеря среща с пръчката на отец Никодим?

– Ами... малко.

– И защо?

– Питам го нещо.

– И за един въпрос те е бил с пръчка?!

– За два... Хайде да спим.

Новата ми сестричка заспа мигновено, но аз не можех да мигна от болката – отец Никодим май беше здравата ядосан... Накрая ми хрумна да слеза и да се помоля на иконата на Богородица да ме излекува. След малко колебаене измъкнах внимателно комуникатора изпод сламеника на Христина и го пъхнах в ухото си.

Залата за болни беше осветена единствено от луната през един прозорец. Проснах се пред иконата и се замислих. Не знаех за какво точно да се моля или какво да обещаю. Докато се начудя обаче, изведнъж забелязах, че не усещам да ме боли. Дори не бях разбрал кога иконата ме е излекувала. А защо ме излекува, без да съм обещавал нищо, пък и идея няхам.

Подскочих от радост и се сетих за разказа на Христина. Дали все пак не ме лъжеше? Помислих малко и си представих как се приближавам до иконата, и как металната риза става прозрачна и поглеждам през нея.

Дъхът ми секна. Пред очите ми стоеше някаква ужасно сложна картина, и по някакъв начин знаех кое какво е. Онова, дето Христина му казваше приемник, по някакъв начин разбираше какво не е наред на човек. Друго едно нещо пък по някакъв начин оправяше нередното – сигурно то беше излъчвателят. А по средата между тях имаше нещо, дето направо мислеше – преценяваше и решаваше кога какво и дали и как да

се лекува, и го правеше светкавично. Имаше и разни неща, с които нещото по средата можеше да се управлява, като каруца с поводи.

Дали това нещо не можеше да излекува трансмитера? На света на Христина поне беше интересно. И имаше достатъчно любители на шаха. Струваше си човек даже да търпи да се къпе от време на време. Е, не чак всеки месец, де, ама все пак... Нещото в иконата имаше как да се управлява – значи сигурно мога да го накарам! Какво ли ще стане, ако пробвам да...

Останалото не ми се разправя.

Събуди ме някакво побутване. Надигнах глава – Христина се опитваше да погледне под сламеника ми.

– Какво има?

– Комуникаторът се е търколил някъде.

Бях забравил да ѝ го пхна обратно. Изчоплих го от ухото си.

– Ето ти го.

Христина се вгледа в мен. След това внезапно ме плясна силно отзад.

– Какво ти става? – учудих се.

– Ходил си долу до иконата да те излекува, нали? Затова не те боли. Ама като ти гледам физиономията, сигурно и ти си пробвал да ровиш из схемата ѝ. И си се насадил на защитата, и си... как го каза? Получил просветление?

– Не ми напомняй. Не знам с какво и как ме цапардоса, ама още ми се вият искри пред очите. Прибрах се отдолу дотук на опипване. А главата ми щеше направо да се пръсне.

Отец Никодим не дойде на сутрешната молитва. На закуската беше мрачен и мълчалив. След нея ни привика с Христина:

– Отец Евлоги иска да ви види. Внимавайте как се държите с него – здравето му е много крехко, и това може да са му последните дни.

Килията на отец Евлоги беше предпоследна в коридора на най-старите монаси, преди тази на отец Марин. Заварихме Димо да го завива в леглото.

– Изнеси нощното гърне и ни остави сами – кимна му немощно отецът. – Искам да си поговоря с децата.

Стояхме в тишината на килията и се гледахме. Косата и лицето на отец Евлоги бяха съвсем бели от старостта, и се сливаха с възглавницата. Но сред бялото ни гледаха две живи, бодри и проникателни очи – очи, които никак не се връзваха с изнемощялото, престаряло тяло.

– Отче, на колко години сте? – наруши мълчанието Христина.

– Това лято щях да направя сто и десет, но надали ще го доживея – смръщи лице старецът. – Как е храната в манастира? Сигурно си свикнала на много по-добра.

– А, яде се някак – успокои го Христина.

Очите му проблеснаха насмешливо, и изведнъж усетих как по гърба ми пролазва студ.

– Знаеш ли, че всички ти викат „самодивата“? – попита усмихнато отецът.

– Ще им кажа аз на тях! Петърчо, ако ме настъпиш още веднъж, ще ти... Какво ме гледаш така?

– Май... май знам нещо важно – едвам изшушнах аз.

– И какво е то? – изгледа ме подозрително тя.

– И сигурен ли си, че е това? – допълни отец Евлоги.

– Почти... Знаете, че е яла преди по-добра храна – нищо че уж идва от Безбожници. И го свързахте с това как й викат... – В ума ми бясно прескачаха още парченца от картината – това, че на преклонната си възраст има напълно бистър ум, това колко бързо получи бащата на Христина съгласие за изтеглянето ми... – А това на този свят го знае само един човек... Ако е човек, де...

– Сигурно не е хубаво да споменаваш неща, които не трябва да се казват пред всеки, нали? – Погледът на отец Евлоги беше едновременно прищипващ и добродушен.

По физиономията на Христина се преплитаха недоумение и яд.

– И какво е това, дете не трябва да се казва пред всеки? Тоест, кое от всичките такива неща е? – Внезапно се сепна и си дръпна бързо крака. Като видя обаче, че не се и опитвам да я настъпя, трескаво засъобразява.

– Защо ни повикахте? – попитах аз.

– За да ви видя – отговори тихо отец Евлоги. – Остава ми малко време.

– Вие сте отговорникът на този свят? – внезапно се досети Христина.

Отец Евлоги демонстративно се изкашля. Или поне се опита – нямаше достатъчно сили.

– Не съм чул нищо, и ти нищо не си попитала. Нали?

– Ох... – хвана се за главата Христина и закима утвърдително.

– И освен това не съм.

– А какъв сте тогава? – попитахме двамата в един глас.

– Няма да сте ни го казали, де – добавих аз.

– А и да ни го кажете, няма да сме чули – допълни Христина.

– А пък понеже аз скоро няма да съм умрял вече, и не ми е все едно – опита се да се засмее отецът. След това въздъхна. – Сядайте, да ви разкажа една приказка. Имало някога, много отдавна, през девет земи в десета, млад и любопитен... хм...

– Послушник? – пробвах да се сетя аз.

– По-скоро непослушник. Изучил бил какви ли не науки, знаел какви ли не мъдрости, ала полза от тях не виждал. Чудни неща умеел, ала не усещал те да правят хората по-щастливи. Живеели хората около него богато и охолно, много по-добре от другаде, ала не били по-радостни.

Казал си един ден момъкът: „Защо ми е знанието и моженето, когато то не прави другите щастливи – а и мен също? Не е ли по-добре да тръгна на дълъг път, да търся откъде идва на хората щастието?“ И тръгнал.

Много места посетил, и чудни неща видял. И морета без край прекосил, и в сняг до колене газил, и със зли чудовища, по-страшни от караконджол, се сражавал, и с мъдри и красиви същества, добри като светци, разговарял. Но никой не можел да му даде отговор, нито съвет – къде да открие щастието.

И така, както пътувал, стигнал веднъж до проход към земя, която не бил посещавал. Искал там да отиде – ала на прохода стоял могъщ и страховит дух, който не пускал никого да мине. Попитал го духът какво иска. Разказал му нашият герой мъката си, и духът му предложил:

„Ще те пусна да влезеш, ала повече назад не ще се върнеш – няма да ти го разреша. Ще загубиш уменията и силата си, в дрипи ще ходиш облечен и на хляб и вода ще си доволен. Труден и тежък ще е животът ти. Носиш ли обаче достойно кръста си, ще откриеш откъде идва щастието.“

Поколебал се момъкът, след това се съгласил. И навлязъл в онази земя. Животът там наистина му бил непривично тежък и суров, и трудно му било. Загубил уменията си, и знанията – а хората около него имали нужда от тях. И проклинал често духа с думите: „Ти ме излъга! Как тук да давам и имам щастие? Всички живеят зле, а ти ми взе силата да им помагам!“

И като нямал друг начин да ощастливи хората, решил да им предлага вяра. Станал свещеник, а когато остарял – и монах. Подкрепял хората с думи, давал им надежда, за да имат сила да носят кръста си. И малко по малко забелязал, че така те са щастливи. Че така им дава истинско

щастие. Защото човек е по-щастлив, по-велик и по-човек, не когато му дадеш нещата в ръцете, а когато го окуражиш да се пребори за тях сам.

А духът от прохода ходел сред хората в образа на човек, и често се срещали с нашия юнак. Той обаче не можел да го познае – никога нямало да се сети или предположи кой е срещу него. Дошъл обаче ден, и духът му се разкрил. И го попитал: „Получи ли това, що търсеше? Или още мислиш, че съм те излъгал?“

„Получих го“, отвърнал нашият момък, който вече бил старец. „Сега живея по-зле отпреди, ала съм щастлив, и правя хората около мен щастливи. Тъжа за изгубения ми свят, но ще го понеса.“

„Бъди ми брат“, казал духът. „Двамата орем една нива, в един впряг. Както думата назад не се връща, така не ще се върнеш и ти, ала ще имаш дар от мен – преди да си отидеш, вест ще имаш от твоя свят, и вест ще можеш да му пратиш.“

Почакахме още малко, но отец Евлоги беше свършил разказа си. Накрая Христина се осмели:

– Отче, каква вест искате да предадем от вас?

Старецът се усмихна:

– Като му дойде времето, ще разберете сами.

– Значи не можем да се измъкнем от този свят, без Отговорникът да разреши?

– Да. И мисля, че няма да е лесно. Нищо чудно да останете доживот тук – поне ти, момиченце.

– Само че той е направил скандал, че дойдох – не е ли това вече разрешение да си тръгна? – попита Христина.

– О, не е задължително. Нещата далеч не винаги са толкова прости.

– Какво тогава да направим?

– Намерете го и говорете лично с него. Така ще трябва да говори с вас открито. Няма да може да се крие зад неизвестността си, ще трябва да каже неща, с които ще е обвързан после, ще трябва да бъде справедлив. Имате повече шанс да разреши.

– А как да го намерим?

– Не мога да ви кажа. Трябва да го откриете сами. А сега ме оставете. Искам да си почина.

И двамата помръкнахме.

– Отче, а кой е все пак той? Как да го намерим?

Отец Евлоги се обърна с усилие към стената и промърмори:

– Ако потрябва, ще разберете.

– Значи знае кой е! – обясняваше тихичко Христина, докато вървахме към трапезарията за обяд. – Убедим ли го, ще ни каже! Ще обясним на Отговорника за нашите, ще оправим всичко. Може даже да реша да се върна, ако съм се наситила на тук. А пък знам ли го кой е, като се наситя, ще си поискам сама.

– Не ми се вярва да успеем да убедим отец Евлоги. Всички му се възхищават за бистрия ум и желязната воля. Рече ли нещо, даже игуменът го слуша. Щом ни е отказал, значи има защо, и няма да ни каже. Сигурно е обещал на Отговорника да не казва на никого кой е той.

– Че как тогава ние ще разберем? Няма как.

– Ако нямаше как, нямаше да ни разкаже всичко това. Нямаше да има защо. Значи трябва да има начин.

Христина премълча, докато ни подмине намусеният отец Йероним. След това попита:

– Кой може да е Отговорникът? По принцип е дух – значи е Безтелесен. Само че ходи в образа на обикновен човек, и често са се срещали с отец Евлоги. Значи ползва тяло на човек... Отче Йерониме! Отче Йерониме, може ли да те питаме нещо?

– А че... питайте – обърна се отец Йероним. Беше здравата учуден.

– Току-що разговаряхме с отец Евлоги. Знаеш ли, имал ли е той дългогодишни познати?

– Защо ви е това? – загледа ни подозрително отец Йероним.

– Не му остава още много живот, а ни се иска да го познавахме по-добре – съчиних аз на бърза ръка. – Затова и питаме които са го познавали.

Бръчките по челото на отец Йероним се разгладиха.

– Познати... познати... Доста ще да са били. Допреди петнайсетина години отец Евлоги много пътуваше. Ден не оставаше на едно място. И до Свети град често ходеше, като по-млад преподаваше там, и се говори, че е познавал лично Патриарха, а някои твърдят дори, че му е бил пръв съветник, или учител. Не зная вярно ли е, но нищо чудно. Ум и мъдрост като неговите има само в житията на светците. И доста села надзираваше и помагаше на селските свещеници. И твоето също, Петърчо, знам, че е познавал вашия свещеник добре. Кого ли не е срещал, много известен и уважаван човек е, ако и да е толкова скромен. Тук, в манастира, от сега живите най-дълго са били заедно с отец игумена – близо четирийсет години. Преди трийсет години дойдохме ние двамата с отец Марин, аз бях млад послушник, а отец Марин още тогава беше престарял вече, и никой не му знаеше годините. Протоигуменът е тук от

две години преди нас, Никодим дойде към година след нас. Другите са по-отскоро... Не знам повече, питайте останалите. – Отец Йероним махна с ръка и ни обърна гръб.

– Не е достатъчно информацията – промърмори Христина, докато чакахме брат Иларион да ни сипе от гъстата боб чорба. – Откъде да научим повече? А, ето най-сетне нещо за ядене! Умирам от глад! – Дръпна се настрана, за да може брат Иларион да ѝ сипе.

– Като си помисля само, че Отговорникът на света може да е точно зад гърба ми, и да ме наблюдава интелигентно и да ми се подхилва... Ммм, как вкусно мирише!

Тя грабна лъжицата, но в този момент зад нея се чу шумно мляскане. Обърна се – Георги слабоумният сърбаше направо от паницата и точеше лиги обратно в нея, без да обръща внимание на нищо наоколо. Христина погледна лъжицата с трудно за описване изражение, и бавно я остави на масата.

– От мислене. Надали някой друг тук знае нещо за Отговорника – продължих аз.

– И какво знаем за него? Освен че е Безтелесен, и че използва тяло на човек?

– Че е някой, с който се е срещал често – значи е съвсем около нас. Някой, дето никога няма да се сетим кой е, и никога няма да предположим.

– Че как ще го открием тогава?

– Много просто. Щом се сетим за някого, знач и не е той.

– Супер. Идеалният начин да не го открием.

– Значи ако намерим как да го обърнем наопаки, ще го открием. За кого никога няма да се сетим, ако е той?

– Ммм... – Христина се огледа наоколо. Аз също огледах монасите един по един. Отец Марин? Възможно, щом никой не му знае годините. Брат Танас – също е възможно, точно него никой не би заподозрял. Отец Йероним пък най-малко, значи също може да е. А отец Андроник? Тоя уплах от самодиви би му бил идеално прикритие. Игуменът? Защо не, постът му е идеален за такова нещо. И е мъдрец и благ, съвсем като за много важна фигура. Протоигуменът – също, само дето е по-млад, ама нали тия Безтелесни могат да изглеждат както си искат! Брат Иларион? За него също никога не би ми хрумвало. Брат Харалампий – за него пък съвсем. И така, та до Димо и Георги слабоумния... Е, за тези се сетих. Значи не са те. Значи трябва да се сетим за който няма да се сетим, когато мислим за кои няма да се сетим. И след като се сетим за

него, значи не е той – значи трябва да е някой, за който да не се сетим дори когато мислим за кои ама никога няма да се сетим...

Внезапно нечия ръка ме тупна по рамото. Обърнах се – над мен се извисяваше отец Никодим.

– Привършвай по-бързо обяда. Баща ти е дошъл и те чака пред манастира.

Бързо доизсърбах боба и затичах към манастирската порта. Христина хукна подир мен. Отвън беше спрял каруцата баща ми, и двамата с отец Никодим си говореха:

– И какво е греховното на това да си дадеш детето за послушник? – тъкмо питаше намусено отецът.

– Ами такава, нищо, разбира се – бързо-бързо се заоправдава тате.

– Тогава защо си решил, че това ти е грехът?

– Не е това, отче Никодиме. Самолюбието е. Туй дето го дадох в манастир, за да не ми срами рода колко е дребен. И отец Самуил също мисли така, а той си ме познава от дете. Тъй ми рече – взимай си чадото от манастира и се гордей с него, иначе ще почнеш да виждаш караконджоли и трезвен... Я, ето ми го Петърчо! Ти... ти май си пораснал!

– Ха! Това ли е баща ти? – побутна ме изотзад Христина. – Че той е по-грамаден и от Гунар! Какви ли слоници са ти сестрите?

– Има вече четири месеца откакто го даде, а той е точно в тая възраст – поучително обясняваше през това време отец Никодим. – Тепърва ще расте.

– Да го взимам тогава, отче, и да тръгваме, че има път до село. Петърчо, качвай се в каруцата!

– А аз? – обади се Христина.

– Ти какво? – подозрително я изгледа тате. – Не знаех, че имате и други послушници, отче... Я, това да не е момиче? Що тогава е облечено като момче? Отче, каква е тая работа?

– Дълга за разправяне – махна с ръка отец Никодим. – Сега му е сестра. С черковно обявено роднинство.

Тате се опули и изпусна поводитите на каруцата.

– Да не идва от Безбожници?! Само това ми липсваше!

– Това ти е наказанието за греха – намусено натърти отецът. – Взимаш ли я?

– Че какво да я правя? В къщи вече три моми има. Таман едната се омъжи, сега още една. Как ще се справя? – отчаяно промърмори тате. – На колко години си? Десет? Единайсет?

– На осем – отговори заради Христина отец Никодим.
– Не може да бъде!
– На думата на монах ли не вярваш? Просто е като твоя сой.
– Осем години?! Че тя е по-висока от най-малката ми, дето е на толкова! – Тате оглеждаше Христина като чудо небесно. – Вярно, че е още дете... И си ми е съвсем от соя! Таман като дъщерите ми е!

Христина промърмори нещо неразбрано.

– Не знам. – Внезапно погледът на отец Никодим стана лукав. – Ама не те карам насила да я взимаш. Ако искаш. Ще говоря с отец игумена да разтрогнем роднинството...

– А, взимам я, взимам я! – внезапно се разбърза тате. – Момиченце, добре си дошла! Бъди ми дъщеря, ще те гледам с удоволствие. Ще се гордея с теб. Как се казваш?

– Христина. – Тя го изгледа намусено.

– С мен не знам, ама с теб наистина ще се гордее – сбутах я аз. – Качвай се, че ако ни заварят вълците по тъмно...

Докато преброи човек до десет, каруцата вече трополеше обратно по пътя.

– Амортисьорите ви са за смяна – заяви ми Христина зад гърба на тате още преди манастирът да се е скрил от погледа.

– Какво ни е за смяна?

– И ресорите. Окачването хич го няма.

– Естествено, че ще го няма. Окачим ли каруцата, само ще виси, няма как да вози. За какво ни е тогава?

Христина се наведе през ритлата и огледа колелетата. Помълча известно време, след това пак замърмори:

– Друса като кару... така де, като не знам какво. Нямате ли по-равни пътища тук?

– Като вашите нямаме. А и каруцата друса повече от тази на баща ти.

– Тя не е каруца, а е кола, глупчо такъв!

– Защо тогава все й викаше каруца?

– И той не е само мой баща, а и твой!

– То и моят не е само мой, а и твой. Или поне му намираш кусури като на твоя преди.

– Повече и през ум няма да ми мине да намирам на моя!

– Тогава давай да се връщаме...

– В никакъв случай! Не мърдам отук!... Е, поне докато не се

понащурувам малко. Ох, как друга тая проклетия!

– Ако не ти харесва в каруцата, да ти разпрегнем единия кон да го яздиш?

– Аз да не съм каскадьорка? Колко километра са от манастира до селото?

– Четири села са, път при това каране докъм малко след залез слънце.

– Значи към... стотина километра? После няма да мога да сядам три дни.

– Ако замериш някого на трапезата с чинията, може и повече. Тате не ни бие, страх го е да не ни пребие, ама мама не си поплюва.

– Това е антипедагогично!

– Анти... какво? И какво ще рече?

– Че е лошо за възпитанието.

– Какво?! Че ако не те тупат когато трябва, как ще те възпитат?

– На нашия свят става с педагогика.

– На нашия няма педагогики. Никакви машини нямаме. Ама имаме пословица, че който жали тоягата, не жали детето си. Мама предпочита точилката, де.

– Ама сте всичките такива задръстени, смотани, чалнати, скапани, тряснати, гадни, дървени, тъпи, откачени, отнесени, некадърни, недомаслени, заспали, тапигъози... Жалко за хубавия свят!

Обидих се и млъкнах. Тя обаче не смяташе да престава:

– И сега какво? Отдалечим ли се малко от манастира, нашите ментално ще се пръкнат да ни спасяват. – Тя пхна ръка в джоба си, стисна трансмитера и затвори очи. Хванах я бързо за ръката, но нямаше смисъл – нищо не ставаше.

– Я си представи, че стане като с отец Евлоги – да те оставят за цял живот на този свят? – опитах се да я постресна. Тя обаче не се хвана:

– Не съм давала съгласие, нашите – още по-малко. А и нали са ги задължили да ни измъкнат при първа възможност? Ех, да имаше как да се покрием за още малко!... Ако се появят караконджоли наоколо, баща ти няма ли да ни опази?

– Сигурно ще пробва, ама ако пак направят оня трик с невидимостта, или нещо подобно, надали ще може да се оправи.

Христина ядосано изгледа тате.

– Ще пробва, друг път. И нищо да не направят. Само като ги види, ще напълни гашите.

– Не вярвам. Ако съм чул добре какво си говориха с отец Никодим,

сигурно вече е свикнал да вижда караконджоли.

Разговорът престана за малко, докато профучавахме с каруцата през Кирчево. Христина гледаше всичко наоколо с широко отворени очи.

– Я, ама това са истински кирпичени къщи! С керемидени покриви! А онази там барака е даже със сламен! – възкликна тя на висок глас. – Какви само чудеса имало за гледане тук! Сигурно имате и огнища в къщите?

– Аха! – обади се гордо тате, без да се обръща. – Ще видиш как хубаво се живее в истинска къща. Спала ли си някога в къща с огнище?

– Не...

– Горкото момиче! Ей сега ще видиш колко е хубаво! Няма студуване, не е като при вас!

Бързо дръпнах по-настрани от Христина фенера и клина за подпиране на каруцата.

– И рокля ще ти намерим, истинска! – продължаваше тате. – Ще видиш каква красавица ще си с нея!

За всеки случай хванах Христина за ръцете. Тя се дърпаше и ме гледаше на кръв въпреки шъткането и знаците. Успокои се едва когато се сетих да ѝ кажа, че с рокля надали ще я познаят техните, и ще ни открият по-трудно.

– В бохчата има хляб и сирене, в стомната – вода – обади се тате. – Хапвайте, че ще се приберем сигурно чак по тъмно, и няма да смогнем за вечеря.

– 4 –
НА СЕЛО

Стигнахме в село още преди да е мръкнало напълно. От устата на конете капеше пяна. Тате профуча с каруцата направо през голяа пред Йордановия двор и замалко не прегази няколко закъснели патици. Докато минаваше покрай черквата, махна с ръка на излезлия отпред отец Самуил, вдигна два пръста и ухилено посочи към нас. Зави лудешки няколко пъти по кривата уличка, и като видя, че голямата порта на двора ни е отворена, връхлетя направо вътре. Скочи от каруцата и почука силно на вратата на къщата:

– Отваряйте, скъпи гости идат! Не едно – две деца връщам!

Вратата се отвори широко и мама ни зяпна. Огледа Христина, след това се втренчи недоумяващо в тате.

– Ти да не би нещо...

– Не бе, нищо такова. – Тате беше ухилен до ушите. – Така стана.

– И как стана така? Не ме лъжи! Виждам я, че е твоя сой! Даже малко мяза на Божка в лицето!

– Няма такова нещо! – отсече татко стреснато. – Идва от Безбожници, и в манастира са я обявили по черковен път за сестра на Петърчо, да си има роднини. Ако не вярваш, ей ти каруцата, тичай утре до манастира да питаш игумена.

Мама го гледаше с недоверие.

– Абе ти да не би все пак нещо такова? Или нещо друго такова? Тъй де, защо пък за сестра точно на Петърчо?

– Мамо, абе какви са тия нещо такова, и нещо друго такова? – обадох се аз. – И в манастира за тях през цялото време разправят.

– Така ли?! – Мама се намуси като буреносен облак и направи няколко крачки към нас. Зад нея от вратата надзъртаха Данчо и Божка. – И кога точно са разправяли за тях в манастира? Грях ли се е завъдил в самия манастир, опази Боже? Какви времена доживяхме!

– След като доведох Христина от такова, от гората... Там я намерих, де, дето я водеха Безбожниците...

Мама премига и погледът ѝ омекна. Погледна към тате и наведе глава.

– Ще ми кажете ли какви са тия такива неща и други неща, де? – упорствах аз.

– А, нищо, нищо...

– Аха! Точно за това нищо питам! Дето никой не казва какво е! И ако има такива и други и трети неща, дето са все нищо, колко вида нищо се събират? Дето всички ги знаят, а си мълчат? Кажете де, мамо, сега вече съм учен, и съм пораснал, ще ги разбера!

– Наистина е пораснал – обади се от вратата Христо. Погледнах го и си глътнах езика – никога не бях чувал да не му е добре, а сега беше бледен, държеше се с две ръце за гредите на вратата и му личеше, че го боли нещо.

– Вярно! Е, всичко е наред – усмихна се мама ведро. – Добре дошли, и влизайте! Отсега ще съм ти майка, Христинче. Ще си ми дете наравно с моите. И май ще е добре най-напред да ти потърсим рокля.

Христина изпъшка отчаяно.

– Какво му е на Христо? – попитах тихо мама.

– А, нищо му няма, само малко не е добре – отговори тя и избягна погледа ми. – До три-четири дни ще е наред. Христинче, ела тук, да ти намерим рокля по мярка! Не се бой, няма страшно.

– Ама аз... – опита се да протестира Христина.

– Знам, не си свикнала да живееш в стая и те е страх да влезеш. Не се бой, и аз ще дойда с теб, да видиш, че няма лошо. Знаеш ли изобщо как се облича рокля?

– Ами... принципно да, ама...

– Горкото дете. – Мама забута Христина пред себе си, без да обръща внимание на протестите ѝ. Изчаках двете да влязат в стаята на сестрите ми, и бързо дръпнах Данчо настрана:

– Бате, какво му е на бате Христо? Нещо не е наред.

– Лоша история, малчо. Вчера тате се прибра от кръчмата пиан, и пак му се видяхме на караконджоли. И ни погна с копралята. И миналата седмица стана така, ама тогава почна отдалече, и побягнахме навреме, и като ни погони малко, се умори и му мина, преди да стигне някого. А сега ни пригачи в къщата, и искаше да ни изтрепе. Ако не беше бате Христо, живи нямаше да сме.

– Стига си ме хвалил, Данчо – обади се Христо зад нас. Беше се приближил, без да го усетим. – Направих каквото трябваше.

– Бате застана на вратата, и не го пусна да влезе – продължи Данчо. – Тате строши в него копралята, след това и една греда от плевника. Беше страшно пиан, едва се държеше на крака. Ако Христо един път го беше ударил, щеше да го сваля, ама не щя.

Погледнах Христо смаяно. Той примига, леко се изчерви, но не каза

нищо.

– Бате Христо удържа тате, докато се измъкнем през прозорците отзад и се скрием – продължаваше Данчо. – Аз тичах да викна на помощ отец Самуил, и като заобиколих къщата, ги видях. Тате беше свалил батко на земята, искаше да го удари по главата и да го утрепе, че бил караконджол, ама отведнъж му дойде прояснение, и разбра какво върши. Не ми се разправя какво стана после, добре че вече се бяха събрали десетима мъже, и както беше пиян, го удържаха да не си направи нещо... Отец Самуил каза, че Христо има счупени ребра, ама не било страшно, щели да зараснат. Като тате изтрезня на сутринта, отиде в черквата. Какво го е правил отецът не знам, ама се върна тичешком, взе каруцата и отиде за теб до манастира. Това е.

Христо се беше прибрал в стаята си. Забелязах, че мама влезе в кухнята, изтичах и почуках на вратата на стаята на момичетата. Отвърте се чу нечленоразделно изсумтяване. Бързо се вмъкнах – Христина беше навлякла новата рокля на Божка, или по-вероятно мама ѝ я беше навлякла насила. Фланелката и панталоните лежах на едно от леглата.

– Глупчо, огледало нямате ли някъде? – Тя старателно оглеждаше стените.

– Не съм ти глупчо. И съм ти казвал, че нямаме. Да ти донеса леген с вода? При условие да не го лиснеш по мен?

– Върви по дяволите. Като си помисля, че всички ще ме гледат така, лошо ми става. – Христина се въртеше в роклята и се мъчеше да си източни някак врата накриво и да се види отстрани. Внезапно обаче изохка и силно се плесна отзад.

– Наказваш се, че си облякла рокля ли?

– Пън такъв! Тая рокля е пълна с бълхи! Или въшки, или там какви-то бяха! – Пляс! – този път по крака.

– Не се бой, ще им свикнеш. Толкова ли те хапят?

– Ще свикна, друг път! – Пляс! – по ръката. – Само като ме полази, и... – Пляс! – този път по лицето. – Мамка им и гадини! Само да...

– Петре, какво става тук? – отвори внезапно мама вратата на стаята. – Как не те е срам да биеш момичето?

– Ама аз не... Ох, ухото ми! Наистина! Ооох!

– И лъжеш! Все едно не чух. Чак ръката ти се е отпечатала на лицето ѝ! Това ли ти е гостоприемството? Само да я пипнеш пак, ухото ти откъсвам! Ясно ли е?

Христина се беше ухилила като месечина зад гърба на мама. Само

да ми паднеш! Сестра, а?!...

– Ясно. – Каквото и друго да кажех, мама все нямаше да ми повярва.

– И друг път да не си посмял да лъжеш!

– Ясно. Значи като дойде стрина Гинка да ти иска пак назаем брашно... – Успях да се шмугна покрай мама, преди да ме сграбчи отново за ухото, и се измъкнах в гостната.

– Какво става, Петърчо? – показва се от малката си стайчка Христо, приведен на две под ниския праг. – Можем ли вече да видим Христина?

– Аха, готова е! Мамо, всички искат да видят Христина с рокля! Няма търпение! Елате тук бързо!

След миг двете се показаха на вратата. Христина се запъваше и се мъчеше да влезе обратно, но мама не ѝ обръщаше никакво внимание. Избута я в средата на гостната сред всички:

– Христино, стой мирно, да те видим всички! Я, ама знаеш ли колко приличаш така на Божка?

Наистина си приличаха. Божка беше един пръст по-ниска и малко по-набита, но разликата се забелязваше трудно; приличаха си дори и в лице.

– Завърти се насам, да те видим! – продължаваше мама. – Обърни се сега натам, да погледна добре ли ти е роклята на кръста. Екстра е... Христо, ти какво ще кажеш? Момиче, обърни се към Христо да те види, де! Завърти се, да може да те огледа!

– Да не съм...

– Не знам какво не си, ама си хубаво момиче. Страшно ти отива роклята. Само подгъвт ѝ да се поприхване с един-два бода. Обърни се насам, да погледна как пада тук. Сега се завърти настрани. Не се срамувай, де! Такива ли диваци са били при вас, да карат жена да ходи с панталони! Сигурно пък мъжете им рокли носят...

– Не нос...

– Обърни се малко насам, към светилника. Чудесно. Престилката е за оправяне малко долу, деколтето горе също. Завърти се сега насам, да видя как е гърбът. И защо са те остригали така? Дивацини. Такава хубава коса ще си пуснеш тук – до петите!

– Не ис...

– Ще ти направим плитка един път, като на Христовата Рада Панчина. – Мама леко се понамръщи, докато споменаваше Рада, но забеляза, че Христо я гледа, и продължи бодро: – И везана кърпа ще ти купим, да не ходиш гологлава. Чудесно момиче ще станеш. Искаш ли да

помогнеш да приберем след вечерята? А утре ще помагаш да сготвим. Сигурно и да готвиш не са те учили? Знам си аз. Не се безпокой, ще се научиш.

Христина изглеждаше като буреносен облак, който е готов да удари с мълния, ама не се сеща как да почне най-напред от всичко.

– Ти, Петре, не се измъквай! Иди да сипеш помята на прасето, и бягай след това да намериш татко ти. И ако пак се е запил в кръчмата, този път ще се оплача на отец Самуил, ако ще после да ми излезе име на лоша съпруга! Грях ще си взема на душата, ама то това на нищо не прилича! Върви! Ти, Божке, мини през кокошарника да погледеш за яйца. Христо, отивай пак да лягаш! Отец Самуил каза една седмица да не ставаш. Данчо, внеси още дърва. Христинче, ела да ти покажа как да си прихванеш подгъва...

Събрах помята от съдовете в голямото гърне и излязох навън. Беше се стъмнило, но пълната луна осветяваше всичко чудесно. Заобиколних къщата, влязох в потъналата в сянката ѝ кочина и излях помята в копанята на заспалото прасе. Обърнах се и се блъснах в нещо черно. Когато вдигнах очи, косите ми се изправиха. Опитах се да извикам, но гърлото ми се беше схванало.

Пред мен стоеше грамаден черен караконджол. Рогата му се очертаваха на фона на луната.

– Шшт! – изсъска той. – Аз съм!

Не можех да гъкна от ужас. Бяха ми излезли от главата и трансмитери, и всичко.

– Абе аз съм, бе! Какво си ме зяпнал така!

– ...

– Аз съм бе, момче! Не ме ли позна?

Бях като вкаменен – не можех нито да гъкна, нито да мръдна. Да не говорим пък колко убеден бях, че не го познавам.

Караконджолът наклони глава, заслушан в нещо, което не можех да чуя.

– Уф, да го вземат дяволите! С баща ти имахме уговорка да покаже лицето ми, но май нещо е заяло. Минчо съм, от шахклуба, ако си ме забравил. Ама и ти си смелчага! Звук не издаде даже. Виквай бързо Христина, и да изчезваме... Какво мълчиш?

– Нищо, просто такава... Не може ли да останем още няколко дни? – Много исках Христина да види какво е живот на село, че да ѝ държи влага. И да я повъзпитат малко – няма само аз да отнасям пръчката, я!...

За всеки случай предпазливо попипах корема на караконджола – изглеждаше покрит с черна остра козина, но ръката ми усещаше плат на дреха.

– И значи съм дошъл чак тук ей така, за нищо? Петърчо!

– А, не, не. Само такава... подранил си малко. – Стори ми се, че нещо прошумоля откъм плевника, но в тъмното не различавах нищо. – Виж, тате още не се е върнал от кръчмата, ама ще си дойде всеки момент. Не може ли да дойдеш по-късно? – Май отново нещо прошумоля, но пак не можах да разбера какво и откъде. – Сега може да ни завари, и да стане лошо.

– По колко пъти ще се разкарвам така?

– Ами нали това ти е работата?

Караконджолът изсумтя и се почеса с копито по главата.

– Как да ти кажа... Така е, ама не е така. То и на пожарникаря това му е работата, ама значи ли това, че...

– Какво е пожарникарь?

– Ако някъде нещо се запали, той ходи да го гаси.

– Затова ли при вас нямате огнища в къщите? Пожарникарите ви ги гасят? А кой им казва, че сте си наклали огън?

– Те гасят когато се запали нещо, което не трябва...

– А защо тогава пък нямате огнища? Огънят в тях трябва, иначе за какво са! А имате ли хора, дето като се разлее вода, когато не трябва, да ходят да я събират? А такива за разсипване на жито, или на плодове, или на разни други работи? И какво вършат всичките тези хора, когато няма запален огън дето не трябва, или разляна вода дето не трябва?

– Ъ... нищо...

– То това много мързелива работа! Много ли хора при вас работят такива неща?

Караконджолът ме изгледа застрашително и очите му се наляха с кръв:

– Абе ти нещо май си много нахитрял!

Глътнах си езика. Минчо не Минчо...

– Мама, другата ми мама де, казваше, че ми било по наследство. Някаква история, от която Петровците ставали хитри. Не съм аз виновен... Та не могат ли тези хора да помагат и на нас, ако нямат в момента нещо при вас?

– Не може. Не е редно...

– Че защо да не се разходят малко, щом така и така нямат работа? На теб примерно лошо ли ти е, че си дошъл дотук? А, ако пак завали

като миналата година и дерето придойде, защо не пратите малко от тези хора, дето събират излишната вода? Здравата ще ни трябват!

Караконджолът подбели очи точно като татко.

– Защото е забранено, и престани...

– Защо тогава не ги маскирате като караконджоли? Такава гледка ще бъде само – караконджоли да изгребват водата от дерето! И ще бъде точно по правилата!

Рогата на караконджола оклюмаха.

– Ще ти обяснявам друг път... Това да не е баща ти?

Вратникът хлопна, и по пътеката към къщата затропаха тежките стъпки на тате. Луната го осветяваше отлично – заедно с неуверената походка и дамаджаната в ръката.

Притиснахме се до стената с надеждата да не ни забележи. Щеше да ни подмине, но точно като минаваше покрай пътеката за кочината, прасето се събуди и силно загрухтя, надушило помията. Тате спря, свъси вежди и зави да погледне какво става. Преди да успеем да направим каквото и да било, той заобиколи ъгъла и се оказа лице в лице с караконджола.

– Ъ... а... ъ... ъ...

Погледът му се вторачи недоумяващо в мен, след това пак се вдигна нагоре. Дамаджаната в ръката му подскочаше.

– Тате, аз такова... – Не знаех какво да кажа. – Това е един мой приятел, казва се Минчо. Запознахме се наскоро... Покрай манастира... Минавал случайно през селото, и спря да си кажем две думи... Много свестен човек е, много добър...

Тате отново ме изгледа недоумяващо, след това премига:

– Добър вечер, ъъ... добри човече. Нещо краката ме болят, и не съм много стабилен... Добър вечер, де. – Приведе се, остави дамаджаната и прошушна на себе си: – Господи, пак ли?! – Стисна зъби и се изправи. – Добре дошъл. – Протегна ръка и стисна копитото на караконджола. За момент лицето му се изпъна, след това изведнъж омекна и се разплу в усмивка. – Прощавай, човече божи, ама съм си пийнал чашка-две, и ми е нещо позамаяна главата. Такова, не ти виждах ръката добре в тъмното, затова ти опипах пръстите.

Минчо премига бързо-бързо, преди да се усети каква е работата.

– А, няма нищо, човече божи. По тая тъмница можеш някого за караконджол да вземеш...

– Точно така! Прощавай, сигурно съм те обидил. Нали ще седнеш да те черпя една чашка, за извинение? И аз ще пийна с теб. Екстра

винце, тригодишно. Криводолска реколта, най-добрата в Митрополията. Току-що го спечелих на бас.

– Трябва да бързам – заизмъква се Минчо, но даже в образа на караконджол очите му светнаха. И рогата му отново шръкнаха.

– Къде по тъмното? Дай, ще седнем тук под навеса, да не досаждат женорята и дечурлигата. Петърчо, ти нали ще се прибереш?

– А, не искам, тате. Нали може да ви гледам? Ще ми е интересно.

– Не е редно. Ще вземеш да се научиш и ти да пиеш, а още си малък. Ще вземеш лош пример от мен.

– Няма, татко! Моля те, остави ме!

– Абе аз на кого говоря! Я се прибирай, че... – Тате предпазливо погледна към караконджола. Сетих се, че не иска да ме напляска пред непознат гостенин, и събрах смелост:

– Ако не ми разрешиш да остана, ще кажа на мама, че Минчо ти се е присторил на караконджол!

– Ей, тая днешна младеж! Лъжат като Безбожници... Добре, но само за малко.

– И аз съм за малко – поясни Минчо. – Каруцата ми е на другия край на селото, и не съм разпрегнал коня. Страх ме е да не я повлече някъде в тъмното.

– Впрегнат кон далече не отива. Само да довършим дамаджаната. – Тате ни поведе към навеса. – Ето чаши, скрил съм ги тук, под сламата. Петърчо, налеј ни, като ще си тук... Хубаво е, а?

Караконджолът опита внимателно виното. След това отпи голяма глътка, а след нея пресуши чашата на един дъх. Очите му блестяха.

– Екстра е! Един път винце!

След като допиха вторите чаши, на татко страхът му беше минал напълно. Отърси се и заразпитва:

– Откъде си, добри човече?

– От едно селце съм, близо до Свети град. Иначе обикалям навсякъде... прекарвам разни неща с каруцата, стоки, такива работи. – Минчо гаврътна и третата чаша. Побързах да му наля пак.

– А с Петърчо откъде се познавате?

Минчо юнашки пресуши и четвъртата чаша на един дъх. Тате го изгледа с уважение.

– От манастира. Покрай манастира, де. Веднъж ме запозна с него тат... отецът му. Много... много... забравих си мисълта. Добър на... Ученолюбив бил. Много. Състезавах се с него – за смях ме направи. И целия клуб направи. И целия Възел. И... Екстра винце имаш, човече.

– Силничко, един път! Петърчо, сипи на човека още. И на мен също. А теб не те ли е страх да ходиш по тъмното? Ако има наоколо караконджоли...

Петата чаша последва четвъртата.

– Защо да ме е страх? Какво да им се плаша! – Говорът на Минчо вече позавалеше.

– Как какво? Ти караконджол виждал ли си? Ще умреш от ужас!

– Г-глуу-пости! – Още една чаша наведнъж. – П-п-петърчо, сипи още д-два пръста! – И на копитото ясно личеше как мери двата пръста – на чуперек отгоре додолу.

– Недей така, човече божи! Говориш така, защото не си ги виждал!

– К-как да не съм виждал! (Хълщук.) Всеки ден виждам, ако и-и-ис-каш да знаеш!

Тате погледна към чашата му и кимна разбиращо.

– И аз съм к-к-караконджол! – продължаваше Минчо. – П-п-по караконджол от тях съм! Д-д-дванаесегодишен стаж имам!

– Петърчо, не му сипвай повече – прошушна ми тате. – Много му дойде.

Кимнах и внимателно бутнах дамаджаната зад гърба си. Беше съвсем лека – сигурно в нея бяха останали най-много две-три чаши.

– Сполай ти за х-хубавото в-в-винце, човече! – заяви Минчо и набързо допи последната чаша. – Шъ съ радвъм да мина пак оттукаде! Преди немаше да се радвам... и немаше да мина... ама сега тебе пак да мина, щото не може така пред всички... абе, кво да прайш, време да си ода... – Той се надигна от скамейката, направи две несигурни крачки, блъсна се в едната от подпорите на навеса и тупна на сламата. Докато се чудех добре ли е, той звучно захърка.

– Горкият! – поклати глава татко. – Обича хубаво винце, ама хич не носи. – Изглежда ме подозрително и заяви: – Караконджол бил! Ако всичките караконджоли бяха такива, щях да се радвам да ги виждам всяка вечер... Нищо, нека спи. А ние да се прибираме. – Нарина малко слама върху Минчо да му държи топло, пъкна дамаджаната в ъгъла, покри я със слама, хвана ме за рамото и потеглихме малко на лъкатуш към вратата на къщата.

Вътре всички се бяха събрали в гостната. На един стол в средата седеше Божка, бяла като платно. Мама разтриваше лицето ѝ с мокра кърпа, останалите се суетяха наоколо. Като ни видя, Божка изпищя и се опита да побегне, но мама я удържа.

– Какво й е? – попита татко.

– И питаш! – ядосано отвърна мама. – Като те гледа, че пак си тряскан...

– Не съм тряскан! И питам сериозно!

Мама го изгледа подозрително, след това заразтрива енергично бузите на сестра ми.

– Не знам. Дойде преди известно време, загубила и глас, и лице. Божке, думай, мамо! Думай, ти казвам!

Божка само се пулеше и хъхреше.

Мама се хвана за главата и хукна към ъгъла, за да натопи пак кърпата във ведрото. Внезапно зад гърба й Божка подскочи и изпищя силно. Обърнахме се към нея – лицето й бавно придобиваше отново цвят. Христина излезе иззад стола й, ухилена до уши.

– Христинче, какво стана? Ти ли й помогна? – възкликна мама.

– Амии, там откъдето идвам, умеят да лекуват уплах. Казват му, ммм, иглотерапия.

Мама погледна иглата в ръката на Христина, но не каза нищо. Огледах се – татко беше използвал момента, за да влезе тихичко в стаята си.

– Благодаря ти, Христинче. Божке, как си?

– Добре, мамо... ама голям страх брах!

– Какво е станало?

– Катерих се по плевнята, да търся яйца в сламата... и видях Петърчо да приказва с караконджол!

Всички ме зяпнаха, а Христина побледня. Опулих се, все едно не знам за какво става дума. Мама изгледа Божка със съмнение, след това мен, след това пак Божка:

– И какво е казал Петърчо на караконджола?

– Че е подранил, и че тате още не се е прибрал от кръчмата. И го попита не може ли да дойде по-късно...

Мама се чудеше какво да прави. Наведе се и накара Божка да й дъхне. След това ме изгледа въпросително.

– Говорихме си с един познат, идвал е до манастира, казва се Минчо. Да не би по тъмното него Божка да е взела за караконджол? И после дойде тате, и двамата си... такава де, поговориха под навеса. Питайте и него, ако не ми вярвате!

Божка тихичко хълцаше. Христо се приближи и прокара ръка по косите й:

– Не плачи. Ей сега ще попитаме татко. Нали си дойде от кръчмата?

Няма как да види караконджол като човек. Иначе по става.

Доводът като че ли убеди Божка. Мама вече крачеше решително към тяхната с тате стая:

– Лазаре, излез да те питам нещо!

Татко се показа на вратата.

– Ти пил ли... така де, говорил ли си с някакъв познат на Петърчо отвън?

– Да – отвърна изненадано татко. – Тоест не. Тоест, говорих си, не съм пил. Защо?

– Случайно онзи да е бил караконджол?

Татко за миг се опули, след това се намуси като градоносен облак:

– Абе ти подиграваш ли ми се? Не ти ли казах, че повече никога няма да се напия така? Аааа!

Мама изсумтя, но кимна и се обърна към нас. Божка се беше ухилила до уши, и лицето ѝ направо грееше.

– Сега убеди ли се?

Божка кимна щастливо.

– И друг път не се плаши така! Погледни Христина, побледняла е като платно. Ума ѝ изкарахме, горкичката. Христинче, не се бой. Прекръстиш ли се, караконджолите няма да смеят да те докоснат.

– Сигурно – иронично тръсна Христина, но се усети и млъкна.

– Не знаеш каква е силата на светия кръст, затова се боиш. Ще ти покажа после как да се кръстиш, ти сигурно и това даже не знаеш.

– А, в манастира се научи – обадих се аз.

– И виж, над външната врата има заковано трепетликово кръстче, никоя адова сила няма да смее да влезе през него – продължаваше мама. Христина кимаше усърдно и юмруците ѝ бяха побелели от стискане.

Тате понечи да се вмъкне пак в стаята, но мама го сряза:

– Лазаре, сети ли се поне да изпратиш човека?

– Той такава, остана да спи под навеса. Сутринта щял да продължи – заобяснява татко и физиономията му стана морава.

– Хич не се чудя. Сигурно си му дъхнал и после не е можел да ходи направо – тросна се мама. – Срамота! Да се натряскате двамата като прасета!

– Не сме пили, нали ти казах! Сръбнах две глътки в кръчмата, че си взех Петърчо, и толкова. Затова мириша на вино. Нали ме виждаш, всичко ми е наред.

– Така ли? Я елате да го видим и оня хубостник на кой хал е! Данчо, дай ми светилника! – Мама сграбчи тате за ръката и го повлече след

себе си към вратата.

Косите ми се изправиха, но тръгнах след тях – да се опитам да измъкна Минчо някак. Като стигнахме под навеса обаче там нямаше никой.

– Ето, виждаш ли? – заяви триумфално тате. – Станало му е студено на човека, и си е тръгнал. Ако наистина беше заспал от пиене, щеше да лежи тук до сутринта. – Обърна се, спъна се в нещо и едва не падна.

– Виждам – изгледа го подозрително мама. – Не е могъл да се напие, защото ти си опукал всичкото вино, и сега се спъваш на равно, като ходиш... Какво хърка така?

– Прасето – обадох се аз изотзад. – Откъм кочината идва.

Мама подозрително огледа целия навес. Светилникът осветяваше пода добре, и се виждаше чудесно, че няма никой. Когато вдигна глава, видя, че татко я гледа недоумяващо.

– Стори ми се, че е от тук някъде – заяви тя. – И че хърка не като прасе, а като пияница, тряскан до ушите. Какво си ме зяпнал така?

– Много неща ти се струват. Пиян съм бил, после някой тук хъркал...

– Като си те знам...

– Да, бе. Пихме до освинване тук с оня приятел на Петърчо, и сега той лежи и хърка ето там – заяви татко с тромава ирония и посочи празното място на пода, където се беше спънал преди малко. – Само дето му е направена магия, та е невидим.

Мама махна с ръка примирително и закрачи към къщи. Татко я последва. Изчаках ги да се скрият зад ъгъла, след това опипах мястото на пода. Наглед беше абсолютно празно, но на пипане там лежеше някой чорлав, който хъркаше и дъхтеше на вино като забравена дамаджана.

След като мама и тате ни събудиха на сутринта, първата ми работа беше да претичам отново до навеса. Опипах целия под, но нямаше никой.

След закуската тате и Данчо отидоха до Сухото дере. Докато ме нямало, тате пристроил там заслон, и сега окопавали да посадят ябълки напролет. Исках да ида с тях да го видя, но мама ме спря:

– Петре, не се измъквай! Само ще покажа на Христина как да си закърпи подгъва на роклята, и ще я разведеш да ѝ покажеш селото! После ще изринеш тора на добитъка, а тя ще ми помага да сготвим, хем да се понаучи.

Докато чаках пред къщата, Божка се беше лепнала за мен и не

спираше да дърдори:

– Я, ама ти наистина си пораснал! Преди беше един пръст по-нисък от мен, сега си пръст и нещо по-висок! Ако и наедрееш, току-виж замязаш на батковците.

– О, сигурно.

– А, знаеш ли, че ковачът на Богданово взе за чирак бате Йоско? На панаира бате Йоско се обзаложил с него, че ще огъне с ръце негова подкова, и спечелил баса. Оттогава ковачът ни изтърка прага, всяка седмица идва да се моли на тате, докато тате накрая кандиса. То май и на Йоско му харесва, де.

– Да, да.

– Ама ти сигурно не знаеш и че кака Мина се омъжи? И знаеш ли на кого пристана? На Ангел Браваря! И сега като ходят един до друг, той се надига на пръсти, а тя си подгъва коленете, че иначе е колкото него висока...

– Да, да.

Докато я слушах, оглеждах какво ново има. Тате беше измазал и лятната кухня и беше допокрил с керемиди плевника. И трите крави бяха стелни, чакахме ги всеки момент да се отелят. Кучето подскачаше и джафкаше от радост, че ме вижда отново... Само че Христина все не идваше. Накрая ми омръзна да чакам и надникнах през вратата на гостната.

– И този път не е добре – търпеливо обясняваше мама. – Сега виси наляво, като по-предишния път, и е още по-къс и от предишния! Пробвай пак! То става с навик.

– Не може ли да пробвам утре, мамо? Днес май не ми е ден за шиене! – опита да се откачи Христина.

Мама въздъхна дълбоко.

– Всеки ден е ден като всички, не се опитвай да се измъкнеш. Ако искаш, разходете се малко с Петърчо да видиш селото, и после пак ще опитаме.

След първите двама крачки по улицата Христина вече беше окаляна до коленете.

– Вие това улица ли го наричат? Поне да го бяхте павирали...

– Това какво ще рече?

– Да го настелете с камъни.

– И като вашите пътища да го направим, както ходиш без да гледаш, пак ще си същата. Тази локва например е добре да я заобиколиш,

че е дълбока. И онази тор там гледай да я прескочиш, иначе освен че си кална, и ще миришеш.

Известно време след това Христина описваше какво точно е мнението ѝ за улиците ни, без да спира и без да се повтаря.

– И това ли ви е селото? – попита тя, като се поуспокои. – Две улици накръст и стотина къщи?

– Не са две улици, а шест! А къщите са близо двеста и петдесет. Над хиляда души сме. От селата наоколо само Богданово е по-голямо от нашето.

– Олеле, колко много сте! – изкиска се Христина подигравателно. – Столицата ни е над един милион души. За останалите разлики не ми се говори.

– И какво като са толкова? – Вече знаех от ученето с Христина, че един милион е страшно много, но не се предавах.

– И освен това са по-образовани! – Тя застана срещу мен с ръце на хълбоците.

– Нашите пък са по-набожни!

– Ами, набожни! – заяде се тя. – Ама ползвате генноинженерни растения, нали? Гледах в описанието на света ви и за фруктозното грозде, и за свръххлутите чушки, и за високобелтъчната царевица...

– Щом ги ползваме, значи Господ е разрешил. И точно на нас се полагат, именно защото сме набожни!

– Да, бе. Такива неща от дълбока вяра се получават, нали? Бая набожни ще да сте!

– Набожни сме, спор няма – обади се внезапно познат глас зад гърба ми. Увлечени в спора, не бяхме забелязали как се е приближил по улицата отец Самуил.

– Ти си новата сестричка на Петърчо, нали? И той сигурно ти показва селото. Харесва ли ти?

– А, да, да! Страхотно е! – ентусиазирано възкликна Христина, усетила промяната в ситуацията. И лекичко се изчерви.

Отец Самуил се усмихна:

– Не е хубаво да се лъже, момиченце. Няма нищо лошо в това да си кажеш, че не ти харесва, и си свикнала повече на както си живяла преди. Човешко е, никой няма да ти се разсърди.

– Аз... ъъъ...

– Смяташ, че преди си била по-добре – усмихна се благо отец Самуил и я погали по косата. – Личи ти, няма как да го скриеш. Човек винаги харесва повече мястото, където е свикнал, без значение по-добро

ли е всъщност, или е по-лошо. После свиква, и обиква това, където живее. Ще видиш.

– Не ми се вярва – заяде се Христина, въпреки знаците, които ѝ даваха зад гърба на отца.

– Познавам добре един от монасите в манастира, в който си била, учил ме е – продължи да се усмихва той. – Казва се отец Евлоги. Сигурно сте го видели, може и да сте говорили с него. Той също е родом откъдето си и ти. Беше му трудно да свикне с живота тук, трябваше да положи усилия. Но знаеше, че е нужен на хората тук, и това го правеше щастлив. Повярвай ми, и на теб ще ти хареса, дори ако не останеш за дълго.

Двамата с Христина изстинахме. Трескаво се мъчех да си събера мислите.

– Какво се умъдрихте? – погледна ни шеговито отецът. – Сигурно се връщате към вас? И аз съм натам. Хайде да тръгваме заедно.

Тръгнахме след него. Едва беше обърнал гръб, Христина ме сръга и ми прошепушна:

– Знае, че и двамата с отец Евлоги сме от Академия! Намерихме кой е Отговорникът!

– Или мисли, че и двамата произхождате от анатемосани.

– И е познавал отец Евлоги добре! И е свещеник на селото, където си роден! Всичко се връзва!

– Ама се сетихме, че е той. Значи не е той.

– Добре тогава, как да разберем кой е, след като сетим ли се за някой, значи не е той? Да чакаме да ни каже: „Здрасти, аз съм Отговорникът“?

– Дай да изчакаме малко, и да видим какво още ще стане! Нали не бързаш? – Не че си вярвах, просто не ми се искаше да се предам в спора.

– Уф, да! Дадено, ще видим няма ли да се изпусне още някой път.

Когато мама видя как Христина е изкаляла новата рокля на Божка, щеше да ѝ стане лошо. Добре че беше отецът, та не вървеше да ни се скара пред него.

– Заповядай, отче Самуиле, бъди добре дошъл! Благодаря ти за добротата...

– Не ме хвали напразно, дъще, нали затова съм свещеник. Как е Христо?

– А, доста по-добре е. Бързо се оправя.

– И сигурно е почнал вече да става, въпреки съветите ми? А, Христо? – Отец Самуил последва мама в стайката при бате. Христо наведе

глава, а мама го изгледа победоносно.

– Добре де, не му се карай. – обърна се отец Самуил към мама. – Остави ни сега сами, че ще го карам да се съблече, да го прегледам.

Дръпнах светкавично Христина, преди мама да се обърне и да ни види. Изтичахме бързо около къщата и се промъкнахме тихо под прозореца на Христовата стаичка.

– Мдаа, много добре се оправя – мърмореше отец Самуил. – А това по превръзката някакво мазило ли е? Усещам да мирише на живовлек, кора от върба, жълт кантарион, има и други работи май... Рада Панчина ти го е донесла, нали?

– Аз... такава... – започна да заеква Христо.

– Освен баба Спасуна само тя в селото разбира толкова от билки и болки. Едва почва третият ден, а като с ръка е обрало синината... Ако не ме лъже паметта, след две седмици Рада навършва осемнайсет, а няколко дни след нея – и ти, нали?

– Амии...

– И ще трябва много скоро да ви венчавам сигурно? Не се срамувай, синко, ако обичта беше лоша или срамна, Господ нямаше да ни я дари... Гледам, че кратунката с мазилото е празна вече, нали е мъничка. И Рада сигурно днес ще мине да ти донесе пак.

– Отче, ние такава... Преди венчилото нищо такава...

– Вярвам ти, моето момче. И се радвам, че ще сте заедно. А сега трябва да тръгвам. И все пак не ставай много, че да ти мине бързо и добре. Младоженецът трябва да е здрав като камък. Нали?

– Разбира се, отче Самуиле! Пред теб като на изповед...

– Не сега, синко, не е време и място за изповед.

– Ама аз, отче, от тебе нямам какво да крия...

– Надали сме сами, синко. Ако Петърчо не е клекал да подслушва под прозореца, да не ме викат отец Самуил. Че сигурно и новата си сестричка е довел, да я учи на пакости. Не знаят още що е достойнство и чест.

– Те такава, още са малки, отче...

– Знам, момчето ми. Има време за тях... Ти си моята гордост. Баба Кина ви е видяла с баща ти, ама докато докрета до съседите да ги викне, всичко е било свършило. Каза жената, че си можел като на шега да удариш баща ти, и да го свалиш в несвяст, докато изтрезнее.

– Баща ми е, отче. Не мога да му вдигна ръка.

– Каза също и че си можел лесно да му вземеш копралята, да не те пробие. Защо поне това не стори? Някои хора биха го направили, и

никой няма да ги погледне накриво. А?

Последва кратка тишина.

– Не исках, отче. Ръка няма да му вдигна никога. Трезвен или пиан, баща ми е. Той ме е създал, каквото реши за мен, длъжен съм да го приема.

– Прав си, синко. Постъпил си както трябва. А сега ми е време да тръгвам, да чета обедната молитва.

Бързо дръпнах Христина за ръката и претичахме приведени около къщата. Пред изхода обаче попаднахме право на отец Самуил. Стоеше и ни гледаше кротко. Христина беше станала като домат, усетих, че и аз се изчервявам.

– Имате ли нещо да кажете? – попита отецът.

Чудех се с кое да започна.

– Отче, ние... не биваше да подслушваме.

– Срам ви е? – Едната вежда на отец Самуил се повдигна. – От това, че подслушвахте, или от това, че ви хванах?

Искаше ми се да потъна в земята.

– И чухте ли нещо, дете да си е струвало слухтенето?

– Че Христо ще се венчава с тая... Рада Панчина – изтърси Христина.

– И какво? Допреди да е сигурно няма значение, а стане ли сигурно, всички ще го узнаят.

Христина мълчеше.

– Отче, може ли да попитам нещо? – престаших се аз. – Защо наистина Христо не е взел копралята от тате? Сега нямаше да е на легло, и нямаше да е направил на тате нищо лошо.

Отец Самуил въздъхна.

– Христо сигурно сам не разбира защо го е направил. Как тогава ще го разберете вие, дете сте още деца?

– Не сме! – засегнах се аз.

– Порасналите хора подслушват ли под прозорците? – смръщи чело отец Самуил.

Нямах какво да кажа. Обади се обаче Христина:

– Отче, не зная дали ще разберам докрай защо Христо не е взел копралята. Но ако ни обясниш, сигурно ще разберем поне малко. И колкото и малко да е, то ще ни помогне да пораснем по-бързо.

За момент в погледа на отец Самуил проблесна изненада, и той изгледа Христина с уважение. След това приседна на прага:

– Ако беше взел копралята от баща ви, Христо щеше да се опази.

Но щеше да му покаже, че не е страшно да пиеш и беснееш – другите внимават за теб. И по този начин щеше да го тласне към безотговорност към себе си и околните. Към това да се смята за слаб човек, който живее от милостта на другите, на гърба на тяхното внимание. А безотговорността и слабостта са извор на всички грехове, които може да стори човек.

Христо е избрал друго. Разрешил е на баща ви да прави с него каквото иска, и така му е показал последствията от пианството, чрез собственото си страдание. Ако му беше взел копралята, баща ви нямаше да разбере нищо, така че нямаше да се поправи. Пак щеше да се напива. Ако Христо го беше пребил с нея, баща ти можеше да започне да се бои от него, но пак нямаше да се поправи истински, по своя воля. А така Христо му е показал, че е станал чудовище, и че не е достоен да е баща на децата си... По-страшен урок за човек като татко ви няма. Затова той може да продължи да си пийва, но вече никога няма да се напие така. Ще престане по своя воля, като достоен човек.

Мълчахме и обмисляхме разказа на отец Самуил.

– Не зная дали сте разбрали всичко – продължи той. – Христо сигурно не е, и още по-сигурно не би го премислил и планирал така. Просто е обичал баща си, и обичта му е дала вярното решение. Дала му е силата да посрещне надигналото се у баща ви зло, и да го удави в своята болка и страдание. С ясното разбиране, че лесно може да се спаси от страданието – и с готовността да го изтърпи докрай, за да помогне. И така е унищожил злото по единствения истински начин – единственият, който го унищожаваше докрай и завинаги, и вместо ново зло в отговор ражда добро.

Когато отново вдигнахме глави, отец Самуил си беше отишъл.

– Попски лакардии! – тръсна Христина ядосано. – Дървени философии. Да бях на мястото на Христо, да видиш.

Опитвах се да разиграя наум разказаното от отец Самуил като партия на шах. И правилата, и фигурите излизаха доста повече, отколкото при шаха, и страшно много неща ми бяха мътни.

– И каква е тая Рада Панчина? – продължаваше Христина. – Щом батко ти...

– Батко ни.

– Добре де, щом е най-личният момък на селото, трябва и тя да е най-голямата красавица. Нали по приказките е така?

Премислих за момент. Не разбирах много от красавици, но май

Рада не я брояха сред най-хубавите моми в селото.

– Нищо чудно тя наистина да дойде скоро, и да я видиш.

– Христино, идвай бързо вътре! – стресна ни гласът на мама. – Как можа да се окаляш така? Сваляй тази рокля, ще я оперем после. А подгъвът ще е след като изсъхне... Хайде да ми помогнеш да сготвя боба. Ела насам, в кухнята. Искаш ли да пробваш да нарежеш зеленчуците?

Взех ръчната количка и една лопата от бараката и тръгнах към краварника. Още преди да стигна до него, откъм кухнята се чу кратко изписване. Притичах бързо обратно до входа на къщата и чух гласа на мама:

– Не се бой, не е дълбоко. В тази кратунка имам отвара от смрадлика, съвсем прясна... Нищо че щипе, така трябва. За да внимаваш друг път да не се порежеш... Дай сега и този пръст, ще превържа и него... Остави, аз ще ги донарежа. Искаш ли да вместо това да разбъркваш боба, да не загори? Вземи онази лъжица с дългата дръжка...

Последва ново изписване. Слава Богу, този път Христина само се беше парнала леко на пиростията.

– Остави го тогава, той вече няма нужда от много разбъркване. Искаш ли да сложиш подправките? Тъкмо ще слеза до зимника за малко лук... Как колко се слага? На вкус. Пробвай ги и преценявай.

След мъничко чух вой, и Христина изхвъркна от къщи като подготвена от всички караконджоли на света. Обиколи двора тичешком, като постоянно се спъваше в роклята, намери кладенеца и изпи поне половин ведро вода. Като тръгнах да изхвърлям количката с тора, я засякох на пътеката към къщи:

– Какво стана този път?

Не знам откъде Христина беше научила такива думи – аз съм ги чувал само като някой от най-пропадналите хора се напие. Иначе се възгордах, че ме мисли за потомък чак на Йосиф Водителя. Само дето не щя да каже какво е станало.

Като се връщах от торището обаче, чух отдалече гласа на мама:

– Петре! Петре, къде си? Ела тук.

И двата прозореца на кухнята бяха отворени, вратата ѝ и входната врата на къщата – също. Когато влязох, мама и Христина бяха седнали на миндерчето в коридора. Мама пуфтеше и си търкаше очите с две ръце. Хвърлих поглед през отворената врата на кухнята – вътре цареше пълен безпорядък. Гърнето с боба беше свалено от огъня, а до него се търкаляше обърната и празна кратуната от най-лютия пипер. По пода имаше само няколко трошици от него, и в първия момент не можах да

се сетя къде е отишъл.

Мама ми посочи гърнето:

– Изхвърли го.

– На прасето ли да го дам?

– Не, ще го отровиш! Изхвърли го на торището... не, недей, като почнем после да торим, сигурно ще изсъхне всичко. В реката... също не бива, по-надолу има вирове с риба... Не знам. Нямам представа какво да го правим. – Тя престана да си търка очите и запремигва.

– Просто ми трепна ръката – заоправдава се Христина. – Надигнах кратуната да го пробвам, и...

– Лют пипер не се пробва направо от кратуната, а пък за най-лютия да не говорим. Как докопа точно него?... – въздъхна мама. На входната врата обаче се почука тихичко, и тя мигновено се обърна нататък:

– Влизай, Радо. Христо сигурно те чака с нетърпение. – След това се мушна бързо в кухнята и притвори вратата след себе си. Чух отвътре как бързо подрежда, мести и събира разни неща.

Входната врата скръцна. Христина извъртя очи натам и зяпна. Когато Рада я поздрави, тя едва се сети да отговори. Когато вратата на стаята на Христо хлопна, Христина ме зяпна опулено:

– Това ли ви е първата красавица на селото?

– Защо?

– Защото каквато е кривогледа, гърбава и куца, ще изкара акъла и на караконджол.

– Не й личи, ако питаш мен. Даже е симпатична.

– Тя ако е симпатична, аз съм... Горкият Христо!

– Ти пък откога почна да го съжеляваш?

– Нали ми е батко? – изкиска се Христина. – Откъде е намерил такова грозилеще?

– Грозна или не, той си я харесва – обади се внезапно зад нас мама. – За него е красива.

– Ама за мен не е! – не се предаваше Христина.

– Ами тогава няма да те караме да се жениш за нея – усмихна се мама.

Обърнах се. Кухнята беше подредена както винаги, по нищо не личеше как е изглеждала преди малко. Единствено гърнето на пода напомняше за случката. Отидох да го взема, но като се наведох да го вдигна, очите ми се насълзиха и усетих как, без да искам, отстъпвам три-четири крачки назад. Не знам какво още имаше вътре освен пипера, но беше ужас. Докато се чудех как да се справя, чух как Рада излиза от стаята на

Христо.

– Донесла съм още мазило за рани. Това е новото ви момиченце, нали? Видях, че се е порязало. Ето и за него. Как се казваш?

– Христина.

– Не гледай така уплашено, не щипе като отварата от смрадлика.

Обърнах се. Христина беше забравила да се цупи, и си беше подала ръката. Рада се усмихваше лъчезарно, докато размотаваше парчето плат.

– Ето. Сега дай да превържем пак... Довечера пак го развържи и намажи, утре сутринта също, а после пак ще мина и ще донеса още.

– Я, ама то спря и да ме боли! Аналгетик ли има вътре?

– Не, наоколо не расте аналгетик, или пък го знам с някое друго име. Малко сок от мак. На различните места растат различни неща, и всяко си има своите ползи. Порязала си се при готвенето ли?

Христина се изчерви, а мама се усмихна. Рада хвърли поглед към кухнята и забеляза гърнето пред огнището.

– А това е гозбата? Сигурно е много вкусна. – Тя погледна засмяно Христина, която се изчерви още повече.

– Абе... не съвсем точно – измънка мама. – Нали знаеш, първия път не винаги става добре.

– Ами! Щом малката ни стопанка се е старала, сигурно ще е вкусно. Може ли да пробвам?

– Внимавай! – предупреди я мама.

Рада се наведе над гърнето. В първия миг се олюля назад и на лицето ѝ се изписа изумление. Много внимателно докосна съдържанието на гърнето с крайчеца на малкия си пръст, след това го близна. От очите ѝ бликнаха сълзи, но се направи, че нищо не е станало:

– Нищо. Другия път ще е много по-добре, сигурна съм! – Тя внимателно заратрива пръста си зад гърба.

– И аз – съгласи се мама и я изгледа с възхищение. – Ум ми не побира как може да не е. А хрумва ли ти какво да правим с това? Не смея да го изхвърля никъде, да не отровим всичко наоколо. Такова нещо сигурно не е било сътворявано отпреди Преселението.

Сетих се, че в старите жития пишеше какви ужасяващи неща правели хората преди Преселението, дето изтравяли хиляди хора и оставяли огромни места безжизнени завинаги. Като ги четях, не им вярвах много – твърде страшно ми се виждаше, за да има как да го бъде. Ама сега...

Рада помисли мъничко и кимна:

– Май ми хрумва. Може ли да го взема?

Мама кимна. Рада внимателно захлупи гърнето, плисна канче вода

отгоре, за да отмие лютящата смрад, и с усилие го вдигна:

– Ще върна гърнето утре. До скоро виждане!

– До скоро! Петре, стига си се помайвал, ами доизрини тора! Аз ще направя набързо нещо за обяд. Стягайте се, че днес следобяд ще сте на занимания в черквата.

– Какви са тия занимания? – попита ме Христина, докато нагъвахме хляба и сиренето. – Училище? Ще ни учат на азбуката и колко е две плюс две? – Тя се напъна да ме изгледа изотгоре така, че си изкриви врата.

– Не. Училище като вашето има в градовете и в манастирите. Това са занятия за Бог и живота. Отец Самуил ги води всеки следобед на по десетина деца, така че всички в селото минават по два пъти месечно. Днес е наш ред.

– Аха. Каканижене за Господа Бога и там прочието глупости, като най-гъпото в манастира.

– Нали ти харесваше? Било като в приказка...

– Те и приказките почват да писват.

– Тогавя нямаш проблем. Отиваш на някое място без много хора и далече от свети места, и изчакваш час-два. Татко и мама ще те приберат. Онези де, не тези.

Христина май се колебаеше.

– Ако искаш, можеш после и да им разкажеш колко лошо се живее тук, и как повече никога няма да правиш пакости – добавих аз. Тя моментално се опита да ме ритне, омота се в роклята и замалко не падна от столчето.

След обяда мама тръгна към Сухото дере да занесе храна на тате и Данчо, и ни остави тримата с Божка в черквата. Там вече чакаха пет-шест други деца от селото. Намръщих се, когато видях Ангел, най-малкият син на Пенко мелничаря. Беше хитро и проклето хлапе, една година по-голямо от мен, което все гледаше да се докаже за по-най от останалите, и вечно тормозеше по-малките. Дори на занимания често спореше с отец Самуил, който май единствен и от възрастните го търпеше. И сега също не пропусна:

– Яаа, Ситния си имал нова сестричка. На осем години била, казват? Като я гледам, щъркелът бая трябва да се е озорил!

Другите хлапета прихнаха. Христина лекичко побледня и се завъртя към него:

– Ти пък кой си бе, пън селски недоद्याн и смотан? Не си ли

станал наопаки тая сутрин, като те гледам откъм кой край приказваш?

Ангел си глътна езика от такъв устат отпор – беше свикнал по-малките да се боят от него и да мълчат. А сега всички вече му се смееха, макар и малко боязливо.

– Завиждаш ли, че си недорасъл? – продължаваше Христина. – Така трябва. Изяж се от яд!

Ангел също смени цвета – първо на червен, после на морав. Нямаше ли най-сетне да пристигне вече отецът?

– Ти май нещо приказваш, а? – изръмжа накрая Ангел.

– Проблем ли ти е да разбираш говор? – ухили се Христина. – Няма страшно, ще ги го повтора пак. Виждам, че главата не ти е от полза.

Ангел стисна юмруци и тръгна към нея.

– Да ти отворим дупка в нея? – продължаваше новоизлюпената ми сестричка. – Като се върне Данчо от работа, ще му кажем, че нямаш търпение да го видиш. Толкова, че си ни наругал пред всички, за да те намери той по-бързо.

Побойникът спря като вкопан. Мислено отбелязах точка в полза на Христина.

– Какво се кискате като изоглавени? – обади се откъм вратата отец Самуил. – И ти, Ангеле, проклетнико ниеден, пак ли си тръгнал да се биеш? Я сядай! И вие също. Какво се разправяте?

– А, нищо, отче – обади се Ангел с невинен глас. – Тъкмо щях да питам новата сестричка на Петърчо откъде идва, как е живяла там, хубаво ли е било... – Той се ухили злорадо.

Отец Самуил го изгледа със съжаление.

– Допреди петнайсет-двайсет години това село беше под наблюдението на отец Евлоги, разказвал съм ви за него неведнъж. Невероятен човек и велик монах, гордея се да съм негов ученик. Много хора твърдят, че от живите той е може би вторият по святост след Патриарха. Идват с нея от едно и също място.

Ангел зяпна. След това изгледа със съмнение отец Самуил.

– Свещениците не лъжат, чадо. За разлика от някои деца – меко добави отецът.

Ангел се изчерви леко, но все пак попита:

– Тя сигурно тогава е много образована. Така ли е? – обърна се той към Христина.

– Повече от тебе! – отвърна заядливо тя.

– Браво! – заяви иронично той. – Ще ни обясни ли тогава на нас, простите, що е това, ммм, божествена сила?

– Това не е лесно обяснение дори за свещеник – каза отец Самуил кротко.

Хвърлих поглед към Христина.

– Май пишеше в някой учебник нещо за сила... – прошушна тя и притисна с длани слепоочията си.

– Нищо, нека поне опита. Ако сбърка, отче, вие ще я поправите – ухили се Ангел.

– Ами божествена сила... божествена сила... – започна Христина. – Сетих се! Божествена сила – това е божествена маса по божествено ускорение!

В тишината се чуваше как бръмчат мухите под купола на черквата.

– А божествена мощност е божествена сила за единица време! – добави гордо Христина и пак се умисли.

Отец Самуил преглътна на сухо и тихичко се изкашля.

– Божествена енергия пък май беше божествената маса по божествената скорост на квадрат – продължаваше Христина. – А божествената дължина на вълната – божествената енергия по константата на... уф, забравих кой беше...

Ангел беше зяпнал и мигаше на парцали. Аз обаче имах чувството, че нещо не е така, не знам защо. Май заради изражението на отец Самуил.

– Божествената скорост пък беше триста хиляди... – продължи Христина и изведнъж се сепна и очите ѝ се окръглиха.

– Благодаря ти, Христинче, стига толкова – намеси се внимателно отецът. – Днес ще говорим защо е грях да се хвърля храна.

Христина седна и тихичко ми прошушна:

– Сега я оплесках! Обърках нещата! Това са неща, които са само за нашия свят! Вашият не трябва да ги знае!

– Защо? – учудих се аз. – Ако е толкова велико религиозно познание, какво му е лошото точно за нас?

Христина махна с ръка, без да каже нищо.

– След като нивата се разоре и бранува, тя трябва да се засее – продължаваше през това време отец Самуил. – Добър сеяч може да засее за ден към две рала нива...

– Не може ли да ми го разкажеш някой път? – попитах аз.

– Като се върнем обратно на нашия свят, ще те учат на него в училище до писване!

– Ами хайде тогава да се връщаме по-бързо!

– А, не! Искам още малко! – Христина погледна към Ангел и бързо

добави: – Добре ще е по-бързо да намерим тоя Отговорник, де.

– Да, ама как да обърнем наопаки това кой не е? – Усетих, че отец Самуил ме гледа, и млъкнах.

– И така, осем хляба поглъщат труда на един човек за цял ден – завърши обяснението си отец Самуил. – Затова е грехота да се изхвърля хляб. Не защото Господ е забранил, а защото хора като вас са вложили труд, пот и време в хляба. Работили са, за да го има, отделили са част от живота си, която няма да се върне вече. Затова е грях да изхвърлиш труда им на вятъра – така изхвърляш смисъла на живота на тези хора.

– Ами ако те не разберат? – обади се Ангел. – И тогава ли има нещо лошо?

– Нали ти самият ще го разбереш? Няма голяма разлика, Ангеле – усмихна се тъжно отец Самуил. – Почнеш ли да го правиш, ще свикнеш да пилееш чуждия живот и труд, да не ги цениш. И дори и да си толкова хитър и потаен, че другите никога да не разберат – а това надали е възможно – наказанието ти ще е в самия навик. Хора, които не ценят живота и труда, не умеят да им се радват. За тях и най-вкусната храна е блудкава, и най-големите удоволствия на живота не им носят щастие, или то е малко и кратко. И затова губят насита, пилеят за себе си без полза колкото би направило щастливи хиляди други, и ги лишават заради себе си – и така тръгват по пътя на злото. А това, че трябва непрекъснато да крият от околните какви са, превръща живота им в кошмар, и отваря в тях пътя на подлостта и измамата.

Ангел го изгледа със съмнение.

– Хората не са на света от вчера, момчето ми – въздъхна отецът. – Много поколения са минали преди нас, и безброй хора са тръгвали по този път. Някои са били много умни и хитри, подчинявали са на волята си милиони, и са ставали могъщи властелини. Но са живеели в непрекъснат ужас да не ги разкрият, или убият, и най-много да не ги изместят. Били са страшни лъвове пред другите, но изплашени зайци вътре в себе си, зад маската. Затова и такива хора се боят най-много да не загубят властта си – нещо в тях знае, че без властта, сами по себе си, те са нищо. Да я загубят значи за тях да загубят съдържанието си, същността си, точно както е за достоен човек да загуби добротата, искреността и човечността си. По-страшно е от смъртта.

Беше ми доста трудно да си представя как може нещо да е по-страшно от смъртта. Огледах се – всички наоколо също се чудеха, включително Ангел.

– Затова и такива хора са постигали могъщество, богатства, какво

ли не – но никога истинско щастие. Него може да изпитва само достойният човек – продължи отец Самуил.

– Откъде човек може да реши така, ако не е недостоен и не знае какво изпитват те? – заяде се пак Ангел.

Лицето на отец Самуил помръкна, и той се замисли за миг.

– Човек вижда това, което знае, нали? Помниш ли какво говорихме по-предишния път?

– Разбира се, отче – ухили се пак Ангел. – Как ако покажеш една сбруя на кожар, той ще види ремъците, а ковачът – катарамите. И как всеки от тях ще види и другото, но почти няма да го забележи – умът му ще бъде зает с това, което той познава. Нали беше така?

– Точно така, Ангеле. Имаш не само пъргав ум, но и отлична памет... Така става и когато съдим хората. Добрият човек вижда у тях най-вече доброто, лошият – лошото. Знаят, че има и друго, но то заема малка част от света, какъвто е за тях. Нали?

Ангел кимна след кратко колебание. Не ми беше трудно обаче да се сетя какво се опитва да измисли в момента.

– Затова и добрият човек живее в свят от добри хора, достойният – в свят от достойни, а ненаситният – в свят от ненаситни. – продължи отец Самуил. – Добрият непрекъснато среща добро, достойният – достойни постъпки, а ненаситния непрекъснато го крадат и мамят. А на този, що пилее чуждия труд и живот, непрекъснато му пилеят неговите, и лишават съществуването му от смисъл... И да, всеки от тях знае, че в света има и друго – но в техния свят то е съвсем мъничко, а почти всичко е каквито са те самите.

– А лошите хора щом виждат само лошото, а не виждат доброто, откъде да знаят, че доброто е по-добро? Защо да ги обвиняваме тогава? – пак се ухили Ангел.

– Никой не е лош по начало, момчето ми – поклати тъжно глава отец Самуил. – Лош се става, защото е по-изкусително от това да си добър – но хората се раждат добри, защото са изначално сътворени такива. Всеки лош човек е бил някога добър, и оттам знае вътре в себе си, че доброто е по-силно от лошото. Иначе лошите хора нямаше да се правят на добри. Щяха да се гордеят, че са лоши, както добрите се гордеят, че са добри. Тази преструвка е признанието на злото, че е по-слабо от доброто.

– Отче, а как човек може да стане истински добър, и честен, достоен и... абе, всякакъв? – обади се внезапно Божка иззад гърбовете ни.

– Честен – като говори истината – усмихна се отец Самуил. –

Достоен – като върши достойни постъпки. Добър – като върши добрини. И така нататък. Не е сложно, нали?

– А всякакъв всякак ли може да стане? – заяде се Ангел. Отецът обаче не му обърна внимание:

– Ние сме създадени от постъпките си. Тялото на човек е съградено от това, което той яде, но духът му е съграден от това, което той върши. Върши ли човек лоши неща, започва да вижда добротата и честността като глупост. На мястото на любовта идва изпользвачеството. Вместо радостта от чуждото щастие, и топлината от нея – завистта за него, и болката от нея. Мечтите започват да гният и почерняват, и се превръщат постепенно в кроежи – а кроежите го въвлечат в правене на още лоши неща, водят го до още повече от същото. До още повече безсмислие, неудовлетворение и болка. И така го настига наказанието за вършеното зло – още тук, на земята. То е неделимо от злодеянието. Двете са две лица на една същност.

Всички мълчаха.

– Ти, Ангеле, ако например искаш да се научиш да не се подиграваш на другите, какво ще направиш?

– Ами няма да им се подигравам – ухили се иронично Ангел.

– Това е каквото няма да правиш – отговори кротко отецът. – А какво ще направиш? Например би ли се извинил на Христина за това, че се опита да я zlepоставиш?

Ангел млъкна и бързо се огледа. Всички бяха вперили поглед право в него.

– И да ми се смеят после – измърмори той.

– Ще се смееш ти, ако друг се извини – обади се пак Божка изотзад. – Точно както каза отец Самуил – съдиш за другите по себе си.

– Остави го да си живее в свят на подигравчии и лъжци – заяви Христина. – Щом така му харесва повече, негова си работа.

Ангел вдигна поглед към отец Самуил, поколеба се малко, след това отиде до Христина и ѝ подаде ръка:

– Извинявай... – Беше забил поглед в земята.

Тя премига на парцали, след това стисна ръката му:

– Извинявай и ти.

В първия момент Ангел като че ли не повярва на ушите си, след това също ѝ стисна ръката. Усетих, че май ревновам.

– Очакваше другите да започнат да ти се подиграват ли? – намеси се меко отец Самуил.

– Да – призна неочаквано Ангел. Имаше вид, като че ли иска да

потъне в земята. – Ако не сега, после.

– Затова, че си се извинил ли? – усмихна се отецът. – Би било самопризнание, че са глупаци и диваци. Направят ли го, гордей се, че си по-добър от тях... Деца, това беше заниманието за днес.

Хванах Христина за ръката и тръгнахме към изхода, но усетихме дланите на отец Самуил на раменете си.

– Христинче, недей друг път да казваш неща, в които не си уверена – топло рече свещеникът.

– Ама и Ангел не беше – заяде се Христина. Настъпих я, но твърде късно.

– Не е хубава постъпка – все така меко продължи отец Самуил. – Така пускаш на свобода неща, които не бива да се носят между хората. Които трябва да са забранени, ако питаш мен. За доброто на всички.

И двамата замръзнахме.

– Вървете. Време е за вечеря.

Тате и Данчо току-що се бяха върнали от Сухото дере. И двамата бяха капнали от умора, но доволни. Измиха се на кладенеца, и Данчо веднага изскочи навън – имал да се види с приятели. Тате също смяташе да поизлезе, но след един поглед към навеса при свинарника внезапно се отказа и се хвана да окопае овошките. Мама отначало не повярва на очите си, но след това беше много доволна. Само дето непрекъснато поглеждаше под око към навеса, и следеше дали тате няма да тръгне на-там. Тате също я забеляза, и усилено се правеше на разсеян. Не знам колко успя да я убеди, де.

Ние с Христина обаче се свряхме зад плевнята, за да решим какво да правим.

– Сто на сто той е Отговорникът! – заяви Христина. – Каза ми направо, че говоря забранени неща! По-ясно от това – здраве!

– Той и преди е казвал на занимания, че забранени неща не бива да се вършат – усъмних се пак аз. – Точно преди тате да ме прати в манастира, имаше цял следобед занимание за забраните. Какво били и защо били...

– И се справи с оня побойник, Ангел, както даже моите учители няма да могат. А тях ги бива, за това са учили!

– Нали е свещеник? Всички в селото го слушат. Че иначе може да нареди бой с пръчка, най-малкото. Не помня да го е правил някога, ама...

– Не е само това! Имам пуяк като Ангел в класа, пет-шест пъти сме

се били с него, не помага!

Помислих си, че това Христина да бие някого сигурно значи да изпотроши всичко наоколо, без да го уцели нито веднъж. И че ако онзи не е също толкова несръчен, чудното е как боят не е помогнал на нея...

– А отец Самуил го укроти като на кино! Наля му акъл в главата с няколко приказки – продължаваше тя.

– Като на кино ще рече за твърде малко време ли? Защото и преди му е говорил, не знам колко пъти. Хваща дикиш за по ден-два, и после Ангел си е пак същият проклетник...

Христина все едно не ме чуваше.

– И обяснява толкова сложни неща толкова ясно и просто, колкото и на моя свят не могат! А пък е расъл във вашата диващина...

– Я да не ми обиждаш света!

– Добре де... Извинявай... Учителите ми са учили по двацет и повече години, и не могат да му стъпят на малкия пръст! Няма как да не е Отговорникът!

– Тате казва, че е много добър свещеник – замислих се аз. – Да не е от това?

– Точно затова е още по-сигурно! Не го ли чу как обяснява защо трябва да се прави добро не с оня свят, бог, рая и ада, ами с това, което става тук, на земята? Той трябва да е!

– Това пък откъде и защо?

– Лазаре, Петре, Христинче, хайде на вечеря! – чух откъм къщата гласа на мама. И усетих, че съм гладен като вълк.

След вечерята тате поразмисли малко, след това пое дълбоко въздух и заяви:

– Дотежа ми нещо яденето. Ще изляза да се поразходя малко.

– Тате, кръчмата не е ли затворена вече? – попита плахо Божка.

– Не ме интересува, не съм натам. Даже ще взема Петърчо с мен, да му покажа нещо – усмихна се тате. – Нали не вярвате, че ще се напия пред него?

Мама го изгледа още по-подозрително, отколкото като реши да не излиза преди вечеря, но нищо не каза.

Наистина тръгнахме в съвсем друга посока, към пътя за Богданово. По улицата срещнахме двама-трима окъснели съселяни. Като ги видеше, тате ги поздравяваше толкова радостно, че те се чудеха, и някои предпазливо се дръпваха по-настрана. Станьо от Долната махала даже избяга, когато тате му предложи да се приближи да му дъхне, да види, че не е пил. Стигнахме до последните къщи и се върнахме.

– Ако знаеш как ми олекна от тая разходка! – заяви гордо тате, като влязохме. Всички ме гледаха, и в очите им се четеше един и същи въпрос. Поклатих отрицателно глава, и стаята грейна от усмивки.

– И не сте видели караконджоли? – попита предпазливо Божка.

– Никакви! – Тате се ухили още по-щастливо от другите.

Така и не разбрах какво искаше да ми покаже.

На сутринта след закуската аз нахраних и напоих добитъка и кошките, докато Христина отново се мъчеше с подгъва на роклята. След десетина опита даже мама се поотчая и отказа:

– Нищо, то отведнъж не става. Щом не си пипвала игла досега, ще ти трябва малко време. Искаш ли сега да сгот... да изперем дре... да окопаем зелен... Ох, де да знам. Прави ли ти се всъщност нещо?

– Петърчо какво ще прави сега?

– Ще наплита лука, ама то... Нищо, като гледаш, може и да се научиш. И Данка ще ви помага, и тя отначало не беше много сръчна, ама сега прави най-добрите сплитове в селото.

Известно време Христина гледаше мълчаливо как плетем сплитовите с Данка, след това започна да се опитва. Все не се получаваше – като че ли беше схванала идеята, но ръцете ѝ не слушаха съвсем добре главата.

– Все едно пак съм на кръжока по ръкоделие! – заяви ядосано накрая.

– Татко ти и на това ли те е учил?

Христина ме подритна лекичко под масата и посочи с поглед Данка. Вдигнах безразлично рамене:

– Можем да говорим каквото искаме. Ако ние не се интересуваме от Данка, и тя няма да се интересува от нас. Помниш ли какво ви разказах за нея в манастира, преди да ме изтеглите? Та, не знаех, че татко ти си пада и по ръкоделие.

– Мама ме записа. И даже настояваше да не ме отписват, след като Иванова, учителката, я викна след първия урок и ѝ показа какво съм направила.

– А какво беше направила?

– Точно това ме попита и Иванова, а после мама пък попита нея. Иванова каза, че трябвало да е покривчица, а мама я попита шегува ли се.

– А то какво беше всъщност?

– Откъде да знам? Татко после си направи експеримент да го

покаже на всички познати и да ги пита какво е, и нямаше двама на едно мнение. То и как да са – който го вземеше да го огледа, се набождаше на по някоя забравена игла или карфица, и я вадеше, така че при всеки беше различно... Само дете и мама, и Иванова още не вярват, че не беше нарочно. Ама не беше, честна дума! Ти поне не ми ли вярваш?

– Вярвам ти, вярвам ти... Я, чука се! Рада Панчина ли идва пак?

Докато стана и заобиколя масата, мама излезе от кухнята и отвори. Рада я поздрави с лек поклон и ѝ подаде гърнето от Христининия боб.

– Я! Измила си го! – възхити се мама. – Как успя?

– Вързах си очите и носа с кърпа, натопена в студена вода. И опипом.

– А ръцете? Не ти ли ощави кожата?

– Имам в къщи ръкавици от телешка кожа.

– Не ми е чудно и тях даже да е разял. Като го помня...

– Те и без това бяха стари... Нося още мазило за рани. Нали вчера заделих малко и за Христина, та днес минах по-рано. Може ли да я видя? Христинче, къде ти е превръзката?

– Махнах я. То ми мина вече.

– За един ден?! Я! – Рада много внимателно огледа двата порязани пръста. Личеше си пресен белег, но раната се беше затворила. – Просто не може да бъде! Винаги ли раните ти заздравяват така бързо?

– Защо бързо? Нормално... Искам да кажа, нормално за при нас... Тоест, за откъдето идвам, де... Христина прехапа устни.

– Как няма да е нормално. Те сигурно там непрекъснато са само рани, ако не им заздравяват бързо, няма да са живи – намеси се мама със съчувствие.

Христина лекичко изскърца със зъби.

– Велика е милостта Божия и грижата му за всеки – усмихна се Рада.

– А пък и твоето мазило сигурно е помогнало – намесих се аз.

– Вярно е – потвърди мама. – Дядо ми, Бог да го прости, лежа навремето от счупени ребра цял месец, а Христо за три дни вече не го боли и се чувства малко повече в сила. Поне така разправя, де.

Очите на Рада грейнаха. Мама ѝ кимна към стаята на Христо, и когато Рада влезе вътре, внезапно се усмихна.

– Искате ли да си починете мъничко?

– Да – отговорихме в един глас с Христина.

– Ти, Данче?

– Не – отговори Данка монотонно, без да откъсва поглед и да

престава да плете. Сплитът под пръстите ѝ излизаше съвършено равномерен, все едно не е правен от човек. Остави го настрана, на точно еднакво разстояние от готовите, взе нова стиска лук и стъбло папур, и продължи.

Излязохме на двора. Измъкнах от лехата два моркова, измих ги на кладенеца, и ги захрупахме.

– Тази Данка да няма шизофрения? – попита Христина.

– Не знам, никога не съм ѝ ровил из нещата. Как изглежда тая шизофрения?

– Уф... Няма значение. Една от колежките на мама беше такава – като хване да реди в музея, все едно машина работи.

– Тоест? Хвърчи като кару... каретата на татко ти ли? Или какво?

– Глупчо такъв! Все едно... все едно Данка плете лука. И мълчи по същия начин. Веднъж подслушах как докторът ѝ обясняваше на мама какво ѝ било, и какво да правят и да не правят с нея. Да не я смятат за болна...

– Този доктор някакъв ваш лечител ли е? – внезапно се обади зад нас Рада Панчина. Двамата с Христина подскочихме и се обърнахме – Христо и Рада приближаваха по пътеката.

– Ъъ, да, да – кимна набързо Христина.

– Значи никак не сте изостанали, щом имате лечители. Не вярвай на тези, които ти говорят такива неща – усмихна се Рада. – И какво е казал докторът за тази жена? Какво трябвало да се прави с нея?

– А, не помня. Ъъъ, бях малка, забравила съм. – Христина се извърна настрана. Рада бързо смушка Христо и усилено се зазяпа някъде в небето.

– А какво всъщност ѝ е на Данка? – обади се отново Христина невинно. – Така де, виждам, че разбираш от лечителство, може да знаеш. – И ме изгледа дяволито.

– Мисля, че вижда и чува нещата по различен начин от нас – отговори замислено Рада. – В смисъл, че някак за нея не са същите. Не ми хрумва по-добра дума... – Тя измъкна отнякъде от престилката си парче въглен и посочи плоските бели камъни, с които беше настлана пътеката към кладенеца. – Виждаш ли кучето пред краварника? Опитай се да го нарисуваш.

Христина няколко пъти почва отначало, но накрая на камъка имаше две кръгчета, едно за глава и едно за тяло, и няколко черти за крака, врат и опашка.

– Не мога по-добре. Не ме бива да рисувам – призна си накрая тя.

– Това може да се научи – усмихна се Рада. – Христо, я го нарисуй ти! Тук отстрани, не изтривай това на Христина.

– Не е честно. Ти ме учиш вече от шест месеца.

– Да види Христина какво можеш вече. Преди рисуваше по-зле от нея.

Христо се зае с въглена, който се губеше между едрите му пръсти. Чертаеше с него внимателно, по едно време даже изплезе от напрежение крайчеца на езика си, но когато Рада го погледна, го прибра. Чудех се как ли ще да е рисувал преди, за да е по-зле от Христина. Май хич – не помнех да съм го видял да рисува нещо.

– Така?

Това се казваше рисунка! Не беше чак като картините в житията, но Буби беше чудесен. Нямахме как да го сбъркаш с друго куче – Христо му беше нарисувал всичко. И орфаното ляво ухо, и зъбатото ухилване, и опитите да маха с опашка, докато се търкаля в прахоляка, за да изтръска бълхите.

– Твой ред е, Радо – подаде й въглена Христо.

Тя поклати глава и се изчерви леко.

– Не се срамувай, а рисувай! Да научат и другите нещо. Хайде!

Рада рисуваше доста по-бързо от Христо, но въпреки това й отне повече време. Доста преди да свърши обаче вече бях зяпнал. Не предполагам, че с въглен е възможно да се направи нещо толкова истински. Погледнах Христина – гледаше с широко отворени очи, все едно за пръв път вижда рисунка. Помислих си, че ако дадат на Рада перо и четки, сигурно ще може да зографиса черква по-добре от майстор зографин. Като погледнеш рисунката на камъка, моментално ти ставаше ясно всичко за Буби – и как се радва на непознати, вместо да ги джафка, и как вечно си проси по още нещичко за ядене, и как обича да тича отвързан... Беше по-истински от истински.

– Така всеки от нас вижда Буби – завърши Рада. – А ето сега как го вижда Данка. Или поне предполагам, че го вижда така...

Когато свърши да рисува, по гърба ми лазеше студ, въпреки обедното слънце. Това там на камъка може и да беше Буби. Може и да беше изобщо куче – не че приличаше на куче, но и на друго не приличаше. Беше идеално симетрично, и разделено на ярки нееднакво тъмни петна, подредени по абсурдно нежив начин – точно като всичко, което правеше Данка. Рисунката на Христина приличаше на куче сто пъти повече.

– Когато се учим да рисуваме, всъщност май се учим да виждаме – поясни тихо Рада. – Така че смятам да опитам да уча Данка. Ако се

научи да рисува като нашите рисунки, нищо чудно и да започне да вижда малко по като нас. А това сигурно ще ѝ помогне.

– Я вземете да хапнете! – обади се мама зад нас. Беше донесла четири големи филии, поръсени с пипер и чубрица. Отхапах колкото мозах от моята, и погледнах Христина – тя много внимателно пробваше пипера с малкия си пръст, точно както Рада боба ѝ.

Мама през това време разпитваше Рада:

– Какво измисли за оня... боб? Любопитна съм.

– Сложих малко да кипне в къщата и в обора. После спях навън тази нощ, докато изветрее миризмата, а кравата едвам не събори обора – усмихна се Рада. – Ама сега няма бълха за цял из къщи! Прибрах си останалото в една делвичка, да има и за друг път.

Мама я изгледа с възхищение и цъкна с език.

– Ще ми дадеш ли обратно малко от него? И аз може да измисля нещо.

– Кравите ви са стелни – ако го кипнеш при тях, ще пометнат!

– Друго имам наум. Може ли да дойда с теб да си отсипя малко?

– Не е ли по-добре аз да мина след обяда, и да донеса? Тъкмо ще искаме с Христо да говорим с теб и чичо Лазар за нещо.

Мама се сепна, но в следващия миг се овладя.

– Чудесно. Добре си дошла!

По време на обяда мама и тате от време на време хвърляха тайничко погледи към Христо, и често се споглеждаха. И не знам защо, но когато единият погледнеше другия, другият обикновено навеждаше поглед.

След обяда тате се зае да цепи дърва зад къщата. Мама прибираще и подреждаше кухнята като за показ, Божка ѝ помагаше. Христина също предложи помощта си, но мама се сети, че трябва да се полеят зеленчуците, и ме прати да покажа на Христина как се прави.

– Тая Рада е абсолютно чудо! – започна Христина още преди да сме се отдалечили от къщата. – Докторът съветваше мама да прави точно същото за Младенова – да ѝ помага да върши нещата като всички, за да се учи да бъде като всички! Тя нали не е учила медицина? Тоест, за лечителка?

– Доколкото знам, не... И какво от това? Не ти се вярваше, че и ние имаме умни хора ли? – Преградих вадата откъм кладенеца така, че водата да потече към зеленчуковите лехи, оставих мотиката и отидох да извадя няколко ведра от кладенеца. Христина вървеше подир мен:

– Прекалено е умна! Нещо не е наред тук. Първо отец Самуил, сега и Рада. Как така разбират толкова сложни неща?

– Понеже всички тук сме иначе тъпи ли? – кипна ми. – Много просто. Те двамата заедно са Отговорникът, нали Безтелесните можели да имат по повече от едно тяло...

Христина подскочи.

– Ти... ти... Знаеш ли, че може и да си прав?

– Не знам, ама виждам, че Рада влиза. Я да тичаме да ги чуем какво ще говорят с нашите!

Двамата хукнахме към прозореца на кухнята, след това обаче се спогледахме и влязохме в къщата. В кухнята бяха всички от къщи освен Данка. Мама и тате седяха на единия край на масата, Рада и Христо – на другия. Останалите стояха покрай стените, и ние се наредихме до тях. Влязохме тъкмо навреме, за да видим как Рада поглежда Христо, и той се сепва и престава да си бърка в носа.

– До края на следващия месец и двамата с Рада ще сме навършили пълнолетие – обясняваше Христо. – Затова решихме сега да говорим с вас, нали такава, по обичай трябва да ви предупредим един месец предварително, за да си кажете волята... Че ще се вземаме, де. – Той сведе очи. – Не че не сте се сетили сигурно, ама все пак такава, да го кажем.

– Кхъм... Не ви ли е малко рано? Тъй де, не е нужно човек да го направи веднага щом навърши възраст – обади се тате. Правеше усилия да скрие усмивката си, но не успяваше много добре.

– Така решихме, тате... – Христо се насили да вдигне поглед, но май се смущаваше още повече от обикновено. – Вие ще си кажете съгласни ли сте, де, има още цял месец.

– Няма какво да му мислим цял месец – намеси се мама. – С кого бих могла да съм по-сигурна за Христо? Аз съм съгласна, и няма да си върна думата назад.

Тате само кимна усмихнато. Малко време всички мълчаха, след това се обади Рада:

– Зная, че не ме харесвате съвсем. Че бихте искали за Христо по-красиво и по-здраво момиче, с живи родители. И съм ви благодарна за съгласието. Каквото и да стане, ще сте ми баща и майка до гроб. – Колкото и да беше дребничка, изглеждаше някак си пораснала и лъчезарна. – Но мисля, че трябва да ви върна нещо.

И двамата я изгледаха в пълно недоумение.

– Уважаеми татко, предполагам, че това е било на вашата майка. И че вие сте се погрижили да го намеря пред къщи завчера.

Тя измъкна от престилката си наниз едри златици и го остави на масата пред тате. Той я изгледа смаян, след това погледна към мама предпазливо. Тя обаче само се усмихна.

– Ще си имам съпруг, какъвто втори няма. Той ми е дар от вас, поскъп от всичко друго на света, и ще може да ми даде всичко, което ми е нужно. Нека златиците бъдат при вас, няма да се изгубят. А топлината от дара ще запазя. – Тя се усмихна на тате, и той се изчерви като Данчо, когато го похвалят за нещо.

– И на вас съм благодарна, майко – продължи тя към мама. – Видях преди седмица как Гергя шивачката ме оглежда така, както гледа някого, кога го мери с поглед за нови дрехи. А вчера я видях да шие булчинска премяна, и като ме видя, че влизам, понечи да я скрие – защо ли? Друг път не крие от мен каквото шие. Та се чудя, не сте ли я вие поръчали? И за кого ли?

Очите на мама се разшириха, и тя погледна към тате предпазливо. Сега пък обаче той се усмихваше.

Христо ги огледа и двамата, след това изведнъж се разсмя.

– И както виждам, сигурно вътре в себе си сте ме одобрявали повече, отколкото открито един пред друг. Благодаря ви! – завърши Рада.

– Като се ожените, елате да живеете при нас, в стаята на Христо – надигна се от масата тате. – Пък до година-две ще вдигнем нова къща.

– Няма нужда. Вашите деца също растат, и имат нужда от място, а сега са и повече – отговори спокойно Рада. – Оженим ли се, моята къща вече ще е къщата на Христо, и той ще е господар там.

– Не искам да те обидя, Радо, но тя вече е попорутена... – обади се мама.

– Христо умее всичко, и е силен за десет мъже, а и аз ще му помагам. Вдигнем ли си сами къща, ще ни е по-мила – усмихна се Рада. – Пък и деца ще имаме, и за тях ще е нужно място.

Мама я погледна обезпокоено:

– Дали не ви е рано за деца?

– Не. Христо където стъпи, земята се огъва. А и аз няма да стана по-здрава и силна вече, пораснала съм.

Мама се поколеба малко, след това я погледна право в очите:

– За теб ми е страхът. Баба Спасуна казва, че решиш ли да родиш, наполовина е шансът да умреш.

– А не реша ли, нацяло все едно не съм се раждала – отговори спокойно Рада.

Мама си глътна езика. Мина още доста време, преди да пророни

тихичко:

– Ама... На осемнайсет си... Деца можеш да имаш и след трийсет, поне му се порадвай първо... Поне малко поживей, пък после каквото господ рекъл...

Рада усмихнато поклати глава. Стана и прошепна нещо на ухото на мама, която я изгледа с очи като гъши яйца:

– За да може той да... Господи!

Христина до мен внезапно хлъцна и едва не падна. Рада се поклони кротко и излезе.

Няколко мига никой не помръдна. След това Христина излетя навън като камък от прашка. Излязох подир нея – беше настигнала Рада, и двете разговаряха, докато се отдалечаваха. След кратко колебание се опитах да тръгна подир тях, но усетих ръката на тате на рамото си:

– Остави я, Петърчо, Рада няма да ѝ стори нищо лошо. По-добре полей зеленчуците.

И след зеленчуците тате и мама ми намериха още работа, и няха време да ида да търся Христина. Тя се върна чак привечер, тъкмо бях почнал да подреждам нацепените дърва под стряхата на сайванта. Предложи да ми помага, но не посмях да ѝ дам да ги реди. Помолих я да ми ги подхвърля, но още след първите две цепеници се отказах. Дъха не ми го изкара за дълго, но цицината болеше доста.

– За какво си говорихте толкова с Рада? Ако не е тайна, де?

– Тая Рада наистина е абсолютно чудо! През толкова нещо е минала! Страхотна е!

– Нали беше грозна, кривогледа, куца, гърбава...

– Пън селски! Я да млъкваш! – Тя запрати една цепеница, сигурно трябваше да е по мен, но цепеницата отхвъркна зад ъгъла на сайванта. Оттам се чу бясно кудкудякане, и полъхът на вятъра донесе няколко перушинки. – Знаеш ли какъв невероятен човек е? Целият ми клас сме като мокри мишки пред нея, и аз също!

– Рисува чудесно, ама какво друго ѝ е невероятното?

– Всичкото! Знаеш ли колко билки и мазила е пробвала, за да престане да ѝ е пъпчива кожата? И как си е миела косата зиме с ледена вода, за да е гъста и здрава? Знаеш ли как три години всяка нощ е тренирала със свещ над легена с вода как да се усмихва, за да не изглежда грозна? Знаеш ли как се е учила винаги да сяда настрани от с който говори, да не личи, че е кривогледа? Как си е направила сама корсет от ремъци и летвички, за да си изправи колкото може гърбицата? Знаеш ли, че

кривият крак я боли страшно, като стъпва на него, и се е научила никога с нищо да не го издава?

– Така ли?...

– Знаеш ли колко хилава е по рождение? И как е носила кемер на кръста си, и всеки ден е добавяла по още един клинец вътре, за да свикне да носи тежести и да е жилава? Как сама се е учила да забелязва всичко, как се е напъвала да се научи да преценява хората, да се досеща какво им е? И как се е борила да не намрази света заради своите недостатъци, а да обича хората и да им помага?...

– Чудя се, защо ли не е отишла при чудотворната икона, да я излекува – замислих се аз.

– Защото иконата лекува разболели се, а тя е родена такава! Пробувала е – нищо не е станало. И тогава даже не е намразила света и хората!... Не разбра ли защо бърза да имат деца с Христо?

– Не...

– Ако тя умре при раждане, той да е още млад, и да може да я прежали и да си намери друга! Такъв човек е Рада!

Това последното не го разбрах, но ми направи впечатление друго:

– Значи все пак тя не е Отговорникът? Иначе нямаше да трябва да се учи на всичко това...

– Сто Отговорници не струват колкото нея! А ние с теб пък съвсем. Ако можех и аз да съм като нея...

– Че кой ти пречи? От теб си зависи да се учиш сама на всичко.

Христина помръкна.

– Мислиш ли, че е толкова лесно?

Замислих се. Май наистина нещо се губеше.

– Добре, ами ако си изкълчиш крака и да си изкривиш гърба? Сигурно не е достатъчно, де, ама все е някакво начало...

Следващата цепеница сигурно и досега стои на стряхата на сайванта, ако тате не я е свалил с някой прът. Последващата тупна върху наредените дърва по-точно и равно, отколкото ако аз я бях оставил. Тази след нея пък се изплъзна от ръцете на Христина и й падна на пръстите на крака. Христина подскача известно време на един крак, след това ядосано ритна цепеницата със здравия, удари си и него, и забрави за замерянето.

След вечерята тате пак реши да излезе навън. Мама се намуси като буреносен облак:

– Пак ли отиваш да се натряскаш?

– Спокойно бе, жена! Първородният ми син ще се жени, не може ли

да пийна една чашка?

– Колкото кладенчово ведро ли?

– А, не! Вече не прекалявам. Предишния път не видя ли, че само бях пийнал чашка-две!

– Ако пак ти се видим на караконджоли, Христо още е болен, няма да има сила да те спре!

– Предишния път да са ми се видяли караконджоли? Ааа!

Мама сви рамене, и го изпроводи с поглед. След това видя Христина, която се мъчеше да си закърпи подгъва на роклята, и лицето ѝ просветна:

– Браво, Христинче! Не предполагаш, че ще се сетиш сама. Как върви?

– Ако не се получи, ще го разшия и ще пробвам пак. Докато стане както трябва.

Мама вдигна вежди и цъкна с език:

– Я виж ти! Браво.

Така щастливо ухилена бях виждал Христолина само веднъж – след като изплаши в манастира отец Андроник.

– Петре, взимай пример от нея! И не се помайвай. Дървата подреди ли ги?

– Да.

– Събери тогава съдовете, идете да ги измиете с Божка на кладенеца, оправи тук масата. Аз сега идвам.

Тя измъкна отнякъде малка кратунка, съвсем като тази с мазилото на Рада, и излезе навън. Оправихме с Божка, след това седнахме да гледаме Христина. Тъкмо беше разпрала подгъва за пореден път, и почваше пак.

– Дръж иглата само с два пръста – посъветва я Божка. – И ако обърнеш роклята наопаки и бодеш отгоре, е по-удобно. Нали е подгъв, и да боднеш малко накриво, няма да му личи много.

Този опит излезе горе-долу добре, но Христина разпра и него и почна пак отначало. Следващият, за най-голямо учудване на всички, стана доста прав и равен. Като го завърши, Христина изтанцува някакъв дивашки танц наред стаята от радост.

– Какво става, Христинче? Показваш как умееш да танцуваш ли? – показва се на вратата мама. Беше ухилена до уши.

– А, не, просто се радвах на подгъва...

– А не искаш ли да се научиш да танцуваш хоро? То такова де, този танц сигурно е най-хубавият от всичките откъдето идваш, ама

различните места си имат различни танци... Я виж ти! Много добре е станал подгвът!

– Божка ми помогна.

– Сигурно. А и упорството. От мен да знаеш – събереш ли на едно място постоянство и ум, получаваш хубав живот! Погледни нас!

Христина огледа иронично стаята:

– Виждам, виждам. А... как се получава постоянство?

– Чрез възпитание и набожност, разбира се... Защо гледаш така отчаяно? Не ти ли върви ученето?

– Върви ми, и още как! – кипна Христина. Опита се да каже още нещо, но успях навреме да я ритна под масата.

– Тя, въъ, свикнала е да учи по друг начин. Така като ѝ се обяснява, надали ще го разбере.

– Ами обясни ѝ го тогава както ще го разбере, де.

Напънах се да се сетя как бяха обясненията в ученето на Христина.

– Ами постоянство... постоянство... Хубав живот се получава, като се прибави към постоянство ум. Значи постоянство се получава, като от хубав живот се махне ум.

Мама издаде някакъв странен звук, но не му обърна внимание.

– А пък ум, съответно, трябва да се получава, като от хубав живот се махне постоянството – добавих гордо аз. След това обаче забелязах как ме гледа мама, и почнах да преценявам ще успее ли да изскоча навън, преди тя да докопа точилката от кухнята.

Тя погледна към кухнята, след това обаче прехвърли поглед към Христина и се разколеба:

– Петре, я иди да видиш татко ти няма ли да си идва вече! Веднага!... И такава... дали такава...

– Дали не пие с кладенчово ведро вместо чаша ли? Не вярвам. В кръчмата кладенчовите работи май не ги уважават много.

Успях да изскоча, преди мама да докопа точилката. Когато стигнах обаче до ъгъла на къщата, внезапно нечия ръка ме дръпна зад него, под навесчето за инструменти.

Погледнах кой е и в първия момент едва не изкрещях. След това обаче се сетих:

– Минчо, пак ли си ти? Ако знаеш какъв страшен караконджол си!

– Аз съм. – Караконджолът се ухили доволно, и на луната блеснаха два реда жълти зъбища, по-големи от тези на овчарски вълкодав.

– Я, защо са ти жълти зъбите?

– Ти още малко и защо са ми големи очите ли ще ме попиташ?

Давай да...

– А, и очите ти защо са червени? За пръв път виждам на лунна светлина нещо да не е бяло или черно.

– Холоефект. Ще ти обяснявам друг път. Бързо виквай Христина и да изчезваме!

– Ама ако изчезнем, нашите ще се чудят къде сме! Няма ли да стане беля?

– Не е наша работа. Тичай бързо, че от Центъра нещо нямат видимост, и съм се промъквал чак от гората като десантчик.

– Какво е десантчик? Някакъв друг вид караконджол ли?

– Като се приберем, ще ти обяснявам. Бързо!

– Не може ли да останем още няколко дни? Ако знаеш само колко възпитана е почнала да става Христина! Още малко...

– Абе, човек, от дума не разбираш ли? Бързо я взимай, знаеш ли колко рисковано съм дошъл?

– Ама нали не може без разрешение на Отговорника?

– Всичко е наред, действаме официално. Хайде!

– Време е да си лягаме, няма да ни пуснат да излезем навън! – Чудех се какво да измисля, за да го убедя да останем още малко.

– Ще кажете, че излизате повънка.

– Тогава пък съвсем няма да ни пуснат заедно!

– Абе ти от дума не разбираш ли?

– Не можеш ли да дойдеш друг път? Хем ще се видите пак с тате, можете да седнете да пийнете малко.

– Добре, че беше на дежурство баща ти предишния път, иначе лошо ми се пишеше. Хайде!

Внезапно зад мен нещо дрънна на плочите на пътечката. Обърнах се – на ъгъла стоеше тате, и гледаше караконджола като вкаменен. До него се търкаляше мотиката, която бях забравил на лехата със зеленчуците.

– Тате, аз... такава... Минчо пак е минал насам, и се отби да ме види... Да ни види, де. Помниш го, нали? – Обърнах се към Минчо – той беше зяпнал, и зъбите стърчаха от устата му.

Тате преглътна на сухо и премига.

– Тате, какво ти става? Нещо лошо ли ти е?

– А... не – сепна се тате. – Тъъ, бях се замислил за миг. Здравей, Минчо, радвам се да те видя пак. – Той прекрачи напред и подаде трепереща ръка.

Минчо си затвори устата с щракване като от капака на скрин. Тате

подскочи.

– Здравей, Лазаре, и аз се радвам да те видя. Минавах пътем, и реших да се отбия да видя Петърчо за мъничко. Ама ще си тръгвам вече. – Очите му проблеснаха сърдито към мен.

– Как ще си тръгнеш така? – След здрависването на тате пак му олекна, като предишния път. Ако не и повече. – Няма ли да влезеш вътре, де, да те видят жената и децата?

– А, не, не, по-добре не. Нямам закога, бързам...

– Недей така, човече божи! Знаеш ли колко ще се радват да те видят?

– Да, да, не се съмнявам! Ама влезем ли, ще искаш и да ме нагостиш, пък съм си зарязал каруцата край селото...

– Ще те нагостя, естествено! На какво прилича това – втори път вече идваш тук, и една вечеря да не ти сложа!

– А, вечерял съм вече. Имах хляб и сирене...

– Сухоежбина! Заповядай де, хем ще хапнеш готвено, хем ще пийнем по чаша вино. Още пазя в сайванта скрито малко от криводолското, дето толкова го хареса миналия път!

– А, то много хубаво, ама силничко. Предишния път ме хвана малко, та после едвам си намерих каруцата...

– От една чаша няма да те хване, а по повече няма в дамаджаната. Идвам от кръчмата, цели две чаши изпих от него там сега, и абсолютно нищо ми няма! – Тате за миг ме изгледа подозрително, след това хвана Минчо за ръката. – Хайде с мен!

Минчо се опита да си измъкне ръката, ама все едно се мъчеше да помести къщата. Реши да се пробва с приказки:

– Нека да е друг път. Че те вашите май не обичат пиенето, какво ли ще кажат, ако прием вино пред тях? Още повече ако се връщаш от кръчмата. – Караконджолът се нацупи така пресилено, че чак рогата му увиснаха. – Ще рекат, че си довел пияница оттам вкъщи, че с такива приятели се събираш. Бива ли да те скарвам със семейството ти, грях да си взимам на душата?

Тате се омърлуши:

– Добре де, нека да е твоя воля. Ама ела поне да довършим дамаджаната под сайванта. По една чаша има още в нея, екстра вино. Ще е грехота да прокисне. – Той повлече Минчо към сайванта. Докато минавахме пред къщата се изприших от страх да не излезе някой, но се размина.

Очите на караконджола бяха блеснали. Опита се обаче да се прави

на разсеян:

– Ех, добре, така да е. И ти благодаря за предложението. Друг път ако мина, непременно ще остана да вечеряме. И за чудесното вино благодаря.

– Винаги си добре дошъл! Петърчо, ще донесеш ли чашите и дамаджаната? В ъгъла са, под сламата... Много ми се иска да те запозная с жената, Минчо. Да види, че си свестен божи човек.

– Защо? Де да знам де, може да не ми се зарадва...

– Не вярвам! Срам ме е да ти кажа, ама много пиех преди. И ми се случи, за наказание Божие, роднините си като караконджоли да видя, и лошо да им сторя. Оттогава имам мярка. Затова и искам да видят всички в къщи, че повече никого няма да видя като караконджол, че се събирам със свестни божи хора.

– Сигурен съм, че ще повярват. Ама нека да е другия път, че сега трябва да тичам вече.

Луната още не беше огряла пода на сайванта, и беше такава тъмница, че едвам виждах къде да сипвам с дамаджаната.

– Екстра винце – ухили се Минчо, докато още пълнех чашата на тате. – Ще го помня, дорде съм жив! – Той гаврътна своята наведнъж.

Трудно е да опиша каквото последва. Караконджолът внезапно смени всички цветове на дъгата – от черното през червено, през жълто, зелено, синьо, та до виолетово. След това отвори уста и нададе рев, от който ми се смръзнаха костите. Метна се навън, завъртя се един-два пъти, и хукна към вратника като бесен, като продължаваше да реве като десет бивола накуп. Стори ми се, че сред рева чух кратко изписване, миг по-късно последва трясък на строшено дърво. Минаха доста удари на сърцето, преди ревят му да заглъхне по уличката.

Тате ме гледаше смаяно, аз него – също.

– Странен човек – сви рамене тате и надигна чашата. Преди обаче още да я доближи до устата си, я остави бързо обратно и избърса с ръкав очите си:

– Какво е това?!

В тъмното не се различаваше нищо. Наведох се, помирисах чашата, и все едно кон ме ритна в носа. От очите ми бликнаха сълзи, и усетих как стената на сайванта ме блъсна отзад. Нямахме как да сбъркам какво е.

– Христининия боб, тате. Не знам как виното е станало на него.

– Аз май се сещам. Хайде с мен!

Тате пъкна чашата под сламата, и излязохме от сайванта. Външната

порта беше разбита и изкъртена. На земята пред къщи седеше мама, и очите ѝ се бяха оцъклили. Като ни видя, се отърси и се опита да стане, но краката не я държаха.

– Какво става бе, жена? Гледаш, все едно си видяла караконджол – попита загрижено тате и ѝ помогна да се закрепи права.

Мама хлъдна и го изгледа с ужас. След това се поотърси, и изведнъж очите ѝ блеснаха:

– Нали беше до кръчмата? Що идете откъм сайванта?

– А, върнах се още отдавна. Срецнахме се тук с Минчо, она познат на Петърчо, с който си говорихме преди две вечери. И го поканих да седнем под сайванта на по чашка.

– Пиене от кръчмата ли си довялял?

– Не. Имах си две чашки скрити в една дамаджана – призна си тате.

Мама го изгледа хитро.

– И не се ли беше вкиснало по тази жега?

– А, екстра си беше. Само жалко, че стигна за по чашка на човек. И повече щеше добре да ми дойде – заяви гордо тате.

– Ти... ти наистина ли го изпи? – Очите на майка ми отново се оцъклиха.

– Само на Минчо, не знам защо, нещо не му понесе – продължи тате дяволито. – Не знам дали си го видяла как тичаше към изхода.

– Видях, ама... Абе, Лазаре, този твой Минчо да не би случайно все пак да е караконджол?

– Глупости! – отрече тате стреснато. – Какво искаш да кажеш – че ще седна да си пия пиенето с караконджол ли? Да не би ти нещо някакъв грях да имаш, та Минчо да ти се е видял на караконджол? – Тате я изгледа.

Мама помълча малко, след това прегърна тате и се разплака. И той я прегърна, след това я вдигна на ръце и я внесе в къщи. Влязох след тях, и дръпнах Христина навън, пред къщи.

– Парна сирена ли имате тук? – започна тя, преди да съм си отворил устата. – Или да ви е нападал мамут?

Набързо ѝ разказах случката.

– Значи и мама, и тате са видели Минчо?

– И още как.

– А мислиш ли, че го е видял и някой друг?

– Сигурно. Чу го как реवेशе, а избяга по улицата през цялото село. Надали има някой да не го е чул. А щом са го чули, сигурно ще са го и видели. След историята с напиването на тате сигурно всеки ще изскача

при първия звук, да помага, ако трябва.

– С други думи, сгазихме пак Конвенцията и другите наредби? Като се опитвах вчера да поразбъзикам трансмитера, комуникаторът се държеше странно. А преди малко не можех да се включа към него...

– Че защо да сме сгазили? Нали Минчо си изглеждаше като караконджол? Трябва всичко да е наред!

Христина сбърчи вежди, след това бръкна в престилката на роклята, след кратко ровичкане измъкна трансмитера, и затвори очи. Побързах да я хвана за ръката, но още преди да я докосна тя хлъцна и отвори очи отново. Лицето ѝ се вкамени.

– Какво има?

Тя безмълвно измъкна от ухото си комуникатора и ми го подаде. Пъхнах го в ухото си – и зяпнах. Пред очите ми застана схема. Цялата беше издраскана с разни линии, дето значеха нарушения на някакви важни правила – и не знам как, но знаех какво точно е всяко нещо по нея. И че е направена от Отговорника на света ни, и е оставена за нас, да я видим.

На единия край имаше обозначение, което бяхме ние с Христина. Към него водеше най-напред един гъст сноп линии за нарушения – свързванията на Христина с мен в манастира. След това имаше една линия за зле свършена работа, поправяна допълнително – когато бяха ме изтеглили от манастира при родителите на Христина. След това имаше една много дебела линия за много лошо нарушение – когато се бяхме върнали тук. И тя някак значеше, че още тогава е трябвало да има забрана и наказание, но някой се е смилил. След това имаше още една дебела линия за нарушение, подобна на първите – свързването на майка ни в манастира. И пак някой се беше смилил, но пак беше трябвало да не го прави. След това имаше една още по-дебела линия: нарушение по длъжност, погазване на сума ти правила – посещението на Минчо, когато се напи. И накрая една линия, по-дебела и лоша от всичките – второто посещение на Минчо, как сума ти хора са го видели, без да е нужно, където не бива, и както не бива.

И на тази линия имаше обозначение за окончателно взето решение за прекратяване на линиите, и наказание. Беше решено да ни оставят където сме, да блокират трансмитера ни и да попречат на родителите ни да се опитват да ни измъкнат.

И това не беше най-лошото. На родителите ни не беше забранено да се опитват да ни измъкват, но всеки техен опит щеше да бъде провалян, и да наказват заради него и нас, и тях. Докато те не се сетят сами да

престанат...

Това вече не ми хареса. Тук си ми беше домът, харесваше ми – но на Академия беше по-интересно. Най-малкото можеше по цял ден да играя шах, вместо да окопавам зеленчуците и да рина тор. След като вече бях видял какво е там, не исках да не мога вече изобщо никога да ида пак.

– Брех, колко бързо е научил този Отговорник какво е направил Минчо! Той като е Безтелесен, да не би да може да е едновременно навсякъде, като Господ?

– Само да ми падне, ще му се ще да е навсякъде другаде! – Христина стоеше с ръце на кръста и гледаше точно както майка й гледаше Отговорника на Възела. – Така ще го подреда, че ще е едновременно на доста места!

– Тоест, няма нищо да му направиш ли? Ако той и сега е така...

– Чакали! Хиени подли! Изроди такива! – Тя изобщо не ме слушаше. Май нямаше смисъл да й казвам каквото и да било, освен да се съгласявам с нея.

– Така е. Не е честно да ни наказват заради чужди бели.

– А да наказват мама и татко, защото се опитват да си спасят децата, честно ли е?

– Не, ама какво можем да направим? Можем ли да ги спрем да не се пробват? Като познавам майка ти...

– Майка ни, неблагодарник такъв!

– Добре де. Какво предлагаш?

– Утре сутринта отивам и говоря с отец Самуил – процеди бавно Христина. – Тая няма да я бъде!

– Нали не искаше да се връщаш...

Трансмитерът свирна точно до ухото ми и се удари в стената на къщата. Чух изпукване, в тъмното пръснаха зелени искри, и по земята се посипаха някакви дребни неща.

– Връщам се, и то веднага! Само да ми падне този Отговорник, на парчета ще го направя!

– И как ще ти разреши да се върнеш, ако го направиш на парчета? Или на Безтелесните и парчетата им могат да я карат някак, всяко поотделно? – Изглеждаше логично, ако Безтелесните могат да са навсякъде едновременно. – И да дават разрешения? А, и той тогава няма ли да стане още по-Безтелесен отпреди?

Христина отвори уста, но я прекъсна гласът на майка ми:

– Христинче, Петре, къде сте? Прибирайте се, време е за лягане!

– 5 –
ОТГОВОРНИКЪТ

След закуската татко отиде да впрегне конете и да приготви каруцата за излизане. Щеше да ходи да докара плавей от Пърдището, нагоре по течението на Студеница. Ние с Христина се опитахме да се измъкнем потайно, но мама ни спря:

– Къде така?

– До отец Самуил.

– А царевицата кой ще я рони?

– Щом се върнем, мамо. Вчерашното занимание много хареса на Христина, и искаме да питаме за нещо от него. Нали става?

Без да чакаме отговор, изхвъркнахме от къщата. Огледах набързо за трансмитера или парчета от него – нямаше абсолютно никаква следа, само на стената на едно място имаше драскотина.

– Отговорникът го е прибрал някак – поясни Христина. – Да не узнаят хората ви нещо. Само да разбере кой е...!

– Ако излезе отец Самуил? Черквата тук е надясно. И тази локва по-добре я заобиколи, още по-дълбока е от предишната. Как смяташ да го попиташ?

– Направо. Не ми пука.

– И ще оплескаш нещата още повече. Не е ли по-добре някак заобиколно? Така че ако не е Отговорникът, да не се сети?

– Как?

– Ами... не знам. Ще пробваме.

Селото беше странно пусто – не срещнахме по улиците никого. В черквата ни посрещна само чичо Дамян, който бършеше с парцал скамейките. Оказа се, че отец Самуил е ходил вечерта до Дяково, и се е върнал чак малко преди съмване – наложи се да го изчакаме, докато стане и се облече. Като влезе при нас обаче, беше благо усмихнат като винаги:

– Имате нещо да питате ли? Казвайте.

– Да, отче. Дойдохме да питаме... да питаме... – започнах аз.

– Защо не трябва да пускам разни неща между хората – помогна ми Христина.

– Защото не са истина, чадо, а лъжата е път към греха. Надали точно божествените неща са както ги каза... А дори случайно да са истина,

ние тук не сме дорасли за нея.

Спогледахме се с Христина.

– Отче, а не е ли добре, ако са истина, да ги узнаем? То не е ли един вид нещо като порастване, искам да кажа? – намесих се. – Нали миналата есен ни говори за истината, как и най-малката истина е приближаване към Бога, а лъжата и невежеството са път към дявола?

Отец Самуил се усмихна широко.

– Браво, Петре, не предполагам, че си го запомнил толкова добре. Да, точно така е. Но доколкото разбрах Христина, тя имаше предвид някакво смятане, което да определя на Бог какво той да може. А не вярвам Бог да е подвластен на числата, би трябвало те да са подвластни Нему... Не ми се сърди, Христинче, не искам да те обидя. Така мисля.

– Не съм обидена, отче. И аз мисля, че обърках нещо тогава. – Христина се изчерви.

– Това ли е всичко?

– А, не, не! Имаме да те питаме за още нещо! За... за... ммм... Откъде знаете, че идваме с отец Евлоги от едно и също място?

Отец Самуил седна до нас.

– За теб зная от татко ви. Нали пишем по черковните книги кой кога и къде роден, умрял, за кого се женил, кои му били родителите и децата...

Христина го изгледа изпод вежди.

– А за отец Евлоги го зная лично от него. Като млад ученик бях поразен от мъдростта му, и веднъж го попитах откъде е родом. А той се засмя и рече, че идва от място, където хората не почитат Бога, за разлика от нас в Патриаршията... Дълго време не можех да повярвам, че е анатемосан по рождение, ако и да знаех, че свещениците не лъжат – а отец Евлоги най-малко от всички.

Спогледахме се с Христина, и тя лекичко поклати глава.

– После разбрах, че няма как да е иначе – продължи отец Самуил. – Такава сила на духа сигурно може да има само човек, дете истински знае що е да си далеч от Бога, и от честността и доброто. Що е ръката Божия да не те закриля, да живееш сред хора без опора... И който е решил той да бъде опора на другите. Да се нагърби с това да помага на Бог, там, където другите нямат сила да носят дори себе си... Двадесет години е преподавал в школата в Свети град, и четиринадесет от учениците му станаха митрополити, а един – Патриархът ни. Освен Основателите и Патриарсите, в цялата история на Патриаршията надали ще се намерят много като него... Така че никога не бива да се срамуваш от това

откъде идеш.

Тихите му думи внезапно бяха прекъснати от бързи стъпки.

– Отче Самуиле, имаме да те питаме нещо.

– Кой ще ме питате, Гоце? Гледам, че си сам... Нещо лошо ли има?

Обърнахме се точно навреме, за да видим как Гоце обущарят кимна. Отец Самуил бързо отиде до него, и двамата размениха няколко тихи думи. След това отецът ни направи знак:

– Елате с мен. Чудя се аз защо селото е толкова тихо, а то...

С Христина трябваше да подтичваме, за да насмогнем на бързата крачка на възрастните. Отиваха право към нас. Отец Самуил спря пред портата ни и ни подкани:

– Бързо влизайте вътре, в къщата. Не излизайте нито за миг навън, изпод защитата на кръста. Ще мина по-късно да ви кажа какво да правите по-нататък.

На входа се разминахме с тате. Беше облякъл риза и потури с избродирани навсякъде по тях кръстове, на шията му висеше дървен кръст, на калпака му също имаше забодено кръстче, и държеше в ръце вилата за тор и скован набързо от летви кръст. Каруцата стоеше впрегната и забравена напред двора. Присъедини се към отец Самуил и Гоце, и двамата тръгнаха бързо по улицата.

– Влизайте бързо! – дръпна ни мама за ръцете в къщата. – Бързо да се помолим! Добре, че Рада е тук, иначе Христо сигурно щеше да хукне за нея.

– Кога е дошла? – учуди се Христина.

– Преди малко.

В голямата стая се бяха събрали всички и си разменяха тревожни погледи. Изчетохме няколко молитви, докато се поуспокоим... е, поне някои от нас.

– Мамо, какво е станало? – попита след поредната молитва Божка.

Мама я изгледа укорително и не отговори нищо. Вместо нея обаче се обади Христо:

– Видели са в селото караконджол, Божке.

– Христо, бива ли пред децата? – сръза го мама.

– По-добре да знаят истината, мамо – отговори спокойно Христо. – Така ще са по-силни срещу злото.

– Кога? Как? – успя да вмъкне Христина. Не че не се сещахме вече, де.

– Вчера. Тичал е по улиците и е ревял като бивол. Видели са го поне половината село, и почти не е имало някой да не го е чул – обясни

Христо. – Цяла нощ всички са треперили, и на сутринта известно време никой не е смеел да се покаже. Рада обиколила съседите си да ги събере и да им каже да викнат отец Самуил, след това хукнала насам да види добре ли сме. И предупреди и нас.

– Ама че си смела! – възхитено прошепна Божка.

Рада поклати глава и измъкна от престилката си голям дървен кръст. Христина се усмихна иронично, но усмивката ѝ застина, когато кръстът беше последван от един лакът дълъг касапски нож, остър като бръснач.

– Тези двете пазят добре, сестричке. Лесно е да си смела с тях.

– Мамо, а ти вчера не видя ли караконджола? Нали бяхте с тате навън, когато се ревеше?

Мама наведе глава, след това внезапно стана и хлътна в стаята си. Миг по-късно през затворената врата се чу ридане.

Рада и Христо се спогледаха, станаха и влязоха при мама. Всички бързо ги последваха. В голямата стая останахме само ние с Христина, и Данка, която безучастно зяпаше някъде в празното.

Христина се поколеба за момент. След това предложи:

– Да се върнем в манастира. Там нашите няма да смеят да се опитват да идват. Ще имаме време да решим какво да правим по-нататък. Да вземаме тихомълком каруцата и да изчезваме! Можеш ли да караш каруца?

– Тъж... мога. Е, поне по-добре от тебе... Добре де, поне не по-зле. Давай тогава да се измъкваме, докато всички са заети около мама.

Каруцата се носеше по селските улици така, че едва не изхвърквахме от нея по неравностите.

– Да не ни спрат? – надвика Христина тряска на колелетата.

– Надали. Мъжете сигурно претърсват околността за следи от караконджола, а другите са се изпокрили в къщи. Ако не срещнем мъжете, нищо чудно вече да сме в манастира, когато разберат...

Имахме късмет – по пътя и на излизане от селото нямаше никой.

– Сигурно са почнали търсенето от Сухото дере, от другата страна – поясних аз. – Ако караме все така, по обед ще сме в манастира.

– Или в канавката! Ох! Внимавай! Аааау!...

Докато наближим манастира, вече бях започнал да се оправям щогоде с юздите. Успях да завия по отклонението за него още от първия път. (За малко не се обърнахме, ама това е друга история.)

– Ще успееш ли да спреш пред портата? – попита Христина, докато

гледаше как стените на манастира се носят към нас.

– Конете да не са гламави, че да се блъснат в нея на галоп?

– Мен ако ме кара коняр като тебе, и по дърво ще се кача, за да съм по-далече от него! Не се чудя, че стигнахме толкова бързо.

– Искам това да го видя! Дай да ти сложим юздата и да пробваме!

За щастие, в този момент конете рязко забавиха ход и спряха – иначе Христина щеше да ме улучи точно по главата, сигурно за пръв път в живота си. Клинът за каруцата профуча покрай мен и изчезна в прозорчето на портата в мига, в който то се отваряше. Чух отвътре удар, глухо изохкване и тупване.

– Брат Танасе, добре ли си? Брат Танасе?

– Ще ви кажа аз добре ли съм, калпазани ниедни! – разфуча се брат Танас изотвътре. – На какво прилича тая?

– На караконджоли в село! Идваме да искаме помощ от манастира!

– Дали е добре беше ясно.

– Ка... какво? Караконджоли в село? В кое? Вие да не би... – Брат Танас предпазливо отвори прозорчето един пръст, готов всеки момент да го щракне обратно, и ни изгледа през процепа.

– При нас! Цялото село ги е видяло! Мъжете се събраха и претърсват около селото за караконджоли. А ние препуснахме дотук, да повикаме помощ!

– Така ли? Чакайте тогава, отивам да викна отец Йоаникий!

Чухме как брат Танас се отдалечи бързо.

– Какво ще стане сега? – попита Христина.

– Или игуменът, или протоигуменът, заедно с още някой от старшите монаси, ще ходят да правят съслужение със селския свещеник. Да прогонят злите сили от селото.

– Много ще ги прогонят така, няма що!

– Защо? Не вярвам повече в село да се мерне караконджол, поне докато ние не се върнем там.

– Ами ако нашите дойдат и в манастира?

– Нали е забранено?

– Мама се появи чак в килията ти, нищо, че е забранено. И както я познавам, няма да се предаде, ако ще целия свят да трябва да отмести.

– Уф, права си... А и татко ти е по-разсъдлив, но не и по-страхлив. Ужас!

– Кога ще тръгнат монасите?

– Веднага. В смисъл, до четвърт педя време.

– Четвърт какво време?!

– Докато слънцето се премести на небето с четвърт педя – обясних важно аз. Ще ми се фукат те с техните часове и секунди, а? – Може и още по-бързо.

Като в потвърждение на това, отвътре се чу тупурдия.

– Андроник, взе ли сребърния кръст?

– Да, отче протоигумене. А... дали да не вземем и чудотворната икона? Ей така, ако има някой ранен от караконджолите...

– Да, да, за ранените! Я не се помайвай! И житието на Йосиф Водителя също можеш да го оставиш. И молитвеника за свети Георги също. И тези два кръста също, вече носим четири други. И Указанията за благочестив живот също. А в тази торба какво има?... Я се съвземи, монахо Андроник! Оставяй я веднага! Ако има как, сигурно и манастира ще помъкнеш... Къде са децата? Танасе, отваряй бързо портата! И защо не си впрегнал още каруца?

– Вземете нашата, за по-бързо – обадох се аз, докато брат Танас отваряше портата. – На тате е.

– Браво, юнаци такива! Истински герои сте. Влизайте бързо вътре. Танасе, заведи ги в килията на Петърчо. Там са си свикнали.

– Ей сега, отче протоигумене.

Носът на брат Танас беше зачервен и подут като домат. Докато се качвахме по стълбите, Христина му се извини сигурно поне десет пъти. Той отначало само сумтеше намръщено, но по едно време я погледна със съмнение:

– Ти ли го метна, казваш? Да не ме лъготиш нещо? Да не се опитваш да поемеш вината на Петърчо?

– Честна ду... честен кръст, брат Танасе. Целех него...

– Добре, че не си го уцелила тогава. Мен ме свали на земята, него можеше и да пребиеш! Бива ли така?

Христина си изкриви врата от желание да ме изгледа изотгоре, и се спъна в роклята. Едвам я хванахме с брат Танас.

– Влизайте и се оправяйте, има още малко време до обедната молитва. Протоигуменът и отец Андроник сигурно ще се върнат довечера, а утре сутринта ще си пътувате пак за село. Сигурно нямате търпение, а?

– Ами... не съвсем.

– Страх ви е от караконджолите, нали?

– Ммм... има нещо такова.

– Недей да увърташ, Петърчо, не е хубаво да крие човек истината! Не се безпокойте, отец Йоаникий ще се постарее. Служена ли е

очистителна служба на място, в село, адовите твари после много години не припарват наоколо... Христинче, защо гледаш така стреснато? Не се бой, повече надали ще видиш караконджол през живота си.

– Аз...

– Знам, знам. Помня. Така беше напласена преди, че разправяше, че лично за теб идват. Не се безпокой, няма повече никога да дойдат!... Хайде, че трябва да слизам.

Когато вратата хлопна зад гърба му, се спогледахме. Христина беше лекичко побеляла в лице:

– Ами сега?

– Не знам. Не намерим ли кой е Отговорникът до утре сутринта, май лошо ни се пише. Като се пробват да ни измъкнат пак, ще стане още по-зле, те заради това ще пробват още по-настойчиво...

– Няма ли как да се сетим за кого няма да се сетим? Не можеш ли да го разиграеш като на шах, примерно?

– Ще пробвам.

И по време на обяда, и целият следобед се мъчих да си представя нещото като партия шах, и да го разиграя. Отначало излизаше много просто, ама съвсем нямаше как да се изхитри. Ако пък го пробвах по-сложно, ставаше много сложно – но пак без спечелване.

– Да се слави името ти! – сръга ме по време на вечерната молитва Христина.

– Какво ми е на името?

– Казва се „Да се слави името ти“!

– Че аз какво казах?

– „Пешка на е4, офицер на д8“!

Сърдитият поглед на игумена ни накара да прекъснем разговора. Комбинациите обаче продължиха да занимават главата ми. След молитвата Христина ми каза, че вместо с „В името на отца и сина и светаго духа, амин!“ съм завършил с „Кон на с6, топ на с8, пешка на е6, вечен шах!“. А на вечеря се улових, че редя залци хляб по масата като фигури от позиция. Постоянно забравях да ям, и когато привърших, бяхме останали с Христина в трапезарията сами.

Внезапно обаче ми хрумна идея.

– Намерих начин как да разберем кой е Отговорникът.

– Сети ли се за кого няма да се сетим?

– Не. Няма как да се сетим за кого няма да се сетим.

– Тогава?

– Тогава няма как да го открием. Мисля, че отец Евлоги искаше да ни каже точно това. Че е безсмислено да се опитваме да го търсим. Че ако потрябва, ще разберем.

– И как тогава ще разберем кой е?

– Като направим така, че да потрябва да разберем. Като го накараме той да реши да ни се покаже.

– Супер! Искам да видя как деветгодишно хлапе от Ортодокс ще накара насила Безтелесен на нещо.

– Както накарах баща ти. Отивам да събера игумена, отец Никодим и другите монаси и да им разкажа цялата истина. И за твоя свят, и за всичко. Да проваля забраната за знание завинаги. Ако Отговорникът не ми попречи.

– Че той откъде да знае?

– Негова си работа. – Станах от пейката и тръгнах към килията на игумена. – Щом може да научи какво е станало с Минчо толкова веднага, да може и да знае какво му се готви. И щом може да забранява и наказва.

– Няма ли така да направим още повече поразии?

– Повече от това накъде?

– Чакай малко! И аз идвам. Искам да видя кой ще е. – Христина хукна след мен. – Или поне физиономиите на отците, докато им разправяш.

– Няма нужда да ходите далече – внезапно се обади зад нас нечий глас. – Тук съм.

Двамата се обърнахме едновременно.

Зад нас стоеше манастирският идиот Георги.

– Не можете да повярвате ли? – попита той.

Бях си глътнал езика. Май и Христина също.

– Да си идиот е много удобно. Правиш каквото искаш, и никой не ти обръща внимание. А като си глухоням, и не ти нареждат. – Георги ни изгледа закачливо. – Съвземете се, де! Една игра на шах, Петърчо?

– Нямаме кесия и фигури – откъсна се от устата ми.

– И без тях става. – Георги щракна с пръсти, и между тях се появи направо от въздуха тапа за уши като тази у Христина. – Или ги предпочитай? – Той духна срещу мен, и на масата между нас внезапно тупна кесия като тази на отец Геласий. – Ако обещаете да не ме издавате, може и сладолед да ви почерпя.

Тук се намеси Христина. Някои от нещата, дето ги каза, не ги

разбрах – ама за другите ум не ми побира откъде е научила такива думи. Георги се заливаше от смях, а аз се чудех как да потъна в земята. Съмнявам се дали в село в кръчмата може да се намери пияница, който да измисли описание като нейното къде да си завре Георги сладоледа, и какво да последва от това. А повечето други неща бяха още по-така.

– Ако ще пазим тайна, не е ли добре да се качим в килията ми? – попитах аз, след като Христина прегракна напълно. – Тук могат да ни чуят.

– Не вярвам – сви рамене Георги. – Първо, който тръгне към трапезарията, сигурно ще се сети каква друга работа има. После, и да влезе, нещо не ми се вярва да ни види и чуе. – Той ми смигна точно като Гунар. – Можем да говорим спокойно.

– Значи ти ни разиграваш? – изхъхри Христина. – И се правиш на съвестен пред Съвета ни, а мама и татко треперят и се ядосват?

– И да, и не – отговори Георги. – В интерес на истината, плановете на Свръзката бяха по-различни. Петърчо трябваше да остане тук само докато Христина посвикне малко. След това „повреденият“ трансмитер трябваше да пренесе само него на Академия, а Христина не успее да се прибере, дори ако иска. За постоянно. И така, да се следи как познанията ви от родните светове се кръстосват с познанията на приемните. Само че, не знам защо, не се получи. – Той направи познатата физиономия на слабоумен и ме изгледа невинно. – Нещо се оплете, не знам какво.

– Ще ти откъсна главата! – изхърка Христина.

– Да ти направя услугата? – Той се хвана за косите, откъсна главата си от шията и я вдигна високо. Откъснатата глава се ухили иронично, след това ръцете я върнаха обратно на мястото ѝ. – Така доволна ли си? Или искаш да съм на повече парчета? Също става.

Беше ми нужен миг-два, докато се съвзема. Христина обаче стоеше с ръце на хълбоците и го гледаше точно както майка ѝ гледаше Отговорника на Възела. Май откъсването на главата не я беше нито учудило много, нито успокоило.

– Не за нарушения, а за ваш кеф? – изхърхори тя с усилие. – Така ли? Връщам се на Академия!

– И как? – попита невинно Георги. – Кой ще те пусне?

– Ти! Иначе всички тук ще научат всичко! И отгоре!

– О, не ми се вярва – отвърна разсеяно Георги. – Както знаеш, изтъркането на паметта е рутинна процедура.

– Какво?! – Тя се заоглежда за нещо за хвърляне.

– Спокойно, няма да го направи – намесих се аз. – Само те плаши. –

Ако запратеше нещо по него, нищо чудно да улучеше мен.

Тя ме изгледа въпросително.

– Ако щеше да ти изтрива паметта, нямаше изобщо да разговаря с нас – поясних. – Нямаше да има смисъл. Не се ли уплашим, няма да ни спре. Иначе защо изобщо ще ни се разкрива?

– И защо да не го направя, ако може да знам? – намеси се Георги.

– Защото, ммм, защото ти трябваме такива, каквито сме. Заради опита, а може би и заради други неща. И ако си загубим паметта, вече няма да ставаме за тях.

Георги ме изгледа с престорен укор:

– Петърчо, непрокопсанико, по-голям пакостник си и от Христина! Хубава беля си взех с тая твоя комбинаторика, тц-тц, кой ме караше да я подсилвам така навремето. Провалiate ми заедно целия план. Ще ми докарате някое наказание за некадърно свършена работа. – Той полуприкри с ръка усмивката си.

Сестричката ми ме зяпна опулено, след това зяпна Георги.

– Като си помисля, май наистина може да се наложи да ви върна и двамата на Академия – продължи той. – Рисковано е да ви оставя тук, може да докара още нарушения на Кодекса за връзка. Тях, какъв хубав опит се проваля. – Той изобрази комично безутешна печал. – Е, хубавото е, че все пак се получиха достатъчни резултати, макар и много набързо. И да си отнеса наказанието, работата ще е свършена. Така че няма да е колкото се опитвах да ми натресат иначе.

– Кога тръгваме? – попитах аз.

– След малко. Първо трябва да видим един ваш познат.

Спогледахме се с Христина.

– Отец Евлоги?

– Точно така.

– Той... как е?

– Остават му още само минути живот, и сигурно би искал да ви види. – Георги ни махна с ръка и бързо тръгна към килията на отец Евлоги.

Последвахме го стреснати. Пред вратата на килията той спря и ни изгледа много сериозно:

– Искам да му дам каквото е заслужил. Не вярвам обаче да приеме. Моля ви, помогнете ми да го убедя!

Кимнахме с Христина едновременно, без да знаем за какво става дума. Той почука на вратата, и без да чака отговор, влезе.

Последните лъчи на слънцето падаха през прозорчето на килията и осветяваха леглото на отец Евлоги. В първия миг помислих, че той вече не е жив – но очите му бавно се обърнаха към нас. Бяха сякаш избелели за изминалата седмица, и бяха загубили от живостта си, но погледът му беше запазил силата си.

– Намерили сте го? – долетя до нас сух шепот. – Знаех си. Браво!

– Бях ти обещал, че преди края ще можеш да изпратиш вест до твоя свят – каза Георги. – Ето ти вестителите. Какво ще им предадеш?

– Щом са те открили, знаят половината. Другата... мисля, че ще научат сега.

Георги повдигна вежда.

– Досетил си се? Или си се надявал?

– Като млад се надявах. Сега... само го очаквах.

– Добре, да минаваме към формалностите. Предлагам ти официално това да не е краят. Пред свидетели. Издържал си изпита, приет си. Свързката дадоха одобрението си.

Погледнах с недоумение Христина. Беше зяпнала, и очите ѝ бяха като чинийки.

– Приет за Безтелесен?! Предлагаш му... безсмъртие?! – прошепна тя едва чуто.

Георги кимна. Аз бях като ударен от гръм.

Отец Евлоги за миг отправи поглед към прозореца. След това едва-едва, с мъка поклати глава:

– Отказвам се.

Не можех да повярвам на ушите си.

Георги го погледна укорително:

– Ти даде на хората тук знанието за цената на живота им! Заслужил си тази награда.

– Само ако потвърдя това знание чрез себе си. Ако откажа безсмъртието.

– Би могъл да дадеш още много. Знаеш го.

– Учениците ми също. Аз осмислих живота си. Нека и те.

Георги се приближи до леглото и погледна отец Евлоги в очите.

– Изчерпан ли си докрай от живота? Не искаш ли повече?

Отец Евлоги отвърна спокойно на погледа му. Сякаш нещо му вливаше сили.

– Надали някога ще бъда изчерпан, или няма да искам повече. Но няма как и да вървя със света, и да остана себе си... Отец Марин е щастливец, склерозата му е спестила усещането да е вече пречка за

другите... Стигна ли дотам, ще мечтая да съм умрял навреме.

– Защо просто не избегнеш смъртта?

– Убедил съм много отиващи си, че след достоен живот смъртта е просто заслужена почивка. Може би иначе щях да приема... Сега нямам право.

– Всичко ще изглежда както иначе. Кой ще узнае?

– Аз. Да си жив с измама не е живот.

– Защо просто не го приемеш?

В очите на отец Евлоги се появи топлина.

– Бориш се за мен, и заради мен. Благодаря ти... Но не разбираш, че не е нужно. Като човек си се боял от смъртта, после си станал нещо повече, и те боли за мен... Но аз още съм човек, и не се боя. Без край животът е непълен завинаги... Знаеш го. По себе си.

Погледът на Георги помръкна, но той не се предаваше:

– И какво сега? Нищото?

– Каквото съм давал на другите. Достойнство в последната крачка.

– Какъв е смисълът да е последна?

– За човека в мен е последна и така, и иначе.

– А тези, на които още би бил от полза?

– От полза съм като човек – а точно това бих изгубил.

– Като Безтелесен ще си от още повече полза.

– Ти си достатъчен за всички.

– Човекът в теб никога няма да умре. И ти също го знаеш.

Отец Евлоги присви леко очи, и по лицето му пропъпъля сериозност.

– Помниш ли, когато ми каза кой си?... Преди десет години?

Георги кимна.

– „Двамата орем една нива, в един впряг“... Но теглим ли и двамата от едната страна на впряга, и кой от другата, плугът ще върви накриво, трудът ни ще е напразен... Трябва някой да остане човек докрая. Нали?

Георги сякаш замръзна за миг. След това продължи:

– Толкова хора са приели, и светът не е спрял! Един повече – какво значение?

– Няма ли значение, няма и смисъл.

– Моето съществуване безсмислено ли е?

– Ти си приел своята цена. Аз – своята.

– Светът върви напред. Един ден всички ще стигнат до безсмъртието.

– Моята крачка е част от пътя им. Без поредната няма последна.

Георги се поколеба за момент.

– Такъв урок ли ще дадеш на децата? Че искат или не, са длъжни да умрат, заради абстрактни думи и принципи?

Отец Евлоги бавно обърна поглед към нас. Срам не срам, не можех да сдържа сълзите си. А Христина май не се и срамуваше. Отецът ни гледа мъничко, след това с усилие се усмихна и на трима ни. И усмивката му беше топла като слънцето напролет.

След това с последни сили поклати глава:

– Че имат право на своя избор. Имат време... Моят е сторен.

Отец Евлоги бавно притвори очи, и чертите му се отпуснаха. Георги го гледа още няколко удара на сърцето, след това коленичи пред леглото и наведе глава.

– Съжалявам, че не помогнах за отец Евлоги – отроних, когато вече отново бяхме в трапезарията, и се бяхме посъзвели. – Не ми хрумна как.

– Нямахте как – кимна Георги. – Надявах се, че ще се разколебае поне заради вас. Поколеба се, но не се предаде... Вече трети ден тайно поддържам живота му, заради тази среща. Опитах всичката логика, която има как да бъде обяснена на Стандартен. Накрая ви използвах нечестно срещу него, и той го разбра – а дори не се обиди, просто се опита да ме разбере още по-добре и искрено, преди да реши окончателно... Такива като него карат и Безтелесните да се възхищават на обикновените хора, и да ги гледат отдолу нагоре. Поне тези от Безтелесните, които не са забравили докрай какво е да си човек.

– Хак ви е! – заяви Христина.

– Е, не ни е чак съвсем. Все пак доста Стандартни искат да станат Безтелесни, или поне Аугментирани. Някои от тях знаят, че далеч не всички Аугментирани живеят вечно, или дори много по-дълго от Стандартните – но въпреки това искат. И някои от тях успяват.

– На цената да правят мръсотии на обикновените хора? Прав им път! – заяви Христина ледено. – Права беше мама. Не ща и да чуя да ставам Аугментирана! И Петърчо също не иска. Нали?

– Де да знам. Май да.

– Може с времето да премислите – вдигна рамене Георги. – Може дори да станете Безтелесни, но ще трябва да издържите тежък изпит. За сега ще ви е достатъчно и да сте Аугментирани.

Не знам как се пише звука, дето го издаде Христина. Абе, в смисъл, че е на друго мнение.

– И други хора поемат по този път, особено напоследък. В смисъл,

за последните двеста-триста години – продължи спокойно Георги. – Дори тук, на Ортодокс.

– Сто на сто! Такива селски пънове и тиквеници... – Христина внезапно млъкна като прерязана и се изчерви.

– Не си ли се научила, че хората от Ортодокс заслужават уважение? – попита кротко Отговорникът. – Не само такива като Рада Панчина, но и съвсем обикновените. Аз например безкрайно уважавам пророческата дарба на отец Геласий.

Христина го изгледа недоумяващо, а аз направо зяпнах:

– Не се сещам да е изпророкувал нещо някога. – Като се замислих, май изобщо не се беше случвало отец Геласий да каже нещо, каквото и когато и да било, и то да стане.

– Нима? – въздъхна Георги, и в очите му се появи лукава искрица. – Не помниш ли как ти обясняваше, че не внимаваш ли със самодиви, ще станеш като мен? Няма да ти е прекалено трудно.

На Христина ѝ трябваха два-три удара на сърцето време, докато свърже нещата. След което заяви с леден глас:

– Петърчо, ако само посмееш да ходиш да ставаш Аугментиран...

– Само няма имплантиран комуникатор – поясни спокойно Георги. – Можеш да ми вярваш, лично съм го Аугментирал. Още преди раждането му.

Христина стисна юмруци:

– Аз обаче за нищо на света! Той както ще! – Тя ме изгледа с наиграно презрение.

– И ти също си, и също отпреди раждането ти. По наследство, от майка ти, пак само дето нямаш комуникатор. Този, който ви подхвърли дядо ви, не става за използване от Стандартни. Предпазна мярка, за в случай, че не се сетите да си го вземете от кошчето.

– Какво?!

– Да си забелязала, че се справяш с него по-добре, отколкото с ръцете и краката си?

Христина сграбчи скамейката и се напъна да я вдигне. Скамейката едва помръдваше, но и това беше достатъчно, за да ме смае – беше манастирска, за двайсет души, от солиден бук, и тежеше сигурно колкото нас тримата заедно. Четвъртата ми сестра наистина беше точно от соя на другите три.

– Майка ти ще бъде във възторг от теб – продължи да я дразни Георги. – Ще се чуди как да те убеди да не мразиш Аугментираните и Безтелесните толкова.

– Ако го научи – процеди Христина, но пусна скамейката.

– Гледа ви в момента. Нали от Центъра ви следят непрекъснато – уточни Безтелесният. – И едвам се сдържа да не подскача от радост.

– Ах, ти...! Само да стигна до компютър!...

Георги вдигна рамене.

– Съмнявам се дали има как да съществува Стандартен или Аугментиран компютърен гений, който да има как да ме уплаши. Така че – довиждане и на двамата! – Той с едно движение извади от въздуха трансмитер точно като този на дядото на Христина, сложи го в ръката ѝ и притисна дланта ми отгоре. Христина само премига от смайване.

– Само на единия – намесих се аз. – Оставам тук. Без никакви изтървания на паметта, разбира се. И с пълно право да се свързваме с Христина когато си пожелаем. И да си ходим на гости когато поискаме.

Георги поклати глава.

– Съжалявам, Петърчо, но няма как да стане. Не мога да ти го разреша. Бих изложил Ортодокс на прекалено висок риск от забранена информация.

– Това вече съм го чувал. И не го вярвам.

– Добре. Предложи план, който да не мога да оборя. – Георги ме изгледа иронично.

– Няма да е трудно. Преди малко казахте, че ако някой поиска да влезе в трапезарията при нас, ще се сети каква друга работа има. И че и да влезе някой, надали ще ни чуе и види.

– И значи мога да направя така, че ако поискаш да кажеш на някого, да се сетиш каква друга работа имаш? – вдигна вежди Отговорникът. – И дори ако го кажеш, този някой да не го чуе и види? Дори ако изчезнеш или се появиш пред него, или сте двамата с Христина? Ааа, Петърчо! Прав е Минчо, че си много нахитрял!

Усмивката на Георги обаче говореше съвсем друго. Съвсем сигурно ми беше оставил умишлено този изход. Внезапно обаче лицето му стана сериозно.

– Да, мога всичко това. Но то би значело да заставям околните на каквото си пожелаея, без тяхното съгласие или дори знание. Това ли искаш от мен?

– Не. Наистина ще се грижа никой да не разбере нищо. Това е само за ваша сигурност. Става ли? – Чудех се дали се е сещал още в началото на разговора какво ще поискам накрая. Ако Христина е права какво представляват Безтелесните, нищо чудно.

– А защо все пак да не те пратя насила на Академия? Ще си спестя

главоболията. Нали помниш защо майката на Христина се е отказала да бъде Аугментирана? Ние Безтелесните гледаме най-напред своите интереси, нали?

– Защото искате да зачитате желанията на другите.

Георги кимна. Аз обаче не бях свършил.

– И да покажете на майката на Христина, на майка ни, де, че има и такива Безтелесни. – Внезапно ми просветна. – И така да я убедите да се върне при Аугментираните? Баща ѝ, дядо ни, ви е направил услугата да ни подхвърли комуникатора и трансмитера, а срещу това ви е помолил да ни измъкнете по-бързичко, и да убедите дъщеря му, че и не-Стандартните могат да са достойни и свестни?

Христина се друсна на пода и се разсмя точно като когато разбраха с баща ѝ как съм го излъгал:

– Мама... мама сигурно ще се гордее с Петърчо още повече от татко!

Георги също се напъна да се усмихне, но физиономията му можеше да вкисне цял казан мляко.

– А какви са тези планове, и какво е това Свръзка? – любопитствах аз. – Също някакви Безтелесни ли? Защо ще ви наказват, ако се е получило каквото трябва? И какви точно са им планове за нас? И защо точно за нас? Защото дядо ни е Отговорник на Възела, и ни смятат за свои деца ли? Защо са искали да ни разменят? Аз – сигурно за да науча хората на Академия да играят на шах. А Христина? За да научи хората тук как се готви боб, от който блъхите мрат и кравите помятат ли? Или за наказание, че изплаши тогава отец Андроник? И брат Иларий? Или за да обясни на отец Самуил, че божествена сила било божествена маса по божествено ускорение?...

Георги погледна омърлушено Христина.

– Сега разбираш ли защо искам да го разкарам от Ортодокс?

– И да ни го тропосаш на Академия, нали? Така ти се пада! – Христина погледна трансмитера в ръката си, след това изчопли комуникатора от ухото си, подаде ми и двете и силно ми стисна ръката.

– За в случай, че ти потрябват. Аз ще се оправя и през централния трансмитер. – Тя изгледа зловещо Георги. – И се обаждай по-често!

– И ти! До скоро, и...

Преди да успее да довърша, Христина внезапно изчезна. Обърнах се към Георги – той пак се усмихваше, този път добродушно.

– Не вярвате, че ще успеем да се свържем ли? – попитах аз.

Той само продължи да се усмихва.

ДОПЪЛНЕНИЯ

Представяват извадки от описанието на Резервата, раздел „Световете“. Повече информация за различни светове може да се намери пак там. Подробно описание на Разделението, Безтелесните, Аугментирани-те и други понятия може да се намери в раздела „Едно възможно бъдеще“.

Описание на света Ортодокс

Създаването

Основан е от разнородна група от фанатични източноправославни и кариеристи в църковната област, обединена около Йосиф Водителя (истинското му, „нецърковно“ име е на практика неизвестно там).

По времето на появата на първите Безтелесни Йосиф създава в България секта, обявила себе си за „истинските православни“, и поставила ударение върху строго спазване на старовремските православни догми и канони (и на още други, измислени за допълване на картината, а понякога и заради нечий интерес), и отричане на всякакъв научно-технически напредък. Те обявяват официално Аугментирани-те и Безтелесните за зло и демони, и се борят за власт на църквата – фундаменталистка православна държава. Всъщност Йосиф е хитър кариерист с лидерски качества, който вътре в себе си не е вярващ, но добре оценява ситуацията и се мъчи да се докопа до политическа власт. Идеята да създаде такава структура се корени в успеха на секти като тази на Муун и в доказаната исторически вътрешна стабилност на конфесионалните държави – ислямски и комунистически.

Йосиф основава сектата и се обявява за неин първосвещеник и духовен пастир. Популярността ѝ е висока сред тези, които не изпитват симпатии към Аугментирани-те, и за десетина години тя набира значителен брой хора. Донякъде за това спомагат и първите Аугментирани, които произхождат от финансовия каймак (и често от моралната и интелектуална утайка) на обществото, и често демонстрират, че смятат обикновените хора за по-низши. С времето обаче аугментациите стават все

по-достъпни, и основата на сектата се измества към по-бедните слоеве от обществото. Влиянието ѝ сред върхушката отслабва, сектата започва да линее, и желаната от Йосиф цел – да постигне политическа власт – пропада. Той не се предава; след двадесетина години борба дочаква Разделянето на световите, и успява да издейства собствен свят за своята секта. Разбира се, това става с тайни пазарлъци с Безтелесните и много отстъпки пред исканията им.

Проектът на Йосиф отначало е бил за напълно изолиран свят. Безтелесните обаче предлагат реализиране на програма за чудеса – изцелявания от светини, прояви на духовна мощ от висши духовници, и пр. – срещу това отговорникът на света да бъде Безтелесен, и светът да е отворен за изучаване от ограничен брой други светове. Йосиф Водителя приема предложението, с условието на Ортодокс да не постъпва отникъде външна информация – нещо, което Безтелесните приемат на думи, но реално не смятат да спазват безусловно.

Като историческа база на новия свят Йосиф и хората му адаптират и частично пренаписват историята и религиозните писания (не без помощта на Безтелесните). За довършване на картината ги допълват с нови – напр. Летописа на Смутното време, Указанията на Йосиф за благочестив живот, и т.н. Много от възприетите правила са създадени или изчистени вече след Преселението на сектата на Ортодокс. Почти всички поважни правила са създадени още от Йосиф Водителя; откакто той е починал, правила се създават, променят или доуточняват рядко.

Светът на Ортодокс

Представлява планета с размерите на Земята, и с подобна на земната луна. Сушата е 42% от повърхността, и почти цялата е един огромен, силно разклонен континент с дълбоко врязани в него морета, прострял се предимно в северното полукълбо. Ландшафтът е регулиран – няма пустини, твърде високите планини са рядкост, и пр. Пейзажът почти навсякъде е леко хълмист, гори и поля, годни за обработване. Климатът също е регулиран – с лято като типичното за Югоизточна Европа и доста по-топла зима, без големи температурни разлики, с редовни валежи и др. Няма заразни болести и опасни животни, с изключение на вълците (поискани лично от Йосиф Водителя), и мечките (рядко срещани, и още по-рядко ставащи стръвници). Животинският и растителен набор са подбрани от типичното за Югоизточна и донякъде Средна Европа през

Средновековието.

Един весел куриоз са стопанските видове. Съставителите на проекта са нямали и идея, че повечето „типично български“ растения, а и някои домашни животни, са пренесени отдругаде по-късно, и средновековният българин не ги е познавал. Списъкът е дълъг – царевица, памук, картофи, домати, тикви, боб, дини, пъпеши, леща, ориз, фъстъци... Злоумишлени слухове твърдят, че Йосиф Водителя се е отказал с огромно неудоволствие от кафето и тютюна, и дори че в екипа, правил проекта, е имало горещи поддръжници на индийския коноп и коката... Отделно от това, на практика всички видове на Ортодокс не са каквито са били през Средновековието, а са от сортове и породи, селектирани не повече от сто години преди Разделението.

Нелегално (въсъщност ръководството си е затворило очите за тях) са се промъкнали и някои генно-инженерни видове отпреди Разделението. Класическият пример е грозде (наричано на Ортодокс патриаршеско), което е без семки и съдържа фруктоза вместо глюкоза (и е подходящо за диабетици и чернодробно болни, но не става добре за вино). По-малко разпространено, но също отглеждано, е т.нар. пиянско грозде – сорт, който достига много висока захарност, и виното от него може да достигне до 30% съдържание на спирт. Повечето отглеждани сортове царевица са с далеч по-високо съдържание на лизин от оригиналната, и така са не по-малко пълноценна храна от житото. Има и люти чушки, които съдържат почти 6% капсаицин, и една от които може да подлюти здравата вечеря на манастир с над две хиляди монаси – осемстотин до хиляда литра гозба. Много от другите култури и животни също имат дребни генетични подобрения – например кучетата от Ортодокс не боледуват от бяс, гроздето не го лови мана...

Друг весел, макар и досаден, куриоз са бълхите и въшките. Непосредствено след Преселението ръководството на сектата, запитано от миряните си за тях, е излязло със становището, че малките гадинки, както и вълците, са били поискани нарочно, за да бъдат нещата истински. Истината обаче е, че никой от тези радетели на селския живот не е бил стъпвал на село през живота си, и не е знаел, че добитъкът има паразити – и затова не се сетили да поискат при съставянето на проекта да ги няма...

Население

Всички заселници на Ортодокс са членове на сектата на Йосиф Водителя от времето на Преселението. Хора извън тази секта не са били приемани в проекта; малкото желаещи да се присъединят към него в последния момент са били набързо „покръстени“ и приети в сектата.

Тъй като сектата силно се е противопоставяла на всякакви видове аугментации, процентът в нея на хората с официално разрешени аугментации (средна продължителност на живота 100–110 г., пълноценно здраве почти до края, и т.н.) е бил сравнително малък. Истината обаче е, че повечето от членовете ѝ са мразели аугментациите именно защото са били опитали да се сдобият с това или онова, и опитът е бил неуспешен, или с нежелани ефекти. А обикновено е бил неуспешен, защото срещу почти или съвсем без пари е можело да бъдат намерени само експериментални или нелегални аугментации, недокументирани и недоизпитани.

Резултатът е, че немалък процент наследствени аугментации са минали „нелегално“ – притежателите им не са съобщавали за тях, за да не бъдат отхвърлени, или не са подозирали, че има остатъчен наследствен ефект, или не са знаели до какво точно ще доведе този или онзи им опит да се аугментират. Също така, първите няколко поколения направо са гъмжали от подивели или експериментални контейнерни ретровируси, използвани за въвеждане на генетични аугментации, които непрекъснато са пренасяли между хората каквито гени и парчета от гени попаднат. Резултатът е пълна генетична каша.

С времето генетичната каша е овладяна от естествения подбор, поне до степен да не пречи твърде много на раждаемостта. Много често обаче са срещани наследствените останки, скрити или в някаква степен изявиени, на нелегални, експериментални или просто не много известни аугментации. Съчетанията им понякога пораждат изключително странни хора.

При преселването на планетата, за да обедини хората си, Йосиф Водителя създава църковно обявеното роднинство. Чрез него се декларира некръвна и небрачна роднинска връзка между хора. След Преселението всички са били свързани в „семейства“ от по няколко братя и сестри. Оттогава църковно обявеното роднинство се използва най-често при осиновяване на деца, понякога при приемане на Анатемосани, но и при най-различни други случаи – когато свещениците решат, че е

необходимо.

При преселването на Ортодокс групичката е само от две-три хиляди човека. Контролът върху раждаемостта е обявен за зло и забравен, и броят на населението непрекъснато расте; към 972 ОП то е около 25 милиона души, населяващи около 350 000 квадратни километра. Вероятно населението би било много повече, ако раждаемостта не беше естествено ограничена от генетичната каша и от факта, че през първите около шестотин години между половината и една трета от населението са се замонашвали, или не са участвали в брак поради други причини. Към 972 ОП генетичната каша вече не пречи много на размножаването, а в манастирите отиват твърде малко хора, и населението расте доста бързо.

Първоначално големият процент от населението е било религиозно по-скоро проформа (по-скоро са мразели богатите, които могат да си позволят аугментации), и истински вярващите са намирали себеподобни предимно в манастирите. През първите няколко поколения религиозността се е засилвала; това е времето, когато манастирите преливат от монаси. С „попиването“ на религията с поколенията обаче съотношението се обръща, обръща се и процесът – вярващите се чувстват добре навсякъде (и по-нужни извън манастирите), вътре остават символичен брой монаси, някои от които – недостатъчно набожни за цивилния живот, но търпеливи вътре заради посветяването си (и възпитавани в религиозен дух при по-строга дисциплина). Изследователи на Ортодокс спекулират, че това може би е начин за допълнително изчистване на обществото от недостатъчна религиозност.

Икономика и култура

За ниво на развитие на света е избрано ранното Средновековие. Машините от всякакъв вид (всичко по-сложно от обикновено колело или мелничен механизъм) са обявени за осквернение на волята Божия, прогресът под каквато и да било форма – също. Създадени са строги правила, които да забраняват дори като идея нещата, които принципно биха могли да доведат до прогрес; много често тези правила са изненадващо изобретателни и ефективни. Някои изследователи на Ортодокс смятат това за сигурен признак, че са били предложени от Безтелесните; други го оспорват.

Установено е летоброене от преселението – ОП. Използват се старостилни (по представите на Йосиф и компания) мерки и теглилки,

технологии и др. Наемането на един човек от друг за работа е забранено, въпреки че реално често се получава на практика – някаква работа се свършва срещу някаква форма на заплащане. Прекомерното богатство е обявено за грях. Създаването на каквито и да било икономически сдружения (а и по принцип организации, с изключение на църковните) се смята за опит за подкопаване на властта на църквата, и се преследва. Изследването на нови територии се допуска само при необходимост от заселването им (пренаселване на наличните).

Търговията е предимно натурална. Използват се понякога и правени от местните златари златни и сребърни монети, които обаче се ценят много повече в качество на украшения, „късмети“ и други подобни, и реално са просто стока, а не универсално разменно средство. Основната причина е суровият възглед към богатството (официално – наследство от православните канони, реално – напасване към състава на сектата, идващ по време на Преселението предимно от най-бедните слоеве).

Духът, порядките, обичаите и правилата са каквито са били през Средновековието за България и българите, по представите на Йосиф и хората му. Което реално отговаря по-скоро на късното Средновековие, каквото е в популярните обществени представи, и са твърде различни от реално исторически съществувалите. Списъкът на разликите е огромен; причината за на практика всички е една и съща – Йосиф и хората му просто не са знаели това или онова. Че българките тогава не са носели рокли, а сукмани и престилки; че „потур“, „ока“ и още много други думи не са български; че повечето селскостопански растения, а и животни, които се гледат на Ортодокс, са се появили в България по-късно, и т.н.

Разминавания, включително фрапантни, има дори в църковните порядки и обичаи. Там те са допуснати най-често от съображения за практичност. Съображенията по-късно не винаги са се оказвали верни, но повечето разлики са запазени въпреки това. В традиционната българска православна църква например има само един синод – на Ортодокс има околийски, митрополийски и централен синоди. В оригиналната църква свещениците нямат право да се женят след ръкополагане – на Ортодокс митрополит има право да венчае свещеник, ако той не е бил женен при ръкополагането си. Много служби и обичаи са напълно различни; някои биха били обявени от кой да е образован български свещеник от времето на Разделението за суеверия или дори ерес, и с право. Самодивите и караконджолите, а и доста други „зли сили“ на Ортодокс са доста различни от представата за тях през Средновековието. Някои от разминаванията са поради необходимости при създаването на системата на

Ортодокс, но повечето идват пак от неинформираността на Йосиф и хората му.

Социално и държавно устройство

Системата за управление е теокрация. Държавата се нарича Патриаршия. Начело е Патриархът, който се избира пожизнено. Патриаршията се разделя на Митрополии, начело с митрополити, те на околии, начело с владици, и села (много рядко – градчета), управлявани от местните свещеници. Околията обикновено включва между двайсетина и сто населени места, Митрополията – трийсетина до сто околии. Митрополиите в Патриаршията към 972 ОП са шестнадесет; броят им бавно расте с увеличаването на населението и експанзията в нови територии.

Размерът и разпределението на населените места са строго регулирани. Спазва се правилото за съотношение 1:1 на култивирана (вкл. пътищата и населените места) и некултивирана (гори, поляни, запустели места) площ; обикновено всяка стопански използвана земя, дори пасищата, се брои към култивираната площ. Селата обикновено са с между 200 и 2000 жители. Всяка околия има централно градче, с население между 2 и 5 000 (където е и седалището на владиката), всяка митрополия – централен град с население около 10 000 души (там е и седалището на митрополита). Столицата на Патриаршията, Свети град, е с население около 30 000 души, и представлява отделна териториална единица, подчинена пряко на Патриарха. При надхвърляне на допустимия размер на населено място, или превишаване на култивираната над некултивираната земя, част от хората биват изпращани да заселват нови земи, или по-рядко в по-малки населени места или да заселят отново изоставени по някаква причина.

Свещениците са духовни и светски лидери на населените места; пак те са и съдии. Властта им е абсолютна; единствено свещеник от по-висок ранг може да отмени нарежданията им, и това не се случва често. Случаите на злоупотреба с тази власт обаче са изключително редки, и ако такъв се установи, наказанието е далеч по-безмилостно, отколкото обичайните над несвещеници; афоресването е на практика задължително, и почти никога не се минава само с него.

Присъдите на Ортодокс могат да бъдат публичен упрек, телесни наказания, имуществени санкции или каквото изобщо хрумне на съответния свещеник. Смъртно наказание или затвор не се прилагат. Най-

тежкото наказание се нарича Анатемосване, и представлява лишаване от всякакви права и имущество и изгонване от Патриаршията без право да се върнеш и заселиш на нейна територия. Прогонвания от Патриаршията за определен срок се случват, но са рядкост.

Изпълнението на произнесена присъда е задължение на всеки гражданин на Патриаршията; отказът да го спази се наказва със същата присъда, както неизпълнената. По същия начин се осигурява и опазването на реда – залавянето на нарушител е задължение на всеки; ако е нужно, цели Митрополии могат да бъдат вдигнати на крак, докато престъпникът не бъде открит и осъден. (Този начин на действие е твърде ефикасен и като превенция на престъпленията – никой не иска да го откъснат от работата му за дни и седмици, така че нетърпимостта към престъпниците е голяма.)

Законодателната власт е в ръцете на Патриарха – т.нар. канони. По принцип Патриархът има право да ги пише и въвежда и сам, но по обичай той ги представя на мнението на Съвета на митрополитите, преди да ги въведе в сила. Често дори каноните се съставят и пишат от негови съветници, и той само прави окончателната редакция и ги прокламира. Пак той е последна инстанция по всички възможни въпроси (доколкото Бог рядко се изказва през главата му). Решенията му са закон и върховна заповед за всеки на Ортодокс.

Привилегия на Патриарха, осигурена от Отговорника, е запазването на напълно бистър ум и физическа дееспособност до смъртта си, и предусещането ѝ една година по-рано. Друга е демонстрирането на духовна мощ, като например с молитва да излекува тежко болен, или да предизвика дъжд при суша.

Процедурата по избор на Патриарх е интересна. Седмица преди смъртта си старият Патриарх назовава пред близките си съветници няколко възможни наследници. Предполага се, че ги научава чрез просветление. Имената им се пазят в тайна до смъртта му. След нея биват разкрити, и назованите биват поканени пред събор на митрополитите. Там те трябва да покажат духовна мощ, като извършат чудо с молитва. Този, който се справи най-добре, става новият Патриарх. Понякога се справя не само един, но обикновено един превъзхожда останалите. По-слабите чудотворци най-често също получават (не винаги веднага) високи църковни постове.

(Осмият Патриарх е бил интересен случай: трима кандидати се справили напълно еднакво. Съборът им предложил да изберат заедно как да постъпят. Двама решили съревнованието да продължи до

излъчване на победител; третият заявил, че щом има други достойни, той се отказва. Естествено, в крайна сметка станал Патриарх именно той: молитвите на другите двама загубили част от силата си, и колкото повече продължавало съревнованието, толкова повече отслабвали, оставяйки еднакво силни, до пълна загуба на сила. Когато това станало, третият отново бил помолен да се докаже, и се оказало, че неговата молитва е станала дори по-силна. Външните наблюдатели смятат, че това е било просто пресилено показан урок на тема добродетели от страна на Отговорника.)

Системата е строга и нетолерантна към престъпност от какъвто и да било вид или каквито и да било организации освен църквата, и поддържа много добър порядък и спокоен живот. Поради строго регулираната икономика, лишена от възможност за създаване на големи икономически единици, корупция на практика не съществува. За това спомага и малкият размер на населените места – обикновено всеки познава всички от селото, и тайните бързо стават известни. Благоприятният за селско стопанство климат и поощряването на трудолюбието осигурява напълно приемлив стандарт на живота, практическата липса на инфекциозни болести също спомага за това.

Единственото „нецърковно“ нещо на Ортодокс са цирковете – неголеми трупи, които обикалят от място на място и се издържат от представления, понякога и от помощ в селската работа. Много от по-религиозните хора не ги гледат с добро око, без да имат някакви конкретни претенции; причината обаче е, че са привлекателни за хора, които не са особено църковно настроени. Причината за съществуването им е била съвет от Свързката към Йосиф Водителя, че изцяло църковна система е нещо като парен котел без предпазен клапан, и че нещо от типа на пътуващи циркове би било добър отдушник. Обикновено цирковете представят различни видове атлети и акробати, неголеми театрални постановки, по-рядко разни чудати неща, и разбира се, смешници – така на Ортодокс наричат клоуните.

Донякъде в графата „нецърковни“ попадат и различните баячки, гадателки, лечители и пр. Като правило, те обличат дейността си в натъртено църковни форми, и се кръстят и божесват повече и от свещениците и монасите. Въпреки това обаче, често по-религиозни хора мърморят срещу тях (особено ако са малко по-некадърни, или не умеят да контактуват добре с околните). Официално черквата няма принципни възражения срещу тях, но конкретни свещеници и монаси понякога ги недолюбват. (Което пък често не им пречи да ги посещават и молят за услуги и

помощ.)

Анатемосаните

Около 50 000 души на Ортодокс (точният брой не е известен) са Анатемосани или техни потомци, които не са били приети обратно в Патриаршията (или не са търсили обратно приемане). Анатемосаните живеят по периферията на Патриаршията, на малки групи. Животът им е далеч по-примитивен и неудобен от този в Патриаршията. Някои групи се стремят от сърце и душа да се върнат обратно в Патриаршията; други официално отричат идеята, но реално членовете им обикновено искат същото. Ако Анатемосан успее да покаже достатъчно набожност и заслуги (и в Патриаршията научат това), има добри шансове.

Наблюдател, който не произхожда от Ортодокс, би отбелязал „липсата им на късмет“ – всякакви опити да си осигурят по-прилично съществуване като правило се провалят по най-разнообразни причини; местните хора смятат, че това е естествено следствие на Анатемосването – Бог е снел благодатта си от тях. Реално основната причина е, че Анатемосаните често не приемат и очевидно полезни неща от Патриаршията, било заради нежелание, било защото Патриаршията гледа с подозрение на всичко, което те правят. Вероятно Отговорникът също има пръст. Не е имало случай сред тях да се появи лидер, който да обедини значителен брой хора, особено пък срещу Патриаршията. Причините са много – групичките са малки, разделени една от друга, притиснати от живота. Патриаршията има правило, че който от Анатемосаните се е борил срещу нея, не може да бъде приет обратно, роднините му до дванадесето коляно, ако са Анатемосани – също (не много рядко от последното се правят изключения). Свещениците знаят, че хора с лидерски качества не бива да бъдат Анатемосвани лесно. Вероятно Отговорникът също се намесва по някакъв начин, за да поддържа статуквото.

Имало е отделни случаи групички Анатемосани да се държат като бандити и да нападат села от Патриаршията. Реакцията като правило е, че митрополитът вдига на крак цялата Митрополия, за да ги издири и накаже. Търсенето продължава, докато ги открият и заловят, ако е необходимо – с години (но рядко е повече от няколко дни – стотици хиляди разлутени от откъсването от работата им хора търсят наистина ефективно). Наказанието обикновено е ежедневно пребиване от бой с пръчки, докато не се сметне, че провинилите се са се отказали от

намеренията си искрено (или не загинат – това не е желан ефект, но се е случвало поради престараване), след това унищожаване на всичкото имущество, което имат, и прогонване по-надалеч. Често невинни Анатемосани, които просто са се оказали на пътя на потерята, също отнасят част от наказанието, докато се разбере, че нямат нищо общо. На практика не е имало случай някой да повтори опита за бандитизъм.

Като изключим обсъждането на молби за обратно приемане, обикновените жители на Ортодокс не се интересуват много от Анатемосаните. Изключение са случаите, когато Анатемосани се опитат да построят каквото и да било напомнящо машина; дори обикновена воденица, ако е тяхно дело, предизвиква силно подозрение (каквото не би предизвикала, ако е в село на примерни православни). Ако по нея има каквото и да било необичайно, дори най-дребно, свещеникът на най-близкото село може да нареди разрушаването ѝ (и обикновено го прави). Това допълнително спомага за ниския жизнен стандарт на Анатемосаните.

Отговорникът на Ортодокс

Отговорникът на Ортодокс е Безтелесен, назначен от Свръзката. Смята се, че от основаването на Ортодокс досега е един и същ – доколкото това понятие по принцип е приложимо за Безтелесни от неговия ранг (за тях личностите са също така сменяемо нещо, както телата). Носят се слухове, че това му назначение всъщност е наказание за някакво провинение или престъпление; той обаче никога не е давал повод да се мисли, че изпълнява задълженията си насила или зле.

(Истината е, че това е Безтелесният, който е ходатайствал за създаването на Ортодокс, и по тази причина смята за свое задължение грижата за този свят.) Някои Безтелесни смятат, че той понякога нарушава кодекса на Свръзката, допускайки прекалено близко обвързване със Стандартните и лични симпатии, до степен да нарушава правилата заради тях. Не могат да му отречат обаче, че е постигнал истински духовен и религиозен тезаурус в доста трудни изходни условия (повечето Средновековни религиозни тезауруси бързо се израждат в псевдо-религиозни властомански, дори ако изходната среда не е от българи).

Официално Отговорникът поддържа връзка на Ортодокс единствено с Патриарха. Явява му се като ангел-съветник, и скрито манипулира избора на Патриарх; това са основните средства, чрез които насочва развитието на тезауруса на Ортодокс (има и други – ако няма друг начин,

може дори да се намеси в мисленето на някого пряко, без този някой да усети, или да манипулира събитията). Реално обаче контактува и с много други хора; предполага се, че има поне десетина тела, живеещи като обикновени хора на различни места, може би дори сред Анатемосаните, и които също служат като инструмент за влиянието му. (Броят им бавно се увеличава с увеличаването на населението; към 972 ОП те са дванайсет; съвпадението с броя на християнските апостоли е случайно.)

Мерни единици, използвани на Ортодокс, и съответствията им

Повечето мерни единици, използвани на Ортодокс, са доста приблизителни. Честичко по пазарите могат да се чуят забележки за размера на крините или делвите, в които се мери купеното или продаденото. Също така, единиците нарочно не са свързани в стройна система. Няма точно фиксиране колко по-малки единици се вметват в една по-голяма, и как се отнасят помежду си различните видове. Причината е виждането на Основателите, поддържано от църквата, че точното определяне на такива неща отваря път към дявола – създава база за точни сметки, машини, и т.н.

Често за определени неща се използват определени единици. Например, въпреки че лакът и разкрач са все мерки за дължина, и сходни по размер, никой на Ортодокс не би тръгнал да мери път в лакти – освен смешниците от цирковете. Това също е част от образно-предметното мислене, насаждано като противовес на абстрактно-логическото.

С тези уговорки, ето някои от единиците:

Време:

1 педя – времето, за което слънцето изминава по небето една педя разстояние. 180 градуса (от изгрев до залез) са около 8 педи, тоест 1 педя е около час и половина.

1 яйце – времето, за което едно яйце се сварява до твърдо. Около 7 минути.

1 удар на сърцето – около секунда.

Разстояние:

1 пръст – дебелината на един пръст, сантиметър до сантиметър и половина.

1 педя – около 20–25 см.

1 лакът – около половин метър.

1 аршин – около 65 см.

1 разкрач (крачка) – около 70 см.

1 разтег – около 180 см.

1 педя време път – пътят, който се изминава пеша за 1 педя време: около 9 км.

1 ден път (пеша) – около 70 км.

1 ден път с каруца – около 150 км.

1 ден път с кон – около 250 км.

Площ:

1 длан – колкото покрива една длан. Около един квадратен дециметър.

1 рало нива – колкото нива може да се изоре за един ден с рало и чифт волове. Около половин до две трети хектар; зависи от терена.

Обем:

1 кратуна (за насипни неща) – 1 до 1,5 литра

1 крина, или шиник (за насипни неща) – около 30 литра.

1 бъчонка, или делва за вода (за течности) – около 4–5 литра

1 ведро (за течности, много рядко за насипни неща) – около 10–12 литра.

1 делва за вино (за течности) – около 20 литра

1 чувал (за насипни неща) – около 50–60 литра

1 бъчва (за течности) – около 120 литра.

Тегло:

1 ока – 1,2 кг.

1 чувал – около 50 кг.

1 вол – около 300 кг.

За тегло на насипни или наливни материали понякога се използват и мерките за обем, но обикновено само при нужда. Предметното мислене, поощрявано на Ортодокс, възприема подобна „абстракция“ като

„нещо не както трябва“.

Биография на Йосиф Водителя

Рожденото име на Йосиф Водителя е Кирил Димитров. Роден е в София, почти седемдесет години преди Разделението, в бедно и не особено дружно семейство. Баща му ги напуска преди Кирил да е навършил година; майката не смогва едновременно да изкарва хляба на семейството, и да се грижи за сина си достатъчно. Разболява се, когато той е на шестнайсет години, и умира година по-късно.

Още като дете той попада в лоша компания, учи се зле, и напуска училище преди да завърши средно образование. Известно време работи груба физическа работа тук-там, за да издържа болната си майка. Когато тя умира, той се хваща на работа при наркодильри, подмамен от заплащането, като „охранител“. По това време той е вече зрял, добре ориентиран в живота, извънредно практичен и на практика напълно безскрупулен (макар и никак да не е смелчага). Потаен е като личност, и умее великолепно да се преструва (косвени тестове, проведени по-късно на базата на информация за личността му, показват, че би бил извънредно талантлив актьор). Никога не спира да се учи; продължавал е да се усъвършенства дори на преклонна възраст. Няма никакви предразсъдъци срещу манипулирането на околните, и старателно се учи на този „занаят“. Притежава остър, бърз и изобретателен ум.

Първата задача, с която е натоварен, е да участва в група, която да ликвидира бивш „охранител“, опитал се да се откъсне от „бизнеса“, но знаещ прекалено много. Младият Кирил моментално се досеща защо е натоварен с тази работа, а и какво го очаква някъде в бъдещето (ако не загине преди това), и е здравата уплашен. Измисля си стомашна криза, разиграва доста убедителна сцена пред „колегите“ си от групата, и се скатава от убийството, за да не бъде използвано после участието му срещу него. През следващите няколко месеца се прави на изключително трудолюбив и старателен, макар и болен, и успява да скъта някоя пара, без да се натопи в нито едно по-сериозно престъпление.

В подходящ момент хваща тайно автобуса за Германия. Месец и нещо се крие къде ли не, работи нелегално и трепери от всеки шум наоколо. В един момент случайно попада на американски мисионери, дошли да проповядват сред най-изпадналите. Научава съвсем случайно, че те оглеждат за богобоязливи и съвестни хора, които да пратят на

обучение в САЩ за мисионери, и си съставя план. Разказва им, че го гонят зли наркотрафиканти за отмъщение, че им е пречил. Заявява, че е много дълбоко вярващ и богобоязлив (всъщност през живота си не е виждал кръст или икона отблизо), и че иска да работи за Бога като доброволец, без да очаква нищо в замяна.

Актьорското му майсторство подлъгва дори виделите немалко мисионери (а те са видели повече, отколкото той предполага!), и след два месеца криене в жилището им и старателно домакинстване те го пращат в САЩ на обучение, в специализиран църковен лагер. (Той пък използва тази възможност, за да си създаде фалшива самоличност.)

Там наш Кирил открива, че „църквата“ им всъщност е секта, насочена единствено към промиване на мозъци и докопване до власт. Старателно се преструва на добре зомбиран, и успешно прави кариера в йерархията им – за пет години се издига до трето ниво пастор, с подчинени повече от сто „свещеници“. Всички се възхищават на съчетаните в него агресивна набожност със здрава практичност и усет за реалния свят (първото е често при тях, но второто – не: промитите мозъци рядко са адекватни).

Идилитята свършва, когато големи клечки от църквата решават да играят с чуждо разузнаване, подмамани от обещания за власт и влияние. Тайните служби ги разкриват, и сектата е безмилостно разтурена. Нашият герой (вече като Димитър Христов) е депортиран обратно в България най-позорно. За негово щастие – с прилична сума пари в джоба (колкото пари на сектата е успял да докопа, преди да го арестуват).

Като практичен човек, той бутва рушвети тук-таме, и легализира новата си самоличност. Идеята за владееене на умовете и душите на хората чрез религиозен контрол му е харесала страхотно, и той се насочва към православната черква. Нови умилителни лъжи и съчинения как тежко се е борил за православието в САЩ, нови рушвети и ново актьорство го сдобиват с църковен сан, името Йосиф, и работа като свещеник в малка софийска черквичка.

Нашият герой иска много повече, но удря тук на камък. Девет десети от свещениците около него са практични хора, и няма да си отстъпят постове и властта на никого така лесно. Той има интелекта и манипулативността си, но те имат връзките. Новоименованият Йосиф бързо разбира, че надали ще успее да стане нещо повече от квартално отче. Амбициите му обаче не се задоволяват с това – и той се замисля какво да направи, за да концентрира влияние зад себе си.

Полезен се оказва отново примерът на САЩ, където силни

религиозни организации се обявяват срещу аугментациите и първите опити за създаване на Безтелесни, и печелят добра политическа основа по този начин. Там тези организации разчитат предимно на религиозната основа на американеца. Йосиф знае, че българите далеч не са толкова религиозни, но решава да разчита на нещо друго.

На българска почва тези нововъведения вече също текат, и то главно сред тази част от населението, която като финансови възможности е неговият елит, а като човешки качества – утайката му. Огромният процент от хората не могат да си ги позволят, и завиждат и мразят (често напълно оправдано) тези, които могат. Йосиф решава да използва това тяхно недоволство.

След две години старателно доизучаване на социално инженерство, и съчиняване на общата схема, Йосиф скалъпва познатата от историята на Ортодокс философия, на този етап още много груба. Създава официално своя секта (декларирана просто като „група на искрените православни“), и развява байрака на християнството срещу аморалността и безчовечието, достигнали до физическо въплъщение – превръщането на хората в не-хора. И проповядва нуждата от фундаменталистка православна държава, която да лиши от права не-хората, както им се полага.

Отначало последователите му са доста, и сектата му започва да набира застрашителна скорост. Подкрепена от него политическа сила успява да влезе в парламента, и чрез нея той получава още повече известност. Тъй като обаче не успява да се сговори добре с мафията (винаги го е страх от тези хора), влиянието му е умело подрязано от нея чрез медиите. В добавка, аугментациите стават все по-евтини и достъпни и за обикновените хора, а българинът лесно забравя набожност, като види келепир...

Малко по малко сектата на Йосиф започва да заглъхва и оредява. Фанатизмът ѝ обаче не намалява, дори напротив. Масовото навлизане на нанотехнологиите прави и не толкова богатите все по-свободни като време и сили. Хората от нея прекарват все повече време сред „свои“, и се самонавиват. Йосиф бързо разбира, че вече няма как да се пусне от хорото, дори да иска – точно както преди с наркобизнеса. Е, този път нещата са легални, най-отгоре е той, гледат го в устата, носят го на ръце и го смятат за пророк. А това може да не е в мащабите на цяла държава, но все пак е каквото той е искал.

Йосиф продължава да се бори за власт и влияние, и да допромира и оформя умовете на паството си. Борбата му тече с променлив успех, и макар да не става кой знае колко могъщ, той натрупва приличен опит и

умения в лидерството, и изчиства и подрежда философията си доста добре. В един момент, когато Безтелесните съобщават за решението си за Преселението, и за възможността за подаване на проекти за светове, той решава да се свърже тайно с тях, и да действа.

Свързването не минава гладко и лесно. Отначало изобщо му е отказано да подаде проект. Хитрецът обаче решава да подходи с разбраност и човечност към Безтелесните. Това също не е посрещнато безрезервно, но с молби и унижения при закрити врати той успява да договори правото да подаде проект.

Официалният мотив Безтелесните да му отказват е, че свят с философия като неговата не би бил стабилен, и не би издържал повече от две-три столетия. (На Йосиф от това не му пука особено, нали няма да живее толкова дълго – но се налага да се прави на загрижен пред тях. Не че и те му вярват, но виждат полза в него.) Те му предлагат помощ за доизчистването на философията и стабилизирането на проекта; той поставя условия, и успява да се пребори за някои... е, поне за тези, на които Безтелесните всъщност не държат.

Всичките контакти на Йосиф с Безтелесните остават запазени в пълна тайна от паството му. Той успява да съчини правдоподобни религиозни обяснения за всичко, което те се налага да направят – и за подписите, които трябва да поставят, и за преминаването през предоставения портал... Към момента на Преселението Йосиф е на почти седемдесет години.

Пристигнал веднъж на Ортодокс, Йосиф се развихря. Вече никой не му пречи да се обяви за Патриарх (по-точно да „приеме с нежелание“ народът да го обяви). За щастие, освен талантлив актьор и манипулатор той се оказва и талантлив организатор – а където талантът му не достига, съветите на Безтелесния Отговорник на Ортодокс помагат.

Доста скоро след Преселението Йосиф разбира, че е получил абсолютно всичко, за което е мечтал. (Всъщност, при един разговор Отговорникът му го казва направо – и го пита какво смята да прави оттук нататък.) Новопосветеният Патриарх бързо разбира, че ако има нещо, което да му е останало като смисъл за съществуване, то е да направи сътвореното от него колкото се може по-трайно и истинско. Част от което, като начало, е да бъде това, което един истински Патриарх трябва да бъде – отначало престорено, после – все повече наистина. Какво му коства, и какво друго има за правене?

Тук идва и промяната. На преселенците се раждат деца, които въпреки силно религиозното възпитание най-често не са чак слепи

фанатици, и биха видели неискреностите на Йосиф. Междувременно обаче той все повече се превръща в наистина искрен духовен баща на хората си, готов за тях на всичко. И когато Отговорникът на няколко пъти го „подпомага“ лекичко със сътворяване на чудеса, основата е поставена. На стари години мошеникът и властолюбец се превръща постепенно в истински достоен човек.

За разлика обаче от повечето достойни хора, Йосиф се е учил над половин век да мошеничества, и е изучил това изкуство до завидна висота. Веднъж решил, че иска да сътвори нещо истинско и свястно, той с лекота лови потенциалните шмекери, карьеристи и властолюбци, и взема абсолютно безскрупулни мерки срещу тях. Именно на тази му политика, упражнявана почти петдесет години, се дължи на практика пълното изчистване на свещеническото тяло на Ортодокс от карьеристи и карьеризъм, и попадането на цялата власт в ръцете на искрено набожни и загрижени хора, и създаването на ефективна система от мерки, която да запази властта в ръцете на такива хора. (Кое е и целта на Отговорника, и той подпомага Йосиф за нея с всичко необходимо.)

Йосиф Водителя умира на сто и седемнадесет години като първи Патриарх на Ортодокс. Гробът му се намира в Патриаршеското гробище в Свети град, зад централната катедрала на Ортодокс, наречена също на негово име – „Свети Йосиф Водител“. И е най-първата от чудотворните светини на Ортодокс – преспалите на него се излекуват от болестите си, ако дори малко го заслужават. Ефектът е дело на Отговорника, разбира се – и е неговото признание към паметта и делото на Йосиф. Всички други чудотворни светини на Ортодокс (включително иконата на Богородица от Петлевския манастир) са дело на Отговорника, и тръгват от тази традиция.

Описание на света Академия

История на създаването

До голяма степен съществуването на Академия се дължи на лично познанство между един от професорите на БАН и един от първите Безтелесни (от времето преди да стане Безтелесен). В стила на класическата българска традиция и трите деца на професора са научни работници в БАН, и той е загрижен за бъдещето им.

Когато става ясно, че приближава разделение на хората, и че никой

няма да може да остане на истинската Земя, загриженият за добруването на децата си професор съчинява не особено домислен или реалистичен план за свят на учени, които са шо-годе осигурени материално, и работят единствено за науката. Тезаурусът на света е изграден около типичното за 21 век (детството и младостта на споменатия професор), с много елементи от предишни и последващи времена. Планът е предаден за одобрение чрез познатия му Безтелесен, който сериозно го доработва и изчиства, като запазва духа му. За смайване на всички, които са в течение (включително на самия професор), планът е одобрен – с уговорката, че светът ще трябва да се издържа сам, но Безтелесните ще помогнат това да се постигне. Упорит слух, непотвърден официално, е че Безтелесните са искали да направят експеримент на тема мързел. При Разделението повечето от състава на БАН, заедно със семействата им, се записва затам; привлечени са и хора от други места.

Важно изискване е било да не бъдат приемани хора със значителни аугментации, особено генетични. (Злите езици твърдят, че причината е била личен интерес на автора на проекта – да не би някой да засенчи чадата му.) Изключение са били общоприетите към този момент аугментации – продължителност на живота 100–110 години и добро здраве до края. Немалко желаещи да отидат на Академия дори са се разделили с вече направени по-сериозни аугментации; някои се опитали да пробутат тайно своите, но контролът на Безтелесните при Разделението не го позволил, като противоречащо на официалния статут на света. Не повече от петдесетина години ОР идеята е била отчетена като очевидна грешка, но вече е било късно. Изискването отпаднало от официалния статут, и приеманите по-нататък не са били скринирани за аугментации, но въпреки това процентът на хората на Академия със значителни аугментации, особено генетични, е пренебрежимо малък.

И така Академия започва като свят на научни работници – не особено работливи, и по общото мнение на всеки за всички други, и не особено кадърни. Последното за щастие се оказва не съвсем вярно. Първите трийсетина години се оказват доста проблемни, в смисъл гладни – прехраната все пак се изкарва с работа. Минава доста време, докато обществото им постигне достатъчно добра производителност на труда, за да се живее нормално. През това време ги спасява основно минималният приход от поддържането на Релейния възел и помощта на Безтелесните и Аугментираните, а и на някои околни светове; постигнатата прилична производителност на труда е пак с техни съвети.

Приетите по начало социални правила са били наистина мечтата на

мързеливеца. Не е останал празник, който да е хрумнал на ръководството, и да не се празнува официално и да не е неработен ден. Това твърде бързо спечелило на жителите на Академия авторитет на безделници, и в добавка към полугладното съществуване им добавило и презрително отношение от другите светове. Наложило се консултантите от Свръзката да заявят в прав текст на едно заседание на Научния съвет на Академия, че светът им няма никакви шансове, ако тези моменти не се променят издъно.

Идеята, че може да бъдат разпратени по други светове като приети по милост гастарбайтери, бързо размърдала Научния съвет. Отначало някой „гений“ родил идеята процентът неработни дни като цяло да се запази, но хората да ги получават по различно време, и така да се създава впечатление за работене. Естествено, Безтелесните не се хванали (въпреки че одобрили идеята да няма официални почивни празници). В крайна сметка се стигнало до пет работни дни в седмицата и отделно около месец годишна отпуска. Оттогава обаче останало правилото, че официални почивни дни няма – всеки взима почивката си по различно време, ваканциите на училищата са по различно време, и т.н. Това спомогнало много за равномерното натоварване на производствени мощности и почивни центрове, така че в крайна сметка от идеята имало полза. С времето тази схема се превърнала в една от гордостите на Академия; има светове, които са я възприели, и жителите на Академия се гордеят (и надуват като пуяци – и ний сме дали нещо на света) с това.

В крайна сметка Академия се превръща в много приятен за живееене (ако не броим дребните интрижки) свят. Чрез старателно проведени кампании за повишаване на раждаемостта (по начало не особено висока) и внимателно асимилиране на хора отвън броят на населението бавно се увеличава, и към 969 г. от основаването на Академия (тя е основана три години след Ортодокс) то е около 3 милиона.

Хората тук по начало, като все пак учени, са били толерантни и отворени, а столетията приятен живот без проблеми са засилили това. Допринесла е и гордостта на планетата – Релейният възел. Контрастът с нетърпимостта към различни възгледи на Ортодокс е толкова голям, колкото и този между вродения атеизъм и декамеронство на хората от Академия и духовната посветеност на тези от Ортодокс.

Социално и държавно устройство

Официално Академия се управлява от Научен съвет (името му е традиция – работата му е чисто административна, и няма нищо общо с науката). Председателят на съвета е и Отговорник на света (повечето от задълженията му като такъв всъщност се изпълняват от съответен отдел в администрацията на света). Голямата част от усилията на членовете на съвета отиват за пазене на личното им статукво и за игрички на дребно за власт. Както и на Ортодокс обаче, крайният резултат за обикновените хора е приятен и като цяло безгрижен живот. Икономиката е базирана на „шведския модел“ (официално – иначе няма много общо с него). Принципът е позволена, но ограничена частна инициатива в условията на силно централно регулиране и икономическо обезкуражаване на уедряването на бизнеса. Стартирането ѝ по този начин е отнело огромни усилия в среда от предимно българи; постепенно обаче се е закрепила и зароботила. Както и на Ортодокс, липсата на едри икономически единици или групировки води до сравнително ниско ниво на корупция; за това помага и сравнително високият стандарт на живот.

Сърцевината на управлението на Академия е ефективната бюрокрация. Идеята идва от моделите за работа на западноевропейски, предимно немски и швейцарски, научни фондации и центрове. Усъвършенствана е допълнително с помощта на Свръзката.

На тогавашните „големи клечки“ е било простичко обяснено от един Безтелесен от Свръзката, че където има прекалено големи изгоди, сред изгодоимащите почват отстрелвания или други елиминирания, колкото и да са учени хора. И че е далеч по-добре да имаш по мъничко, но завинаги, отколкото днес много, но утре – ковчег. Че където столът има твърде малко крака, е трудно да се задържиш на него. Че начинът нещата да са ти осигурени е да се установи паритет между достатъчно голям брой играчи, и да се създаде организация, която да се грижи правилата да се спазват (без самата тя да има достъп до меда по никакъв начин, за да не е подкупваема). И че всеки трябва да следи дали други не получават в тази организация някаква власт, която да могат да използват за завладяване на части от нея... На въпроса не иска ли това твърде много време и усилия за следене, Безтелесният отговорил, че от тях си зависи каква точно организация ще създадат: колкото е принципно по-неподатлива на опити за овладяване, толкова по-малко ще са усилията им за следене.

След още разпитване Бездтелесният с неохота (дали не изкуствена?) препоръчал ефективната бюрокрация, прозрачна и контролирана от цялото население, като теоретично най-добрият възможен начин за наличните условия, и дал някои идеи как тя да бъде организирана. Големите играчи решили да опитат – отначало с доста опасения. Създадената бюрокрация отначало не е имала голяма тежест в обществото, и работещите в нея са били отстранявани при най-малкия признак за неспазване на правилата. Това, а и налаганите принципи, създадо в нея нетърпимост към корупцията. Имало е десетки опити тя да бъде овладявана, но бдителните „кръстници“ успешно са ги проваляли (нерядко с помощта на Свръзката), и са усъвършенствали системата срещу подобен вид „атаки“, докато не я направили неовладяема от отделен човек или група, а елитът – на практика недостъпен за нови членове. Когато доказала работоспособността си (в смисъл да осигурява на всеки от важните неговия дял от меда, и да не допуска създаване на нови), започнало разширяването на бюрокрацията, докато не е обхванала цялото управление на обществото, и е била все по-усъвършенствана. С времето „кръстниците“ обаче остарявали и умирали, или излизали от играта, или бавно загубвали тежестта на позициите си, а нови не идвали. В крайна сметка за помалко от двеста години бюрокрацията се освободила на практика напълно от влиянието им, и се превърнала в истинският обществен механизъм на Академия.

Градовете на Академия са кръстени без особена изобретателност на големите български градове отпреди Разделението. Официално причината е „спазване на традицията“, реално всеки път, когато някой е предлагал нещо свежо, всички останали го обругавали, да не би да блесне на техен фон. (Още оттогава доводи като „това противоречи на традицията“ или „това противоречи на научния подход“ се разбират като „шефът е уплашен за поста си“ – нарочване на някого за прекалено акълен и опасен за статуквото – и са по същество ултиматум, след който следва открита война.) Над една трета от населението живее в столицата, София. Някои по-малки градове и села, както и повечето улици, географски форми и природни забележителности, са кръстени на местни или световни учени от най-различни времена; между различните научни дисциплини често избухват кавги на чий човек да бъде кръстено това или онова.

Икономика и култура

Първоначалната върхушка на Академия е разбирала много добре, че при нормални икономически условия бързо ще се появят влиятелни богаташи, които ще им отнемат властта. В същото време, частната инициатива е била единственият начин да се изхрани огладнелият свят. Затова е бил избран и утвърден сложен икономически модел, който поощрява дребната частна инициатива, но обезкуражава едрата.

Сърцевината на модела е система от данъци, която прогресивно товари икономическите единици с нарастването на размера им. Вземат се предвид брутният оборот, брутната и нетна печалба на икономическата единица, броят заети хора, минималната, средна и максимална заплата, браншът и минималният оптимален брой хора за този тип дейност, и още над сто фактора. На практика единствено в тежката промишленост могат да се намерят фирми от по над стотина човека, и дори там те са изцедени икономически жестоко, и често са под държавен контрол. (Това е една от причините Академия почти да няма тежка промишленост, докато в браншовете, където предимството на размера не е много силно, има напълно прилично развитие.) Данъчното облагане на отделните лица е по същата система – качи ли се нечий доход 5 пъти над средния, горницата вече отива почти изцяло за данъци. (Учените са били наясно, че конкурентът може да е свръхбогат и прекалено влиятелен като от една голяма фирма, така и от много дребни. А тях лично властта и влиянието чрез титли и постове обикновено ги вълнуват повече от излишните пари...)

Още от дете всеки на Академия научава, че дребната фирма е хубаво нещо, но голямата е зъл враг на Истинската Наука, и следва да бъде жестоко дискриминирана. Всички, които работят в държавния и научен апарат, знаят, че силни големи фирми биха променили сегашната икономическа структура рязко, и че тогава те ще загубят благите си, мързеливи или пък щастливо творчески работи, и ще трябва да работят здраво за хляба. Затова и всяка по-просперираща фирма бива следена и топена от хиляди хора, и тормозена и подрязвана от всеки овластен – а овластени в това на Академия има достатъчно.

Официално светът съществува, за да твори наука. Повече от половината работещо население е ангажирано с „научна дейност“; към нея обаче се води и бюрокрацията и администрацията на света, в които са към една четвърт от „учените“. Останалите работят в икономиката, и

реално издържат света с труда си. Научната част се издържа от данъците, и отчасти от каквото доход може да се получи срещу продажба на други светове на каквото ценно случайно измислят учените (бизнесът на Академия, като куцо признание за приноса му, ползва всяко тамошно научно откритие безплатно). Целта е доходът от продажба на научен продукт да стане един ден основен за Академия като свят; този ден обаче май не се задава да е съвсем скоро.

Антагонизъм между „учени“ и „бизнес“ съществува, но не е особено силен. Случайно или не, данъчното облагане е нагласено така, че заплатите в бизнеса са по-добри от тези в науката, но не с твърде много. Така има място и за работливите, които търсят добър стандарт, и за помързеливите или творчески души, които са съгласни на не най-богато съществуване. (Всъщност, на Академия дори Научният съвет не живее тузарски като ръководствата на някои други светове – определено са богати хора, но и те подлежат на данъчно облагане...) Реално с най-ниските заплати на света се живее бедно, но все пак не гладно, а с най-високите – охолно, но не свръхбогато. Разликата е сериозна, но не драстична; просяци или мизерстващи на Академия няма, но и милионери на практика също; мултимилionери и милиардери надали са възможни.

Количеството произвеждана наука не е малко, но качеството ѝ най-често е смехотворно. Въпреки това, на единица население Академия произвежда не по-малко сваятна и истинска наука от другите пред-Разделенски светове, и има постижения, достойни и за пост-Разделенските. Точно същото важи за изкуството ѝ. Светът би могъл да си подсигури и по-добри доходи от продажба на наука и изкуство, ако не беше „солидарността“ на неговите учени с колегите им от други светове – биде ли открито нещо ценно на Академия, най-много до година всички учени на Възела получават достъп до него, и светът получава пари само ако нещото се използва масово от платежоспособен свят или икономическа единица.

Това обаче води и до обратния поток – открие ли се някъде нещо, което да е посылно за разбиране от учените на Академия, най-често те го докопват по колегиална линия. От това „изтичане“ успяват да се опазят само твърде затворени и строги светове. Не е ясно дали покрай него Академия не печели повече, отколкото губи – дори ако там започне масово прилагане на чужда технология, най-често собственикът ѝ махва с ръка и се примирява. Академия не е богат свят, а на босия цървулите няма как да вземеш. А когато босият е мързеливичък, но душа човек, и неведнъж си е делил залька с теб безплатно, и не върви. По този начин

Академия всъщност се оказва място за нелегална размяна и разпространение на технологии, подобно на пиратските сайтове за обмяна на файлове от началото на 21 век. Само дете не печели от това почти нищо, ако не броим деликатното внимание на научните разузнавания на доста други светове или големи корпорации.

Население

Първоначално проектът е привлякъл предимно хора от личния състав на БАН, и техни познати, заедно със семействата им. При Преселението групата е била от около петдесет хиляди души. Дълго време обаче раждаемостта е била много ниска, поради ниския жизнен стандарт, и това с времето се е превърнало в културологична особеност – населението се увеличава доста бавно. За растежа му е спомогнала внимателната асимилация на хора отвън. Академия приема заселници, стига да се занимават с наука. При хуманитарни кризи на други светове също могат да бъдат одобрени за приемане групи хора – така например сравнително скоро след Преселението са били приети около три хиляди преселници от Джунгла, преследвани там поради расови причини. Понякога на Академия попадат изгнаници от светове с милитаристичен или фундаменталистки уклон.

Родените на света по закон са длъжни да носят типични за него, тоест български имена, „за сплотяване на населението“. Ако кандидат-преселник пожелае да вземе типично име и/или фамилия, това е плюс при разглеждането на молбата му. Някои го правят. Други – не. Ако упорстваш, дори може да си кръстиш детето със съвсем чуждо име, въпреки че уж законът не позволява. Какво толкова, един повече, един по-малко, все тая, и друг път се е случвало...

Образованието е на отлично ниво – средно образование завършват дори по-леките случаи на умствена изостаналост, и над 95% от населението има поне по едно висше образование, дори ако това е мениджмънт на ферма. Реално, малко от висшите образования на света могат да се мерят с тези на някои други светове, но все пак са доста над типичното средно образование. Също, подробното изучаване на много общообразователни дисциплини и дългото задържане в образователната система допринасят населението да е интелигентно, културно, възпитано и търпимо към различните. За това спомага и отношението между „учени“ и „бизнес“ – хората от бизнес-сферата непрекъснато се борят да се

докажат като не по-малко знаещи и образовани от учените, а учените – като далеч превъзхождащи тези от бизнеса. Резултатът е кротичко, но непрекъснато съревнование в начетеност.

Религията на Академия е отделена от държавата в почти социалистически стил. Не е репресирана, но е на практика лишена от привилегии. Вярващи са под 1% от населението, към две трети християни, останалите какви ли не. Отношението към тях е търпимо, но насажданото „научно мислене“ води до това повечето хора да ги гледат зад гърба им с лека насмешка; по тази причина религиозността не се ползва с висок обществен имидж. Опитите на различни религии да се сдобият с някакви привилегии (допълнителни почивни дни, специални права и пр.) са се сблъскали със завистта на другите, и като правило са получавали отказ (обикновено оформен като референдум или друго замазващо очите мероприятие).

Светът на Академия

Физически представлява планета, много подобна (както повечето светове) на Земята. Сушата е 32% от повърхността. Ландшафтът е изключително разнообразен – от дванайсетхилядиметрови планински върхове, вечно заснежени и недостъпни без кислороден апарат, през обширни плодородни равнини, та до изгорени от слънцето солени пустини, влажни тропически джунгли и коралови атоли. Без да е всепланетна демонстрация на един вид красота, като например ледниковите пейзажи на Мидгард, разнообразието е огромно и спомага за приятния живот. Климатът е строго регулиран; разлика между зима и лято на практика няма, дори дъждовете падат почти винаги нощем. Изобщо, свят, измукан от пръстите на мързеливец.

Екологията на света е отлична, не толкова заради чистофайничеството, колкото заради малкото население и слабо развитата промишленост (тежка промишленост, която е основният замърсител на този тип светове, почти няма). За това донякъде спомага и отличната планировка на градовете – широки улици, много зелени площи, като правило еднофамилни къщи с големи дворове. Друга причина е, че промишлеността и селското стопанство са сравнително икономични като потребление на ресурси – добиването на повечето от тях е тежка промишленост, или са внос, така че не са евтини.

Сред околните светове Академия е известна като свят на

мързеливци (това отдавна не е вярно, но е повод за шеги по адрес на жителите ѝ). Реално е един от преобладаващата маса „скупни“ светове, на които обаче в една или друга степен се крепи икономически съществуването на Резервата.

Науката на Академия

Науката, която се развива на Академия, би разсмяла кой да е Безтелесен или Аугментиран (а и доста Стандартни – и често ги разсмива). Типични нейни продукти са ягодовото дърво и попълването на звездните каталози за небе, познато само на Академия. (В интерес на истината, един от най-големите успехи за използването на трансмитерна технология от Стандартни е постигнат на Академия – апаратура за лечение на рак и инфекциозни болести; Отговорникът на възела, дядото на Христина, с удоволствие споменава, че тази апаратура е накарала дори Аугментираните да заговорят с уважение за Академия... е, поне с малко повече уважение отпреди. В интерес на истината, това далеч не е първата такава технология, разработена в Резервата от Стандартни, но на Академия са се справили изцяло сами, в учудващо кратък срок и учудващо добре. Друг голям успех е усъвършенстването на мнемонична технология, базирана пак на трансмитерните технологии, разработена на Кодзияма с други цели и донесена на Академия от изгнаник оттам) И все пак, голяма част от населението на Академия се занимава основно с някакви видове наука, или нейна пародия. И, както често се случва, почти винаги се намира кой из човечеството да се интересува от подобни неща, и дори да плаща за тях. Така че към 972 ОП Академия спокойно се издържа като свят, макар и да не може да се сравнява по развитие и стандарт с доста пост-Разделенски светове.

Историята на създаването на апаратурата за лечение на рак и инфекциозни болести е интересна. По принцип трансмитерът на Академия, който трябва да може да поддържа връзка със средновековен свят като Ортодокс, позволява прехвърляне на човек между двата свята, но така, че въшки, бълхи и опасни бактерии да не бъдат прехвърлени. На тази база около 720 г. ОР екип се заел да създаде апаратура за лечение на всякакви инфекциозни болести. Проблемът се оказал много по-костелив, отколкото очаквали – някои инфекциозни болести се причиняват от вируси, които са на практика неразличими от стандартни части на човешкия геном. Помощта дошла откъдето не я очаквали – група

математици разработвала по същото време нови методи за диференциране на комплексни числа, и хора от двете групи били добри познати. Математиците успели да създадат модел, който да отличава всяко чуждо за организма тяло, независимо колко близко му е – въпрос на определяне единствено на границата на близост. Модификация на този модел се оказала успешна в над 99,999% дори срещу рак. Теоретичният модел бил изпробван тайно на трансмитера на Академия, след което от Свръзката бил поискан трансмитер за прилагане като болнична апаратура. От Свръзката се съгласили, срещу символично заплащане.

Любопитни факти

Пословичен в целия Възел е затворът на Академия. Въпреки че при подбирането на заселниците за Академия е имало условия да няма хора с престъпни наклонности, в първите години след основаването е имало няколко тежки престъпления. Наплашените жители поръчали по този повод изграждането на затвор на специалисти от Стражевите светове, и поискали от тях „най-сигурният възможен въобще затвор“. От Стражевите светове се съгласили дори да финансират (с помощта на Свръзката) построяването, като полеви експеримент за усъвършенстване. Резултатът бил наистина впечатляващ – затвор, способен като на шега да удържи атака на армия отвън или тежко въоръжен и отлично организиран бунт отвътре, или дори двете едновременно. Немалко затвори на Стражеви светове са строени по негов образец; във Възела вероятно няма друг, който дори да се доближава до него, извън Стражевите светове; архитектите на затвори са единомисленици, че е предизвикателство да се създаде по-сигурен. През последвалите години обаче проблемът с престъпленията бил като цяло решен (с намесата на немалко генетика и психология), и към 969 г. в затвора попадат символично количество дребни нарушители за по някой месец. От дванадесетте му крила работи само това за най-лек режим, и то стои почти празно, и е доста преоборудвано (предимно от затворниците), така че е напълно поносимо за живеене. (Двете крила с най-тежък режим – това за Аугментирани и това за особено опасни Стандартни – никога не са били използвани.)

Персоналът на затвора се състои от един-единствен човек – директора му; вече почти трийсет години затворът не може да намери кандидати за надзиратели. В продължение на десет години затворниците са били охранявани единствено от автоматика, а когато тя с времето се

повредила и престанала да работи (нямало дори кой да я ремонтира), са стоели вътре неохранявани – на добра воля. След ужасен скандал от страна на директора на затвора Научният съвет взел решение, което било обявено за „виц на столетието“ в целия Възел – на длъжността надзирател да се редуват срещу заплащане затворниците. Колкото и да е смайващо, оказало се, че решението върши работа – почти не е известен случай някой от „надзирателите“ да е злоупотребил с длъжността си. Когато по принцип не си криминален тип, вътре си за един месец заради някаква дреболия, условията на живот са напълно поносими, и след като излезеш си на практика чист, реално няма от какво да бягаш. (А когато не работиш тази работа с години наред, не развиваш и надзирателско-рушветчийски манталитет.) През 971 ОР един от осъдените нарушители помолил директора на затвора да му отложи с два месеца излежаването на присъдата, понеже имал да си дострой вилата. Станалият вече за посмешище в собствените си очи директор му разрешил; след два месеца човекът най-добросъвестно се явил, и по своя инициатива лежал пет дни повече за компенсация. (И за да пляска карти по цял ден далече от жена си.) Специалисти от Стражевите светове обаче твърдят, че при нужда само за седмица-две затворът може да бъде възстановен до първоначалната си страховитост.

КРАЙ

© 2006 Григор Гачев

Източник: http://gatchev.info/stories/stories_bg.html

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2414>]